Gekomen om te dienen

een toelichting op het evangelie naar

MARKUS

William Kelly

‘‘Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven tot een losprijs voor velen’’. (Mk 10:45)

Oorspronkelijke titel: An Exposition of the gospel of Mark
Vertaling: H.J. Oppenhuizen
© 1978 Uitgeverij H. Medema, Apeldoorn

Inhoud

	Toegepaste vertalingen en afkortingen	
	Woord vooraf	
	Vergelijking van de structuur van de evangeliën	1
	Kort overzicht van het Markus-evangelie	4
Hoofdstuk 1	*Prediking van Johannes de doper*	10
	De doop van Jezus	12
	Verzoeking in de woestijn	13
	Begin van de dienst in Galiléa	13
	Roeping van de eerste discipelen	14
	Genezing van een bezetene	14
	Genezing van Petrus' schoonmoeder en anderen	15
	Prediking in heel Galiléa	16
	Reiniging van een melaatse	16
Hoofdstuk 2	*Genezing van een verlamde*	19
	Roeping van Levi	22
	Het vasten	23
	Aren plukken op de sabbat	27
Hoofdstuk 3	*Genezing van een verschrompelde hand*	31
	Genezingen bij de zee	38
	Roeping van de twaalf	39
	Jezus en Beëlzebul	39
	De verwanten van Jezus	40
Hoofdstuk 4	*Gelijkenis van de zaaier*	41
	Waarom gelijkenissen?	43
	Uitleg van de gelijkenis van de zaaier	43
	Een lamp onder een korenmaat	44
	Gelijkenis van het vanzelf groeiende zaad	45
	Gelijkenis van het mosterdzaad	45
	Het gebruik van gelijkenissen	45
	Storm op zee	45
Hoofdstuk 5	*Genezing van een bezetene in Gerasa*	47
	Jaïrus' dochtertje en de bloedvloeiende vrouw	50
Hoofdstuk 6	*Verwerping van Jezus in Nazareth*	52
	Uitzending van de twaalf	53
	De dood van Johannes de doper	54
	Spijziging van de vijfduizend	58
	Jezus loopt op de zee	63
	Genezingen in Gennézareth	63
Hoofdstuk 7	*De overlevering van de ouden*	65
	De Syro-Fenicische vrouw	78
	Genezing van een doofstomme	79
Hoofdstuk 8	*Spijziging van de vierduizend*	80
	Vraag om een teken	84
	Het zuurdeeg van de farizeeën en van Herodes	85
	Genezing van een blinde in Bethsaïda	87
	De belijdenis van Petrus	88
	Eerste aankondiging van lijden, dood en opstanding	90

Hoofdstuk 9	*Verheerlijking op de berg*	93
	Genezing van een maanzieke jongen	96
	Tweede aankondiging van lijden, dood en opstanding	97
	De grootste onder de discipelen	97
	‘Wie niet tegen ons is ...’	97
	Verleiding tot zonde	98
Hoofdstuk 10	*Over echtscheiding*	99
	Kinderen gezegend	100
	De rijke man	101
	Derde aankondiging van lijden, dood en opstanding	104
	De voorrang onder de discipelen	105
	Genezing van de blinde Bartimeüs	106
Hoofdstuk 11	*Intocht in Jeruzalem*	109
	De vijgeboom vervloekt	111
	Tempelreiniging	111
	De les van de verdorde vijgeboom	112
	Vraag over het gezag van Jezus	113
Hoofdstuk 12	*Gelijkenis van de onrechtvaardige landlieden*	114
	Vraag over de keizerlijke belasting	117
	Vraag over de opstanding	118
	Het grote gebod	119
	Vraag over de Zoon van David	120
	Rede tegen de schriftgeleerden	121
	Het offer van de weduwe	121
Hoofdstuk 13	*Rede over de laatste dingen*	123
	Dag en uur onbekend	125
Hoofdstuk 14	*Het plan om Jezus te doden*	127
	De zalving in Bethanië	128
	Verraad van Judas	129
	Het pascha met de discipelen	129
	Instelling van het avondmaal	130
	Petrus’ verloochening voorzegd	131
	Gethsémané	133
	Gevangenneming van Jezus	135
	Een jongeman vlucht	136
	Jezus voor de hogepriester	136
	Petrus’ verloochening	137
Hoofdstuk 15	*Jezus overgeleverd aan Pilatus*	140
	Jezus ter dood veroordeeld	142
	Jezus bespot	142
	De kruisiging	143
	Het sterven van Jezus	146
	De begrafenis	148
Hoofdstuk 16	*De opstanding*	150
	Verschijning aan Maria Magdalena	152
	Verschijning aan twee discipelen	153
	Zendingsopdracht	153
	De hemelvaart	155

Toegepaste vertalingen en afkortingen

Voor aanhalingen uit het *Oude Testament* is gebruik gemaakt van de vertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG, editie 1951).

Een enkele keer is een beroep gedaan op de Statenvertaling. Dat wordt aangegeven door de afkorting SV.

De bijbelgedeeltes uit het *Nieuwe Testament* zijn ontleend aan de Herziene Voorhoeve-vertaling (TELOS-vertaling).

Voor de bijbelboeken zijn de volgende afkortingen gebruikt:

Gn	Genesis	Js	Jesaja	Rm	Romeinen
Ex	Exodus	Jr	Jeremia	1Ko	1 Korinthiërs
Lv	Leviticus	Kl	Klaagliederen	2Ko	2 Korinthiërs
Nm	Numeri	Ez	Ezechiël	Gl	Galaten
Dt	Deuteronomium	Dn	Daniël	Ef	Efeziërs
Jz	Jozua	Hs	Hosea	Fp	Filippiërs
Ri	Richteren	Jl	Joël	Ko	Kolossers
Ru	Ruth	Am	Amos	1Th	1 Thessalonikers
1Sm	1 Samuël	Ob	Obadja	2Th	2 Thessalonikers
2Sm	2 Samuël	Jn	Jona	1Tm	1 Timotheüs
1Kn	1 Koningen	Mi	Micha	2Tm	2 Timotheüs
2Kn	2 Koningen	Na	Nahum	Tt	Titus
1Kr	1 Kronieken	Hk	Habakuk	Fm	Filemon
2Kr	2 Kronieken	Zf	Zefanja	Hb	Hebreeën
Ea	Ezra	Hg	Haggaï	Jk	Jakobus
Ne	Nehemia	Zc	Zacharia	1Pt	1 Petrus
Es	Esther	Ml	Maleachi	2Pt	2 Petrus
Jb	Job	Mt	Mattheüs	1Jh	1 Johannes
Ps	Psalmen	Mk	Markus	2Jh	2 Johannes
Sp	Spreuken	Lk	Lukas	3Jh	3 Johannes
Pr	Prediker	Jh	Johannes	Jd	Judas
Hl	Hooglied	Hd	Handelingen	Op	Openbaring

In de bijbelgedeeltes van het *Nieuwe Testament* worden drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes [ ]

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.

Woord vooraf

De oorspronkelijke titel van deze bijbelverklaring is in het Engels: ‘An exposition of the Gospel of Mark’, in 1934 uitgegeven door C.A. Hammond in London. In een ‘voorwoord’ van W.J. Hocking in deze uitgave wordt opgemerkt dat de eerste ‘druk’ reeds verschenen is in de ‘Bible Treasury’ (deel V en VI - 1864-66). In dat ‘voorwoord’ wordt ook meegedeeld dat door Kelly gehouden lezingen over het evangelie naar Markus de grondslag vormen van deze beschouwing. Dit feit verklaart ook dat de meeste hoofdstukken niet vers voor vers worden besproken, zoals bijbelcommentators meestal gewend zijn, maar dat de uiteenzettingen van de schrijver voornamelijk beogen de grote lijnen aan te geven. In dit licht is het ook begrijpelijk dat Kelly soms heel veel aandacht besteedde aan zijns inziens belangrijke principes, terwijl hij soms nauwelijks stilstaat bij teksten waarvan wij misschien graag een diepergaande verklaring wilden hebben.

Het vertalen van een beschouwing als deze in leesbaar Nederlands is niet gemakkelijk. Een vlotte stijl mag u niet verwachten. Daarvoor was de oorspronkelijke versie en het toen gangbare taalgebruik te oud. We hebben ons ook niet de vrijheid veroorloofd om de Engelse tekst te vrij te vertalen, omdat we zo correct mogelijk wilden weergeven wat de schrijver te zeggen had. En dat laatste is zeker de moeite van het lezen waard. Uiteraard is een beschouwing of verklaring van een bijbelboek niet meer dan een hulpmiddel voor het verstaan van de Schrift. Wie werkelijk wil indringen in de gedachten van God en een zegen verlangt voor hart en leven, zal de Schrift zelf biddend en onder de leiding van de Heilige Geest moeten bestuderen *(1Ko 2:10-13)*.

> *Want ons heeft God het geopenbaard door de Geest; want de Geest onderzoekt alle dingen, zelfs de diepten van God. Want wie van de mensen kent het innerlijk van de mens, dan de geest van de mens die in hem is? Zo kent ook niemand het innerlijk van God, dan de Geest van God. En wij hebben niet de geest van de wereld ontvangen, maar de Geest die uit God is, opdat wij weten de dingen die ons door God geschonken zijn. Hiervan spreken wij ook, niet met woorden door menselijke wijsheid geleerd, maar met [woorden] door [de] Geest geleerd, terwijl wij geestelijke [dingen] door geestelijke [woorden] meedelen. (1Ko 2:10-13)*

We voegen hier nog enkele opmerkingen toe over de persoon en de dienst van Markus, voor zover ons die in de Schrift worden meegedeeld. Hij wordt voor het eerst genoemd in *Handelingen 12:12*, waar van hem gezegd wordt dat zijn eigenlijke (Joodse) naam Johannes was, maar dat hij ook *Markus* (dat wil zeggen: zachtaardig, hoffelijk) genoemd werd. Hij was de zoon van Maria, die in Jeruzalem kennelijk een groot huis had, waarin velen konden samenzijn.

> *En toen hij dit had overlegd, ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die bijgenaamd was Markus, waar velen waren samenvergaderd en in gebed waren. (Hd 12:12)*

In *Handelingen 13:5* wordt gezegd dat hij als dienaar Paulus en Barnabas vergezelde op hun eerste zendingsreis. Dat was echter van korte duur, want reeds in *vers 13* van dit hoofdstuk staat dat hij zich van hen afscheidde en terugkeerde naar Jeruzalem. Wat de oorzaak daarvan was, wordt ons niet meegedeeld.

> *En toen zij in Sálamis kwamen, verkondigden zij het woord van God in de synagogen van de Joden; zij nu hadden ook Johannes als dienaar. (Hd 13:5)*

> *Het gezelschap van Paulus nu voer af van Pafos en kwam in Perge in Pamfylië; Johannes echter scheidde zich van hen af en keerde terug naar Jeruzalem. (Hd 13:13)*

Bij het begin van de tweede zendingsreis stelde Barnabas (een oom van Markus) aan Paulus voor om Markus mee te nemen. *‘‘Maar Paulus achtte het onjuist hem mee te nemen, die hen van Pamfylië af had verlaten en niet met hen meegegaan was tot het werk’’ (Hd 15:38)*. Als gevolg van dit meningsverschil scheidden de wegen van Paulus en Barnabas. Laatstgenoemde voer met Markus af naar zijn geboorteland, Cyprus *(vgl. Hd 4:36,37 met Hd 15:39)*. Over hun dienst daar wordt ons in de Schrift niets meegedeeld.

Jozef nu, door de apostelen bijgenaamd Barnabas (wat vertaald is: zoon van [de] vertroosting), een Leviet, een Cyprioot van geboorte, die een akker bezat, verkocht die en bracht het geld en legde het aan de voeten van de apostelen. (Hd 4:36,37)

Er ontstond nu een verbittering, zodat zij van elkaar scheidden en Barnabas Markus meenam en naar Cyprus afvoer. (Hd 15:39)

Uit latere berichten in de brieven van Paulus blijkt dat Markus ten slotte een nuttig dienstknecht van de Heer is geweest, die als zodanig ook door de apostel werd erkend en gewaardeerd *(Ko 4:10,11; 2Tm 4:11)*.

U groet Aristarchus, mijn medegevangene, en Markus, de neef van Barnabas, over wie u bevelen ontvangen hebt (als hij bij u komt, ontvangt hem), en Jezus, genaamd Justus, die uit [de] besnijdenis zijn. Alleen dezen zijn medearbeiders geweest voor het koninkrijk van God, die mij tot troost geweest zijn. (Ko 4:10,11)

Alleen Lukas is bij mij. Haal Markus op en breng hem met je mee, want hij is mij van veel nut voor [de] dienst. (2Tm 4:11)

De apostel Petrus noemt Markus aan het slot van zijn eerste brief *(5:13)*: *''mijn zoon''*, en beschouwde zich dus als zijn geestelijke vader. Daaruit blijkt in elk geval de intieme verhouding die er tussen beide mannen bestond. Sommigen menen dan ook dat Markus heel veel feitenmateriaal voor het schrijven van zijn evangelie via Petrus heeft verkregen.

U groet de mede-uitverkorene in Babylon, en mijn zoon Markus. (1Pt 5:13)

Moge Gods zegen rusten op de lezing van dit boek en leiden tot meer kennis van Jezus Christus de trouwe en ware Knecht van Jahweh.

De uitgever

Als we de opbouw van dit evangelie vergelijken met die in de andere evangeliën, zullen we ontdekken dat *Markus* zich aan de volgorde van de feiten houdt. Op een enkele uitzondering na doet *Johannes* dat ook, voor zover hij ons een historisch verslag geeft. Maar *Lukas* en *Mattheüs* hielden niet vast aan de chronologische opeenvolging van de gebeurtenissen. *Lukas* legde vooral de nadruk op de morele toestand van de mens en rangschikte zijn verhalen zo, dat daardoor de bewonderenswaardige bronnen van Goddelijke genade op de voorgrond kwamen. *Mattheüs* trachtte de verandering van bedeling, als gevolg van de verwerping van de Messias, zo levendig mogelijk voor te stellen.

Er is een veelvuldig voorkomend en belangrijk onderscheid in de verschillende wijzen, waarop de Heer Jezus in de evangeliën wordt voorgesteld. We zien dat zowel in de volgorde van de gebeurtenissen, als in de manier waarop de afzonderlijke omstandigheden en toespraken worden weergegeven. Waaraan moeten we die voortdurende nuanceverschillen toeschrijven? Moeten we ze wijten aan de zwakheid van brave lieden, die hun werk zo goed mogelijk deden, maar van wie je niet kon verwachten dat ze een perfect resultaat zouden bereiken, aangezien zelfs de beste en meest intelligente mensen in hun gedachten, gevoelens, begrippen en oordelen niet overeen zullen stemmen? Of moeten we deze schijnbare tegenstrijdigheden toeschrijven (niet aan de zwakheid van de mens, maar) aan de wijsheid van God? En moeten we niet elk onderdeel, waarin ze van elkaar verschillen, eerbiedig overdenken, omdat we uit de verschillen in de evangeliën niet minder kunnen leren van de waarheid, dan uit de gedeelten waarin de schrijvers duidelijk harmoniëren? Niet dat we ook maar een ogenblik zouden vergeten dat de individuele stijl en manier van de schrijvers in de boeken van de Schrift zo prachtig gehandhaafd blijft. Maar laten we voor altijd onthouden, dat het vasthouden aan die individualiteit heel wat anders is dan de erkenning van dwaling, en dat Goddelijke inspiratie nóch dwaling toelaat, nóch individualiteit te niet doet.

Dat er talrijke en opvallende verschillen in de evangeliën voorkomen, moet ieder die een beetje oplettend leest wel opvallen. Dat deze verschillen een Goddelijk gegeven zijn en geen fouten, die aan een vergissing te wijten zijn, is voor de gelovige even zeker. Het belijden van de inspiratie van de evangelieschrijvers en tegelijk aan de evangeliën fouten toeschrijven, is zelfmisleiding en zonde tegen God. Inspiratie is geen inspiratie meer, als zij te verenigen is met dwaling. Het is een andere zaak om de nuanceverschillen te verklaren, om aan te tonen hoe noodzakelijk én redelijk én volmaakt ze allemaal zijn; en dat is afhankelijk van onze maat van geestelijk verstand en geestelijke kracht. Maar elke christen behoort terug te schrikken voor elke inbreuk op het Woord van God.

God heeft er voor gezorgd dat twee van de schrijvers van de evangeliën *(Mattheüs en Johannes)* apostelen zouden zijn en twee *(Markus en Lukas)* niet, hoewel ze natuurlijk allen in gelijke mate geïnspireerd zijn. Verder heeft Hij het in zijn wijsheid zó geregeld dat uit elk van deze twee groepen er één van beiden *(Markus en Johannes)* zou vasthouden aan de chronologische volgorde en de anderen *(Mattheüs en Lukas)*, tot

op zekere hoogte, zouden kiezen voor een groepering van de feiten die noodzakelijk verschilt van het eenvoudig opschrijven van de gebeurtenissen in de volgorde waarin zij zich voordeden.

Het is opmerkelijk dat wij aan *Markus*, hoewel hij geen apostel was, het duidelijkste verslag van de historische volgorde van de dienst van onze Heiland te danken hebben, gevolgd door een verslag van de gebeurtenissen, die die dienst beëindigden en bekroonden, vanaf het kruis tot de hemelvaart. De bewijzen dat *Markus* in zijn beknopte, maar zeer levendige beschrijving de volgorde van de loop van de gebeurtenissen intact laat, zullen van tijd tot tijd naar voren komen, als we het verloop er van volgen. Hier stellen we het feit vast; het belang er van is duidelijk als het voor waar wordt aangenomen.

Want zo hebben we een maatstaf voor de volgorde van de gebeurtenissen, waardoor we, als op een absoluut volmaakte schaal, de afwijkingen van *Mattheüs* of *Lukas* kunnen afmeten.

We moeten dus tot in de details overwegen welke principes en doeleinden de Heilige Geest op het oog had toen Hij deze mannen leidde om bepaalde voorvallen, wonderen of toespraken bij elkaar te plaatsen. Hoewel ze soms anders gerangschikt werden, gebeurde dat volgens een ordening die even reëel was als die van *Markus*. En daardoor pasten ze natuurlijk nog beter in het eigen specifieke plan van hun evangeliën.

Het weglaten of het invoegen van bijzondere onderwerpen in één of meer evangeliën (en niet in de ander) heeft dezelfde oorzaak. Om een voorbeeld te noemen: Nergens anders dan in *Johannes 1* wordt ons meegedeeld, hoe het ware licht voor het eerst begon te dagen in de harten van Andreas, Johannes, Petrus enz. *''Hij roept zijn eigen schapen bij hun naam en leidt ze uit''* *(Jh 10:3)*. Anderzijds: niet *Johannes*, maar de andere evangelieschrijvers laten ons hun officiële roeping zien om Christus te volgen en om vissers van mensen te worden. Van hen is het echter alleen *Lukas* die ons op de hoogte stelt van de details van de wonderbare visvangst, waardoor de Heer met zulk een indringende kracht in de ziel van Petrus werkte evenals bij zijn medegenoten. Overigens komt de volgorde van de gebeurtenissen bij *Lukas* veel overeen met die van *Markus*, behalve dat eerstgenoemde de enige is die begint met het optreden in de synagoge te Nazareth *(Lk 4:16-20)*.

En Hij kwam in Nazareth waar Hij was opgevoed en ging naar zijn gewoonte op de dag van de sabbat naar de synagoge en stond op om te lezen. En [het] boek van de profeet Jesaja werd Hem gegeven; en toen Hij het boek had ontrold, vond Hij de plaats waar geschreven stond: '[De] Geest van [de] Heer is op Mij, doordat Hij Mij heeft gezalfd om aan armen het evangelie te verkondigen; Hij heeft Mij gezonden om aan gevangenen loslating te prediken en aan blinden [het] gezicht, om verbrokenen heen te zenden in vrijlating, om te prediken [het] aangename jaar van [de] Heer'. En nadat Hij het boek had opgerold en aan de dienaar teruggegeven, ging Hij zitten, en de ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. (Lk 4:16-20)

In die geschiedenis wordt zo levendig voorgesteld hoe de goedheid van God tussenbeide komt, hoe de Heer Jezus gezalfd wordt met de Heilige Geest en met kracht, en hoe, na zijn verwerping door zijn volk, de genade uitstroomt naar de heidenen. Bij *Mattheüs* vinden we wat dit onderwerp betreft geen details *(zie Mt 4:23-25)*, maar hij staat stil bij de prediking van Jezus en zijn wonderen door geheel Galiléa.

En Hij trok in heel Galiléa rond, leerde in hun synagogen, predikte het evangelie van het koninkrijk en genas elke ziekte en elke kwaal onder het volk. En het gerucht van Hem ging uit tot in heel Syrië; en zij brachten bij Hem alle lijdenden die bevangen waren door allerlei ziekten en pijnen, bezetenen, maanzieken en verlamden; en Hij genas hen. En vele menigten volgden Hem van Galiléa, Dekápolis, Jeruzalem, Judéa en het Overjordaanse. (Mt 4:23-25)

Hij vermeldt dat het gerucht van Hem zich wijd en zijd verspreidde en welke gevolgen dat had; na deze algemene schets volgt de bergrede. Gelet op het werkelijke tijdstip waarop de bergrede werd uitgesproken, werd hij door *Mattheüs* van zijn feitelijke plaats genomen, met de bedoeling om reeds aan het begin een zo volledig mogelijke uiteenzetting te geven van de beginselen van het koninkrijk. In *Markus* ontbreekt de bergrede. Het was niet zijn taak om het karakter van het koninkrijk der hemelen te ontvouwen in contrast met de wet (zoals de Profeet, die gelijk was aan Mozes en groter dan hem, het in het evangelie naar *Mattheüs* doet).

Toen zeide de HERE tot mij: Het is goed, wat zij gesproken hebben; een profeet zal Ik hun verwekken uit het midden van hun broederen, zoals gij zijt; ... (Dt 18:17,18)

Mozes heeft immers gezegd: 'Een profeet zal [de] Heer uw God u verwekken uit uw broeders, zoals Hij mij [verwekte]: naar Hem zult u horen overeenkomstig alles wat Hij tot u zal spreken; en het zal gebeuren, dat elke ziel die niet hoort naar die profeet, zal worden uitgeroeid uit het volk'. (Hd 3:22,23)

Zijn taak was het om een uitvoerig verslag te geven van de werken en de evangeliebediening van de Heer. Ik geloof dat de bergrede chronologisch in het midden van hoofdstuk drie van *Markus* geplaatst zou moeten worden.

Op deze wijze is het vrij gemakkelijk de afwijkingen van de chronologische volgorde in *Mattheüs* en *Lukas* na te gaan door vergelijking met *Markus*. De laatste levert ons daarvoor bij wijze van spreken een vaste schaal. Tevens is het voor ons eenvoudiger om te overdenken waarom de Goddelijke wijsheid de verslagen van *Mattheüs* en *Lukas* zo ordende.

EERSTE DEEL

Hoofdstuk 1

We treffen in het *Markusevangelie* geen geslachtsregister aan, en evenmin iets over het begin van het aardse leven van de Heer Jezus, zoals in de verslagen van *Mattheüs* en *Lukas*. In het Goddelijk ontwerp van dit evangelie is hiervoor geen plaats. Voor een dienstknecht is dat niet vereist, zelfs niet voor een Dienstknecht als de Heer Jezus. Maar nergens anders vinden we zo'n overvloed van typerende bijzonderheden als in dit evangelie. De voorloper wordt met een paar woorden geïntroduceerd: hij predikt en doopt. Jezus wordt ook gedoopt en daarna verzocht door de satan.

De details die *Mattheüs* en *Lukas* hieromtrent meedelen, vinden we hier niet. Wel vermeldt *Markus* als enige, dat Hij bij de wilde dieren was. De openbare dienst van Christus begint wanneer Johannes gevangen genomen is, en wel met de woorden: *''De tijd is vervuld''*.

Hij roept enkele discipelen om Hem te volgen en belooft hun, dat Hij ze tot vissers van mensen zal maken. Zijn woorden en werken leggen getuigenis af van de waarheid. De onreine geest wordt in het openbaar uitgeworpen. De schoonmoeder van Simon wordt genezen van de koorts en terstond dient zij hen. In grote getale worden zieken genezen en bezetenen bevrijd. Christus gaat uit om te prediken, want daartoe is Hij gekomen. Hij bidt zonder roem te zoeken. Hij reinigt een melaatse door hem aan te raken, een aanraking waarvan evenveel zegen uitgaat als van zijn Woord, in Goddelijke kracht, liefde en bewogenheid.

Hoofdstuk 2

In hoofdstuk 2 worden nauwkeurige bijzonderheden meegedeeld over de verlamde. Hij wordt niet alleen genezen, maar ontvangt ook vergeving (want de zonde is de wortel van het kwaad). En hij kan weer lopen, om daardoor aan de mensen duidelijk te maken, dat de Zoon des mensen recht had om op de aarde zonden te vergeven.

Voor de schriftgeleerden was dit een aanleiding om te lasteren. Hij gaat verder in genade, roept een verachte tollenaar om Hem te volgen en eet met hen, die de farizeeën brandmerkten als zondaars bij uitstek.

Maar de Heer zegt dat dat juist zijn opdracht is: *''Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars''*. Wat een Heiland voor schuldige mensen! Zij die écht rechtvaardig waren, waren reeds geroepen; Hij kwam om zondaars te roepen. Zij die geloofden, mochten zich verheugen in zijn aanwezigheid, terwijl de discipelen van Johannes en die van de farizeeën vastten in hun ongeloof. Al gauw zouden de zijnen alle reden hebben om te vasten. Bovendien: de nieuwe waarheid en de kracht van het koninkrijk kunnen niet zonder schade met het oude vermengd worden. De sabbat was gemaakt om de mens en de Zoon des mensen is Heer en niet, zoals de farizeeën wel graag wilden, slaaf van de sabbat.

Hoofdstuk 3

Daarom zien we in *hoofdstuk 3* dat Hij de man met de verdorde hand op de sabbat geneest. Of het nu sabbatdag was of niet, Hij was er om

goed te doen en om te behouden. De orthodoxe Joden beraadslaagden echter met hun tegenstanders, hoe zij Hem zouden ombrengen. Als Hij Zich terugtrekt, is dat slechts om in nog overvloediger mate te genezen en te verlossen. Na alleen op de berg geweest te zijn, roept Hij tot Zich die Hij wil en wijst er twaalf aan om het werk van de genade voort te zetten met dezelfde kracht die Hij bezit. Want Hij deed alles in de kracht van de Geest. Zijn ijver was zó onverflauwd dat zijn bloedverwanten zeiden, dat Hij niet goed bij zijn zinnen was; zijn kracht was zó groot dat de schriftgeleerden uit Jeruzalem deze kracht in hun boosheid aan de satan toeschreven. Daarop spreekt Hij het oordeel uit, en kondigt aan wie aan Hem verbonden zijn. Dat zijn niet zijn natuurlijke familieleden, maar een ieder die de wil van God doet.

Hoofdstuk 4

In overeenstemming hiermee neemt Hij in hoofdstuk 4 plaats aan boord van een schip en leert Hij vanuit een nieuw uitgangspunt, als gevolg van de afvalligheid van het volk. Hij neemt nu de plaats in van de Zaaier, die in de wereld zaait. Drie delen van het zaad werken niets uit en slechts een vierde deel draagt door genade vrucht; dat laatste gebeurt in verschillende mate en alleen daar, waar het geweten voor God werkzaam is. Het licht behoort te schijnen in de dienst voor God, er is niets dat dit licht nog kan verhullen. Wie heeft, ontvangt meer en wie niet heeft, verliest alles. Daarop volgt een gelijkenis, die kenmerkend is voor het *Markus-evangelie*. Het is een symbolische voorstelling van de wegen die de Heer in zijn dienst gaat. Hij is het die altijd door werkt en alles voortbrengt, hoewel nu nog in het verborgen, totdat de oogst gekomen is en Hij gaat maaien. De gelijkenis van het mosterdzaad geeft een illustratie van de uitwendige ontwikkeling van het koninkrijk van iets kleins tot één groots schijnende macht op aarde. Dat was nooit Gods bedoeling, maar het zou wel het resultaat zijn, omdat het werk aan mensenhanden toevertrouwd zou worden. De avond eindigt met de storm op het meer. De Heer Jezus slaapt in het schip dat al vol loopt. De discipelen zijn verontrust; ze maken Hem wakker, en met enkele woorden zorgt Hij voor een grote stilte.

Hoofdstuk 5

In dit hoofdstuk zien we Hem in zijn ontmoeting met de grootste woesteling onder de bezetenen, Legioen geheten, want er waren vele boze geesten in hem. Jezus laat hen toe in een grote kudde zwijnen te varen, nadat ze uitgedreven zijn uit de bezetene. De kudde stort zich regelrecht in het verderf, waardoor de demonische kracht van deze boze geesten aangetoond wordt. Intussen zit de man, gekleed en goed bij zijn verstand, bij Jezus en vraagt Hem bij Hem te mogen blijven.

De tijd daarvoor is echter nog niet gekomen; eerst moet hij tegenover zijn familieleden getuigen van de grote dingen die de Heer Jezus voor hem gedaan had. De mensen die de aanwezigheid van Legioen verdragen hadden, smeken helaas de Heer uit hun gebied te vertrekken. Hij doet dat.

Aan de overzijde gekomen, smeekt Jaïrus Hem om te komen en zijn handen op zijn dochter te leggen die op sterven ligt.

Op weg daarheen is er een vrouw, die Hem in het verborgen aanraakt en genezen wordt van haar bloedvloeiing. De Heer wil haar graag in het licht hebben en haar vrees wegnemen.

Het meisje, dat reeds gestorven is, wordt weer tot leven gewekt, zoals de Heer dat spoedig met Israël zal doen. Hier eindigt het eerste deel van het evangelie.

TWEEDE DEEL

Hoofdstuk 6

In dit hoofdstuk wordt het ongeloof aan de kaak gesteld, dat zijn woord of werk niet kon ontkennen. Toch stootten velen zich aan zijn vernedering en aan de genade, waaraan ze geen deel hadden. Daarom begon de Heer vóór zijn heengaan de twaalven uit te zenden.

Hij gaf hun macht over de onreine geesten, maar geen eigen bronnen van bestaan. Hij kon de harten van de mensen besturen zoals het Hem behaagde. Ondertussen wordt ons Herodes getoond, wiens geweten verontrust was, zowel wegens Johannes als wegens Herodias. Hij vreesde dat de berichten over Jezus betekenden dat Johannes uit de doden was opgestaan. De Heer schenkt de discipelen, die vol zijn van het grote werk dat ze gedaan hebben, de rust die zij behoeven, bij Hemzelf. Hij blijft echter voorzien in de noden van de mensen en verzadigt de armen met brood. Nadat Hij de schare weggezonden heeft en de discipelen per schip naar Bethsaïda gestuurd heeft, klimt Hijzelf de berg op om te bidden. Hij verschijnt weer aan hen, wanneer ze zich tevergeefs aftobben met het roeien, omdat de wind tegen is. Hij wandelt op het water, alsof Hij hen voorbij wil gaan, maar Hij voegt Zich onmiddellijk bij hen als zij van vrees schreeuwen. En de wind gaat liggen. Wanneer ze het land bereiken brengen de mensen, die eerst gewenst hadden dat Hij vertrekken zou, hun zieken bij Hem en vragen Hem ernstig hen te genezen.

Hoofdstuk 7

Dit hoofdstuk maakt duidelijk hoe waardeloos en oppervlakkig de godsdienstige leiders en hun overlevering waren. Het hart van de méns was een bron van kwaad, maar de genade openbaart zelfs aan een Syro-Fenicische vrouw het hart van Gód, en ook zijn macht om haar dochter die door een boze geest bezeten was te bevrijden. De dove die moeilijk sprak wordt, zoals het ook met het Joodse overblijfsel zal gebeuren, apart genomen en genezen, opdat hij zou kunnen horen en spreken om God te loven.

Hoofdstuk 8

Door de vermenigvuldiging van de zeven broden wordt in hoofdstuk 8 een nieuw bewijs gegeven van Gods mededogen met de armen van zijn volk. Eveneens wordt een nieuw bewijs van zijn macht gegeven door de volkomen genezing van de blinde, die Hij buiten het dorp voert. Het zuurdeeg van de farizeeën en Herodes was boosheid. Al hadden de discipelen daarvan een slechte invloed ondergaan, zij verkeerden toch niet in onzekerheid omtrent de Messias, maar beleden Hem zoals Petrus. Die heerlijkheid moest echter plaats maken voor de grotere heerlijkheid van de Zoon des Mensen in zijn verwerping en dood. Dat was evenwel te veel voor Petrus. Hij komt er tegen

op en wordt door de Heer terechtgewezen. Deze legt daarbij juist de nadruk op het feit, dat zijn volgelingen eenzelfde pad als Hij zullen moeten gaan, ten koste van alles.

Hoofdstuk 9

Op de berg wordt zijn heerlijkheid als de Zoon des mensen en de Zoon van God aan zijn getuigen getoond. Ondertussen komen de zijnen aan de voet van de berg geloof tekort om zijn naam te gebruiken tegen de satan. Wat moet dit de Heer pijn gedaan hebben! Wat is het vernederend voor de discipelen! *''O ongelovig geslacht, hoe lang zal ik bij u zijn?Hoe lang zal ik u verdragen?''*

Alleen zijn tegenwoordigheid zal in de toekomst het volk uit de macht van de satan bevrijden. In de tussentijd is het een kwestie van geloof als het om de verlossing van individuele mensen gaat.

Kracht is afhankelijk van geloof; het gaat er om of wij kunnen geloven. De Heer Jezus handelt door zijn woord in kracht. Hij gaat echter voort op de weg die er uiteindelijk toe zal leiden dat Hij geslagen zal worden en op de derde dag zal opstaan. Zijn discipelen begrijpen er niets van en twisten onder elkaar, wie van hen de meeste is. Een klein kind wordt hen als voorbeeld voorgehouden.

Zelfs een Johannes ijvert meer voor 'ons' dan voor Christus, maar de Heer erkent in zijn genade allen die Hij kan erkennen. Wee hem, die de kleinen die geloven, veracht! Wee ook hem, wiens hand, voet of oog een aanstoot geven! Geen aardse oordelen staan een ongelovige te wachten, maar het onuitblusbare vuur. De gelovigen moeten echter zout in zichzelf hebben (de bederfwerende kracht van de waarheid) en vrede onder elkander houden.

Hoofdstuk 10

De Heer verdedigt de betrekkingen die God vanaf het begin ingesteld had. Hij beklemtoont de zuiverheid van het huwelijk en zegent de kleine kinderen. Terwijl Hij de onberispelijke jongeman waardeert, die het eeuwige leven zocht (het ging deze man er bepaald niet om hoe hij gered kon worden), ontkent Hij tegelijk, dat er iets goeds in de mens is. Hij stelt zijn liefde voor bezittingen en positie aan de kaak. Dit betekent zijn ondergang, want hij gaat bedroefd van de Heer Jezus weg. De Heiland staat dan stil, niet bij de zegen, maar bij het gevaar van de rijkdom, tot verbazing van de zijnen. En wanneer Petrus zich dan beroemt op hun zelfverloochening, verklaart de Heer dat geen enkel verlies ter wille van Hem (en ter wille van het evangelie, zoals *Markus* als enige toevoegt) vergeten zal worden. Niet alleen betekent het geestelijke winst nu, maar bovendien het eeuwig leven.

Christus laat dit gepaard gaan met de waarschuwing dat vele eersten de laatsten zullen zijn, en vele laatsten de eersten. Daarop kondigt Hij zijn dood aan en zijn overlevering aan de volken. Dit wordt gevolgd door de eerzucht van de zonen van Zebedeüs. De overige tien nemen hen dat zeer kwalijk. Allen worden echter terecht gewezen doordat de Heer hen wijst op het kruis, de enige weg van God temidden van een verloren wereld.

Hier eindigt het tweede deel van het evangelie.

DERDE DEEL

Het laatste gedeelte van dit evangelie begint bij *vers 46 van hoofdstuk 10*. De Heer Jezus presenteert Zich voor de laatste maal ten overstaan van het volk. Bartimeüs doet een beroep op de Zoon van David en wordt weer ziende, zoals het te zijner tijd ook met Israël zal plaatsvinden.

Hoofdstuk 11

Hier wordt de Heer voorgesteld als de gezalfde koning en erkend door hosanna-geroep. Hij spreekt het oordeel uit over de onvruchtbare vijgeboom, die de volgende morgen dan ook verdord is. Hij reinigt het heiligdom en stelt zowel de onbekwaamheid als de onoprechtheid aan de kaak van de ambtsdragers die naar zijn gezag vroegen.

Hoofdstuk 12

In de vorm van een gelijkenis wordt vervolgens Israëls opstand tegen de Messias en hun verwerping van Hem naar voren gebracht. Met enkele woorden laat Hij zien hoe huichelachtig hun vraag is ten aanzien van de keizer, aan wie zij niet méér onderworpen waren dan aan God. Vervolgens komen de sadduceeën met hun vraag over de opstanding, om zowel de opstanding als Hemzelf aan te vallen.

Zij krijgen de waarheid te horen die hun dwaling weerlegt. Een schriftgeleerde heeft meer begrip; hem houdt Christus de morele hoofdinhoud van de wet voor, om hem daardoor aan te sporen. Christus Zelf stelt de vraag, hoe het mogelijk is, dat Davids Zoon, Davids Heer is. Voor iemand die deze vraag beantwoordt in overeenstemming met Gods gedachten betekent het het leven. Maar helaas, godsdienstig vertoon en godsdienstige pretenties, gepaard met eigendunk, eindigen in een nog strenger oordeel. Daarentegen wordt de daad van de weduwe, met haar twee penningen, voor eeuwig opgetekend.

Hoofdstuk 13

In het korte verslag van de profetische rede in hoofdstuk 13 blijkt duidelijk, dat de Geest van God in dit evangelie in het bijzonder de volle aandacht wil vestigen op het dienstwerk, zowel in het verleden als in de toekomst. Het dienstwerk staat in het middelpunt, tot aan het einde toe. Vandaar dat zelfs *"de Zoon"* in zijn karakter van Dienstknecht niet *"van die dag of dat uur"* afweet.

Hij geeft echter aan zijn slaven volmacht en aan een ieder zijn werk. Nergens anders wordt zo nadrukkelijk de aandacht bepaald bij het dienstwerk.

Hoofdstuk 14 en 15

Het einde komt in hoofdstuk 14 naderbij: Christus' uiteindelijke verwerping, zijn dood, opstanding en hemelvaart. Doch ook daarna werkt Hij als de Heer met hen mee *(Mk 16:20)*.

En zij gingen uit en predikten overal, terwijl de Heer meewerkte en het woord bevestigde door de tekenen die daarop volgden. (Mk 16:20)

De overpriesters smeden een complot, maar uiteindelijk gebeurt slechts dat wat God wil. Liefdevol zalft Maria het lichaam van de Heer met het oog op zijn begrafenis. De verrader sluit zijn trieste overeenkomst met de zich verheugende overpriesters. Het laatste

Pascha wordt gegeten en het avondmaal van de Heer ingesteld. Petrus wordt gewaarschuwd.

Alle drie discipelen slapen, wanneer de Heer in zijn zielestrijd in Gethsémané is. Judas voert vervolgens de bende aan, die Jezus gevangen neemt. De hogepriester veroordeelt Hem niet wegens de valse getuigenissen van anderen, maar wegens zijn eigen belijdenis van de waarheid, terwijl Petrus Hem driemaal onder eedzwering verloochent.

Hoofdstuk 16

Jezus wordt overgeleverd aan Pilatus, de rechter uit de volken. Deze erkent dat Hij onschuldig is en weet dat de overpriesters Hem uit nijd hebben overgeleverd. Toch geeft hij Hem over om gekruisigd te worden. Daarop volgt het gebeuren dat zijn weerga niet heeft onder alles, wat er vóór geweest is of er na zijn zal.

De Messias, de rechtvaardige Dienstknecht, wordt door allen verlaten, zelfs door God (want dat was nodig ten behoeve van onze zonden) en sterft op het kruis.

De dienstdoende hoofdman belijdt Hem als de Zoon van God; en Jozef, een achtbaar raadsheer, legt zijn lichaam in zijn eigen, in een rots uitgehouwen graf.

Christus' opstanding wordt in hoofdstuk 16 in het kort door een engel aan de vrouwen verteld. Zij zagen dat het graf open en leeg was en ze waren te bevreesd en verbaasd om iets te zeggen. In het tweede deel van het hoofdstuk (waaraan sommigen zonder gegronde reden en in ongeloof twijfelen), zien we de Heer verschijnen aan Maria van Magdala. Men gelooft haar niet. Daarop openbaart Hij Zich aan de twee Emmaüsgangers, en daarna aan de elven, terwijl zij aanliggen, en Hij verwijt hun hun ongeloof. Toch geeft Hij hun de grote opdracht om het evangelie te prediken aan alle schepselen, waarbij tekenen hen die geloofden zouden volgen. En ook al wordt Hij, nadat Hij is opgestaan en ten hemel is gevaren, aangeduid met de titel: *''Heer''*, niettemin wordt er in overeenstemming met het karakter van dit evangelie van Hem gezegd: *''terwijl de Heer meewerkte en het woord bevestigde''*, terwijl zijn dienstknechten uitgingen en overal predikten.

Alleen hier wordt in het *Nieuwe Testament* dit feit, hoe kort ook, historisch vastgesteld. Wanneer men het gehele evangelie overziet, kan het speciale karakter ervan niet duidelijker worden voorgesteld.

INHOUD

Vers 1-8: Prediking van Johannes de doper

Vers 9-11: De doop van Jezus

Vers 12,13: Verzoeking in de woestijn

Vers 14,15: Begin van de dienst in Galiléa

Vers 16-20: Roeping van de eerste discipelen

Vers 21-28: Genezing van een bezetene

Vers 29-34: Genezing van Petrus' schoonmoeder en anderen

Vers 35-39: Prediking in heel Galiléa

Vers 40-45: Reiniging van een melaatse

TOELICHTING

Markus laat ons het dienstwerk van de Heer zien. Zijn verslag is kort, en hij beschrijft weinig gebeurtenissen, die niet door *Mattheüs* en *Lukas* vermeld worden. Niettemin, wat zou er veel ontbreken in onze kijk op het leven en werk van de Heiland hier beneden, als we dit evangelie niet hadden! Bij niemand wordt ons op zo'n karakteristieke manier voorgesteld wat ons geschonken is.

Bij niemand hebben we zulke aanschouwelijke, levensechte schilderingen van onze Meester. Hij beschrijft niet alleen wat Christus zei en deed, maar ook hoe Hij er uitzag en hoe Hij Zich voelde. Bovendien is het duidelijk de bedoeling om onze aandacht te vestigen op zijn evangeliebediening. Uit alle gekozen voorvallen en uit de bijzondere wijze, waarop zij behandeld worden, zal blijken dat alles gericht is op het belangrijke en treffende thema: de Here God als Dienstknecht, de nederige, trouwe bediening van het evangelie hier op aarde. Het begin illustreert dit al meteen:

> ***1 Begin van het evangelie van Jezus Christus, <[de] Zoon van God>; 2 zoals geschreven staat in de profeet Jesaja: 'Zie, Ik zend mijn bode voor U uit, die uw weg zal bereiden'; 3 'Stem van een roepende in de woestijn: Bereidt de weg van [de] Heer, maakt zijn paden recht'.***

Hoor, iemand roept: Bereidt in de woestijn de weg des HEREN, effent in de wildernis een baan voor onze God. (Js 40:3)

Wij worden onmiddellijk bepaald bij het geweldige onderwerp, waarmee de Heilige Geest Zich bezig hield. Er is geen trompetgeschal om de koning in gepaste stijl en waardigheid ten tonele te voeren. Dit is op z'n plaats bij *Mattheüs*, waar zijn afstamming, langs de uitverkoren koninklijke lijn van Salomo, teruggevoerd wordt op David en Abraham. En hoe bewonderenswaardig stemt dat overeen met Gods bedoeling in dat evangelie. We vinden daar vervolgens de omstandigheden vóór en na zijn geboorte, die alle bijdragen tot hetzelfde doel: Jezus voor te stellen als de ware Messias van Israël. Zoals eenvoudig kan worden aangetoond, werden ook *Lukas* en *Johannes* door de Geest begiftigd met een even opvallende en passende wijsheid om het doel van hun respectievelijke evangeliën vast te houden. Op welk een prachtige en directe wijze wordt ons hier het beeld voor ogen geschilderd. Het is echter goed om er op te letten, dat er geen sprake is van gehaastheid en dat er van de inleiding op het verslag van de dienst,

die de Heer Jezus vervullen zou, niets wordt weggelaten. Deze inleiding is van groot belang.

Ze behandelt het voorafgaande optreden en het dienstwerk van Johannes de doper. Hierop schijnt een toespeling gemaakt te worden in de openingswoorden. Het is meer dan een profetie, hoewel in overeenstemming met de profeten, zoals de *verzen 2 en 3* bewijzen. *''De wet en de profeten''*, wordt ons elders gezegd, *''zijn tot op Johannes'' (Lk 16:16)*. *Johannes* deed echter een grote stap vooruit: *''Begin van het evangelie van Jezus Christus''*. Dat was de stem van één die riep in de woestijn nadat er een lange tijd van stilte geheerst had, wat betreft Gods getuigenis in Jeruzalem.

En als we op het punt staan de voetstappen te volgen van Gods getrouwe en enige volmaakte Dienstknecht, grijpt het ons dan niet aan als we zien, hoe de Heilige Geest in soevereine wijsheid een wijziging aanbrengt in zijn aanhaling van *Maleachi 3:1*, waardoor de Goddelijke heerlijkheid van de Heer Jezus bevestigd wordt?

Zie, Ik zend mijn bode, die voor mijn aangezicht de weg bereiden zal; ... (Ml 3:1)

In de profetie is het Jahweh, die zijn boodschapper uitzendt om de weg voor Hem te bereiden. Bij de evangelist is het ook Jahweh die zijn boodschapper zendt, maar nu *''voor u uit''*, d.w.z. voor Jezus Christus uit. In werkelijkheid was de Heer Jezus Jahweh, hoezeer Hij Zichzelf ook mocht vernederen. *Mattheüs* leidt diezelfde waarheid af uit zijn naam: *''U zult hem de naam Jezus geven; want Hij zal zijn volk behouden van hun zonden'' (Mt 1:21)*. Welnu, de Joden waren het volk van Jahweh en van niemand anders dan van Jahweh. Het aanhalen van de tekst uit *Maleachi* aan het begin van het evangelie van *Markus* is des te opvallender, omdat *Markus* – in tegenstelling tot *Mattheüs* – zelden de Schriften citeert. Het is duidelijk hoe volmaakt dat in overeenstemming is met dit evangelie en tevens met de aanhef. Als de Heer der heerlijkheid in de gestalte van een slaaf komt en de mensen gelijk geworden is, dan is het volkomen op z'n plaats, dat de profetie niet gebroken wordt, maar voor Hem buigt, en dat een nieuw getuigenis begint.

4 Johannes kwam en doopte in de woestijn en predikte [de] doop van bekering tot vergeving van zonden.

Maar waar roept deze stem van de heraut en waar was hij aan het dopen? *''In de woestijn''*. Wat was de toestand van Jeruzalem en van het volk van God? Ze moesten uitgaan tot Johannes, wanneer zij hun juiste plaats voor God wilden innemen. Wat hij aanbood was de doop van de bekering tot vergeving van zonden. Het effect was enorm. Velen luisterden en hun geweten werd geraakt.

5 En het hele Judese land en alle Jeruzalemmers, liepen uit naar hem toe en werden door hem gedoopt in de rivier de Jordaan, terwijl zij hun zonden beleden.

Dit alles wordt hier door *Markus* heel duidelijk en vlot beschreven. Hij stopt niet om, zoals nodig was voor Gods plan in het *Mattheüsevangelie*, onze aandacht zelfs maar even te vestigen op de hoogmoedige en leugenachtige leiders van die dagen, die voorwerpen waren van het zekere en niets sparende oordeel van God.

6 En Johannes was gekleed in kameelhaar en een leren gordel om zijn lendenen en hij at sprinkhanen en wilde honing.

Johannes had zijn eigen speciale plaats. Zijn woonplaats, kleding en voedsel getuigden van zijn afzondering van de boze toestand van

Israël, maar een veel mooiere opdracht die hij had, was ervan te getuigen, dat de persoon van Christus en zijn dienst vergeleken met hemzelf veel meer betekenden.

7 En hij predikte aldus: Na mij komt Hij die sterker is dan ik, Wiens schoenriemen ik niet waard ben neerbukkend los te maken. 8 Ik heb u gedoopt met water, maar Hij zal u dopen met [de] Heilige Geest.

Er wordt hier niets gezegd over het dopen met vuur, zoals in *Mattheüs* en *Lukas*. Voor het doel waarvoor zij schreven, was dat vereist. *Markus* werd echter geïnspireerd om alleen te spreken over dat gedeelte van Johannes' getuigenis, dat direct verbonden was met het evangeliewerk van de Heer, namelijk het dopen met de Heilige Geest. Dat betekent natuurlijk niet dat er, nu Christus gekomen was, geen bekering meer nodig was. In een wereld van zonde zal dat immers altijd de noodzakelijke weg zijn voor iemand die uit God geboren is. Bekering tot God met zondebesef en zelfveroordeling is echter iets anders dan de Goddelijke kracht, waardoor het boze terzijde gesteld wordt op grond van een verlossing, die door de genade van God volbracht is. Dit laatste is de karakteristieke zegen van het christendom.

9 En het gebeurde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth in Galiléa en door Johannes werd gedoopt in de Jordaan.

Toch wordt de Heer Jezus, die met de Heilige Geest doopt, Zelf door Johannes gedoopt in de Jordaan. Hijzelf ontvangt de Heilige Geest! Wat een aanblik en wat een waarheid! Oneindig verheven boven zonden en zonde (die Hij zelfs niet kende), werd Hij toch gedoopt met water. Hij had geen ongerechtigheid te belijden, maar zo betaamde het Hem alle gerechtigheid te vervullen.

Hem die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons [tot] zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem. (2Ko 5:21)

Hij, die God was over alles, te prijzen tot in eeuwigheid, kwam uit Nazareth in Galiléa. Daar woonde Hij, zoals *Mattheüs* ons verhaalt, opdat ook in dat opzicht, evenals in alle andere, het woord van de profeet vervuld zou worden. Kon de hemel zo'n betoning van genade aanschouwen, zonder in beweging te komen? Onmogelijk.

Toen Hij nu had gehoord dat Johannes was overgeleverd, vertrok Hij naar Galiléa; en Hij verliet Nazareth en kwam in Kapernaüm wonen dat aan de zee ligt, in het gebied van Zebulon en Naftha-li, opdat vervuld werd wat gesproken is door de profeet Jesaja, ... (Mt 4:12-14)

10 En terstond toen Hij uit het water opsteeg, zag Hij de hemelen scheuren en de Geest als een duif op Zich neerdalen.

Wat een betekenis had die doophandeling voor het hart van God!

11 En er kwam een stem uit de hemelen: U bent mijn geliefde Zoon, in U heb Ik welbehagen gevonden.

''Hem'', zoals *Johannes* zegt, *''heeft de Vader, God, verzegeld''* *(Jh 6:27)*. Niet alleen het feit dat de Geest neerdaalde wordt hier meegedeeld, maar ook dat Hij het *''zag''*. Hoewel waarachtig God, was Hij mens; hoewel Zoon, werd Hij dienstknecht. En nu staat Hij op het punt om zijn dienst aan te vangen. Hij ontvangt de Geest en tevens de erkenning van zijn Zoonschap. Hij had recht gedaan aan Gods vonnis over Israël en aan Gods roep tot Israël, ja, Hij had Zich in genade gevoegd bij hen die zich hiervoor gebogen hadden in de wateren van de Jordaan. Maar dit kon niet plaatsvinden zonder het antwoord van de Vader, wiens hart vol vreugde was over het pad dat zijn Zoon zou gaan betreden. Enerzijds was er de vervulling van iedere soort van gerechtigheid (niet alleen die van de wet, Hij vervulde die in genade, er was voor Hem geen noodzaak wegens een of ander kwaad).

Werkt niet om het voedsel dat vergaat, maar om het voedsel dat blijft tot in [het] eeuwige leven, dat de Zoon des mensen u zal geven, want Hem heeft de Vader, God, verzegeld. (Jh 6:27)

Anderzijds volgde daarop de erkenning door zijn Vader in de intiemste persoonlijke verhouding, een verhouding waarover voor het oog van de mensen misschien een schaduw geworpen zou kunnen zijn, toen Hij Zich onderwierp aan de doop.

12 En terstond dreef de Geest hem uit naar de woestijn. 13 En hij was in de woestijn veertig dagen, verzocht door de satan; en hij was bij de wilde dieren; en de engelen dienden hem.

Hoe wordt zijn positie hier in een paar woorden door God beschreven!

Mozes, de wetgever, was veertig dagen bij God op de berg geweest. Elia, de profeet, was even lang bij God geweest in de woestijn, waar hij door God onderhouden werd zonder dat hij menselijk voedsel nodig had. Maar wat betekende elk van die twee wonderen vergeleken met de positie van de Heer Jezus? Want voor Hem, de Zoon van God, was het verkeren bij God, om het zo uit te drukken, zijn natuurlijke plaats, en dat was het van alle eeuwigheid af geweest. Nu echter was Hij neergedaald op aarde, een mens onder de mensen. En in de woestijn, waartoe de zonde deze mooie schepping gedegradeerd had, werd Hij veertig dagen verzocht door de satan. Er was geen mens aanwezig, maar de wilde dieren waren er wel, zoals onze evangelist er met nadruk aan toevoegt. Ook dienden de engelen Hem daar. Het behoorde allemaal tot zijn wonderbare voorbereiding op een dienst die niet minder wonderbaar was.

Toen ik de berg was opgegaan om de stenen tafelen te ontvangen, de tafelen van het verbond, dat de HERE met u gesloten had, vertoefde ik veertig dagen en veertig nachten op de berg; brood at ik niet en water dronk ik niet. (Dt 9:9)

Toen Achab aan Izebel verhaalde alles wat Elia gedaan had, en hoe hij al de profeten met het zwaard gedood had, zond Izebel een bode tot Elia om te zeggen: Zo mogen de goden doen, ja nog erger, indien ik morgen om deze tijd uw ziel niet gelijk zal maken aan de ziel van een hunner. Toen hij dat had vernomen, maakte hij zich gereed en ging weg om zijn leven te redden; en gekomen tot Berseba, dat tot Juda behoort, liet hij zijn knecht daar achter. Zelf echter trok hij een dagreis ver de woestijn in, ging zitten onder een bremstruik en begeerde te mogen sterven, en zeide: Het is genoeg! Neem nu HERE, mijn leven, want ik ben niet beter dan mijn vaderen. Daarop legde hij zich neer en sliep in onder een bremstruik. Doch zie, daar raakte een engel hem aan en zeide tot hem: Sta op, eet. Toen hij rondzag, was daar, aan zijn hoofdeinde, een koek op gloeiende stenen gebakken en een kruik water. Hij at en dronk en legde zich weer neer. Doch wederom, ten tweeden male, raakte de engel des HEREN hem aan, en zeide: Sta op, eet, want de reis zou voor u te ver zijn. Toen stond hij op, at en dronk en ging door de kracht van die spijs veertig dagen en veertig nachten tot aan het gebergte Gods, Horeb. (1Kn 19:1-8)

We hebben tot dusverre in Christus de eerste toebereidselen gezien voor de dienst van God. Natuurlijk werden deze sterk bepaald door zijn innerlijke en absolute zondeloosheid. En ik geloof dat hetzelfde tot op zekere hoogte geldt voor een ieder die de Heer roept om Hem op zijn eigen pad te volgen. Allereerst moeten wij onze ware plaats voor God innemen. En hoe kunnen we werkelijk genieten van onze geestelijke betrekking, als we ons niet voor God neerbuigen in het werkelijke besef van onze toestand? Er kan een zekere vreugde zijn, die voortkomt uit het besef dat de zonden vergeven zijn, maar toch is de vergeving van de zonden, hoe heerlijk en belangrijk die ook is, uiteindelijk niets anders dan een daad, een geweldige, Goddelijke daad van soevereine genade, doordat de Heiland zijn bloed gestort heeft.

De vergeving van de zonden is echter op zichzelf niet het bestaan van of het genieten van onze nieuwe, definitieve relatie van zonen ten opzichte van de Vader. Die wordt, samen met de verzegeling met de Geest, vervolgens geschonken. De Geest getuigt – en laten we daar blij over zijn – dat wij kinderen van God zijn. Maar hierna moet er ook het bewustzijn wezen, wat de macht van de satan is en wat de woestijn is, voordat we ten volle bekwaam zijn om anderen in de kracht van God te dienen.

Want allen die door [de] Geest van God geleid worden, die zijn zonen van God. Want u hebt niet ontvangen een geest van slavernij om opnieuw te vrezen, maar u hebt ontvangen een geest van zoonschap, waardoor wij roepen: Abba, Vader! De Geest Zelf getuigt met onze geest, dat wij kinderen van God zijn. (Rm 8:14-16)

14 Maar nadat Johannes was overgeleverd, kwam Jezus naar Galiléa en predikte het evangelie <van het koninkrijk> van God ...

Dit was het geschikte moment voor het begin van zijn openbare dienst. Menselijkerwijze gesproken was het bepaald geen geschikt tijdstip, omdat de voorloper van de Messias terzelfder tijd de vijandschap van de wereld moest ondervinden. De Heer Jezus kwam echter niet om de smarten te ontlopen, die de liefde met zich meebracht in een wereld van haat, maar om bekend te maken wie God is, ondanks, nee juist óm dat karakter van de wereld. Daarom zegt Hij:

15 De tijd is vervuld en het koninkrijk van God is nabij gekomen: bekeert u en gelooft het evangelie.

Het getuigenis van de genade werd niet langer uitgesteld. Het ging niet om de wet, maar om bekering en geloof in het evangelie. Het was nu tijd voor God om op te treden, maar in zijn genade wil Hij toch deelgenoten hebben in zijn eigen vreugde.

16 En toen Hij langs de zee van Galiléa liep, zag Hij Simon en Andréas, de broer van Simon, [een net] in de zee uitwerpen, want zij waren vissers. 17 En Jezus zei tot hen: Komt achter Mij en Ik zal maken dat u vissers van mensen wordt. 18 En terstond lieten zij hun netten achter en volgden Hem. 19 En toen Hij iets verder was gegaan, zag Hij Jakobus, de [zoon] van Zebedeüs, en zijn broer Johannes, terwijl dezen in het schip bezig waren hun netten te verstellen. 20 En terstond riep Hij hen; en zij lieten hun vader Zebedeüs in het schip achter met de knechten en gingen weg, Hem achterna.

In overeenstemming daarmee zien we dat een Simon en een Andreas, een Jakobus en een Johannes geroepen worden om vissers van mensen te worden. Zij hadden tevoren de Heer Jezus al leren kennen en hadden in Hem geloofd, maar nu moesten zij Hem volgen en bij Hem zijn. Hun schepen, hun netten, hun vader, hun aardse bezittingen, hun gewone bezigheid, hun natuurlijke betrekkingen – dat alles moesten zij opgeven voor de roeping van de Heer Jezus. Niet dat iedereen geroepen wordt om op deze wijze achter de Heer Jezus aan te gaan. Het is echter stellig wel de Heilige Geest, die opnieuw geboren mensen er toe brengt om Hem Heer te noemen. Moet dit een echte belijdenis zijn, of heeft het allemaal geen betekenis? Door zijn bloed zijn we voor God gekocht. Wij zijn niet van onszelf, wij zijn voor een prijs gekocht. Hij is onze Heer, niet alleen in de grote dingen, maar in de kleinste aangelegenheden van het leven van alle dag. En ik ben er zeker van dat er in de geschiedenis van gelovigen een crisis aanbreekt, wanneer zij op de proef gesteld moeten worden in hoeverre dit in hun ervaring werkelijkheid is. Want de satan tracht ons te verzoeken om onze heerlijke positie van dienstknechten van Christus te verlaten en onszelf, als het ware, tot heren te maken. Zoeken we onze eigen belangen, ons eigen plezier, ons eigen gemak? Strijden we voor onze eigen wil? Streven we er naar om iets te zijn in de wereld of in ieder geval iets in de gemeente? Wat betekent dit anders dan dat we heren zijn in plaats van dienstknechten?

Maar Hem als Heer te erkennen, zijn wil te doen, dat is onze eigenlijke taak. Want daartoe zijn we gered. Hiervoor is Hij gestorven en hiervoor behoren wij te leven – om Jezus als Heer te erkennen. Als we in enig opzicht voor onszelf leven, betekent dat, dat we Hem van zijn rechten beroven; en het betekent in feite dat we de dure prijs loochenen die Hij betaald heeft om ons tot de zijnen te maken.

Of weet u niet, dat uw lichaam [de] tempel is van [de] Heilige Geest die in u is, die u van God hebt, en dat u niet van uzelf bent? Want u bent voor een prijs gekocht; verheerlijkt dan God in uw lichaam! (1Ko 6:19,20)

Want de slaaf die in [de] Heer geroepen is, is een vrijgelatene van [de] Heer; evenzo is de vrije die geroepen is, een slaaf van Christus. U bent voor een prijs gekocht; wordt geen slaven van mensen. (1Ko 7:22,23)

21 En zij gingen Kapernaüm binnen; en terstond ging Hij op de sabbat in de synagoge en leerde. 22 En zij stonden versteld over zijn leer, want Hij leerde hen als iemand die gezag heeft, en niet als de schriftgeleerden.

Voor de bediening van het Woord van God is dit het eerste en wezenlijke punt: het moet met gezag gesproken worden. Mensen kunnen het nabootsen. De wereld denkt dat men door koppig volhouden elk doel kan bereiken.

Maar hoe sterk de wil van de mens ook moge lijken in de dingen der mensen, in de Goddelijke dingen is de vaste zekerheid van Gods wil het enige, waardoor de Heilige Geest het Woord met gezag bekleedt. Dit was heel bijzonder het geval bij Christus, want Hij alleen had als mens de Heer altijd voor Zich. Maar ook bij ons hoort het zo te zijn, dat we spreken met zekerheid omtrent Gods gedachten en zijn wil, als we voor God spreken; anders zou het beter zijn om te zwijgen *(1Pt 4:11)*.

Als iemand spreekt, laat het zijn als uitspraken van God; als iemand dient, laat het zijn als uit sterkte die God verleent, opdat in alles God verheerlijkt wordt door Jezus Christus, aan Wie de heerlijkheid en de kracht is tot in alle eeuwigheid! Amen. (1Pt 4:11)

Bij de schriftgeleerden is dit niet het geval. Zij kunnen logisch redeneren of verdoezelen, al naar gelang het gezond verstand of de inbeelding de overhand heeft. Maar voor ons is het beter niet te spreken als we niet zeker zijn omtrent wat God wil dat op een gegeven ogenblik gesproken wordt.

Wanneer we in onzekerheid spreken delen we slechts onze eigen twijfels en duisternis aan anderen mee. Maar als we door genade de zekerheid hebben dat het de waarheid van God is, laat er dan met gezag gesproken worden.

Christus doet dit hier als dienstknecht. Hijzelf was volmaakt in zijn vernedering; want het is in geen enkel opzicht in strijd met nederigheid van geest om met het volste gezag te spreken, als we geen twijfel over de gedachten van God hebben.

23 En terstond was er in hun synagoge een mens met een onreine geest en hij riep de woorden uit: 24 Wat hebben wij met U te maken, Jezus, Nazaréner? Bent U gekomen om ons te verderven? Ik weet Wie U bent: de Heilige van God. 25 En Jezus bestrafte hem en zei: Zwijg en ga uit van hem. 26 En de onreine geest liet hem stuiptrekken en ging met luider stem roepend van hem uit.

Wat is het opvallend dat deze door demonen bezeten mensen in de nabijheid van Jezus verschenen! Bij het lezen van de evangeliën zou men welhaast denken dat alle toen bestaande en mogelijke gevallen van bezetenheid rondom Hem verzameld waren. Doch de waarheid is, dat er van tevoren wel evenveel geweest zullen zijn, maar dat de aanwezigheid van het Goddelijk licht ze toen alle in de openbaarheid bracht. Door de aanwezigheid van Jezus, de Zoon van God, werd Satan in het nauw gedreven en werd het masker verwijderd, dat misschien tevoren zijn slachtoffers bedekt zal hebben. En in zekere mate kan men dit overal waarnemen waar de kracht van Gods waarheid en zijn heiligheid aan het werk zijn. Als Hij de banier opricht zal hún tegenstand meteen gevoeld worden en de vijand zal zichzelf bekend maken. De onreine geest wilde graag alleen gelaten worden, maar hij erkende de macht van de verachte Jezus van Nazareth. De macht van de satan moest wel de tegenwoordigheid en de oppermacht gevoelen van de door de mensen verachte Nazarener, die echter de Heilige van God was. De Heer Jezus bestraft hem echter en bevrijdt de bezetene tot verbazing van allen, die de nieuwe leer erkennen op grond van de macht waarmee de vijand geoordeeld en uitgedreven werd.

27 En zij stonden allen verbaasd, zodat zij zich onder elkaar aldus afvroegen: Wat is dit? Welke nieuwe leer is dit? Want met gezag gebiedt Hij zelfs de onreine geesten en zij gehoorzamen Hem! 28 En het gerucht over Hem ging terstond overal uit in de hele omgeving van Galiléa.

29 En terstond gingen zij uit de synagoge en kwamen in het huis van Simon en Andréas, met Jakobus en Johannes. 30 De schoon-

moeder van Simon nu lag met koorts en terstond spraken zij met Hem over haar. 31 En Hij ging naar haar toe, greep haar hand en richtte haar op; en de koorts verliet haar en zij diende hen.

En hier blijft het niet bij. Het Goddelijke woord wordt ervaren en de demonen worden met geweld uitgedreven. Ook de ziekte vlucht op zijn aanraking. En dit niet alleen in het individuele geval van de schoonmoeder van Petrus, maar ook in vele andere gevallen van kommer en ellende in elke vorm. Wat dat betreft kunnen we onszelf alleen maar voor God verootmoedigen. Want eens was de gemeente de zetel van deze wonderbare kracht om kwalen weg te doen en de duivelen uit te werpen. Het waren de krachten van de toekomende eeuw. Maar God heeft de Gemeente tot onze schaamte ontdaan van haar versierselen; en het past ons om ons daarover te verootmoedigen.

Laten we ons echter tot de Heer Jezus keren. Onvermoeid van zijn zware arbeid en dienst ten behoeve van anderen, was Hij 's avonds nog bezig. Hij ging onophoudelijk voort met zijn werk van liefde.

32 Toen het nu avond was geworden en de zon was ondergegaan, brachten zij tot Hem alle lijdenden en bezetenen; 33 en de hele stad had zich verzameld bij de deur. 34 En Hij genas velen die aan allerlei ziekten leden, en vele demonen dreef Hij uit; en Hij liet de demonen niet toe te spreken, omdat zij wisten Wie Hij was.

Christus wees het onzuivere getuigenis van de demonen af. Het moest Goddelijk zijn om door Hem aanvaard te worden.

Maar prachtig mooi en veelzeggend is de volgende karaktertrek die we in de Heer als de Dienstknecht op aarde zien.

35 En 's morgens vroeg, toen het nog diep in de nacht was, stond Hij op, ging naar buiten en ging weg naar een woeste plaats en daar bad Hij.

Hoewel Hij van vroeg tot laat met de zorgen van anderen bezig was geweest, zien we Hem hier lang voor de dageraad verscheen, nog in het duister van de nacht, uitgaan om gemeenschap met zijn Vader te hebben. En waarover wisselden deze Vader en deze Zoon van gedachten? Het *Oude Testament* vertelt het ons *(Js 50:4,5)*.

De Here HERE heeft mij als een leerling leren spreken om met het woord de moede te kunnen ondersteunen. Hij wekt elke morgen, Hij wekt mij het oor, opdat ik hore zoals leerlingen doen. De Here HERE heeft mij het oor geopend en ik ben niet weerspannig geweest, ik ben niet terug-gedeinsd. (Js 50:4,5)

Het *Nieuwe Testament* vertelt ons hoe Hij lang voor de dag aanbrak naar een eenzame plaats ging en daar bad. En als Hij Zich zo terugtrok om met God alleen te zijn, – terwijl Hijzelf de Here God was! – vóór Hij met het dagelijkse werk begon, kunnen wij ons er dan over verwonderen, dat wij zoveel in openbare arbeid falen, wij die nog meer falen in deze innerlijke, vertrouwelijke omgang met onze Vader? Wees er van verzekerd dat het geheim van heilige kracht en volharding in de dienst alleen dáár gevonden wordt.

36 En Simon haastte zich Hem achterna, met hen die bij hem waren; 37 en zij vonden Hem en zeiden tot Hem: Allen zoeken u. 38 En Hij zei tot hen: Laten wij ergens anders heengaan, naar de naburige plaatsen, opdat Ik ook daar predik; want daartoe ben Ik uitgegaan. 39 En Hij predikte in hun synagogen in heel Galiléa en dreef de demonen uit.

40 En er kwam een melaatse naar Hem toe, die Hem smeekte <en voor Hem op zijn knieën viel> en tot Hem zei: Als U wilt, kunt U mij reinigen.

Wat een toonbeeld van hulpeloze ellende is deze melaatse, die voor Jezus neerknielt! Maar juist omdat hij voor Hem neerknielt, is hij niet zonder hoop, want hij doet een smekend beroep op de Heiland in zijn

diepe ellende. Voor melaatsheid was er geen genezing. Als Gód genas, dan waren er óffers voor de reiniging. *''Ben ik God, om te kunnen doden en levend maken'', zei de koning van Israël verontrust, ''dat deze man een boodschap tot mij zendt om een man van zijn melaatsheid te verlossen?''* *(2Kn 5:7)*. Inderdaad, een melaatse was *''als een doodgeborene, wiens vlees reeds half vergaan is, wanneer hij uit de schoot zijner moeder komt''* *(Nm 12:12)*.

Toch liet deze melaatse de Heer Jezus, aan wiens macht hij niet twijfelde, niet met rust: *''Als U wilt, kunt U mij reinigen''*. Dat was de enige vraag die er leefde in zijn verbroken hart; hij besefte zijn werkelijke toestand. Dat was zijn dringende en ergste nood. Zou de Heer Jezus het willen? Wat een antwoord ontving zijn zwakke geloof! Want God blijft altijd God en overtreft alles wat we van Hem denken.

41 En met ontferming bewogen strekte Hij zijn hand uit, raakte hem aan en zei tot hem: Ik wil, word gereinigd!

Zoiets was op aarde nog nooit vertoond! Zeer zeker was Hij een mens, maar even zeker was Hij oneindig veel meer dan een mens; zijn hart was bewogen door intense gevoelens van medelijden; zijn hand was uitgestrekt om een melaatse aan te raken! Deed de wet dit? Als er niets meer dan de wet geweest was en als hier alleen een mens aanwezig geweest was, dan zou de onreine niet genezen zijn, maar dan zou hij, die het waagde dat afzichtelijke, verboden object aan te raken, verontreinigd zijn. Doch al was Hij ook diep neergedaald in genade, de Heer Jezus was de Zoon van God, een Goddelijk persoon, die als enige van alle mensen zonder zonde was en kon zeggen: *''Ik wil, word gereinigd''*. Geen enkele krachtsinspanning kon op zulk een wijze in de behoeften van de melaatse voorzien; in de behoeften van zijn ziel evenzeer als in die van zijn lichaam. De tederheid, de volmaakte onbaatzuchtige liefde, waarmee hij werd aangeraakt – moet ons dit niet aangrijpen? Duidelijk bleek hieruit wat er in het hart van de Heer leefde, zoals woorden alleen het zo niet hadden kunnen doen. Toch openbaarden zijn woorden een Persoon die God was op aarde.

Goddelijke genade werd geopenbaard in een mens, in de Heer Jezus, de volmaakte Dienstknecht van God. En zijn dienst lenigde de menselijke nood des te beter omdat Hij zo op volmaakte wijze God diende. Vandaar dat onmiddellijke reiniging het resultaat was, precies het tegenovergestelde van besmetting.

42 En terstond week de melaatsheid van hem, en hij werd gereinigd. 43 En na hem streng verboden te hebben liet Hij hem terstond van Zich weggaan 44 en zei tot hem: Let erop dat u niemand iets zegt; maar ga heen, toon u aan de priester en offer voor uw reiniging wat Mozes heeft geboden, hun tot een getuigenis.

Het was van groot belang dat de priester, bij het zien van de gereinigde melaatse, verplicht zou zijn de genezing te erkennen en er getuigenis van te geven. Zo zou de priester als het ware officieel kennis nemen van het bewijs dat de hand van God daar aan het werk geweest was.

God was aan het werk geweest, ditmaal niet door het oordeel over de trots en de goddeloosheid van de mens uit te spreken, maar door zijn macht en tevens zijn genade te tonen in de genezing van deze melaatse. Hij liet zien, hoe diep zijn genade zich neerboog om iemand uit zo'n toestand van hopeloos lijden en ellende op te heffen.

Want een melaatse was bij uitstek hét type van een zondaar. Zolang dood en opstanding nog geen nieuwe heerlijkheid hadden ingevoerd, werd echter de wet door de genade geëerbiedigd en gehandhaafd. Daarom krijgt de melaatse de strikte opdracht zich te onderwerpen aan de levitische reinigingswetten *(zie Lv 14:1-32)*. De grotere en blijvende heerlijkheid is bestemd voor hen die daaraan door het geloof deel hebben. Ook zoekt de genade geen eigen eer, maar de verheerlijking van God in alle dingen door Jezus Christus, wie de heerlijkheid zij en de heerschappij tot in alle eeuwigheid. Amen.

45 Maar toen hij was weggegaan, begon hij het zeer te verkondigen en de zaak te verbreiden, zodat [Jezus] niet meer openlijk in de stad kon komen; maar Hij was buiten in woeste plaatsen; en zij kwamen naar Hem toe van alle kanten.

De Heer Jezus zocht niet zijn eigen belang. Daarom zien we hier, net als in het vorige gedeelte *(vers 37)*, dat de bijval van de mensen voor Hem slechts de aanleiding is om Zich van de luister van deze wonderen af te wenden tot ander werk wat veel minder roem met zich meebracht. Hij verwisselt hier de stad voor de woeste plaatsen, waar niemand kwam, hoewel Hij steeds openstaat voor de smeekbede van een ieder die in nood is.

INHOUD

Vers 1-12: Genezing van een verlamde

Vers 13-17: Roeping van Levi

Vers18-22: Het vasten

Vers 23-28: Aren plukken op de sabbat

TOELICHTING

1 En na [enige] dagen kwam Hij opnieuw in Kapernaüm, en men hoorde dat Hij in huis was.

Doordat de melaatse die gereinigd was de Heer zeer ruchtbaar gemaakt had, had Hij de stad moeten verlaten en was naar de woeste plaatsen gegaan. Nu is Hij opnieuw in Kapernaüm. Wat zijn daar machtige daden verricht! Maar machtiger nog was het woord dat daar verkondigd werd. Dat trok hen aan als de lieflijke klanken van iemand met een mooie stem en die mooi op een instrument kon spelen. Het woord viel echter in harten die er geen acht op gaven en in gewetens die niet omgeploegd waren. Toch wisten ze en ze zullen het weten, dat er een profeet, ja meer dan een profeet, onder hen was. *''En u, Kapernaüm, zult u tot [de] hemel verhoogd worden? Tot [de] hades zult u worden neergestoten!''* *(Mt 11:23)*.

2 En er verzamelden zich velen, zodat er zelfs bij de deur geen plaats meer was; en Hij sprak het woord tot hen. 3 En er kwamen er die een verlamde bij Hem brachten, door vier [mannen] gedragen. 4 En daar zij hem niet bij Hem konden brengen vanwege de menigte, namen zij de dakbedekking weg waar Hij was; en na [het dak] opengebroken te hebben lieten zij het rustbed neer waarop de verlamde lag.

De grote massa luisterde alleen maar met de oren. Er was niettemin geloof aanwezig, dat ondanks de moeilijkheden volhield. En dat geloof slaagde erin de Heer Jezus te bereiken. Kon iets hopelozer schijnen dan de toestand van deze verlamde? De melaatse uit het vorige hoofdstuk kon in ieder geval nog naar de Heer Jezus toe komen, hij kon Hem smeken en voor Hem neerknielen. Maar hoe zou een verlamde man zich een weg kunnen banen door de menigte, die hem van de Heiland scheidde? Welnu, als hijzelf niet in staat was te komen, dan kon hij gebracht worden. En zo gebeurde het. Zij brachten de verlamde man op zijn bed naar de Heer Jezus. Wat was dit vertrouwen heerlijk voor het hart van de Heer! Wat verfrissend, dit onuitgesproken en toch veelzeggende beroep op zijn liefde en macht! Het gaf niet alleen blijk van het geloof van de patiënt, maar tevens van het geloof van hen die hem droegen. En geloof ontvangt altijd het gevraagde, en dat niet alleen, maar nog veel meer en nog iets veel beters.

5 En toen Jezus hun geloof zag, zei Hij tot de verlamde: Kind, uw zonden worden vergeven.

Ja, dát was de wortel van het kwaad: zonde. Dat ging veel dieper dan melaatsheid en verlamming. Wat achten de mensen de zonde maar van weinig belang! Ze beschouwen die enkel als een oppervlakkige, morele beschadiging. Maar wat was het voor Hem, die op het kruis

tot zonde gemaakt werd? Wat was het voor Hem, die de zonde te niet gedaan heeft door de offerande van Zichzelf?

Als Hij het geloof ziet dat Hem daar opgezocht heeft, zegt Hij vervuld met liefde: *''Kind, uw zonden worden vergeven''*. Wat een wondere woorden spreekt Hij hier in zijn soevereine genade uit!

Omdat Hij alle mensen kende, vertrouwde Hij Zich niet toe aan de mensen; maar Hij, die God kende en het werk van zijn handen, vertrouwt Zichzelf hier toe aan het geloof. Het mag een zwak geloof zijn, maar het vindt zijn oorsprong in God. Zijn oog merkte dat terstond op en zegende het met al de liefde die in zijn hart was.

Maar de satan had daar ook zijn medestanders:

> ***6 Nu zaten daar enige schriftgeleerden, die in hun harten overlegden: 7 Waarom spreekt Deze zo? Hij lastert; wie kan zonden vergeven dan Eén: God?***

Zij waren wijs in eigen ogen. Zij waren de rechters van de wet en het evangelie, maar ze hielden zich niet aan de wet en ze geloofden het evangelie niet. Ja, het was nog erger. Zij verwierpen Christus en zijn genade. Hun hoogmoedig redeneren versmaadde de heerlijke waarheid van God. Hun trots en eigengerechtigheid wees de genade, waaraan zij nimmer behoefte voelden, met verachting af; ja, zij háátten die genade. Het allergrootste bewijs van heilige kracht, kracht van God, tegen de satan en in ontferming over de mens, was geleverd. Maar wat had dat te betekenen voor de redenerende schriftgeleerden, die gewend waren aan de wereld zoals die was en die angstvallig waakten voor hun eigen godsdienstige belangrijkheid? Iemand, die hier beneden aan een ellendige zondaar vergeving van zonden verzekerde, en dat nog wel aan één die er niet om gevraagd had! Het was in hun ogen ontstellend, godslasterlijk, een zich toeëigenen van iets dat alleen God toekwam.

Niet dat zij zich om God bekommerden of de mensen liefhadden, maar zij haatten de Heer Jezus wegens zijn genade. Als het de waarheid was, dan was het met hun beroep gedaan! Nee, het kón niet waar zijn, het was ongehoord vanaf het begin van de wereld: *''Waarom spreekt Deze zo? Hij lastert; wie kan zonden vergeven dan Eén: God?''* *(vers 7)*. Dáár zit de moeilijkheid! De heerlijkheid van de Heer Jezus was hun onbekend, zijn Goddelijke waardigheid werd volkomen buiten beschouwing gelaten. Het beginsel, waar zij de nadruk op legden, was waar, maar de toepassing rampzalig verkeerd! Hoe vaak vormt dat niet de rots waarop godsdienstige ongelovigen schipbreuk lijden en omkomen?

Toch gaf Hij hun onmiddellijk een bewijs van wat en wie Hij was:

> ***8 En terstond onderkende Jezus in zijn geest dat zij zo bij zichzelf overlegden en zei tot hen: Waarom overlegt u deze dingen in uw harten?***

Hij beschuldigde hen van hun eigen verborgen gedachten en vroeg hen om zelf te oordelen:

> ***9 Wat is gemakkelijker: te zeggen tot de verlamde: Uw zonden worden vergeven, of te zeggen: Sta op, neem uw rustbed op en loop?***

Aan welke uitspraak was het gemakkelijkst te voldoen? Wie anders dan een Goddelijk persoon of iemand die Goddelijke macht uitoefen-

de, kon óf het één óf het ander zeggen? Voor God waren ze beide even gemakkelijk en voor de mens beide onmogelijk.

Met een duidelijke verwijzing naar *Psalm 103:3 (Die al uw ongerechtigheden vergeeft, die al uw krankheden geneest, ...)* zegt Hij:

> ***10 Maar opdat u weet dat de Zoon des mensen macht heeft op aarde zonden te vergeven, - zei hij tot de verlamde: 11 Ik zeg u: sta op, neem uw rustbed op en ga naar uw huis. 12 En hij stond op en na terstond het rustbed opgenomen te hebben ging hij in het bijzijn van allen naar buiten, zodat allen buiten zichzelf waren en God verheerlijkten en zeiden: Zoiets hebben wij nog nooit gezien!***

''macht'' (*Gr. exousia,* zowel het recht als de bekwaamheid)

> *Van David.*
> *Loof de HERE, mijn ziel, en al wat in mij is, zijn heilige naam;*
> *loof de HERE, mijn ziel, en vergeet niet een van zijn weldaden;*
> *die al uw ongerechtigheden vergeeft, die al uw krankheden geneest,*
> *die uw leven verlost van de groeve, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheid,*
> *die uw ziel verzadigt met het goede, zodat uw jeugd zich vernieuwt als die van een arend.*
> *De HERE doet gerechtigheid en recht aan alle verdrukten.*
> *Hij maakte Mozes zijn wegen bekend, de kinderen Israëls zijn daden.*
> *Barmhartig en genadig is de HERE, lankmoedig en rijk aan goedertierenheid;*
> *niet altoos blijft Hij twisten, niet eeuwig zal Hij toornen;*
> *Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden;*
> *maar zo hoog de hemel is boven de aarde, zo machtig is zijn goedertierenheid over wie Hem vrezen.*
> *Zover het oosten is van het westen, zover doet Hij onze overtredingen van ons;*
> *gelijk zich een vader ontfermt over zijn kinderen, ontfermt Zich de HERE over wie Hem vrezen.*
> *Want Hij weet, wat maaksel wij zijn, gedachtig, dat wij stof zijn.*
> *De sterveling; zijn dagen zijn als het gras, als een bloem des velds, zo bloeit hij;*
> *wanneer de wind daarover is gegaan, is zij niet meer, en haar plaats kent haar niet meer.*
> *Maar de goedertierenheid des HEREN is van eeuwigheid tot eeuwigheid over wie Hem vrezen,*
> *en zijn gerechtigheid over kindskinderen, over hen die zijn verbond onderhouden, en aan zijn bevelen denken om die te doen.*
> *De HERE heeft zijn troon in de hemel gevestigd, zijn koningschap heerst over alles.*
> *Looft de HERE, gij zijn engelen, gij krachtige helden die zijn woord volvoert, luisterend naar de klank van zijn woord.*
> *Looft de HERE, al zijn heerscharen, gij zijn dienaren, die zijn wil volbrengt.*
> *Looft de HERE, al zijn werken, aan alle plaatsen zijner heerschappij.*
> *Loof de HERE, mijn ziel. (Ps 103)*

Het uiterlijke teken van macht garandeerde de gave van de genade. Beide toonden aan dat Hij die sprak de Zoon des mensen op aarde was. De Heer paste het tweevoudige karakter van de goedertierenheid uit *Psalm 103* toe op Zichzelf, iets wat Israël in de toekomst zal toeschrijven aan Jahweh. Het zal u echter opgevallen zijn dat de Heer die toepassing eigenlijk niet maakt als de Christus of de Messias, maar als *''de Zoon des mensen''*. Zo was Hij gewoon over Zichzelf te spreken. Het is de titel van zijn mens-zijn, zowel in zijn verwerping als zijn heerlijkheid.Als zódanig zegende Hij hier het geloof en zal Hij weldra het ongeloof oordelen *(Jh 5:27)*.

...; en Hij heeft Hem macht gegeven oordeel uit te oefenen, omdat Hij de Mensenzoon is. (Jh 5:27)

Door de krachten van de toekomende eeuw gaf Hij het bewijs van zijn goedertierenheid, en daardoor werd aan de zondige man hier voor hun ogen vergiffenis geschonken. Wat een verwijt vormde dat aan het adres van de vittende schriftgeleerden! En wat een triomfantelijk getuigenis voor het evangelie van de genade in de naam van de Heer Jezus! En waar God door zijn Geest de kracht van die naam aan

mensenharten bekend maakt, daar laat Hij Zichzelf ook nu niet zonder een getuigenis!

Het is een getuigenis dat duidelijk aan de gewetens van hen die er oog voor hebben bekend maakt: de heilige sterkte en kracht van hem die voordien vervallen was in zonde, schande en dwaasheid. Zonde doet de mens wegteren en overdekt hem met schuld. Maar Hij die vergeving schenkt, deelt ook leven en kracht mee tot verheerlijking van God, en Hij doet dat als de Zoon des mensen, de naam die spreekt van barmhartigheid voor ieder die verloren is en voor Hem buigt.

13 En Hij ging opnieuw naar buiten naar de zee; en de hele menigte kwam naar Hem toe en Hij leerde hen. 14 En toen Hij verder ging, zag Hij Levi, de [zoon] van Alfeüs, bij het tolhuis zitten; en Hij zei tot hem: Volg Mij. En hij stond op en volgde Hem.

Na het verslag van het onderwijs dat de Heer Jezus aan de oever van de zee gaf, wordt de stroom van de genade nog meer ontsloten en geopenbaard. Dit blijkt in de roeping van Levi de tollenaar (of Mattheüs zoals hij zichzelf noemt). Wat een stap; wat een verandering! Vanuit het tolhuis de Heer Jezus volgen om weldra een apostel te worden, als de Heer de apostelen aanstelt *(Mk 3)*! Geen beroep of geen naam werd in Israël meer veracht dan dat van tollenaar.

Het was juist een gelegenheid voor de Heer om zijn genade te bewijzen, zoals Hij door zijn eigen keuze aantoont. En dit was nog niet alles, want de Heer Jezus gebruikte in Levi's huis zelfs de maaltijd.

15 En het gebeurde dat Hij in zijn huis aanlag, en vele tollenaars en zondaars lagen mee aan met Jezus en zijn discipelen, want zij waren met velen en zij volgden Hem.

In de ogen van de farizeeën had de Heer Zich niet erger kunnen verlagen in zijn liefde voor de verachtsten onder het volk, tenzij Hij Zich zonder meer tot de heidenen gewend had. Want tollenaars waren voor de schriftgeleerden en farizeeën net zo'n gruwel als schaapherders het voor de Egyptenaren waren.

En wanneer Farao u roept en zegt: wat is uw bedrijf? Zegt dan: uw knechten zijn veehouders geweest van onze jeugd aan tot heden, zowel wij als onze vaderen, opdat gij in het land Gosen moogt wonen, want al wat schaapherder is, is voor de Egyptenaren een gruwel. (Gn 46:33,34)

16 En toen de schriftgeleerden en de farizeeën Hem zagen eten met de zondaars en tollenaars, zeiden zij tot zijn discipelen: Waarom eet <en drinkt> Hij met de tollenaars en zondaars?

Daarom zeiden zij ook tegen zijn discipelen (niet tegen de Heer Jezus), toen zij Hem met dat gespuis zagen eten: *''Waarom eet <en drinkt> Hij met de tollenaars en zondaars?''* Doch deze poging om zijn positie en die van zijn discipelen te ondermijnen en aan het wankelen te brengen, brengt de Heer er alleen maar toe om zijn genade nog sterker tot uitdrukking te brengen, en tevens ontmaskert Hij de trots van deze vijanden van Hem en zijn discipelen, een trots waardoor ze zichzelf te gronde richten.

17 En toen Jezus dit hoorde, zei Hij tot hen: Zij die gezond zijn, hebben geen arts nodig, maar zij die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars.

Wat voor recht hadden deze vijanden, op grond van wat ze beweerden te zijn, op alles wat Hij kon schenken?

Hierna zien we echter dat de discipelen van Johannes de doper ook in eenzelfde geest van onoprechtheid en wrok verstrikt zijn. Zij komen bij de Heer Jezus met een vraag over zijn discipelen.

18 En de discipelen van Johannes en de farizeeën waren aan het vasten; en zij kwamen en zeiden tot Hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en de discipelen van de farizeeën, maar uw discipelen vasten niet?

De Meester neemt het echter voor zijn discipelen op en laat zien dat een wijsheid die boven henzelf uitging hen in hun zwakheid leidde.

19 En Jezus zei tot hen: Kunnen de bruiloftsgasten soms vasten, terwijl de bruidegom bij hen is? Zolang zij de bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten. 20 Maar er zullen dagen komen dat de bruidegom van hen wordt weggenomen en dan zullen zij vasten, in die dag.

Zou het gepast of eerbiedig zijn wanneer men zou vasten in de aanwezigheid van de Bruidegom? Johannes had betere dingen aangekondigd, maar de farizeeën verachtten de Heer Jezus en verheugden zich niet in zijn aanwezigheid. Er zouden echter dagen komen, als de Bruidegom van hen weggenomen was, dat zijn discipelen zouden vasten. Inderdaad, voor hen die er een open oor voor hadden, wees het hele tafereel heen naar de plechtige verandering van bedeling die op handen was. Tevens beduidde het dat de tegenwoordigheid van de Messias nu slechts van voorbijgaande aard was. De roeping van Levi en zijn eten en drinken met de tollenaren waren duidelijk tekenen dat Israël als zodanig verloren was. Nog een korte tijd zouden zijn discipelen mogen genieten van zijn aanwezigheid, maar dat duidde aan dat de abrupte en dreigende catastrofe voor de deur stond. Een catastrofe die ogenschijnlijk over Hem, maar in werkelijkheid over hén zou losbarsten.

21 Niemand naait een lap nieuwe stof op een oud kleed; anders scheurt het nieuwe ingezette stuk [iets] van het oude [kleed] zelf af en de scheur wordt erger. 22 En niemand doet jonge wijn in oude zakken; anders zal de wijn de zakken doen barsten en de wijn <wordt uitgestort> en de zakken gaan verloren; maar jonge wijn <moet men> in nieuwe zakken <doen>.

Deze verzen getuigen van het nieuwe karakter van Gods wegen in de nieuwe bedeling. Zij laten tevens zien dat die wegen onverenigbaar zijn met het Jodendom. Noch de verschijningsvorm van de nieuwe bedeling, noch haar innerlijke kracht zijn verenigbaar met de oude. Het koninkrijk van God, dat niet bestaat in woorden maar in kracht, moest een nieuwe vorm hebben waarin het kon werken. Wettelijke vormen tonen slechts hun zwakheid als de kracht van de Heilige Geest aan het werk is. Het versleten Joodse gewaad (de oude zakken) zou verdwijnen: voor nieuwe wijn zijn nieuwe zakken nodig. Het christendom is in beginsel en praktijk een volkomen nieuwe ontvouwing van Goddelijke zegen. Het was geen kwestie van oplappen van het oude, maar van het aannemen van iets nieuws. Onze Heer duidt hier de breuk aan die weldra met het Jodendom zou plaatsvinden en de invoering van iets nieuws. Dat was in het bijzonder voor Israël van geweldig belang, hoewel het altijd belangrijk is als God iets nieuws invoert. Wat brengt Godvrezende mensen immers méér in verwarring dan de gedachte dat God van gedachten zou veranderen? Wat is moeilijker aan te nemen dan de idee dat God als het ware iets zou kunnen herroepen en, dat Hij iets teniet zou doen wat Hij tevoren vastgesteld had? Als we zien dat gelovigen menen dat daardoor Gods eer aangetast wordt, moeten we geloof ik met grote fijngevoeligheid te werk gaan, ook al mag het dan berusten op onwetendheid en vooroordeel.

Het is duidelijk dat hetgeen God met een speciale bedoeling in Israël ingesteld had, nooit volledig zijn gedachten openbaarde. Maar in de persoon van Christus brak het licht van de eeuwige waarheid door de wolken van het Jodendom heen. Het is nooit Gods bedoeling geweest om Zichzelf volkomen te openbaren en zijn hele hart bloot te leggen in verbinding met Israël, maar in verbinding met de Gemeente. Het christendom en niet het Jodendom is de uitdrukking van Gods gedachten. Christus Zelf is het beeld van de onzichtbare God: het christendom is het praktische resultaat in deze tijd. Het is de toepassing van het leven, de gezindheid en de liefde van Christus op het hart en het leven van hen, die door Hem tot God gebracht zijn. Het is gegrond op zijn werk en is in overeenstemming met zijn plaats in de hemel, vanwaar Hij de Geest op aarde heeft gezonden.

Altijd zijn er in het Joodse systeem, en daarvóór; gelovigen geweest, die naar Christus uitzagen. En de enige personen die in het Joodse systeem God werkelijk eerden waren zij die door het geloof boven dat systeem stonden. Alleen zij die uitzagen naar de Messias wandelden onberispelijk in de verschillende inzettingen van de wet. Door die verwachting, gewerkt door de Geest van God, werden zij omhoog geheven boven de aardse gedachten en de egoïstische verlangens van de menselijke natuur. Die verwachting deed hen, om het zo uit te drukken, uitrijzen zowel boven henzelf als boven hun medemensen, want er is altijd Goddelijke kracht in Christus. En hoewel alles veel volkomener onthuld werd na de komst van Christus, toch was er om zo te zeggen voordat de zon opging, zoiets als een dageraad en waren er lichtstralen die de komende dag aankondigden. Alleen zij die door hun geloof in Christus verder zagen dan de louter voorbijgaande schaduwen, die aan het godsdienstig gevoel van de mensen tegemoet kwamen en het bevredigden, alleen zij vereerden God, zelfs in de uiterlijke inzettingen van Israël.

Ditzelfde principe geldt nu nog steeds, maar op een volmaakter wijze. De gerechtigheid van de wet wordt vervuld in een christen. Zoals we weten waren in feite de grootste ijveraars voor de wet juist de ergste en bitterste vijanden van de Heer Jezus. Door hun vleselijke trots op de wet werden zij in hun waanvoorstelling zo verblind, dat zij zelfs meenden, dat onze Heer de wet niet voldoende eerde. We kunnen gemakkelijk nagaan, dat Paulus van hetzelfde kwaad beschuldigd werd. En op grond van deze veel voorkomende en rampzalige misvatting werd ook Stéfanus gestenigd. Het is een vaststaande regel, dat mensen die de inzettingen of de uiterlijke voorschriften van God in de plaats stellen van God en Christus, mensen zijn, die de wet nimmer houden. Precies zoals Stéfanus de Joden vertelde, dat zij de wet door de beschikking van engelen ontvangen, maar niet gehouden hadden. Zij lieten hun stemmen het luidst horen inzake de wet tegen degenen die God werkelijk vereerden, zowel in die wet als in hun geloof op de Messias.

Toen nu de zeven dagen ten einde liepen, zagen de Joden uit Asia hem in de tempel, en zij brachten de hele menigte in opschudding en sloegen de handen aan hem en schreeuwden: Mannen van Israël, helpt! Dit is de mens die allen overal leert tegen het volk en de wet en deze plaats; ... (Hd 21:27,28)

Er stonden echter sommigen op van hen die waren van de zogenaamde synagoge van [de] Libertijnen, van [de] Cyreneeërs, van [de] Alexandrijnen en van die van Cilicië en Asia, en zij redetwistten met Stéfanus. En zij waren niet in staat de wijsheid en de geest waarmee hij sprak te weerstaan. Toen stookten zij mannen op die zeiden: Wij hebben hem lasterlijke woorden horen spreken tegen Mozes en God. En zij brachten het volk, de oudsten en de schriftgeleerden in opschudding; en zij kwamen op hem af, grepen hem en leidden hem voor de Raad. En zij brachten valse getuigen voor, die zeiden: Deze mens houdt niet op woorden te spreken tegen <deze> heilige plaats en de wet; want wij hebben hem horen zeggen dat deze Jezus de Nazoreeër deze plaats zal afbreken en de zeden veranderen die Mozes ons heeft overgeleverd. (Hd 6:9-14)

Laten we nu als voorbeeld een gelovige nemen. Ik zeg niet dat het in elke omstandigheid zó is, want hoe bedroevend het ook is, het gevaar is aanwezig, dat onze eigen oude natuur werkzaam is. En die natuur gelooft niet in de Heer Jezus en houdt de wet evenmin, integendeel, zij breekt de wet en ontkent Christus – het vlees is vijandschap tegen God Zelf. Daarom wordt God altijd door mensen, die op hun manier te werk gaan, onteerd. We willen echter een gelovige beschouwen,

die niet toegeeft aan zijn eigen verdorven natuur. We willen hem beschouwen zoals we hem ons werkelijk slechts als een gelovige kunnen voorstellen: in de uitoefening van zijn geloof, in de openbaring van het nieuwe leven, dat hem door de genade van God geschonken is. Wat is het karakter van dit leven? Het klemt zich vast aan God, verheugt zich in zijn Woord, heeft zijn wil lief en wordt aangetrokken door alles wat Hem openbaart.

Alles bewijst dat de gelovige die God met zijn hele hart en ziel liefheeft, Hem meer liefheeft dan zichzelf. Want hij haat zichzelf en hij is bereid om, naarmate het geloof in hem werkt, zijn eigen dwaasheid te erkennen, zijn veelvuldig en schandelijk falen, terwijl hij erkent dat God rechtvaardig is en hij zich aan Hem vastklemt. Hij verheugt zich erin om Hem bekend te maken.

Hoe komt dat? Het is het Goddelijke levensbeginsel, de kracht van de Geest van God, die in de nieuwe mens werkzaam is. Hij geniet van alles wat uit God voortkomt en wat Hem openbaart. Het is de werkzaamheid van de nieuwe natuur, die wij van God ontvangen hebben. Verder wandelt een gelovige, naarmate Christus hem voor ogen staat, in de Geest naar de wil van God. Als een gelovige Christus niet voor ogen heeft, dan is het net alsof hij geen nieuwe natuur heeft. Het leven is er wel, doch alleen Christus kan het in stand houden en het aan het licht brengen, doordat Hij er voor zorgt dat het de volle gelegenheid krijgt zich te ontplooien. Het hart van een gelovige gaat uit naar ellendige, arme, schuldige zondaars. De oude natuur veracht zulke mensen en haat hen of interesseert zich niet voor hen, maar de nieuwe natuur zoekt door de kracht van de Geest met barmhartigheid en vol verlangen de zegen van een ander. En daar zien we dan de liefde tot de naaste. De twee grote morele beginselen zijn dus: de liefde tot God en de liefde voor de mensen.

Een gelovige (en alléén een gelovige) wandelt in de liefde. Als zijn oog op Christus gericht is, heeft hij Christus in zijn hart en de Heilige Geest schenkt hem de kracht om in overeenstemming met Christus te leven. Zo wordt de gerechtigheid van de wet vervuld in hen die naar de Geest wandelen *(Rm 8:4)*. De Geest van God laat ons dus nauwkeurig zien, dat de wet slechts vervuld wordt in hen, die naar de Geest wandelen, en niet in hen, die alleen maar de wet willen houden.

...; opdat de rechtvaardige eis van de wet vervuld wordt in ons, die niet naar [het] vlees wandelen, maar naar [de] Geest. (Rm 8:4)

Hoe staat het met de Joden aan wie de wet gegeven werd? Openbaren zij werkelijk liefde? Ik zeg niet dat sommigen niet oprechte mensen zijn met een natuurlijke milddadigheid. De vraag is of het een openbaring is van daadwerkelijke liefde ten opzichte van God en mensen. De Joden zelf zijn het opvallendste voorbeeld en bewijs, dat de mens tot niets goeds in staat is. Een Jood is iemand die zijn eigen belangen dient in deze wereld. Hij verlangt overal een plaats te hebben. Hij is een liefhebber van geld, enzovoorts, dingen waaraan wij van nature allen geneigd zijn ons schuldig te maken. Dit is zonder twijfel het geval met een onbekeerde Israëliet of (een willekeurig) christen, waarin de Heilige Geest niet werkt. Tenzij het hart op Christus gericht is, (hetzij dat de hoop zich op Hem richtte vóór Hij kwam, hetzij dat het gelóóf zich op Hem richt, nu Hij gekomen is) is er niets wat voor God waarde heeft. En dat kan er ook niet zijn, omdat het vlees iets verkeerds en iets hatelijks is. Tenzij een mens een nieuwe natuur heeft die totaal anders is dan zijn eigen natuur en daarboven uitgaat, is er nooit ware (dat wil zeggen Goddelijke) liefde aanwezig.

De wet kan dus slechts op één manier vervuld worden: namelijk door Christus voor zich en boven zich te hebben. En dat is voor ons waar door het geloof. Daarom hebben een Henoch, een Noach en de aartsvaders Abraham, Isaäk en Jakob, die nooit van de wet gehoord hebben, toch God gehoorzaamd en Hem behaagd. Waren zij geen heilige en godvruchtige mannen? Zeker waren zij dat. Hoe kwam dat?

Daarop zeide de HERE God tot de slang: Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft. En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen. (Gn 3:14,15)

Het was door hun geloof in het zaad van de vrouw, de beloofde Zoon, de Messias. En wat maakte later, toen de wet gegeven was, Mozes en Aäron tot heilige godvrezende mannen van God? De wet? Nee. Het was Christus, omdat hun ziel op Hem gericht was. Dit betekent niet dat ze Gods wet niet eerden, maar wat hen in staat stelde zich te verheugen in datgene wat Gods gedachten tot uitdrukking bracht, was hun uitzien naar en hun geloof in Gods zegenrijke belofte van de komende Heiland, de Losser. Nu Hij echter gekomen is, heeft Hij ons door zijn werk aan het kruis verlost van de toorn en het oordeel. En naarmate we daarop méér gericht zijn, worden we ook in ons praktische leven verlost van ons eigen ik en van de wereld, en van het verderf en het geweld in elke vorm. Wat is het resultaat, als een gelovige Christus vergeet? Hij vertoont de trots, de onzinnigheid, de dwaasheid en de boosheid van de oude mens. Dat zijn natuurlijk geen dingen, die hem eigen zijn als gelovige, maar die bij hem hoorden als mens vóór hij geloofde. Als Christus niet de enige maatstaf en het enige voorwerp is, dat ons geestesoog en het hart in beslag neemt, dan krijgt ons eigen ik gelegenheid om op de proppen te komen en zijn afzichtelijke kleuren te tonen.

In de opmerkelijke daden, die de Heer op de sabbat verrichtte, geeft Hij van hetgeen wij zo juist besproken hebben een illustratie. Ik grijp deze gelegenheid aan om er even zowel praktisch als leerstellig bij stil te staan, met het doel ons allen op te bouwen door het onderwijs dat de Heer ons in deze gebeurtenissen geeft. Zijn hoofddoel was om hetgeen Hij reeds getoond had, nog aan te vullen.

Een nieuwe lap op een oud kleed naaien zou de scheur alleen maar erger maken. Evenzo zou het gieten van nieuwe wijn in oude zakken slechts het risico met zich meebrengen, dat zowel de wijn als de zakken verloren zouden gaan.

De poging om de nieuwe verschijningsvorm en de geest van het koninkrijk van God te combineren met de oude methode van het Jodendom, zou slechts eindigen (niet in het herstel van het Jodendom, ook niet in het bewaard blijven van het christendom, maar) in de ondergang van beide.

Dit is precies wat de geschiedenis van de christenheid te zien gegeven heeft. Het tastbare blijk van het falen van het uiterlijke christelijke getuigenis is het praktische bewijs van deze waarheid. Wat de satan beoogde was de vermenging van oude Joodse instellingen met de christelijke waarheid. Het resultaat is een dermate pijnlijke verwarring, dat het licht van de waarheid en de genade van God volstrekt verduisterd zijn. Zo volledig is de vermenging, dat eenvoudige gelovigen er door in verwarring gebracht worden tot hun grote geestelijke schade.

In een dergelijke toestand kan men het verschil tussen genade en wet niet zien en verstaat men niet, wat het wil zeggen onder het gezag van de naam van Christus gebracht te zijn. Al die dingen zijn dan wazig

en daaruit spruit weer onzekerheid bij de gelovigen voort en machteloosheid om in de praktijk God te verheerlijken.

23 En het gebeurde dat Hij op de sabbat door de korenvelden ging, en zijn discipelen begonnen onder het lopen de aren te plukken. 24 En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op de sabbat wat niet geoorloofd is?

Het is duidelijk dat er niet één wetsvoorschrift van God was, dat dit verbood. Hun afkeuring berustte op een wet, die zijzelf gemaakt hadden. Het was een menselijke opvatting waarbij men op de uiterlijke dingen lette en daar een systeem van maakte: het voortdurende gevaar, waaraan de mens bloot staat. Het was absoluut waar, dat God op de sabbatdag rust geboden had voor mens en dier, doch nergens in de wet van God was er een grond om iemand die honger had te verbieden aren te plukken, als hij door een korenveld liep. Het was integendeel geheel in overeenstemming met Gods mildheid om uit de overvloed van zijn volk in een dergelijke, dringende nood te voorzien. In Israël werd juist bijzondere zorg besteed aan de vreemdeling, aan de berooide en lijdende mens. Wanneer de vreugde van de oogst was aangebroken, dan mochten de armen niet vergeten worden. God had zelfs een uitdrukkelijk gebod gegeven, dat men de hoeken van de velden niet geheel mocht afoogsten *(Lv 23:22)*.

Wanneer gij de oogst van uw land binnenhaalt, dan zult gij de rand van uw veld bij uw oogst niet geheel afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, zult gij niet oplezen; dat zult gij voor de arme en de vreemdeling laten liggen: Ik ben de HERE, uw God. (Lv 23:22)

Hoe kwám het echter dat er zulke uitgehongerde Israëlieten door een korenveld liepen? En wanneer er zulke behoeften waren, wie veranderde dan de sabbatdag in een dwangbuis? Was het God of was het zijn vijand die op zo'n manier de behoeftigen verdrukte, zoals de harteloze, vormelijke fanatici het wilden? De farizeeën toonden juist door hun ingebeelde verlangen om God te vereren, hun volledige onwetendheid ten aanzien van Gods hart en Gods karakter.

Zijn barmhartigheid ten opzichte van de behoeftige en de ellendige werd terzijde gezet door het ellendige wetsvoorschrift, dat de mens toegevoegd had aan de wil van God. Er was echter Iemand op aarde die direct de hand van de vervalser ontdekte, een vervalser die het had gewaagd te knoeien met het aanvankelijke testament. De Heer neemt het op voor de schuldelozen.

25 En Hij zei tot hen: Hebt u nooit gelezen wat David deed toen hij gebrek leed en honger had, hij en zij die bij hem waren? 26 Hoe hij het huis van God binnenging onder hogepriester Abjathar en de toonbroden at die men niet mag eten behalve de priesters, en ook gaf aan hen die bij hem waren?

David kwam te Nob bij de priester Achimelech. Toen ging Achimelech David bevende tegemoet en vroeg hem: Waarom zijt gij alleen en is er niemand bij u? David antwoordde de priester Achimelech: De koning heeft mij iets opgedragen en tot mij gezegd: niemand mag ook maar iets weten van de zaak waarvoor ik u uitzend en die ik u heb opgedragen. De manschappen heb ik ergens heengezonden. Nu dan, wat hebt gij voorhanden? Geef mij vijf broden mee of wat er maar is. Daarop antwoordde de priester David: Ik heb geen gewoon brood voorhanden, maar er is wel heilig brood; als de manschappen zich maar van de vrouwen onthouden hebben.
David antwoordde de priester en zeide tot hem: Zeker, de omgang met vrouwen is ons, evenals vroeger, ontzegd, wanneer ik uittrek, de wapens der manschappen zijn heilig, en al is dit een ongewijde tocht, niettemin is hij heden heilig door de wapens. Toen gaf de priester hem het heilige brood, omdat er geen ander was dan het toonbrood dat men gewoon is voor het aangezicht des HEREN weg te nemen, om op de dag dat men het wegneemt, vers brood neer te leggen. (1Sm 21:1-6)

Onze Heer wijst hier op de tijd van de verwerping van David. Op hem hadden in die tijd de raadsbesluiten van God betrekking. Hij was de gezalfde koning, zelfs toen hij veracht was en men jacht op zijn leven maakte op de bergen van Israël. In beeld stelden hij en die met hem waren de Heer Jezus voor. De Heer Jezus bevond Zich nu in omstandigheden, die in moreel opzicht overeenkwamen met die van David. Hij was gezalfd, maar nog niet gekroond. Wanneer Gods getuigenis wordt verworpen, dan is het dwaasheid, als zij die het verwerpen menen God te verheerlijken. Dit principe wordt hier door de Heer gehandhaafd, als Hij het voor zijn discipelen opneemt. Verachtten zij soms Iemand die groter was dan David? Wat moest het in het oog van God zijn, dat zij zó over de sabbat spraken om daardoor zwaardere lasten op de rechtvaardigen te leggen! De Heer der heerlijkheid was op aarde. Hoe kwam het dan, dat zijn discipelen zelfs korenaren nodig

hadden om hun honger te stillen? Hoe was het mogelijk dat de discipelen van de Heer Jezus er zo ellendig aan toe waren? Hoever moesten de fundamenten wel van hun plaats geweken zijn, zodat de Heer en zijn discipelen gebrek hadden aan de meest noodzakelijke levensbehoeften! Wie waren deze mensen, die boze woorden uitkraamden ten aanzien van de sabbat? Wie waren zij, dat zij zelfs zo'n klein beetje wilden verbieden, terwijl God in zijn barmhartigheid niemand zou afwijzen en allerminst op die dag? Wie waren deze farizeeën, die de Heer Jezus verwierpen, hun eigen Messias, dat zij zelfs de brutaliteit hadden om de sabbat te misbruiken tegen zijn discipelen?

Toen David in uiterst behoeftige omstandigheden verkeerde wegens de boosheid van Saul, de goddeloze koning, hadden hij en zijn volgelingen van het toonbrood gegeten. Als alle dingen in orde geweest waren, dan was dat uitsluitend voor de priesters geweest. Maar als het geheiligde brood op die manier voor gewone mensen werd gebruikt, wat voor conclusies moesten ze dan wel niet uit het verleden trekken voor het héden?

In aanwezigheid van het kwaad, waardoor Gods geliefde en trouwe getuigen op aarde veracht werden, verloren de uiterlijke inzettingen van de Heer voor die tijd hun toepassing. De onschendbaarheid van het ritueel verdwijnt wanneer de Heer en de zijnen verworpen worden.

27 En hij zei tot hen: De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat.

De sabbat was niet bedoeld als een middel om het lijden van arme mensen te verzwaren. Toen God deze dag na de schepping heiligde en hem bij de wetgeving tot wet verheven heeft, heeft God dat toen gedaan, omdat Hij zijn volk in het verderf wilde storten? Integendeel, de sabbat had niet alleen een verheven karakter waardoor hij deed denken aan Gods rust, maar hij was ook gemaakt voor de mens. De farizeeën mochten de sabbat dan veranderen in een machine om de mens te kwellen, maar naar Gods gedachte had de sabbat een genadige functie. Er waren dagen waarop de mens moest werken; in beeld had God dat Zelf ook gedaan. Immers er was een tijd geweest dat Hij de aarde gemaakt had, maar het had God Zelf behaagd op de sabbat te rusten en hem te heiligen. Daarna kwam echter de zonde op het toneel en God kon de sabbat niet langer erkennen. Zijn Woord zwijgt dan over de sabbat. Wij lezen niet eerder weer over de sabbat, totdat God Zich het lot van zijn volk in verlossende genade aantrekt en hen uit de hemel het manna schenkt. De sabbat wordt dan weer apart gezet en de rust volgt: een beeld van de Heer Jezus die uit de hemel is neergedaald. De sabbat verdwijnt dus aan het begin van het eerste boek van de Schrift en verschijnt weer in het tweede. God schenkt opnieuw rust. Toen Hij Israël uit Egypte voerde toonde Hij Zich een barmhartig Gever. De sabbat was hiervan de beste illustratie. Israël begreep de genade van God echter niet en aanvaardde de voorwaarden van zijn wet. Zij kozen hun eigen gerechtigheid als grondslag, toen God hun de tien geboden gaf.

Toen God op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had. En God zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat God scheppende tot stand had gebracht. (Gn 2:2,3)

Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die. (Ex 20:11)

En Mozes zeide tot hen: Niemand late ervan over tot de morgen. Maar sommigen luisterden niet naar Mozes en lieten ervan over tot de morgen, maar toen was het bedorven van de wormen en stonk. En Mozes werd toornig op hen.
Zij nu verzamelden het elke morgen ieder naar zijn behoefte; maar als de zon heet werd, smolt het. En op de zesde dag verzamelden zij tweemaal zoveel brood, twee gomer voor ieder; en al de vorsten der vergadering kwamen het Mozes berichten. Toen zeide hij tot hen: Dit is wat de HERE gezegd heeft: een rustdag, een heilige sabbat is het morgen voor de HERE; bakt wat gij bakken wilt en kookt wat gij koken wilt; laat al wat overblijft liggen om het tot de volgende morgen te bewaren. Zij lieten het dan tot de volgende morgen liggen, zoals Mozes bevolen had; toen stonk het niet, en er waren geen maden in. (Ex 16:19-24)

Het gevolg was dan ook, dat de mens onder de wet op afschuwelijke wijze faalde, God onteerde, kalveren van goud maakte en schande en aanstoot toebracht aan de naam van God over de hele wereld. En niemand van ons heeft het er beter af gebracht. De Israëlieten maakten deze rampzalige fout, toen zij rond de berg Sinaï gelegerd waren. In

plaats van God te herinneren aan zijn belofte aan Israël, in plaats van te belijden dat zij niet op zichzelf konden vertrouwen en dat alleen genade iemand in staat stelt Gods wil te doen, aanvaardden zij integendeel zonder blikken of blozen de wet om op grond van hún gehoorzaamheid de door God toegezegde beloften te verdienen. Zij gingen echter steeds meer ten onder tot het op de crisis uitliep, die tot uiting kwam in de verwerping van David. God toonde naar wie zijn hart uitging, zoals Hij dat zo graag doet in een dergelijke tijd. Zeker was het waar, dat het toonbrood voor de priesters bestemd was. Het zou hunnerzijds echter een vreemd eerbewijs aan God en de koning geweest zijn om het gewijde brood zelf te houden en de gezalfde koning van honger te laten omkomen. Nu was echter de Zoon van David, de Heer van David aanwezig, en Hij was nog erger verworpen, nog meer veracht dan David zelf.

Nadat de Heer aldus de juiste les voor die tijd uit de Schrift getrokken heeft, laat Hij in het algemeen zien welk doel God in zijn mildheid met de sabbat had voor alle tijden. *''De sabbat is gemaakt om de mens''*. De farizeeën dachten en spraken alsof de mens gemaakt was om de sabbat, om hem daaronder te stellen. De sabbat was echter gemaakt voor het welzijn en de rust van de mens, om door die dag zijn gedachten te richten op iets dat hoger was dan het werk van zijn handen. De Heer wijst echter ook nog op een ander beginsel:

28 Daarom is dan de Zoon des mensen Heer ook van de sabbat.

En dit beginsel is een nog grotere waarheid: de persoon van Christus staat boven alle inzettingen. Zijn heerlijkheid, zelfs als de verworpen mens, doet de glans van alle schitterende, rituele gebruiken verbleken, al waren ze door de Heer Zelf ingesteld. Ik aarzel niet om te zeggen, dat de Heer die de wet op de Sinaï gaf, en Hij die later als mens op aarde geboren werd en leefde, één en dezelfde Goddelijke Persoon is. Hij die in het hele *Oude Testament* handelde in zijn regering, Hij die neerdaalde op aarde, leed en stierf op het kruis in genade, Hij houdt hier staande dat Hij de Heer van de sabbat is, niet enkel op grond van zijn God-zijn, maar op grond van het feit, dat Hij de Zoon des mensen is. En waarom is dat zo belangrijk? *''De Zoon des mensen''* is zijn titel als de Verworpene. Hij neemt deze naam aan, als de Joden Hem als de Messias verwerpen. U vindt daarvan een opmerkelijk bewijs in *Mattheüs 16:13 en Lukas 9:18* (deze teksten slaan beide op dezelfde gebeurtenis).

Toen nu Jezus gekomen was in de streken van Caesaréa-Filippi, vroeg Hij zijn discipelen aldus: Wie zeggen de mensen dat de Zoon des mensen is? (Mt 16:13)

En het gebeurde, toen Hij alleen in gebed was, dat de discipelen bij Hem waren, en Hij vroeg hun aldus: Wie zeggen de menigten dat Ik ben? (Lk 9:18)

De Heer verbiedt daar aan zijn discipelen om aan anderen te vertellen, dat Hij de Christus was. Hij stelt zijn heerlijkheid als Messias voor een tijd terzijde. Hij had Zichzelf als zodanig aan de Joden gepresenteerd, maar zij wilden Hem niet. Nu zegt Hij als het ware: het is te laat. Ik heb hen ruimschoots het bewijs geleverd, dat Ik de Messias ben: wonderen, profetie, mijn eigen daden en woorden. Alles toont aan, dat Ik het ben, maar zij willen Mij niet.

Toen verbood Hij zijn discipelen, dat zij iemand zouden zeggen dat Hij de Christus was. (Mt 16:20

Hij nu zei tot hen: U echter, Wie zegt u dat Ik ben? Petrus nu antwoordde en zei: De Christus van God.
Hij nu waarschuwde hen en beval dit niemand te zeggen, ... (Lk 9:20,21)

Er was geen gebrek aan bewijs, maar hun harten waren verhard, ondanks alle duidelijke bewijzen. Zij waren vijanden van God en zij toonden dat door Hem af te wijzen, van wie God duidelijk had laten zien dat Hij door Hem gezonden was. Het moet ons wel diep aangrijpen dat Hij in het karakter van de Zoon des mensen aan het kruis lijdt. *''De Zoon des mensen moet veel lijden en verworpen worden door de oudsten, overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden en op de derde dag worden opgewekt'' (Lk 9:22). ''De Christus''* was een titel

die in het bijzonder betrekking had op Israël naar het vlees. Hij was hún Messias. Hij behoorde niet tot een andere natie. Hij was de beloofde koning van de Joden, maar zij wilden Hem niet. Welnu, zegt de Heer, jullie kunnen niet ontkennen dat Ik de Zoon des mensen ben. Het is een nederige naam, maar uiteindelijk opent de Zoon des mensen de weg voor zijn luisterrijke rechten en heerlijkheid over de gehele mensheid.

De Zoon des mensen zal komen op de wolken des hemels met kracht en grote heerlijkheid. De Zoon des mensen zal het koninkrijk ontvangen over alle stammen en naties en talen.

En wat is de oorzaak daarvan? Zijn verwerping als Messias! Hij moest als de Zoon des mensen eerst lijden, want zo was het bepaald naar de raadsbesluiten en de genade van God, opdat Hij deelgenoten zou hebben in diezelfde heerlijkheid. Juist daarom heeft Christus als de Zoon des mensen geleden en heeft Hij zijn heerlijkheid in verbinding daarmee ontvangen, opdat wij deelgenoten met Hem zouden zijn – opdat alle christenen zonder vlek of rimpel of iets dergelijks zouden zijn. Wij bezitten álles door de lijdende Zoon des mensen. Maar zelfs al is Hij nu nog vernederd, ik ben met Hem verbonden als de Zoon des mensen in heerlijkheid.

De Heer gaat hier in *Markus 2* echter niet verder dan te zeggen: *''de Zoon des mensen is Heer ook van de sabbat''*. Hij aanvaardt zijn verwerping, maar Hij neemt het voor zijn discipelen op tegen hen, die prat gingen op de sabbat en er over twistten, terwijl zij de Heer van de sabbat onteerden. Konden zij ontkennen, wat David gedaan had en wat God verzegeld, geheiligd en opgetekend had tot lering van Israël? Dat is het eerste argument. Het tweede is, dat de sabbat gemaakt werd om de mensen en niet de mens om de sabbat. Het derde motief, wat eigenlijk uit het voorafgaande voortvloeit, houdt in, dat Hij die als mens Gods zegen ontving, de Zoon des mensen, Heer is van de sabbat. Het is de heerlijkheid van zijn persoon als de verworpen, lijdende Mens. Als zodanig en dus niet alleen als God, is Hij boven de sabbat verheven, Hij is de Heer van de sabbat!

INHOUD

Vers 1-6: Genezing van een verschrompelde hand

Vers 7-12: Genezingen bij de zee

Vers 13-19: Roeping van de twaalf

Vers 20-30: Jezus en Beëlzebul

Vers 31-35: De verwanten van Jezus

TOELICHTING

Op een volgende sabbat is de Heer Jezus weer in een synagoge.

1 En Hij kwam opnieuw in de synagoge; en daar was een mens met een verschrompelde hand. 2 En zij letten op Hem of Hij hem op de sabbat zou genezen, om Hem te kunnen aanklagen.

Het is opvallend dat de satan instinctief aanvoelt wat de Heer zal doen! Hij verwacht iets goeds van de Heer en van de zijnen. Dat is iets heel opmerkelijks. Maar het is anderzijds ook zo dat de wereld het direct bemerkt wat een kind van God behoort te doen. Zij weten dat een gelovige niets uit te staan heeft met zinloze genoegens en dingen van deze wereld. Zij zijn verbaasd als zij een christen bij zulke dingen aantreffen. Waardoor komt dat?

Hun eigen geweten werkt helemaal niet. Toch weten zij veel beter wat juist is dan diegenen die met een slecht geweten rondlopen. Een mens, die helemaal geen geweten heeft, biedt aan om de Heer te volgen waar Hij ook gaat. Dan is er geen sprake van strijd, geen echtheid, geen morele vastberadenheid. Het is enkel de onzinnigheid van de oude natuur, eenzelfde soort aanmatiging als toen de Israëlieten zeiden: *''Alles wat de HERE gesproken heeft zullen wij doen''* *(Ex 19:2)*. De natuurlijke mens gaat altijd uit van eigen bekwaamheid, terwijl het geloof aanvoelt, dat het alleen God is, die iets goeds bewerken kan en de vruchten kan doen rijpen aan de bomen die Hijzelf geplant heeft.

3 En Hij zei tot de mens met de verschrompelde hand: Kom in het midden staan!

De mensen die in de synagoge bij elkaar waren gekomen, verwachtten (ik herhaal het) dat de Heer iets goeds zou doen. Zij keken er naar uit, maar zij oordeelden op grond van hun eigen gedachten, dat het vreselijk zou zijn om op sabbat iemand te genezen! Onze Heer wist hoe zij dachten; maar geloof en liefde zijn heel andere dingen dan menselijke voorzichtigheid. Loutere voorzichtigheid zal een mens er toe brengen niets te doen dat een ander een aanleiding voor een beschuldiging in handen speelt. Genade bekommert zich echter niet om de vraag of de mensen, aan wie zij een handvat voor een beschuldiging in handen geeft, dat ook zullen gebruiken. Christus is vastbesloten om Gód te behagen, of de ménsen dat nu prettig vinden of niet. Daarom zegt de Heer Jezus tot de man met de verdorde hand: *''Kom in het midden staan!''*. Hij geeft aan de genezing op een zeer openlijke wijze publiciteit. Hij laat daardoor in het bijzijn van allen duidelijk zien wat genade is.

4 En Hij zei tot hen: Is het geoorloofd op de sabbat goed te doen of kwaad te doen, een leven te behouden of te doden? Maar zij zwegen. 5 En Hij keek hen rondom met toorn aan, bedroefd over de verharding van hun hart, en zei tot de mens: Strek uw hand uit. En hij strekte die uit en zijn hand werd hersteld. 6 En de farizeeën gingen terstond naar buiten met de herodianen en beraadslaagden tegen Hem, hoe zij Hem zouden ombrengen.

De Joden, die niet wilden toelaten, dat onze Heer iets goeds deed, waren wel bereid om, zoals Hij in bedekte termen al naar voren gebracht had, op de sabbatdag iets kwaads te doen: ze beraadslaagden om Hem, de Heer, te doden! En waarom wilden ze Hem doden? Omdat Hij de goedheid van God voor hun ogen aan het licht bracht en zij God haatten. Zij zouden het voor zichzelf zelfs geen moment hebben willen toegeven dat de Heer Jezus dan toch tenminste een goed mens was. Zo blind en verdorven is het oordeel van mensen, als hun hart niet recht is! Al de genade van de Heer Jezus leek in hun ogen slechts de afschuwelijkste ongerechtigheid.

Wij doen er goed aan te bedenken, wat het hart van de mens is en daaruit te leren, wat onze eigen natuurlijke gedachten en gevoelens zijn – die zijn geen haar beter dan de hunne. Het gaat in deze geschiedenis niet zozeer om het voorbijgaan van inzettingen door de aanwezigheid van de verworpen Christus. Ook gaat het niet zozeer om het feit, dat Hij het hoogste gezag heeft; dat kwam in de vorige geschiedenis die op de eerste sabbat speelde aan de orde.

Het gaat er hier veeleer om dat de genade van God boven dit alles staat: wat God is en wat Hij doet in een wereld van zonde en ellende. Hoe kwam deze man aan een verdorde hand in Israël? Het was op een of andere wijze veroorzaakt door de zonde en het was een duidelijk teken van lijden. Kon God rusten op een toneel waar zonde of ellende heerste? Was een van die twee een openbaring van God? En wie waren deze trotse sabbattisten, deze vijanden van de genade en van de Heer Jezus? Waren zij of was Hij de ware getuige(n) van wie God is? Zij waren valse vertegenwoordigers van God, terwijl de Heer Jezus de openbaring van Gods kracht en van zijn liefde was. De Heer Jezus toonde die beide, toen Hij zei: *''Strek uw hand uit''*. Doordat zijn hand gezond werd *''gelijk de andere''* *(zie Lk 6:10 SV)*, bewees Hij dat God, de goedertierenheid der goedertierenheden, daar aanwezig was. Hij was daar niet om de farizeeën te steunen in hun gedachten omtrent de wet, maar om zijn eigen genade te bewijzen. Want alleen de genade kan zegen brengen in een door de zonde geteisterde wereld.

Hiermee wil ik het algemene onderwijs besluiten ten aanzien van deze tweede sabbat, waaruit naar mijn mening veel te leren valt omtrent de lankmoedige, genadige dienst die de Heer zowel in daden als in woorden verrichtte.

In welke betrekking staan wij nu ten opzichte van de sabbat? Of we nu de heiliging en instelling van deze dag ten tijde van de schepping of bij de wetgeving beschouwen, het is uitdrukkelijk de zevende dag, die God heeft aangewezen. Geen mens kon denken, dat hij God eerde, als hij de vierde of de vijfde of welke andere dag, behalve de laatste, in acht had gehouden. Wanneer men in plaats van de zevende dag de eerste dag gehouden had, was dat niets anders dan opstand tegen God geweest. Is het dan zo, dat de zevende dag eenvoudig vervangen is door de eerste? Leert de Schrift dat? Wanneer we de *Handelingen* van de apostelen lezen dan zien we dat de apostelen en anderen gewoon

waren op de sabbatdag in de synagoge van de Joden te gaan. Zij waren gewoon op die dag, waar ook maar een open deur was, de Joden te onderwijzen.

Op de eerste dag van de week waren zij gewoon om met de christenen samen te komen om ’s Heren avondmaal te eten. Er was geen sprake van dat men de ene dag liet vallen en de ander ervoor in de plaats stelde. Was dat het geval geweest, dan zouden ze niet voortgegaan zijn om op sabbat met de Joden samen te komen én op de eerste dag van de week met de christenen. Toch deden zij beide. De christenen, die Joden geweest waren, gingen aanvankelijk nog op de sabbat naar de synagoge en hadden de vrijheid om deel te nemen aan de schriftlezing. Wanneer men dit tegenwoordig zou doen, dan zou men in het algemeen als een indringer beschouwd worden, doch in die tijd werd het in een Joodse synagoge toegestaan en op prijs gesteld.

De apostelen en de anderen waren daarom volkomen gerechtigd om deze vrijheid ter wille van de waarheid te gebruiken. Zij handelden in de geest van genade. Als wij ergens met een goed geweten naar toe kunnen gaan, zonder ons te verbinden met iets dat in strijd is met het Woord van God, dan mogen we er heen gaan en we moeten er zelfs heen gaan als we het voor de Heer doen. Als echter van ons verlangd wordt, dat wij ons verbinden met iets of iemand, waarvan we weten dat het in strijd is met de wil van God, hoe zouden we dan vrij zijn om daar naar toe te gaan? Hebben wij het recht het niet zo ernstig te nemen met iets, wat in feite ongehoorzaamheid is? Zulke moeilijkheden deden zich toen echter niet voor.

Want in de synagoge werd eenvoudig het Woord van God gelezen en er werd toestemming gegeven om dat uit te leggen. Wie zou kunnen zeggen dat dat verkeerd was? Als wij zouden weten dat in een kerk of kapel op een door-de-weekse dag de Schrift en niets anders dan de Schrift gelezen zou worden en er tevens volstrekte vrijheid gelaten zou worden om daarin behulpzaam te zijn, zouden wij daar dan niet met blijdschap naar toe gaan? Vooropgesteld natuurlijk dat we daardoor geen andere verplichtingen op ons laden. Zelfs al zou het een groep heidenen zijn, die de Schriften lazen, zouden wij mogen binnengaan en met hen spreken. Dat zou, geloof ik, een open deur van de Heer zijn en de genade zou er zijn voordeel mee doen.

Deze feiten zijn voldoende om aan te tonen, dat het een grote fout is te denken dat de dag van de Heer niets anders is dan de vervanging van de sabbat. Integendeel, de dag van de Heer heeft een oneindig veel hoger karakter dan de oude rustdag. Doch laat niemand ook maar één ogenblik vergeten dat de sabbat door God werd ingesteld. De sabbat was gefundeerd op twee grote, Goddelijke waarheden. Ten eerste sprak die dag van de rust van de schepping, die nog in de toekomst ligt (tenminste in type). De sabbat sprak van rust, omdat God het scheppingswerk had voltooid. Ten tweede was die dag in het bijzonder gekoppeld aan de wet: het was dé dag van de wet. Bij beide gebeurtenissen, bij de schepping en bij de wetgeving, die van weergaloos belang waren voor de mens en voor Israël, sprak God met bijzondere nadruk over de sabbat. De sabbat berust daarom op een Goddelijke grondslag: de schepping en de wet. Maar is één van die twee bepalend voor de positie van de christen? In geen enkel opzicht. Bent u niets meer dan een mensenkind, een schepsel? Dan bent u zeker schuldig en zult u in de hel geworpen worden. Staat u op de basis van

de wet? Dan bent u verloren en veroordeeld, want dan bent u onder de vloek.

Een christen staat echter noch op de grondslag van de schepping, noch op die van de wet. Op welke grondslag staat hij dan wel? Hij behoort tot de nieuwe schepping en hij staat in de genade. Dat is precies het prachtige contrast met de sabbat. De eerste dag is daarom iets volkomen nieuws. Het is de heilige gedenkdag van de Goddelijke zegen, die aan de christen individueel en aan de Gemeente van God als geheel toekomt. Toen Christus uit het graf verrees met een nieuw leven om dat aan ieder, die in Hem gelooft te geven, werd Israël terzijde gesteld. In welk opzicht was Hij na Zijn opstanding méér met Israël dan met de heidenen verbonden? Integendeel, Hij was volledig boven beide verheven. Het werk was volbracht. En na zijn opstanding zien wij Hem in het midden van zijn discipelen verschijnen. Hij was niet in het midden van de Joden of van de heidenen, maar in het midden van de Gemeente of datgene wat daarvan een type was. Vooraf had Hij eerst een ontmoeting gehad met individuele gelovigen, met Maria Magdaléna en anderen. En we vinden Hem in de Gemeente op de eerste dag van de week. Voor ons heeft die dag precies hetzelfde karakter.

Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie het is <alles> nieuw geworden. (2Ko 5:17)

Want [de] zonde zal over u niet heersen; want u bent niet onder [de] wet, maar onder [de] genade. (Rm 6:14)

Het is allereerst de dag van de opstanding van Christus, d.w.z. niet alleen was het werk van de verlossing volbracht, maar ook was het werk van de nieuwe schepping met geweldige kracht begonnen. De nieuwe dag is dus niet gegrond op de schepping, maar op de verlossing. Die dag is de uitdrukking van de genade en niet van de wet. Op deze wijze wordt de zaak ons in de Schrift voorgehouden. We moeten er daarom aan vasthouden dat de christen zeer zeker een speciale dag gekregen heeft. Het is de dag waarop hij zijn Heiland mag ontmoeten. Die dag is oneindig veel meer gezegend dan de sabbat van de mens. Hij denkt niet aan een schepping, die voorbij is gegaan, maar hij is een nieuwe schepping binnengetreden. Hij houdt zich niet bezig met een paradijs dat verloren is gegaan, maar hij ziet met vertrouwen uit naar een paradijs dat nog komt.

Het paradijs van God staat voor hem open. Hij volgt niet een gevallen Adam na en houdt zich niet met hem bezig. Zijn hart is gericht op de tweede Mens, de laatste Adam, die verrezen is. Dat zijn de verwachtingen van een christen. Hij bevindt zich daarom niet op het terrein van de wet, die hem de vloek zou brengen, maar in de sfeer van genade, waardoor hij gered wordt.

Uit het voorafgaande blijkt waarom christenen – of men het onderscheid tussen de sabbat en de eerste dag van de week nu begrijpt of niet – de eerste dag van de week en niet de sabbat houden. Er zijn er die het de sabbatdag noemen, maar dat is beslist onjuist en het is een ernstige fout.

Zij die dit doen zijn misschien voortreffelijke personen, maar hun opvatting is een ernstige dwaling in leer en praktijk. Het berust op een aards, Joods principe en het is de plicht van een christen, als hij beter weet, niet aan zo’n principe vast te houden, hoezeer hij ook begrip kan gevoelen voor de denkbeelden van andere gelovigen.

Ik heb gehoord van gelovigen die zeiden dat er geen enkel kwaad in steekt om op de dag van de Heer te werken. Wie bracht hen op die gedachte? Winst nastreven op de dag van de Heer? In het christendom

wordt de dag van de Heer erkend, al begrijpt men de grondslag en de vruchten ervan niet en kan men die ook onmogelijk waarderen.

Hoe moet men de dag des Heren dan houden? Het is een opmerkelijk feit dat dit nergens in de vorm van een gebod meegedeeld wordt. Dat zou ook niet in overeenstemming zijn met het karakter van het christendom. Wanneer de Heer over geboden spreekt (we zien dat in het bijzonder in de geschriften van *Johannes*), dan zijn die altijd van geestelijke aard en ze hebben niet het karakter van een inzetting. De mensen noemen de doop een inzetting, maar dat is een misvatting; en hetzelfde geldt voor het avondmaal. Als de Heer zegt: *''Doet dit tot mijn gedachtenis''* – wat wordt dat dan verlaagd, als men het een gebod noemt! Veronderstel, dat u zich aan het sterfbed bevindt van iemand, die meer van u houdt dan van wie ook in de wereld, en dat hij tot u zegt: 'Hier is mijn bijbel, bewaar die ter herinnering aan mij'. Zou u dat een gebod noemen? Zou een uitdrukkelijk bevel de reden zijn om de bijbel te bewaren? Zou zo'n gedachte niet aantonen, dat er geen liefde, en maar erg weinig begrip bij u aanwezig is? Als u de persoon, die u de bijbel gaf, liefheeft dan bewaart u de bijbel natuurlijk uit liefde, omdat die bijbel een teken is van zijn liefde voor u. En niets zal de bijbel beter kunnen bewaren dan juist de liefde.

Er zijn plaatsen in het *Nieuwe Testament* waar geboden prachtig op hun plaats zijn. In de evangeliën, waarin over de christelijke doop en het avondmaal gesproken wordt, worden voor de christen als zodanig geen geboden gegeven. We vinden die juist in het evangelie van *Johannes*, die noch over de christelijke doop, noch over het avondmaal spreekt. De nieuwe geboden van de Heer zijn de uitdrukking van zijn gedachten; ze doen enerzijds zijn liefde uitkomen, anderzijds zijn gezag. Overal waar die twee dingen naar voren komen, brengt dat zegen met zich mee; een kind van God heeft deze twee dingen lief en waardeert ze. Maar als iemand doop en avondmaal als geboden opvat, dan is dat een volkomen misvatting van de gedachte van de Heer. Op die wijze worden beide verkeerd voorgesteld. Het zijn de kostbaarste instellingen van de Heer; ze zijn het symbool en de erkenning van de grote vaststaande feiten van het christendom.

Wat de dag van de Heer betreft, wil ik er nogmaals aan herinneren, op wat voor opmerkelijke manier die dag in het *Nieuwe Testament* wordt ingevoerd. We vinden geen uitspraak zoals: 'Gij zult de eerste dag van de week houden'. Het is een bewijs van een verkeerde gezindheid als iemand daaruit de conclusie trekt, dat men de eerste dag van de week niet behoeft te houden. Sommigen maken misbruik van het ontbreken van een stellig gebod dienaangaande, om die dag niet te houden. Anderen menen dat, nu zo'n gebod ontbreekt, de Gemeente de taak heeft in zulke zaken te beslissen. Het ene is menselijke slapheid, het andere eigenwil. De dag van de Heer komt tot ons als tot mensen die levend gemaakt zijn met Christus. Het speciale kenmerk van die dag is de bijzondere tegenwoordigheid van de Heer. De Heer was (en ik geloof dat dat nog steeds zo is) op die dag in het midden van zijn discipelen en wel op een manier die in het bijzonder die dag kenmerkt.

Ik zeg niet dat de Heer zijn discipelen niet op andere dagen opgezocht heeft, maar Hij was in het bijzonder en bij uitstek met hen samen vergaderd op de eerste dag. Dit is voor mij genoeg. Als ik het Woord van God erken als datgene wat het allerhoogste gezag over mij bezit,

als ik elke daad van Christus beschouw als iets waaruit ik Goddelijke lessen behoor af te leiden, hoe kan ik dan aan de aanwijzingen met betrekking tot de dag van de Heer voorbijgaan? Maar de Heilige Geest geeft nog meer aanwijzingen, al is het niet in de vorm van een wet of voorschrift of bedreiging. Hij laat zien dat de Gemeente van God, op welke andere dagen zij ook mocht samenkomen, er in het bijzonder zorg voor droeg om het op de eerste dag van de week te doen *(zie bijv. Hd 20:7)*.

Toen wij nu op de eerste [dag] van de week vergaderd waren om brood te breken, sprak Paulus, die de volgende dag zou vertrekken, hen toe en rekte zijn rede tot middernacht. (Hd 20:7)

Er was ook een bijzonder mooi verband tussen het avondmaal en de dag van de Heer. De eerste discipelen gebruikten het avondmaal elke dag. Het leek of zij nauwelijks meer uit elkaar konden gaan, als zij tezamen gekomen waren. Zij kwamen samen zo vaak als ze konden en alles week daarvoor. Ik denk overigens niet dat de toestand op de pinksterdag zó was dat de zegeningen het meest tot rijpheid gekomen waren. Er werd bij hen buitengewone kracht en eenvoud gevonden en een zeer wonderbare openbaring van Goddelijke genade. Toch twijfel ik er nauwelijks aan dat vele zielen daarna nog meer gegroeid zijn en meer van de Heer genoten hebben dan zij op die eerste dag ooit genoten hebben. Het is waar dat de oude natuur voortdurend tracht om de gelovige van zijn eerste blijdschap in de Heer af te trekken; het is echter een boze en ongegronde opvatting om te menen dat het daarom zo móet zijn. Er is geen enkele noodzaak voor achteruitgang.

De vurigheid en de frisheid van het eerste begin kunnen heel gemakkelijk verloren gaan, maar als ons hart werkelijk oprecht is voor de Heer, dan zal positieve groei in de kennis en de genade van de Heer Jezus Christus volgen.

En hoewel er een bepaalde blijdschap kan zijn, die na tien of twintig jaren niet zo groot is als zij was op de eerste dag waarop iemand de Heiland leerde kennen, geloof ik toch niet, dat die eerste toestand daarom geestelijker of meer tot eer van God is. Het één is de toestand van zegen van een kind, het ander die van een geestelijk volwassene: vaster, kalmer, minder op zichzelf gericht en op haar wijze tot eer van God, mits het gepaard gaat met een toenemen in kennis van de Heer en een eenvoudig hart ten opzichte van de Heer. Op dat punt falen we; maar voor zover het om de kracht van de Geest van God gaat, is er geen reden waarom een gelovige na vijftig jaren niet even gelukkig zijn zou als in het begin. Als u het *Nieuwe Testament* doorleest zult u, geloof ik, juist een dergelijke groei aantreffen. Zo laat de Geest van God zien dat de waarde die aan de eerste dag van de week gehecht werd, niet slechts berustte op een overijld denkbeeld van de apostelen, maar op een werkelijk Goddelijk gevoelen. De Heilige Geest bestuurde dat gevoelen niet alleen in de apostelen, maar Hij zorgde er ook voor dat de mededeling van het feit, dat zij op die dag gewoon waren brood te breken, voor ons werd opgeschreven.

Zij nu bleven volharden in de leer van de apostelen en in de gemeenschap, in de breking van het brood en in de gebeden. En er kwam vrees over elke ziel, en vele wonderen en tekenen gebeurden door de apostelen <in Jeruzalem, en er was grote vrees over allen, en> allen nu die geloofden, waren bijeen en hadden alle dingen gemeenschappelijk, en zij verkochten hun goederen en bezittingen en deelden ze uit aan allen, naardat iemand nodig had. En met volharding waren zij dagelijks eendrachtig in de tempel en braken brood aan huis en namen samen voedsel met vreugdegejuich en eenvoud van hart, terwijl zij God prezen en gunst hadden bij het hele volk. En de Heer voegde dagelijks bijeen die behouden werden. (Hd 2:42-47)

In *Handelingen 2:42-46* kunnen we lezen over de begintoestand in de gemeente te Jeruzalem. Zij waren gewoon om naar de tempel te gaan om te bidden, omdat zij Joden waren. Zij vierden hun christelijke feest echter thuis. Dat betekent niet dat ze van huis tot huis gingen om het brood te breken, maar ze deden het *''aan huis''*, dat wil zeggen in tegenstelling met het bidden in de tempel. Nadat die eerste toestand voorbijgegaan was, lezen we verder in *Handelingen 20:7* dat zij op de eerste dag van de week vergaderden om brood te breken.

Toen wij nu op de eerste [dag] van de week vergaderd waren om brood te breken, sprak Paulus, die de volgende dag zou vertrekken, hen toe en rekte zijn rede tot middernacht. (Hd 20:7)

En als we er nog eens goed over nadenken, is het juist bijzonder mooi dat de eerste dag van de week de christelijke feestdag moet worden. Bij de sabbat was het zo dat ik zes dagen voor mezelf werk, voor de wereld, voor de aardse dingen, en tenslotte, moe van het dienen van mijzelf en anderen, de laatste dag voor de Heer. Maar als christen begin ik op de eerste dag met mijn Heiland.

Ik begin met zijn genade. Ik begin met Hem, die voor mij gestorven en opgestaan is. Ik ben geen Jood, maar een christen. Laten we daarom nooit vergeten: de sabbat is voor de één, de dag van de Heer (de eerste dag van de week) is voor de ander. Die dag is de dag van Hem, die door zijn eigen bloed, dood en opstanding een rechtvaardig eigendomsrecht ten behoeve van mijn eeuwige en hemelse zegen heeft verworven. In Zichzelf bezat Hij alles. Hij was Jahweh, de Heer van allen, voordat Hij in de wereld kwam. Doch nu is Hij Heer op een andere grondslag: de grondslag van verlossing, omdat Hij gestorven en opgestaan is. Zo staat de deur van de genade wijd open voor elke arme zondaar, die er door genade toe gebracht wordt om Hem aan te nemen en zich voor Hem neer te buigen.

De sabbat zal weer op aarde verschijnen in het duizendjarige rijk. Ik bedoel dat de zevende dag in die tijd door de Joden onderhouden zal worden. De profetieën zeggen duidelijk, dat de sabbat van de Heer nog gehouden moet worden. Maar door wie? Wel, door Israël en ook door de volken. Want de volken zullen spoedig aan Israël onderworpen zijn en dat op aarde. Het is immers Gods bedoeling om Israël tot de hoogste plaats op aarde te verheffen. Wat gebeurt er ondertussen met de christenen?

Zij zullen allen van de aarde worden weggenomen. Zij zullen in de hemel zijn. Voor hen zal er geen sprake meer zijn van welke bijzondere dagen dan ook; dat zal dan allemaal ten einde zijn. We zullen in de dag der eeuwigheid zijn. We zullen in de rust van God zijn ingegaan, de sabbatsrust, die blijft. In de geest hebben we dat zelfs nu al gedaan, omdat we Christus aangenomen hebben en in Hem het eeuwige leven bezitten. Maar dan zullen we in de eeuwige dag verkeren, dan zal er geen eerste, en geen zevende dag meer zijn, maar één oneindigheid in de verheerlijkte toestand, terwijl we onze God en het Lam op heerlijke wijze dienen.

Doch zal men op aarde de dag van de Heer in acht nemen, als Israël hersteld zal zijn en in eigen land teruggebracht en bekeerd door Gods goedheid? Nee, zij zullen de sabbat houden. U kunt daarover lezen in het boek *Ezechiël*. Met de gegevens die u daar aantreft zou u een landkaart van Israëls situatie in het land in die tijd kunnen tekenen. Die gegevens worden zo nauwkeurig meegedeeld dat men met geringe moeite in staat is de grenzen van elke stam vast te stellen. In het heilige land zullen zij in het bezit zijn van een heerlijke stad en tempel; de naam van die stad zal zijn: *''De HERE is aldaar''* *(Ez 48:35)*. Wanneer echter die heerlijke tijd komt, zullen zij, in tegenstelling tot ons, niet de dag van zijn opstanding in acht nemen, maar de sabbat, die een teken was tussen Jahweh en Israël. Wanneer u de Schriften er op naleest, zult u zien, hoe vaak gezegd wordt dat de sabbat Jahweh's teken voor Israël is. In die tijd zal Hij zijn volk die dag laten onderhouden. Zij zullen het doen op een veel heerlijker manier dan zij het ooit gedaan hebben. Want zij zullen rusten in Christus, hoewel zij niet dezelfde hemelse zekerheid zullen kennen, die de christen nu

bezit. Toen Christus opstond uit de doden, had Hij met de wereld afgedaan. En in Hem hebben wij nu in de geest ook afgedaan met de tegenwoordige wereld.

''Zij zijn niet van de wereld'', heeft de Heer Jezus gezegd. En hoever reikt dat? *''Zoals ik niet van de wereld ben''* *(Jh 17:14)*. Christus is de maatstaf en de norm, die aangeeft in welke mate wij niet van de wereld zijn. En omdat wij niet van de wereld zijn, hebben wij een dag die het stempel van vreugde draagt. De dag waarop Christus uit de doden opstond en geopenbaard werd, als Iemand die niet tot de wereld behoorde – die dag is de dag voor de christenen. Aangezien echter de wereld in de toekomst ook gezegend zal worden en de Heer haar tot zijn eigen wereld maken zal, zal de wereld ook een dag hebben die bij haar past, de sabbat. Niets is zo duidelijk en zo belangrijk voor de praktijk.

Mogen we, ieder voor onszelf, deze waarheid leren, en wanneer we haar geleerd hebben, laten we er dan van getuigen in woord en daad! Mogen we door zijn genade in deze wereld zijn als mensen die er niets anders te doen hebben dan de wil van God, tot heerlijkheid van de naam van de Heer Jezus Christus! Dit is de opdracht voor iedere gelovige, die de Heer Jezus liefheeft, die in zijn werk rust en die met Hem is opgestaan.

De Heer Jezus was nu openbaar geworden in heilige genade en in de kracht van zijn dienstwerk. Hij was de overwinnaar van de satan en tevens onderdanig aan God. Hij was boven alle inzettingen verheven, zelfs als Zoon des mensen en Hij handhaafde het recht van God om goed te doen in een boze wereld. Hoe graag de mens misschien ook gebruik wilde maken van zijn kracht en de barmhartigheid, waarmee Hij die kracht uitoefende, zolang hij die ten eigen bate kon aanwenden, spoedig vertoonde zich hun vijandschap tegen God in Hem. De eigengerechtige en goddeloze mensen beraadslaagden hoe zij Hem zouden ombrengen. Maar omdat zijn uur nog niet gekomen was, vertrok de Heer Jezus met zijn discipelen naar de zee. Hij onttrok zich aan de huichelachtigheid en boosheid van zijn vijanden, maar Hij ging onvermoeid voort de boodschap van liefde te brengen, waarmee Hij gezonden was.

> ***7 En Jezus trok Zich met zijn discipelen terug naar de zee; en een grote volksmassa van Galiléa <volgde Hem> 8 en van Judéa en van Jeruzalem en van Iduméa en het Overjordaanse en rond Tyrus en Sidon, een grote volksmassa, hoorden wat Hij deed en kwamen naar Hem toe. 9 En Hij zei tot zijn discipelen dat een scheepje bij Hem moest blijven vanwege de menigte, opdat zij Hem niet zouden verdringen. 10 Want Hij genas velen, zodat allen die kwalen hadden op Hem aandrongen, om Hem aan te raken.***

Wat is de mens in feite toch slechts weinig in staat de stroom van Gods zegen tegen te houden! Totdat Gods tijd kwam voor het kruis, kon de stroom van het getuigenis misschien wel in een andere richting worden gestuwd, doch zij bleef stromen tot eeuwige vreugde van de armen en de behoeftigen die voor de Heer Jezus neerbogen. Op het kruis werd het een overvloeiende stroom. De Heer, die de hoogste zegeningen van de mens op het oog had, trof voorzorgsmaatregelen tegen het gedrang van de schare, die er al te zeer op uit was verlichting te verkrijgen van hun lichamelijke zwakheid en lijden. Hij wees het getuigenis van boze geesten af, die gedwongen werden voor Hem te buigen en zijn heerlijkheid te erkennen.

11 En als de onreine geesten Hem zagen, vielen zij voor Hem neer en schreeuwden de woorden: U bent de Zoon van God! 12 En Hij waarschuwde hen dringend dat zij Hem niet openbaar zouden maken.

Niet zij moesten Hem bekend maken. Hij nam geen getuigenis van de mens als zodanig aan, en noch minder van demonen. Wat voor waarde heeft een erkenning van wie Hij is, als die niet door Gods Geest zelf bewerkt is?

De Heer plaatste het licht niet onder de korenmaat, integendeel. Hij deed zijn intrede in een nieuw en belangrijk stadium in het getuigenis van de genade. De bron van zijn bediening was hemels en vond in geen enkel opzicht zijn oorsprong bij de schare. Daarom lezen we:

13 En Hij klom op de berg en riep bij Zich hen die Hijzelf wilde, en zij kwamen naar Hem toe. 14 En Hij stelde er twaalf aan, <die Hij ook apostelen noemde,> opdat zij bij Hem zouden zijn en opdat Hij hen zou uitzenden om te prediken 15 en om macht te hebben de demonen uit te drijven.

Wat de Heer deed was niet alleen iets nieuws en iets vreemds in de ogen van de mensen; het stond werkelijk los van Israël en de mens. In elk opzicht was die daad vol van betekenis. De Heer zonderde Zichzelf van de mensen af tot God en ontbood door soevereine verkiezing degenen die Hij wilde; en zij kwamen. Er moesten twaalf in het bijzonder met Hem zijn en hen zou Hij uitzenden. En precies zoals bij Hemzelf werd bij hun uitzending opvallende nadruk gelegd op het prediken, doch met de bevoegdheid en de bekwaamheid om de kwalen te genezen en om demonen uit te drijven.

16 En Hij <stelde de twaalf aan> en gaf Simon [de] naam Petrus; 17 en Jakobus, de [zoon] van Zebedeüs, en Johannes, de broer van Jakobus, en Hij gaf hun [de] naam Boanerges, dat is zonen van [de] donder; 18 en Andréas, Filippus, Bartholomeüs, Mattheüs, Thomas, Jakobus, de [zoon] van Alfeüs, Thaddeüs, Simon de Kanaäniet 19 en Judas Iskariot, die Hem ook heeft overgeleverd.

We zien dat onder de apostelen vanaf het begin een bijzondere plaats toegekend werd aan Simon. Deze kreeg de bijnaam Petrus, terwijl de Heer aan de zonen van Zebedeüs de bijnaam Boanerges gaf. Vervolgens worden de anderen opgesomd. Eén van hen, Andréas, behoorde tot de eersten die de Heer Jezus zagen en volgden; hij had zelfs zijn eigen broeder Simon tot Jezus mogen leiden. Toch wordt hij hier niet als één van de eersten genoemd. Want er zijn laatsten die de eersten worden, en de Heer, die allen roept en alles regelt is alleen wijs en waardig. Wat was dit een veelzeggend getuigenis ten aanzien van de toestand van de mensen en de dingen rondom hen! Het was nodig dat er tot de mensen, de Joden gepredikt werd. Alles was in wanorde.

De prediking richtte zich niet tot de heidenen alleen, nee, in het midden van het zelfvoldane Israël moest de nederige Zoon van God zo optreden.

20 En Hij kwam in huis; en opnieuw verzamelde zich een menigte, zodat zij zelfs geen brood konden eten. 21 En toen zijn verwanten dit hoorden, gingen zij heen om Hem te grijpen, want zij zeiden: Hij is buiten Zichzelf.

Bij hun terugkeer in huis vergaderde zich weer een menigte, zodat zij zelfs hun brood niet konden eten.

Toen zijn verwanten het gerucht daarvan hoorden, gingen ze heen om Hem te grijpen. Ze voelden het verwijt van de wereld aan. Ze

beschouwden Hem als iemand die niet goed bij z'n verstand was. Ze schaamden zich voor een bloedverwant die volgens hen krankzinnig was. Doch in werkelijkheid had Hij juist door de aanstelling van de twaalven, die even daarvoor had plaatsgevonden, de hele wereld veroordeeld. De natuurlijke mens is altijd blind voor de geestelijke dingen. Maar dit is nog niet alles.

> ***22 En de schriftgeleerden die van Jeruzalem waren afgedaald, zeiden: Hij heeft Beëlzebul; en: Door de overste van de demonen drijft Hij de demonen uit.***

De vijand had hen geheel vervuld en zij werden door hem geleid. Zij wisten heel goed, dat het niet om een krankzinnige ging, maar om werkelijke kracht, waardoor boze geesten werden uitgedreven. In hun poging om die kracht te ontkennen, die te verklaren, te verzwakken en te belasteren, schreven zij hem in hun boosheid toe aan de satan. Zij erkenden de kracht, waarmee Hij in barmhartigheid ten opzichte van de mens tegen de satan optrad, maar als zij die kracht zouden erkennen als iets van God, dan was het met hun godsdienstige gewichtigheid gedaan, en eveneens met hun beroep en hun inkomsten.

Bij de hoogst geplaatsten vinden we vaak de laagste praktijken. Handel drijven in zielen, of met de waarheid en de leugen, stelt de mens bloot aan de satan. De noodlottige teerling was nu geworpen. Deze hoogmoedige leraars matigden zich aan met Gods gezag bekleed te zijn om zijn Zoon te verwerpen! Daardoor zonken zij neer tot het peil van absolute slaven van de satan. Met welke ernst en onverstoorbare kalmte treedt de Heer tegen hen op!

> ***23 En Hij riep hen bij Zich en zei tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan de satan uitdrijven? 24 En als een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld is, kan dat koninkrijk niet standhouden. 25 En als een huis tegen zichzelf verdeeld is, zal dat huis niet kunnen standhouden. 26 En als de satan opstaat tegen zichzelf en verdeeld is, kan hij niet standhouden, maar is het met hem ten einde. 27 Maar niemand die het huis van de sterke binnengaat, kan zijn huisraad roven, als hij niet eerst de sterke bindt; en dan zal hij zijn huis beroven. 28 Voorwaar, Ik zeg u, dat alles de zonen der mensen zal worden vergeven, alle zonden en lasteringen waarmee zij ook maar lasteren; 29 maar wie zal lasteren tegen de Heilige Geest, heeft geen vergeving in eeuwigheid, maar is schuldig aan een eeuwige zonde 30 -omdat zij zeiden: Hij heeft een onreine geest.***

Het laatste gedeelte is het ernstige en passende gevolg.

> ***31 En zijn moeder en zijn broers kwamen, en terwijl zij buiten stonden, zonden zij iemand naar Hem toe om Hem te roepen. 32 En een menigte zat om Hem heen. En zij zeiden tot Hem: Zie, uw moeder en uw broers en uw zusters daarbuiten zoeken u. 33 En Hij antwoordde hun en zei: Wie is mijn moeder en mijn broeders? 34 En terwijl Hij hen, die om Hem heen zaten, rondom aankeek, zei Hij: Zie, mijn moeder en mijn broeders! 35 Want wie de wil van God doet, die is mijn broeder en zuster en moeder.***

De Heer wijst, terwijl de schare die rondom Hem zat het kon horen, als het ware alle natuurlijke banden af, al waren het de nauwste, namelijk die met zijn moeder en zijn broeders.

Nu Israël was afgevallen van de betrekking met Hem stelt Hij daarvoor in de plaats zijn discipelen: een ieder die de wil van God zou doen.

INHOUD

Vers 1-9: Gelijkenis van de zaaier

Vers 10-12: Waarom gelijkenissen

Vers 13-20: Uitleg van de gelijkenis van de zaaier

Vers 21-25: Een lamp onder een korenmaat

Vers 26-29: Gelijkenis van het vanzelf groeiende zaad

Vers 30-32: Gelijkenis van het mosterdzaad

Vers 33-34: Het gebruik van gelijkenissen

Vers 35-41: Storm op zee

TOELICHTING

De Heer Jezus was door zijn voorloper aangekondigd als de Messias. Hij had Zichzelf ook ten volle als zodanig geopenbaard, zodat allen, van de hoogste autoriteiten af tot het gewone volk toe, verantwoordelijk waren. In het vorige hoofdstuk zagen we het resultaat. Het getuigenis van de Heilige Geest werd evenzeer verworpen als de Zoon des mensen persoonlijk. Dat betekende de onvergeeflijke zonde van het opstandige en afvallige geslacht en de vorming van nieuwe betrekkingen, gekarakteriseerd door het doen van de wil van God, in plaats van door natuurlijke banden, die door de Heer met klem en in het openbaar werden afgewezen.

Daarom volgt nu een beschrijving van het dienstwerk van de Heiland in de vorm van gelijkenissen. Zij laten ons zien hoe het verloop van zijn dienstwerk zou zijn en de resultaten ervan. Ook tonen zij de omstandigheden waarin zijn discipelen verkeerden tijdens hun dienstwerk. *Markus* geeft geen volledig overzicht van het koninkrijk der hemelen, dat is meer op zijn plaats bij *Mattheüs*. De gelijkenis van de zaaier echter wordt door hem, evenals door *Lukas*, wél meegedeeld, en wel op een manier, die volledig in overeenstemming is met het specifieke doel van hun evangeliën.

> ***1 En Hij begon opnieuw te leren bij de zee. En een zeer grote menigte verzamelde zich bij Hem, zodat Hij aan boord van een schip ging en [daarin] neerzat op de zee, en de hele menigte was aan de zee op het land. 2 En Hij leerde hun door gelijkenissen vele dingen; en Hij zei in zijn leer tot hen: 3 Hoort! Zie, de zaaier ging uit om te zaaien.***

Zo was nu zijn werk: het zaad van het Woord van God moest naar alle kanten worden uitgestrooid. Niets in de mens was acceptabel voor God. Het ging om iets nieuws, iets Goddelijks: de vrucht van het werk van de genade. Er moet nieuw leven zijn uit God, wil men vrucht voor God kunnen verwachten. Vóór die tijd was iets dergelijks er niet geweest. Zelfs de prediking van Johannes ging niet zover en strekte zich niet zo wereldwijd uit; en dat was nog minder het geval bij de wet en de profeten.

Het uitstrooien van het zaad maakt iemand altijd verantwoordelijk, zelfs wanneer het geen daadwerkelijke gevolgen heeft. Het zaad was goed. Dáár mankeerde niets aan, maar de mens als zodanig deugt nergens voor. Daarom gaat vroeg of laat het effect verloren, als in

iemand niet het reddende werk van de Geest plaatsvindt. Zo beschouwd ging er veel verloren.

4 En het gebeurde bij het zaaien, dat het ene [zaad] bij de weg viel, en de vogels kwamen en aten het op.

De eerste groep bestaat uit de hoorders *''bij de weg''*, waar van het hele resultaat niets terecht komt. Van hen zegt de Heer in zijn uitleg: *''Wanneer zij horen komt terstond de satan en neemt het woord weg dat in hun harten gezaaid was''* *(vers 15)*. Dit slaat op de vogels, die het zaad dat langs de weg gevallen was oppikten. Dit is de directe, vernietigende macht van de vijand, die verhindert dat het Woord ingang vindt. Het gaat dan niet verder dan de oppervlakte, het blijft beperkt tot praten, speculeren of het bewonderen van de prediker. De zedelijke doodstoestand van de mens blijft onaangeroerd en de satan kan alles doen wat hij wil.

5 En ander [zaad] viel op de rotsachtige bodem, waar het niet veel aarde had, en het kwam terstond op, doordat het geen diepe aarde had. 6 En toen de zon was opgegaan, verschroeide het, en doordat het geen wortel had, verdorde het.

Hierna komt het geval dat het zaad op steenachtige grond valt, waar het slechts weinig aarde had. Het effect leek aanvankelijk veelbelovend. Hier zien wij hoe de natuurlijke mens zijn best doet, maar zijn absolute onmacht laat zien. Dit zijn de personen, die *''wanneer zij het woord horen, het terstond met vreugde aannemen; en zij hebben geen wortel in zichzelf, maar zijn [mensen] van het ogenblik; als daarna verdrukking of vervolging komt om het woord, dan worden zij terstond ten val gebracht''* *(vers 16,17)*. Het werk ging niet dieper dan emotionele aandoening, zonder dat het geweten bereikt en voor God overtuigd werd. Wie zich de vreugde van het christendom toeëigent, zonder zijn leven en toestand te oordelen zoals God die ziet, veronachtzaamt Hem in feite en loochent Hem geheel en al.

Het eigen ik speelt dan de belangrijkste rol. Een al te vlot aannemen van de zegen is allesbehalve een aanwijzing dat God aan het werk is. Daarom is de bekering van het allerhoogste belang. Dat wordt teveel uit het oog verloren door het verlangen om de genade als kosteloos voor te stellen en het evangelie van wettische kluisters te bevrijden. Het geneesmiddel is echter op zijn minst even gevaarlijk als de ziekte, die men er door tracht te genezen. Wij moeten niet trachten het diep ernstige werk van de Heilige Geest aan het geweten te verzwakken. Het is goed, heilzaam en van wezenlijk belang dat een mens zijn werkelijke toestand in het licht van God overweegt en het oordeel van God over zichzelf uitspreekt. Ongetwijfeld komt bekering voort uit geloof en is niet een voorbereiding op geloof. Toch kan het zo zijn dat iemand nog geen enkele vrede in het hart heeft, alleen nog maar wanhoop; het hart kan zo diep omgeploegd zijn dat er nauwelijks meer iets overblijft dan een hoop op barmhartigheid, waardoor een mens bewaard wordt voor een volkomen wegzinken. Doch de Heer komt op de juiste tijd met zijn woord: *''Uw zonden zijn vergeven. . . . uw geloof heeft u behouden: ga heen in vrede''*.

Hij nu zei tot haar: Uw zonden zijn vergeven. En zij die mee aanlagen, begonnen onder elkaar te zeggen: Wie is Deze dat Hij zelfs zonden vergeeft? Hij nu zei tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden,ga heen in vrede. (Lk 7:48-50)

Op dat ogenblik is er inderdaad onmiddellijk en blijvend vrede en vreugde in het geloven. Wanneer een mens zijn hart niet op een dergelijke wijze moreel tot op de bodem door God heeft laten peilen, zal hij met dezelfde haast en met hetzelfde gemak, waarmee hij het

geloof had aanvaard, dit weer prijsgeven, als er zich een ernstige beproeving voordoet.

Het is mogelijk dat iemand zich heeft laten meeslepen door een ingebeelde vreugde, die uit niets meer bestond dan een gevoel van de schoonheid, de waarheid en de aantrekkelijkheid van de grote, onbaatzuchtige liefde van God, maar die hij aanzag voor het diepe genot van zijn genade voor een van zonde overtuigd mens. Voor zo iemand is het werkelijk goed om tot God terug te keren, als hij ziet op wat voor verkeerde weg hij is, of liever gezegd zich wérkelijk tot God te keren met een door God gewerkt besef van zijn zonde en schuld, om dan in Christus Jezus het enige antwoord op zijn behoeften te vinden.

7 En ander [zaad] viel tussen de dorens, en de dorens schoten op en verstikten het, en het gaf geen vrucht.

In het derde geval gaat het om het zaad, dat onder de doornen viel. Hier werden geen vruchten voortgebracht, omdat het zaad verstikt werd door de opschietende dorens. *''Dezen zijn het die het woord gehoord hebben, en de zorgen van dit leven en het bedrieglijke van de rijkdom en de begeerten naar de overige dingen komen binnen en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar''* *(vers 18,19)*.

Een ernstige en een veel voorkomende zaak. Laten wij er voor op onze hoede zijn! Het kwaad doet zich voor in verschillende vormen: ofwel wereldse begeerten (en in werkelijkheid is dat egoïsme) ofwel wantrouwen ten opzichte van God en onverschilligheid ten opzichte van zijn belangen. Zo worden mensen óf overweldigd door bezorgdheid óf ze beijveren zich in het najagen van de tegenwoordige dingen. Zelfs de schijn van toewijding gaat verloren en het is mogelijk dat zo iemand met intense begeerte terugkeert naar de wereld, die hij verlaten scheen te hebben.

Er is niemand die het niet nodig heeft door God voor deze dingen bewaard te worden. Als u arm bent, wees dan op uw hoede voor de zorgen die u in beslag nemen. Als u rijk bent, laat u dan niet meeslepen door het bedrieglijke van de rijkdom. En voor beiden geldt: let er op dat u *''de begeerten naar de overige dingen''* oordeelt!

8 En andere [zaden] vielen in de goede aarde, schoten op, groeiden en gaven vrucht, en het ene droeg dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig. 9 En Hij zei: Wie oren heeft om te horen, laat hij horen.

Tenslotte is er zaad, dat in goede aarde valt en vrucht draagt, deels dertig- deels zestig- en deels honderdvoudig.

Zelfs hier is het resultaat geschakeerd. Want wat noodlottig is voor een ongelovige kan bij de gelovigen de vruchtbaarheid ernstig schaden. *''Wie oren heeft om te horen, die hore''*. Het is een ernstige zaak voor iedereen, ernstig voor hem die hoort, en hoeveel te meer voor hem die geen oor heeft om te horen!

10 En toen Hij alleen was, vroegen zij die Hem omringden, met de twaalf, Hem naar de gelijkenissen. 11 En Hij zei tot hen: U is de verborgenheid van het koninkrijk van God gegeven; maar tot hen die buiten zijn, komt alles in gelijkenissen, 12 opdat zij kijkend kijken en niet zien, en horend horen en niet verstaan; opdat zij niet misschien zich bekeren en hun vergeven wordt.

13 En Hij zei tot hen: Weet u deze gelijkenis niet? En hoe zult u alle gelijkenissen kennen? 14 De zaaier zaait het woord.

De Heer verklaart de gedachten van God niet alleen aan de twaalven, maar ook aan hen die bij Hem waren. Zij waren degenen die 'binnen' waren. Alle anderen stonden er buiten. Voor de laatsten kwamen alle dingen in gelijkenissen. Het was een opstandig volk, en nu was er zelfs niemand die hen bestrafte. Maar zij die 'binnen' waren hadden het voorrecht om de verborgenheid van het koninkrijk te kennen. Zo was de genade werkzaam; ze maakte onderscheid tussen hen die zich van de schuldige natie afgescheiden hadden tot Christus en de rest. Zij die *''buiten''* waren, werden steeds meer overgegeven aan het oordeel van de duisternis, hoewel ook zij die 'binnen' waren, werden terechtgewezen wegens hun gebrek aan verstand. Deze gelijkenis was ook niet moeilijk te onderscheiden, maar elementair en fundamenteel van karakter, een soort inleiding op de volgende gelijkenissen. Ondanks die berisping gaf de Heer toch in zijn genade in de *verzen 15-20* de gevraagde uitleg.

> ***15 Dit nu zijn zij die bij de weg zijn, waar het woord wordt gezaaid: en wanneer zij horen, komt terstond de satan en neemt het woord weg dat in hen was gezaaid. 16 En dit zijn zij die op de rotsachtige bodems worden gezaaid, die wanneer zij het woord horen, het terstond met vreugde aannemen; 17 en zij hebben geen wortel in zichzelf, maar zijn [mensen] van het ogenblik; als daarna verdrukking of vervolging komt om het woord, dan worden zij terstond ten val gebracht. 18 En anderen zijn zij die tussen de dorens worden gezaaid; dit zijn zij die het woord hebben gehoord, 19 en de zorgen van het leven, het bedrieglijke van de rijkdom en de begeerten naar de overige dingen komen binnen en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar. 20 En dit zijn zij die in de goede aarde zijn gezaaid: zij die het woord horen en ontvangen en vrucht dragen, het ene [deel] dertigvoudig, het andere zestigvoudig en het andere honderdvoudig.***

Het ingeplante woord heeft echter niet alleen de redding van de mens tot gevolg, maar loopt ook uit op een getuigenis. De volgende en karakteristieke uitspraak van de Heer heeft hierop betrekking.

> ***21 En Hij zei tot hen: Komt de lamp soms om onder de korenmaat of onder het bed gezet te worden, en niet om op de kandelaar gezet te worden? 22 Want er is niets verborgen dan om geopenbaard te worden; en er gebeurt niets [om] geheim [te zijn], maar om in [het] openbaar te komen. 23 Als iemand oren heeft om te horen, laat hij horen!***

Het Woord is niet alleen een 'zaad' dat vruchten voortbrengt, maar het is ook een kandelaar of een lamp die het getuigenis van Gods genade en waarheid in deze donkere wereld doet schijnen. Precies zoals Christus, nederig als Hij was en de dienstknecht van allen, er persoonlijk de volmaakte uitdrukking van was. Was het Woord gekomen opdat het onder een korenmaat of een bed geplaatst zou worden en niet op de plaats waar het hóórde te staan? Dat was niet mogelijk, want inderdaad *''er is niets verborgen dat niet geopenbaard zal worden; en er gebeurt niets verborgen dan opdat het in het licht zou komen. Als iemand oren heeft om te horen, die hore!''*.

Wij hebben dus de verantwoordelijkheid om in deze wereld als een licht te schijnen, doordat we het woord van het leven vertonen *(Fp 2:16)*, in de stellige zekerheid dat alles aan het licht moet komen, hetzij goed hetzij kwaad.

Doet alles zonder mopperen en tegenspreken, opdat u onberispelijk en rein bent, onbesproken kinderen van God temidden van een krom en verdraaid geslacht, waaronder u schijnt als lichten in [de] wereld, terwijl u [het] woord van [het] leven vertoont, mij tot roem tegen [de] dag van Christus, dat ik niet tevergeefs gelopen of tevergeefs gearbeid heb. (Fp 2:14-16)

Ook hier eindigt het met nogmaals een ernstig beroep op het persoonlijke geweten.

> ***24 En Hij zei tot hen: Kijkt u uit wat u hoort. Met de maat waarmee u meet, zal u gemeten worden, en u <die hoort> zal toegevoegd worden. 25 Want wie heeft, hem zal worden gegeven; en wie niet heeft, ook wat hij heeft zal van hem worden genomen.***

Nog steeds is het onderwerp: verantwoordelijkheid in de dienst en het getuigenis van de Heer. We moeten toezien op wat we horen, want het is onze taak om uit te delen wat we zelf ontvangen hebben. Als we gebrek hebben aan waardering voor de schatten van God, gebrek aan vertrouwen op zijn genade, oogsten we daarvan de bittere vruchten. *''Met de maat waarmee u meet zal u gemeten worden, en u <die hoort> zal toegevoegd worden''*. Dit is het bijzondere verband dat hier gelegd wordt. Alleen zij bezitten iets, die het in genade uitdelen, en zij zullen nog overvloediger ontvangen; terwijl zij die in werkelijkheid niets bezitten zelfs de schijn die zij hebben, zullen verliezen.

De volgende gelijkenis komt alleen voor in dit evangelie. Deze gelijkenis is buitengewoon karakteristiek voor *Markus*.

> ***26 En Hij zei: Zo is het koninkrijk van God, als een mens die het zaad in de aarde werpt 27 en slaapt en opstaat, nacht en dag, en het zaad spruit uit en wordt lang, zonder dat hijzelf weet hoe. 28 De aarde draagt vanzelf vrucht, eerst [de] halm, daarna [de] aar, daarna [het] volle koren in de aar. 29 Wanneer nu de vrucht zich voordoet, zendt hij terstond de sikkel daarin, omdat de oogst daar is.***

Het wordt hier zó voorgesteld dat de Heer tijdens zijn afwezigheid ogenschijnlijk geen aandacht aan het werk besteedt. Hij treedt niet in het openbaar op als de handelende persoon. Maar als de oogst gekomen is, maait Hij Zelf, in plaats van zijn engelen te zenden, zoals *Mattheüs 13:41* zegt.

De Zoon des mensen zal zijn engelen uitzenden en zij zullen uit zijn koninkrijk verzamelen alle aanleidingen tot vallen en hen die de wetteloosheid doen, en zij zullen hen in de vuuroven werpen; daar zal het geween zijn en het tandengeknars. (Mt 13:41,42)

Hierna volgt in de *verzen 30-32* de gelijkenis van het mosterdzaad.

> ***30 En Hij zei: Hoe zullen wij het koninkrijk van God vergelijken, of met welke gelijkenis zullen wij het voorstellen? 31 Als een mosterdzaad, dat wanneer het op de aarde wordt gezaaid, kleiner is dan alle zaden die op de aarde zijn; 32 en wanneer het is gezaaid, komt het op en wordt groter dan alle groenten en maakt grote takken, zodat de vogels van de hemel onder zijn schaduw kunnen nestelen.***

Deze gelijkenis laat ons de ontwikkeling zien van het koninkrijk van iets kleins tot iets groots op aarde. Ten slotte is het verworden tot een systeem dat op aarde bescherming biedt aan de dienaars van de god van deze wereld.

> ***33 En met vele zulke gelijkenissen sprak Hij het woord tot hen, naardat zij het konden horen; 34 maar zonder gelijkenis sprak Hij niet tot hen, maar afzonderlijk verklaarde Hij alles aan zijn eigen discipelen.***

Het slottafereel van dit hoofdstuk stelt de beproevingen voor, waaraan de zijnen in hun arbeid worden blootgesteld, terwijl ze Hem in hun midden hebben.

> ***35 En Hij zei tot hen op die dag, toen het avond was geworden: Laten wij oversteken naar de overkant! 36 En met achterlating van de menigte namen zij Hem, zoals Hij was, in het schip mee; en nog andere schepen waren er bij Hem. 37 En er ontstond een hevige stormwind en de golven sloegen in het schip, zodat het schip al vol***

liep. 38 En Hij lag in het achterschip op het kussen te slapen; en zij wekten Hem en zeiden tot Hem: Meester, bekommert U Zich er niet om dat wij vergaan? 39 En wakker geworden bestrafte Hij de wind en zei tot de zee: Zwijg, wees stil! En de wind ging liggen en er ontstond een grote stilte. 40 En Hij zei tot hen: Waarom bent u <zo> angstig? Hebt u nog geen geloof? 41 En zij vreesden met grote vrees en zeiden tot elkaar: Wie is toch Deze, dat zelfs de wind en de zee Hem gehoorzamen?

Hun dwaas, egoïstisch ongeloof is even duidelijk als zijn kalme macht over de storm die Hij alleen kon besturen. Terecht verwijt Hij hen hun vreesachtigheid. Ze waren blind voor de heerlijkheid van zijn persoon.

INHOUD

Vers 1-20: Genezing van een bezetene in Gerasa

Vers 21-43: Jaïrus' dochtertje en de bloedvloeiende vrouw

TOELICHTING

In dit hoofdstuk vinden we een verdere uiteenzetting van het dienstwerk van de Heer Jezus. Het onderwerp is hier niet eenvoudig de bediening van het Woord met zijn verschillende verhinderingen en resultaten, al naar gelang het God behaagt in levenwekkende kracht te werken en vruchtbaarheid te geven. Het is ook niet een schildering van de door de storm geteisterde discipelen, terwijl Jezus in hun gevaren toch bij hen is, hoewel ogenschijnlijk zonder acht op hen te slaan, totdat er een beroep op Hem gedaan wordt. Nu gaat het om iets anders, namelijk het dienstwerk van de Heer Jezus, in de aanwezigheid van de macht van de satan, en te midden van de volkomen erkende machteloosheid en ellende van de mens. Inderdaad een belangrijke les! Want wij zien niet alleen de alles-overwinnende kracht van Hem, die in zwakheid gekruisigd werd, maar tevens hoever de bevrijding zich uitstrekt. Dit wordt bewezen in het verhaal van de bezetene. Niet alleen werd hij uit de slavernij van de satan bevrijd, maar ook werd hij tegenover anderen de actieve getuige van de grootheid van de Heer en van zijn kracht. Het gaat hier niet alleen maar om zonde, of om de begeerten van het vlees en van de wereld. Wij weten hoe God voortdurend redt van het geweld en het verderf van de mens en de gevolgen daarvan. In Legioen zien we echter de nagenoeg directe werking van de satan, zo niet de allersterkste werking. Als het gaat om de macht van de satan zijn de mensen gewoonlijk ongelovig. Of, als ze al toegeven dat die werking ooit op een dusdanige wijze naar voren gekomen is, willen ze deze beperken tot de tijd, dat Christus op aarde was. Ik ben het er helemaal mee eens wanneer men stelt, dat de vijand in zijn verzet tegen de Zoon van God zijn macht sterker ontplooid heeft, toen Hij op aarde was. Men trekt echter een heel verkeerde conclusie, als men denkt dat de macht van de vijand toen zó verpletterd werd, dat gevallen van demonische bezetenheid zich later in feite nooit meer voorgedaan hebben. Het *Nieuwe Testament* slaat deze illusie de bodem in. De vernietiging van de macht van de satan is tot stand gekomen door het sterven en het opstaan van Christus *(Hb 2:14)*.

Daar nu de kinderen aan bloed en vlees deel hebben, heeft ook Hij op gelijke wijze daaraan deelgenomen, opdat Hij door de dood te niet zou doen hem die de macht over de dood had, dat is de duivel, en allen zou verlossen die uit vrees voor [de] dood hun hele leven door aan slavernij onderworpen waren. (Hb 2:14,15)

Toch heeft Hij na zijn opstanding zijn dienstknechten de opdracht gegeven om het evangelie te prediken met als begeleidend teken: *''In mijn naam zullen zij demonen uitdrijven'' (Mk 16:17)*. In de *Handelingen* van de apostelen zien we, dat door dit teken het woord bevestigd werd: *''En zij brachten zieken en door onreine geesten gekwelden, die allen werden genezen'' (Hd 5:16)*. Dit gebeurde nadat de Heilige Geest was neergedaald. Blijkbaar heeft ook dit geweldige gebeuren, dat volgde op de verlossing, niet vanzelf de gevallen van bezetenheid te niet gedaan. Het was ook niet beperkt tot Petrus of de andere apostelen, maar met een soortgelijke kracht ging het werk van Filippus, de evangelist, te Samaria gepaard: *''Want velen van hen die onreine geesten hadden, – deze gingen luidkeels schreeuwend uit; en*

vele verlamden en kreupelen werden genezen'' (Hd 8:7). Het is niet nodig stil te staan bij zulke vérgaande gevallen als de waarzeggende slavin te Filippi en de geschiedenis van *Handelingen 19* in Efeze, waar de zeven zonen van Sceva de werkelijkheid van de macht van de satan letterlijk aan de lijve hebben ondervonden. Deze gevallen zijn overbekend.

Ook sommigen van de rondtrekkende Joodse bezweerders echter waagden het de naam van de Heer Jezus te noemen over hen die boze geesten hadden, door te zeggen: Ik bezweer jullie bij Jezus die Paulus predikt. Het waren nu zeven zonen van een zekere Sceva, een Joodse overpriester, die dit deden. De boze geest echter antwoordde en zei tot hen: Jezus ken ik <wel> en van Paulus weet ik; maar u, wie bent u? En de mens in wie de boze geest was, sprong op hen af en overmeesterde hen beiden en overweldigde hen, zodat zij naakt en gewond uit dat huis wegvluchtten. (Hb 19:13-16)

Zeker, de grote overwinning van Christus is er, maar ze is er voor het geloof. Zij betekent de verlossing en de vreugde van de Gemeente, hoewel zij ongetwijfeld ruimschoots aan de wereld bevestigd is door tekenen en wonderen. Spoedig zal zij echter blijken uit de kracht, waarmee de satan eerst gebonden en tenslotte voor eeuwig geoordeeld zal worden. In de tussentijd is echter de Gemeente het terrein, waar de overwinning en de kracht van Christus bewezen worden door de Heilige Geest. Door het kruis van Christus wordt aangetoond, dat de wereld helemaal niet verbeterd is, maar verder dan ooit van God af staat, en eveneens wordt daardoor bewezen, dat de satan de vorst én de god van de wereld is. Doch juist wegens datzelfde kruis is de wereld momenteel de plaats, waar het volledigste getuigenis van Gods genade in de naam van de Gekruisigde wordt gepredikt. Het doel van dit overvloedige getuigenis is niet om de wereld te zegenen, maar om mensen uit de wereld bijeen te brengen. Het evangelie beschouwt de wereld als iets, dat reeds veroordeeld is en dat slechts wacht op het meedogenloze oordeel bij de openbaring van de Heer Jezus van de hemel. Daarom is afzondering van de wereld een uiterst belangrijke opdracht voor een christen en zijn enige juiste koers. Op de wereld rust een bloedschuld; zij is schuldig aan het bloed van de Heer Jezus. En er is voor ieder mens slechts één mogelijkheid om te ontkomen aan het oordeel, namelijk door het geloof in zijn bloed. Door dit bloed wordt iemand nabij God gebracht, maar tevens in beginsel buiten en boven de wereld. Dit bepaalt de grondslag, het streven en het leven van het geloof. Daarom komt elke mogelijke poging om de wereld of de mens als zodanig te verbeteren praktisch neer op een ontkenning van het evangelie. Daardoor brengt men, hoewel in vele gevallen zonder het te beseffen, ernstige oneer toe aan de Heer Jezus. Geen enkele onwetendheid rechtvaardigt het instemmen met zulke gedachten, en hoe groter de kennis van de Goddelijke waarheid is, des te schuldiger is men. De genade van God veronderstelt het totale verderf van hen tot wie deze genade zich richt. Door de openbaring van de Heer Jezus van de hemel zal de toorn van God voltrokken worden aan hen, die hun zonde en hun verderf niet beseffen en die zijn genade afwijzen.

De kwelling van de man met de onreine geest wordt door *Markus* tot in details beschreven en in de meest rake bewoordingen.

> ***1 En zij kwamen aan de overkant van de zee in het land van de Gerasenen. 2 En toen Hij uit het schip was gegaan, kwam Hem terstond uit de graven een mens tegemoet met een onreine geest, 3 die zijn woning in de graven had; en zelfs niet met een keten kon ook maar iemand hem meer binden; 4 want dikwijls was hij met voetboeien en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren door hem stuk getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was in staat hem te bedwingen. 5 En hij was altijd, nacht en dag, in de graven en op de bergen en schreeuwde en sloeg zichzelf met stenen.***

De eenzaamheid van de dood, het verbreken van elk middel, dat de mens aanwendde om hem op te sluiten en om invloed op hem te

kunnen uitoefenen, de rusteloosheid en de wreedheid van de machten, waardoor hij bezeten was, vallen ons op als we dit lezen, maar niet minder zijn erkenning van een grotere macht en heerlijkheid in de Heer Jezus.

> ***6 En toen hij Jezus uit de verte zag, liep hij toe en huldigde Hem; 7 en hij schreeuwde met luider stem de woorden: Wat heb ik met U te maken, Jezus, Zoon van God de Allerhoogste? Ik bezweer U bij God, pijnig mij niet! 8 Want Hij had tot hem gezegd: Onreine geest, ga uit van deze mens!***

Het is opmerkelijk, tussen twee haakjes, hoezeer de man vereenzelvigd is met de onreine geest, zoals nu de Heilige Geest Zich op de innigste wijze één maakt met de gelovige. De man schreeuwt: *''Pijnig mij niet''*, hoewel het een optreden tegen de boze geest betrof.

> ***9 En Hij vroeg hem: Wat is je naam? 10 En hij zei tot Hem: Legioen is mijn naam, want wij zijn velen. En hij smeekte Hem dringend dat Hij hen niet buiten het land zou zenden. 11 Nu was daar bij de berg een grote kudde varkens aan het weiden. 12 En zij smeekten Hem aldus: Zend ons in de varkens, opdat wij daarin gaan.***

Het was anderzijds van belang dat zeer duidelijk aangetoond werd, dat het wonen van demonen in mensen even zeker en reëel als verschrikkelijk ernstig kan zijn. Daarom wordt hun smeekbede om in de grote kudde zwijnen, die daar in de buurt aan het weiden was, gezonden te worden, door de Heer verhoord.

> ***13 En Jezus liet het hun toe. En de onreine geesten gingen uit [de man] en gingen in de varkens; en de kudde stortte zich van de steilte in de zee, ongeveer tweeduizend, en zij verdronken in de zee.***

In sommige gevallen lezen we dat bezetenen ook nog een ernstige kwaal hadden. In het geval van Legioen horen we daar niets over. Doch zelfs al zou die er geweest zijn, dan nog zou het absurd zijn om te veronderstellen, dat die kwaal op deze wijze aan alle zwijnen werd overgedragen en dat het gevolg daarvan was, dat ze zich onmiddellijk in razende vaart in het verderf stortten. De uitdrijving van alle demonen uit deze man en de wijze waarop zij in de kudde voeren, was echter een gelegenheid om hun vernietigingsdrang te tonen, op het moment dat hun boosaardige slechtheid niet langer door een machtige hand in bedwang gehouden werd.

Maar helaas! Wat is de mens in de tegenwoordigheid van de Heer Jezus, zelfs als Hij in zijn barmhartigheid met kracht een slachtoffer uit de kwelling van de duivel bevrijd heeft?

> ***14 En zij die ze weidden, vluchtten en berichtten het in de stad en op de velden. En zij kwamen zien wat er was gebeurd. 15 En zij kwamen tot Jezus en zagen de bezetene zitten, gekleed en goed bij zijn verstand, hem die het legioen had gehad, <u>en zij werden bevreesd</u>.***

Zij waren bevreesd voor Hem, die in staat is de gevangenschap van de duivel te verbreken. Zij waren meer bevreesd voor de Heer Jezus en zijn genade, dan voor de duivel en zijn werken! Ja, ze gingen nog verder:

> ***16 En zij die het hadden gezien, vertelden hun hoe het met de bezetene was gebeurd, en over de varkens. 17 En zij begonnen Hem te smeken uit hun gebied weg te gaan.***

Helaas, zij beschouwden de demonen en de zwijnen als prettiger buren dan de Zoon van God. Zij hadden nooit getracht van de zwijnen

of de demonen af te komen, maar ze deden wel hun best om van de Heer Jezus af te komen.

Zo is de mens, zo was en is de wereld. Het is heerlijk om het tegengestelde te zien in het hart van de man die vrijgemaakt was. Hij voelde zich niet alleen op zijn gemak bij de Heiland *(''zittend, gekleed en goed bij zijn verstand'')*, maar ook ging al zijn liefde naar Hem uit en verlangde hij er naar om de Heer Jezus te volgen, waar Hij ook heen ging.

> ***18 En toen Hij in het schip ging, smeekte Hem degene die bezeten was geweest, bij Hem te mogen zijn. 19 En Hij stond het hem niet toe, maar zei tot hem: Ga naar uw huis tot de uwen, en bericht hun alles wat de Heer aan u heeft gedaan, en hoe Hij Zich over u heeft erbarmd.***

De geestelijke gevoelens waardoor hij aan de Heer Jezus verknocht was, waren door God gewerkt. Te zijner tijd zou er aan voldaan worden en zouden ze bevredigd worden. De genade van de Heer dacht echter aan anderen, die zich bevonden op dit terrein van ellende waar de vijand met zijn listen actief was. Hij wilde ten opzichte van hen het getuigenis zegenen van de man, die op zo'n verschrikkelijke manier de macht van de satan gekend had. Zijn familieleden en vrienden moesten daarom eerder dan vreemden de boodschap horen. *''Bericht hun alles''*, zei de Heiland, *''wat de Heer aan u heeft gedaan''*.

> ***20 En hij ging weg en begon in Dekápolis te prediken alles wat Jezus aan hem had gedaan; en allen verwonderden zich.***

Zo mogen wij ons ook verwonderen; niet alleen als er grote dingen gebeurd zijn, maar ook als eenvoudig geloof ten toon gespreid is. *''De Heer''* was voor hem *''Jezus''*.

> ***21 En toen Jezus <in het schip> opnieuw naar de overkant was gevaren, verzamelde zich een grote menigte bij Hem; en Hij was aan de zee. 22 En er kwam één van de oversten van de synagoge, Jaïrus geheten; en toen hij Hem zag, viel hij aan zijn voeten 23 en smeekte Hem dringend aldus: Mijn dochtertje ligt op haar uiterste; kom toch en leg haar de handen op, opdat zij behouden wordt en leeft. 24 En Hij ging met hem weg.***

Hierna zien we hoe de Heer Zich naar het huis begeeft van een van de oversten van de synagoge, op diens smeekbede aan de Heer om mee te gaan naar zijn zieke dochter die op sterven lag.

> ***En een grote menigte volgde Hem en drong tegen Hem op.***
> ***25 En een vrouw die twaalf jaar een bloedvloeiing had gehad 26 en veel had geleden van vele artsen, en alles wat van haar was, besteed en geen enkele baat gevonden had maar veeleer achteruit was gegaan, 27 had over Jezus gehoord en kwam in de menigte van achteren en raakte zijn kleed aan; ...***

Onderweg wordt in het gedrang van de schare zijn kleed aangeraakt door een vrouw, die al twaalf jaar aan een bloedvloeiing leed. Ook hier was menselijke hulp vruchteloos gebleken. Zij had geen verlichting gevonden bij de meest bekwame mensen. Integendeel, zij was een vrouw, die *''veel had geleden van vele artsen, en alles wat van haar was, besteed en geen enkele baat gevonden had maar veeleer achteruit was gegaan, ...''*. Wat een toonbeeld van menselijke smart! En toch – wat is het een veel voorkomend verschijnsel!

...; 28 want zij zei: Als ik maar zijn kleren aanraak, zal ik behouden worden.

En zij had gelijk, zoals het geloof altijd gelijk heeft.

29 En terstond droogde de bron van haar bloeding op en zij merkte aan haar lichaam, dat zij van de kwaal gezond was geworden.

Maar zelfs het zeker weten is niet genoeg voor de genade van God. Zij had als het ware de zegen gestolen. Zij moest die zegen echter ontvangen als een vrije, volkomen gift van de Heer, in een persoonlijke ontmoeting met Hem.

29 En terstond droogde de bron van haar bloeding op en zij merkte aan haar lichaam, dat zij van de kwaal gezond was geworden.

Wat is het goed, als de hand van de Heer het bewerkt heeft, om er toe gebracht te worden op één of andere manier, hoe dan ook, Hem de volle waarheid te zeggen! Want dat betekent niets meer of minder dan dat Hij onze beker doet overvloeien.

34 En Hij zei tot haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede en wees genezen van uw kwaal.

Was de zegen minder groot, nu de Heer uitdrukkelijk bevestigde dat ze deze aan haar geloof te danken had? Werd deze machtige daad niet veel groter door de genadige woorden van de Heer, waardoor Hij aan hetgeen haar ten deel gevallen was zijn eigen zegel hechtte? Het is de zegen, die door het geloof wordt aangegrepen, terwijl de Heer op weg is om de zieke dochter van Juda te genezen.

35 Terwijl Hij nog sprak, kwamen er van de overste van de synagoge, die zeiden: Uw dochter is gestorven; wat valt u de Meester nog lastig? 36 Jezus luisterde echter niet naar het woord dat werd gesproken en zei tot de overste van de synagoge: Wees niet bang, geloof alleen.

Als de overste het slechte nieuws over zijn dochter verneemt, terwijl de Heer Jezus bezig is zijn barmhartigheid te bekronen ten opzichte van de vrouw, die Hem had aangeraakt, hoe snel komt Hij Jaïrus dan in zijn goedheid te hulp om hem te beschermen tegen wanhoop! *''Wees niet bang; geloof alleen''.*

37 En Hij stond niemand toe Hem te volgen dan Petrus, Jakobus en Johannes, de broer van Jakobus. 38 En zij kwamen in het huis van de overste van de synagoge, en Hij zag misbaar en lieden die luid weenden en jammerden. 39 En toen Hij naar binnen was gegaan, zei Hij tot hen: Waarom maakt u misbaar en weent? Het kind is niet gestorven, maar slaapt. 40 En zij lachten Hem uit. Nadat Hij nu allen had uitgedreven, nam Hij de vader van het kind en de moeder en hen die bij Hem waren mee, en ging naar binnen waar het kind was. 41 En Hij greep de hand van het kind en zei tot haar: Talitha koem, dat is vertaald: Meisje, Ik zeg je, sta op! 42 En terstond stond het meisje op en liep; want het was twaalf jaar; en zij waren <terstond> buiten zichzelf met grote ontzetting. 43 En Hij gebood hun dringend dat niemand dit te weten zou komen; en Hij zei dat men haar te eten moest geven.

Het was niet een lastig vallen van de Heer, het was het werk wat Hij graag deed. Samen met de uitgekozen getuigen gaat Hij naar binnen. Hij drijft de nutteloze weeklagers uit, die spotten met zijn woorden van vertroosting, en wekt het meisje, in tegenwoordigheid van de ouders en zijn metgezellen, uit de slaap van de dood op, tot hun grote ontzetting. Evenzo zal Hij aan het einde van de eeuw Israël opwekken.

INHOUD

Vers 1-6: Verwerping van Jezus in Nazareth

Vers 7-13: Uitzending van de twaalf:

Vers 14-29: De dood van Johannes de doper

Vers 30-44: Spijziging van de vijfduizend

Vers 45-52: Jezus loopt op de zee

Vers 53-56 Genezingen in Gennézareth

TOELICHTING

Om. het gedeelte dat wij nu voor ons hebben gemakkelijker te kunnen onderzoeken zou ik het in drieën willen verdelen:

1. **De verwerping van Christus in ongeloof in *"zijn vaderstad"* ;**
2. **De uitzending van de twaalven;**
3. **De kracht, doch helaas tevens de fatale waarheid van een ongereinigd geweten, zoals dat geïllustreerd wordt in het optreden van koning Herodes tegen Johannes de doper.**

1. De verwerping van Christus in zijn vaderstad

1 En Hij ging vandaar weg en kwam in zijn vaderstad, en zijn discipelen volgden Hem. 2 En toen het sabbat was geworden, begon Hij te leren in de synagoge; en velen die Hem hoorden, stonden versteld en zeiden: Waar heeft Deze die dingen vandaan en wat is dat voor wijsheid die Hem gegeven is, en zulke krachten, die door zijn handen gebeuren? 3 Is Deze niet de timmerman, de Zoon van Maria en de Broer van Jakobus, Joses, Judas en Simon? En zijn zijn zusters niet hier bij ons? En zij namen aanstoot aan Hem.

Wat een les is dit! Men erkende de kracht van zijn onderwijs en de machtige daden door zijn handen verricht, maar zelfs de verachte Nazaréners stootten zich aan de nederige Heer van allen, die tevens de nederige dienstknecht van allen was. Zelfs de geringste van het mensdom is niet vrij van dezelfde geest van de wereld waardoor de hoogste verblind wordt. De god van deze wereld verblindt allen die verloren gaan. Bij de oversten van deze wereld *(1Ko 2:6)*, mag dit feit dan misschien meer in het oog vallen, omdat alles waarover zij beschikken hen niet kan helpen om de Heer der heerlijkheid te onderscheiden en bekend te maken.

Maar wij spreken wijsheid onder de volmaakten; maar een wijsheid niet van deze wereld, ook niet van de oversten van deze wereld, die te niet gedaan worden; ... (1Ko 2:6)

Dat deze morele blindheid echter een algemeen verschijnsel is, blijkt uit het optreden van de mannen van Nazareth ten opzichte van de Heer Jezus. Dat de ware erfgenaam van de troon van David, als we spreken over zijn koninklijke heerlijkheid, een *"timmerman"* zou zijn, was en is te veel voor vlees en bloed. En toch, wanneer we maar geloof hebben, zien we hoezeer zijn nederbuigende genade precies datgene is wat wij nodig hebben. Want God moest verheerlijkt worden en de mens moest bevrijd worden in overeenstemming met zijn gedachten. Het is ook duidelijk dat de genade van alles wat Hij geworden is en wat Hij verdroeg, alleen op de juiste wijze beoordeeld kan worden door hen, die in Hem de Zoon aanschouwen. Hij is de waarachtige God en het eeuwige leven.

In het gedeelte wat we hier voor ons hebben wordt Hij echter zelfs als profeet verworpen. En de Heer Jezus laat dat over Zich komen, omdat het het normale deel is dat diegenen treft, die voor God arbeiden in een wereld, die hen té goed kent om hen eer te bewijzen en hen in feite toch niet kent, omdat zij Hem niet gekend heeft.

4 En Jezus zei tot hen: Een profeet is niet ongeëerd behalve in zijn vaderstad, onder zijn bloedverwanten en in zijn huis.

En zoals Hij spreekt zo handelt Hij. Of beter gezegd: Hij handelt niet, want *''Hij kon daar geen enkele kracht doen, behalve dat hij enkele zieken de handen oplegde en hen genas''*.

5 En Hij kon daar geen enkele kracht doen, behalve dat Hij enkele zieken de handen oplegde en hen genas.

Hoe bewonderenswaardig is de volmaaktheid van zijn dienst! Het komt mij voor dat niets dit beter ontvouwt dan een optreden zoals het hier uitgedrukt wordt: *''Hij kon daar geen enkele kracht doen''*. Ja, Hij, de Schepper van allen, de Onderhouder van alles, kon daar geen kracht doen. Hij was de altijd afhankelijke en gehoorzame Mens, die gekomen was niet om zijn eigen wil te doen, maar de wil van Hem, die Hem gezonden had. *''Alle dingen zijn door Hem geworden, en zonder Hem is niet één ding geworden dat geworden is''* *(Jh 1:3)* en toch kon Hij daar geen kracht doen. Is onze Heer in die zwakheid niet nog groter voor ons dan in zijn kracht, waardoor alles bestond?

6 En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof. En Hij trok de omliggende dorpen rond en leerde.

Toch genas hij wel in genade, voorzover dat moreel in overeenstemming was met de toestand van zijn volk en hun plaats in Gods ogen. Hij legde zijn hand op enkele zieken en genas hen. *''En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof''*, zo voegt de Geest van God er aan toe. Dit verhinderde echter zijn getuigenis in de omgeving niet, immers *''Hij trok de omliggende dorpen rond en leerde''*.

2. De uitzending van de twaalven

7 En Hij riep de twaalf bij Zich en begon hen twee aan twee uit te zenden en gaf hun macht over de onreine geesten. 8 En Hij beval hun niets mee te nemen voor onderweg dan alleen een staf; ...

Ik denk dat het belang van de uitzending van de dienstknechten door de Heer, of het nu de twaalven of anderen betreft, door de meeste mensen niet op de juiste waarde geschat wordt. Tot zijn dood en opstanding had hun uitzending nog niet het volle karakter van wereldwijde genade en kon dat ook niet hebben. Toch is dit uitzenden van zijn boodschappers met een boodschap van genade heel mooi. En hoe sprak dat van de werkelijke, ofschoon verborgen, heerlijkheid van Hem die hen zond! Want wie kon aldus opdracht geven en anderen met macht over de onreine geesten bekleden, behalve één die God was en die dat wist? En wat een bevelen voor zijn gezanten!

...; geen brood, geen reiszak, geen geld in de gordel; 9 maar dat zij sandalen zouden aanbinden; en: Doet geen twee onderklederen aan.

Zijn koninkrijk en zijn dienst waren niet van deze wereld, anders zou de Heer andere voorzieningen getroffen hebben. Toch vertrokken zij in het volste besef van het gezag dat ze ontvangen hadden.

10 En Hij zei tot hen: Waar u ergens een huis binnengaat, blijft daar totdat u vandaar vertrekt; ...

Hoe wijs was dit en wat een zorg sprak er uit ten aanzien van de waardigheid van zijn boodschappers; maar evengoed waakte Hij ervoor, dat de boodschap niet in opspraak gebracht zou worden, doordat zij, die er mee belast waren, zichzelf zouden zoeken.

...; 11 en waar men u niet ontvangt en niet naar u luistert, gaat daar weg en schudt het stof af dat onder aan uw voeten is, tot een getuigenis voor hen.

De boosheid van de mensen, die Hem zouden verachten door de afwijzing van zijn gezanten, zou niet verminderd worden, doordat Hij de Zoon van God, de Heiland was, maar juist vermeerderd *(Mt 10:15)*.

Voorwaar, Ik zeg u, het zal voor het land van Sodom en Gomorra draaglijker zijn in de dag van het oordeel dan voor die stad. (Mt 10:15)

12 En zij vertrokken en predikten dat men zich moest bekeren, ...

Hun prediking had tot inhoud dat de mensen zich moesten bekeren. Zonder bekering kan God geen werk doen in een zondaar. Zonder bekering kan er wel een soort geloof zijn, maar zonder enige waarde, helaas is zoiets heel gewoon in de christenheid. Maar zo is het niet, als de Heilige Geest aan het werk is, die het geweten omploegt en tevens het zaad van het Woord in het hart laat ontkiemen. Er waren uiterlijke tekenen die hen vergezelden:

..., 13 en zij dreven vele demonen uit en zalfden vele zieken met olie en genazen hen.

3. Het geweten van koning Herodes

14 En koning Herodes hoorde het, want zijn naam was openbaar geworden; en zij zeiden: Johannes de doper is uit [de] doden opgewekt en daarom werken die krachten in Hem. 15 Maar anderen zeiden: Het is Elia; weer anderen zeiden: Het is een profeet als één van de profeten. 16 Toen Herodes dit echter hoorde, zei hij: Johannes, die ik onthoofd heb, die is opgewekt. 17 Want Herodes had zelf [knechten] gezonden en Johannes gegrepen en hem gebonden in [de] gevangenis ter wille van Herodias, de vrouw van zijn broer Filippus, omdat hij met haar getrouwd was. 18 Want Johannes had tot Herodes gezegd: Het is u niet geoorloofd de vrouw van uw broer te hebben. 19 Herodias nu had het op hem gemunt en wilde hem doden, maar kon dit niet, 20 want Herodes was bang voor Johannes, daar hij wist dat hij een rechtvaardig en heilig man was, en hij beschermde hem; en toen hij hem had gehoord, was hij in grote verlegenheid; en hij hoorde hem graag. 21 En toen er een geschikte dag gekomen was en Herodes op zijn verjaardag een maaltijd aanrichtte voor zijn rijksgroten en de legeroversten en de voornaamsten van Galiléa, 22 en de dochter van deze Herodias binnenkwam en danste, behaagde zij Herodes en hun die mee aanlagen. De koning nu zei tot het meisje: Vraag van mij wat je wilt en ik zal het je geven. 23 En hij zwoer haar <zeer>: Wat je mij ook zult vragen, ik zal het je geven, tot de helft van mijn koninkrijk. 24 En zij ging weg en zei tot haar moeder: Wat zal ik vragen? Deze nu zei: Het hoofd van Johannes de doper. 25 En zij ging terstond met haast naar binnen naar de koning en vroeg aldus: Ik wil dat u mij onmiddellijk op een schotel het hoofd van Johannes de doper geeft. 26 En hoewel de koning zeer bedroefd werd, wilde hij om de eden en om hen die aanlagen, het haar niet weigeren. 27 En terstond zond de koning een scherprechter en beval zijn hoofd te brengen. En deze ging heen en onthoofdde hem in de gevangenis, 28 en bracht zijn hoofd in een schotel en gaf het aan het meisje, en het meisje gaf het aan haar moeder. 29 En toen zijn discipelen het hoorden, kwamen zij en namen zijn lichaam weg en legden het in een graf.

Toen Herodes het gerucht over de Heer Jezus hoorder schreef hij de wonderen toe aan Johannes de doper. Hij nam aan dat Johannes uit de doden opgewekt was. Zoals gewoonlijk heerste er onder de mensen verschil van opvatting en onzekerheid. Bij Herodes was het echter zijn slecht geweten, dat hem deed veronderstellen dat het Johannes moest zijn, die hij had laten onthoofden. Hoe vreselijk werd Herodes gekweld door zijn geweten. Dat geweten spreekt helaas niet meer als het door godsdienstige middelen verhard is. De Heilige Geest slaat vervolgens even een zijpaadje in om een verslag te geven van de omstandigheden en uit te leggen waarom Herodes zo ongerust en verslagen was.

Herodes had gezondigd door in het huwelijk te treden met de slechte Herodias, hoewel zij de vrouw van zijn broer was. Maar ook al had Johannes hem hierover bestraft, toch achtte Herodes hem hoog als een rechtvaardig en heilig man en had hem tegen Herodias in bescherming genomen, die tevergeefs getracht had zich op Johannes te wreken. *''En toen hij hem had gehoord, was hij in grote verlegenheid, en hij hoorde hem graag''* *(vers 20)*.

Dat leek allemaal heel mooi, maar daarmee was het afgelopen. De satan vond een mogelijkheid hem een weg te laten inslaan, waarvan geen terugkeer meer mogelijk was, tenzij door bekering en erkenning van zijn zonden.

Het was een gevolg van een braspartij die de koning hield, waar de dochter van Herodias danste en Herodes en zijn gasten behaagde. Zodoende kreeg zij van de koning onder ede de ondoordachte toezegging, dat hij haar zou geven, wat zij ook maar zou vragen, al was het de helft van zijn koninkrijk. Nu zag Herodias haar kans schoon om haar wraakzucht te koelen en zij gaf haar dochter instructie om onmiddellijk het hoofd van Johannes de doper op een schotel te vragen.

En ofschoon de koning zeer bedroefd werd, weigerde hij het niet wegens zijn reputatie bij zijn gasten – zijn vrees voor Johannes was slechts menselijk en oppervlakkig. Onmiddellijk zond hij iemand van de wacht om de gevangene te onthoofden en hij gaf het hoofd van Johannes de doper vervolgens ten geschenke aan het meisje, die het op haar beurt aan haar moeder gaf. Hoe duidelijk zien we hier hoe de satan een valstrik spant voor de voet van een man die op zichzelf niet zonder gevoel was.

Het laatste deel van dit hoofdstuk staat, evenals het eerste, vol met onderwijs ten behoeve van de dienst van de Heer. We zagen allereerst het lot dat de Heer Zelf ten deel viel. Hij werd niet alleen afgewezen in zijn hoedanigheid van Koning of Messias, maar Hij werd ook veracht als Gods dienstknecht. Zij hoorden zijn leer en stonden verbaasd over zijn wijsheid en over zijn macht, maar er was één ding in hun gedachten, dat zwaarder woog dan alles, namelijk het feit dat Hij een timmerman was. *''Is Deze niet de timmerman?''* *(vers 3)*.

Het schijnt dus, dat onze Heer werkelijk als timmerman werkte. Hij was niet alleen de zoon van een timmerman, maar Hij was Zelf timmerman. De Schepper van hemel en aarde besteedde een aanzienlijk deel van zijn leven in deze wereld in dit nederige dagelijkse werk.

Wanneer het onze Heer echter verhinderd wordt om grote dingen te doen, gaat Hij Zich bezighouden met een onopvallend werk. Hoewel

het Hem door hun ongeloof belet werd om een in het oog vallend getuigenis te leveren van zijn heerlijkheid, legde Hij toch *''enkele zieken de handen op en genas hen''*. Bij de Heer vinden we niet zoiets als afgestompte gevoelens. Hij keert Zich kalm af van de verachting, die daar een verhindering vormde voor zijn machtige daden om Zich met een paar onaanzienlijke gevallen bezig te houden. Zelfs hierin zien we de volmaaktheid van Christus als de dienstknecht.

Daarna hebben we gezien hoe de twaalven werden uitgezonden. Bij deze zending was sprake van een combinatie van twee elementen, die moeilijk met elkaar te verenigen waren. Zij zouden in omstandigheden geplaatst worden, die hen bloot zouden stellen aan de minachting van iedereen.

Ze moesten geen geld in hun gordel hebben. Zelfs geen twee rokken en geen schoenen, maar sandalen. Ze mochten geen reiszak bij zich hebben of een voorziening voor onderweg. Wat kon hulpelozer of afhankelijker lijken dan hun situatie? En toch werden zij heengezonden als de boodschappers van de Koning en werden ze bekleed met zijn eigen macht.

Een opmerkelijk bewijs daarvan was de macht die hen over de onreine geesten gegeven werd. Hij *''begon hen twee aan twee uit te zenden* (ze mochten hun dienst samen verrichten) *en gaf hun macht over de onreine geesten''*. En op deze wijze uitgezonden, predikten zij niet alleen dat de mensen zich moesten bekeren, maar dreven zij ook vele boze geesten uit, zalfden vele zieken met olie en genazen hen. Voor de Heer was het allerbelangrijkste het optreden tegen de macht van de satan.

Wat het bestaan van de satan betreft is er veel ongeloof onder de mensen. In de loop van het bestaan van de wereld zijn er steeds meer ontdekkingen gedaan waardoor de mens de beheersing kreeg over de materie. En naarmate de tijden over de aarde verstrijken, raakt men zo gewend aan de aan de mens gegeven macht over de natuur om hem heen, dat men juist daardoor geneigd is de onzichtbare macht en de listen van de satan te vergeten en te ontkennen. Het was dus van groot belang dat de discipelen, die op Gods gezag geroepen en gezonden werden, tijdens hun rondreis door het land Israël bekleed zouden zijn met Goddelijke kracht, voorzover die terwille van de zaak van Christus kon worden overgedragen.

Er is echter ook iets anders, dat van groot belang is voor de dienst van de Heer. Als zij de mensen opriepen tot bekering, kon de prediking het geweten niet onaangetast laten. Het Woord bereikt het geweten zelfs op die plaatsen waar we het het minst zouden hebben verwacht, zoals in het geval van Herodes, het voorbeeld dat de Geest van God ons hier geeft. Ook als een mens zich niet bekeert, dan blijft toch het geweten werkzaam. Het Woord van God raakt dat geweten. Men kan de waarschuwing in de wind slaan, men kan zich er van af keren, men kan trachten haar te vergeten en men kan er in slagen een tijdlang alle juiste gevoelens te onderdrukken, maar de angel zit er.

In Herodes zien we de geschiedenis van een man wiens geweten door het Woord van God aangeraakt is, maar verder niet. We weten maar al te goed, dat er bij onbekeerde mensen zoiets bestaat als het weerstaan van de Heilige Geest. Dit is het wat gewoonlijk het meest gebeurt, als het Woord van God bekend wordt. Het is overigens niet alleen een weerstreven van het Woord, maar van de Heilige Geest.

Daarom werd door Stéfanus in zijn toespraak tot de Joden gezegd: *''U weerstaat altijd de Heilige Geest, zoals uw vaderen, zo ook u'' (Hd 7:51).* De Heilige Geest maakt gebruik van het Woord totdat het geweten is aangeraakt. En ieder die dat afwijst, weerstaat zowel het Woord als de Geest van God. In het geval van Herodes was het alleen het getuigenis van Johannes, doch het was een machtig getuigenis, wat de mensen overtuigde van zonde. Johannes de doper beweerde niet dat hij de verlossing bracht; zijn hoofddoel was te wijzen op die Ene die komen zou. Er was echter een machtig werk door hem op gang gebracht, doordat hij de mensen deed beseffen, dat zij niet zonder de Heer konden. Zo maakte hij aan de mensen duidelijk, dat alles in Gods ogen in verval was en dat de zaken er verre van voorspoedig of gelukkig voor stonden. De bijl lag reeds aan de wortel van de boom, het oordeel stond voor de deur.

En zo was het ook. Alleen kwam het oordeel, dat de mens verdiende, door genade in de allereerste plaats op Christus neer. Dat was de onverwachte wijze, waarop het Goddelijke oordeel toen plaatsvond: het kwam neer op de gekruisigde Christus. Het was zonder meer een handelen van God, doch het was een oordeel dat op dat moment niet de schuldigen trof, maar de schuldeloze Zoon van God. En op die wijze werd de verlossing tot stand gebracht.

Het hele werk van Christus voor de Gemeente van God is gerealiseerd gedurende de tijd, dat de mens – Israël – door de Heer aan zichzelf wordt overgelaten. Het is de tijd van lankmoedigheid van God, waarin het aan de wereld wordt toegelaten haar eigen weg te gaan in de verwerping van het evangelie en in de kruisiging van Christus. Dit is het wat de wereld momenteel doet; maar daaraan zal spoedig een einde komen, wanneer het oordeel komt.

Zo wordt ons dus het geweten voor de aandacht gesteld, van iemand die in z'n hart wel wist wat recht was en die het woord een tijdlang gaarne hoorde. Hij bekeerde zich echter niet en hij onderwierp zich niet aan de overtuiging die een ogenblik in zijn gedachten geweest was, van wat waar, rechtvaardig en van God was. De consequentie was, dat de omstandigheden door de vijand zo bestuurd werden onder de toelating van God, dat in Herodes gezien zou worden hoe waardeloos het natuurlijke geweten is, zelfs ten opzichte van de persoon, die hij als profeet erkend had. In ieder geval was nu alles verloren; in een zondig ogenblik tijdens een braspartij werd hij verstrikt in zijn eigen zwakheid door zijn verlangen om te voldoen aan de wens van iemand, die even slecht was als hijzelf of nog slechter. En hij werd door zijn eigen woord klemgezet. Dat is het einde van het natuurlijke geweten. Herodes geeft bevel tot iets, waarvan hij zich onmogelijk had kunnen voorstellen, dat hij het ooit zou doen. Wij beseffen echter slechts weinig van de macht van die onreine en geraffineerde tegenstander, de duivel. Het is precies het tegenovergestelde van wat de Heer in genade door middel van zijn discipelen aan het doen was: Hij gaf hen macht over de onreine geesten.

Opdat mensen zich zouden bekeren moest de macht van Satan verbroken worden. Hier was daarentegen een man die wist, dat hij zich in een boze toestand bevond, maar de macht van de satan werd nooit werkelijk gebroken. Er was geen sprake van een gaan naar God in het besef, dat hij zichzelf niet kon bevrijden. Dientengevolge ging Herodes verder, totdat in dit zondige ogenblik de verschrikkelijke daad

begaan werd. Alles was nu voorbij en Herodes viel zonder twijfel ten prooi aan wanhoop of onverschilligheid. Was er een besef geweest van de genade, die er in Christus is, dan zou er genade genoeg geweest zijn om deze, of welke andere zonde ook, uit te delgen. Een hart echter, dat weigert om zich werkelijk voor God te buigen, erkent nimmer de genade, die er in Christus is.

We hebben eerst nogmaals een korte schets gegeven van de waarheid, die we in het eerste deel van dit hoofdstuk vinden, ten aanzien van de beginselen van God, die tot een richtsnoer gelden voor de dienst. Nu kunnen we verder gaan. De apostelen verzamelden zich rondom Jezus en vertelden Hem alles wat zij gedaan en geleerd hadden. Het staat er zo eenvoudig, maar het is iets heel heilzaams voor iedereen, die betrokken is bij het werk van de Heer, om naar de Heer Jezus te gaan met de dingen, die men gedaan en onderwezen heeft. Het is goed om alles te onderzoeken en misschien nog eens te overwegen, maar tegenover wie kunnen we dat veiliger doen dan tegenover Jezus? Er is een uitgaan in de dienst, maar er behoort ook een terugkeren tot de Heer Jezus te zijn om Hem alles te vertellen, wat we gedaan of gezegd hebben. Er kunnen zich gelegenheden voordoen, waarbij het goed en gepast is om anderen door de wonderbare werken van God te bemoedigen, maar het is altijd goed en heilzaam om er met de Heer over te spreken. In zijn tegenwoordigheid is er geen gevaar voor opgeblazenheid en voor het hoger denken van onszelf dan we behoorden te doen. Daar leren we hoe klein we zijn en hoe gebrekkig zelfs datgene is, wat we het allermeest verlangen tot opbouwing van anderen te doen. Onze Heer toont in deze dingen een intense belangstelling en medeleven.

> ***30 En de apostelen kwamen samen bij Jezus en berichtten Hem alles wat zij gedaan en wat zij geleerd hadden. 31 En Hij zei tot hen: Komt uzelf [met Mij] afzonderlijk naar een woeste plaats en rust wat. Want er waren velen die kwamen en gingen, en zij hadden zelfs geen gelegenheid om te eten.***

Het zou goed voor ons zijn, als we meer op deze wijze rust nodig hadden. Als onze arbeid zó overvloedig, onze zelfverloochening en inspanning ten behoeve van de zegening van anderen zó onafgebroken zou zijn, dat we er zeker van konden zijn dat de Heer het ons zegt: *‘‘Komt uzelf naar een woeste plaats en rust een weinig’’*. Ik ben bang, dat wij soms eerder een opwekking nodig hebben om te gevoelen hoe groot de geestelijke nood is en hoe nodig het is dat wij ons voor de dienst van de Heer ter beschikking stellen. Om te gevoelen hoezeer wij de zegen van de gelovigen zouden moeten zoeken, maar tevens voor ieder schepsel. Wij zijn immers de schuldenaren van allen. Omdat wij zo’n Christus bezitten, behoorden wij te beseffen, dat wij in het bezit zijn van rijkdommen, die genoeg zijn voor allen – rijkdommen van genade in Hem, niet alleen voor de gelovigen, maar ook voor de armste zondaren. De twaalven hadden zich zo goed van hun zending gekweten, dat de Heer hen inderdaad kon zeggen met Hem mee te komen en een weinig te rusten. Er was meer dan alleen rust voor het lichaam; wat is er bij Hem een rust voor de ziel! Het is goed om nu en dan op zulk een wijze alleen te zijn en tóch niet alleen, om ons af te zonderen van de mensen teneinde bij Hem te kunnen zijn, die alleen in staat is ons nieuwe kracht te schenken en tegelijkertijd de juiste nederigheid om onze dienst beter te kunnen vervullen, wat die dienst ook moge zijn.

32 En zij vertrokken in het schip naar een woeste plaats afzonderlijk.

Zij vertrekken daarop in een schip naar een woeste plaats alleen. Ik geloof dat de wegen van de goedertierenheid van de Heer onze aandacht op deze plaats verdienen. Wij denken niet groot genoeg van de Heer. Wij denken niet eenvoudig genoeg over zijn belangstelling voor ons in alle details van het leven van elke dag. Wij denken niet altijd aan Hem als een echte, levende, tedere Vriend, die Zich met ons bezighoudt en ons welzijn op het oog heeft, die Zich verwaardigt evengoed voor onze lichamen te zorgen als voor onze zielen. Hier hebben wij het bewijs daarvan, wat de twaalven betreft.

33 En velen zagen hen weggaan en herkenden hen, en te voet liepen zij van alle steden samen snel daarheen en kwamen er voor hen aan <en kwamen samen naar Hem toe>.
34 En toen Hij [uit het schip] ging, zag Hij een grote menigte en werd met ontferming over hen bewogen, want zij waren als schapen die geen herder hebben; en Hij begon hun vele dingen te leren.

Dat is iets buitengewoon heerlijks. Het was de bedoeling van de Heer om Zich met zijn discipelen terug te trekken om hen rust te schenken. Zij hadden echter zelfs geen tijd om te eten en de haast die de menigte maakte om Hem weer op te zoeken, was inderdaad een verstoring van hun rust. Toch keert de Heer zich direct in liefde tot de schare. Opnieuw is er geen sprake van het geringste spoor van een verstoord humeur. De indringers viel geen koel onthaal ten deel. Integendeel, Hij begint dit nieuwe dienstwerk even bereidwillig, als Hij Zich met zijn discipelen terzijde gewend had om hen terloops een weinig rust te gunnen. Ja, nog meer. Hij ziet met ontferming naar de schare: *''want zij waren als schapen die geen herder hebben; en Hij begon hun vele dingen te leren''*. De Heer kende in ieder geval geen rust. Waar maakte Hij er ooit gebruik van? Toch was er oneindig veel meer, dat Hem als mens afmatte en beproefde, dan er ooit op iemand anders neerkwam. Onmiddellijk keert Hij Zich tot deze behoeftige mensen om hen dat te leren, wat ze zonder het te beseffen nodig hadden.

35 En toen het al laat was geworden, kwamen zijn discipelen tot Hem en zeiden: De plaats is woest en het is al laat; 36 stuur hen weg, opdat zij naar [de] velden en dorpen in de omtrek gaan en voor zichzelf iets te eten kopen.

Ach, herkennen we onszelf hier niet in? *''Stuur hen weg''*. Was dat alles wat de discipelen konden bedenken of zeggen? Hadden zij van de afgelopen ervaringen met hun Meester niet meer geprofiteerd? Hadden zij niet geprofiteerd van de genade die de Heer al zo lang ten toon spreidde voor het arme Israël, dat geen herder had?

''Stuur hen weg''. Stuur hen weg van de Heer Jezus! Zonder dat Hij hen verkwikt had! En dit voorstel durfden de discipelen nog wel aan de Heer Zelf te doen! Leren we zo niet onze eigen harten kennen? Ontdekken we niet voortdurend hoe weinig we in staat zijn op de genade te rekenen en haar onbegrensde hulpbronnen aan te wenden om voorkomende moeilijkheden het hoofd te bieden?

Wanneer we de wegen van de Heer gezien hebben, kunnen we Hem daarin bewonderen, maar geloof blijkt vooral daaruit, dat we weten hoe we voor de nood, die zich op het ogenblik zelf aan ons voordoet, gebruik kunnen maken van datgene wat er in Christus is. Er was hier een gebrek bij anderen, maar hoe groot was het gebrek bij henzelf,

als het ongeloof zich op een dergelijke manier tot de Heer richt! *''Stuur hen weg, opdat ze gaan ... en eten kopen ...''*.

37 Hij echter antwoordde en zei tot hen: Geeft u hun te eten.

Zo handelt Hij altijd: *''geeft''*. Hij heeft een milde gever lief! Zo was Hijzelf en Hij stond nu op het punt om de harten van de discipelen te openen voor een meegevoel zoals ze dat behoorden te hebben. Het ging nu niet om iets wat ze nodig hadden voor een gezaghebbende zending door het hele land van Israël, toen het koninkrijk zou worden opgericht, maar nu ging het er om of hun hart uitging naar de armen, de verachten en de ellendigen in Israël. De Heer wilde aan de discipelen zijn eigen medegevoel schenken. Hij wilde hen laten zien, waar zijzelf gebrek aan hadden – hen leren wat er in Hem was, zelfs voor mensen die geen medegevoel voor zijn behoeften kenden, die geen rekening hielden met de Heer toen Hij een rustig ogenblik gezocht had. Dit verandert echter niets aan de genade, die er in Christus is. Welke fout een ander ook mag maken, wij moeten er op letten, dat onze reactie bestaat uit de geduldige wijsheid van de genade. Dat is het moeilijkste wat wij te leren hebben. Op dit punt bezweken de discipelen, maar het gebeurde in de tegenwoordigheid van iemand die het alleen maar gebruikte om hen er toe te brengen zijn eigen genade te aanschouwen. Dat is de kern waar het in dit hoofdstuk om draait: het gaat om de toebereiding van anderen voor het dienstwerk nu zijn eigen verwerping naderbij kwam.

Wij zien hier niet alleen de kracht die nodig was, maar ook de liefde die nodig was. We zagen reeds de macht over de onreine geesten; ook werd reeds het bewijs geleverd van de morele kracht van het Woord, zelfs over het natuurlijke geweten van een mens. Nu echter gaat het om het opmerken van de gevoelens van de Heer, om zijn ontferming over de schare, zelfs al was die ongelovig. Velen geloven werkelijk in de liefde van de Heer voor de Gemeente, maar zij begrijpen helemaal niets van het diepe medelijden, dat Hij voor de arme mens als zodanig heeft.

Dit nu is het, wat de Heer ons hier laat zien. Het is duidelijk, dat het hier niet gaat om gelovigen, maar om personen, die er slechts op uit waren wat ze van Jezus konden krijgen. Zij volgden Hem voor hun eigen behoeften, niet om het eeuwige leven, niet wegens hun zonden en ook niet om de wonderen die zij gezien hadden, maar om datgene wat Hij hen voor dit leven kon geven. De Heer wees zelfs dat niet af, maar de discipelen begrepen niets van deze genade. Zij hadden gezag ontvangen, zij hadden het bewijs van de kracht die daaraan verbonden was geleverd, zij waren bij de Heer gekomen en hadden Hem verteld wat zij gedaan en geleerd hadden. Waar was echter hun liefde, die aan de liefde van de Heer beantwoordde? Dat het hen daaraan ontbrak, verrieden zij door hun eigen woorden tot Hem.

De Heer moest nu zijn eigen gedachten en gevoelens aan hen bekend maken. Hij doet dat aldus: *''Hij echter antwoordde en zei tot hen: Geeft u hun te eten''*. Ze behoefden niet weg te gaan, ze behoefden niet te gaan kopen. De Heer Jezus vertelde hen wat ze moesten doen: *''Geeft u hun te eten''*.

En zij zeiden tot Hem: Moeten wij voor tweehonderd denaren brood gaan kopen en hun te eten geven?

Dit is weer een andere werking van het ongeloof in hen. Niet dat ze er ook maar in het minst aan dachten om iets te gaan kopen, maar zij wensten hun onoverkomelijke moeilijkheid aan hun Meester voor te leggen. Waarvoor zouden we echter iemand als Christus nodig hebben, als we Hem niet nodig zouden hebben juist voor dingen die wij zelfs in de verste verte niet kunnen? Hoe groter de moeilijkheid, des te geschikter is de gelegenheid voor de Heer om Zichzelf te openbaren. Hij is aller Heer. En wanneer Hij dat is, wat kan een moeilijkheid anders zijn dan enkel een pleidooi op zijn macht, waaruit alleen maar blijkt dat Hij veel meer kan doen dan wij beseffen. *''Geeft u hun te eten''.*

38 Hij echter zei tot hen: Hoeveel broden hebt u? Gaat zien. En toen zij het te weten waren gekomen, zeiden zij: Vijf, en twee vissen.

Ik geloof dat dit een punt is dat van belang is om op te merken, omdat het zo belangrijk is in de praktijk. De Heer maakt graag gebruik van dingen, die wij in onze menselijke Wijsheid zouden kunnen verachten, hoezeer het ook waar is, dat Hij in zijn eigen kracht werkt.

Mozes mag aankomen met zijn onvermogen, maar de Heer wil juist van deze man die *''zwaar van tong''* is gebruik maken. Als Hij Zich ook van een Aäron bedient, dan wil Hij daardoor het oordeel van de dood uitspreken over alles waar het vlees op steunt. Evenzo maakt de Heer hier gebruik van de hulpmiddelen, waarover de discipelen reeds beschikken. Niet dat dergelijke dingen gebaat zouden hebben zonder Hem, maar Hij is op een of andere manier altijd bij ons en altijd bereid om te werken en te zegenen in overeenstemming met zijn almacht en goedheid.

Toen zeide Mozes tot de HERE: Och Here, ik ben geen man van het woord, noch sinds gisteren, noch sinds eergisteren, noch sinds Gij tot uw knecht gesproken hebt, want ik ben zwaar van mond en zwaar van tong. Maar de Here zeide tot hem: Wie heeft de mens een mond gegeven, wie maakt stom of doof, ziende of blind; ben Ik het niet, de HERE? Nu dan, ga heen. Ik zal met uw mond zijn en u leren, wat gij spreken moet. Maar hij zeide: Och Here, zend toch iemand anders. Toen ontbrandde de toorn des HEREN tegen Mozes en Hij zeide: Is niet de Leviet Aäron uw broeder? Ik weet, dat hij goed spreekt; en zie, hij is op weg gegaan, u tegemoet, en als hij u ziet, zal hij zich van harte verheugen. Dan zult gij tot hem spreken en de woorden in zijn mond leggen, en Ik zal zijn met uw mond en zijn mond en Ik zal u leren, wat gij doen moet. Hij zal voor u tot het volk spreken en zo zal hij u tot een mond zijn en gij zult hem tot God zijn.(Ex 4:10-16)

Toen zij met het antwoord kwamen, dat er vijf broden en twee vissen waren, waren ze er ongetwijfeld van overtuigd, dat dat een totaal onbevredigend antwoord was. Terecht beseften zij dat het onzinnig zou zijn om te menen, dat zij in staat waren een dergelijke schare door iets, wat zij bezaten, te kunnen voeden. God echter is gewoon om het zwakke en het kleine te gebruiken, evenzeer als Hij gewoon is om hetgeen dat op eigen grootheid vertrouwt te vernederen. En aangezien de Heer op het punt stond op grond van dit beginsel met de twaalven te handelen, was Hij nu bezig hen hetzelfde te leren ten aanzien van de spijziging van de menigte rondom Hem. Het ging om de toepassing van zijn eigen scheppingsmacht op dat wat, in de ogen van de mens althans, volstrekt waardeloos was. Voor een dergelijke menigte schenen de vijf broden en de twee vissen een dwaasheid te zijn.

Maar wat betekende het veel in de handen van de Heer Jezus!

39 En Hij gebood hun dat zij hen allen in afdelingen op het groene gras zouden laten zitten. 40 En zij gingen zitten in groepen van honderd en van vijftig.

Hij deed echter nog iets anders. Hij gebood, dat zij in groepen op het groene gras moesten gaan zitten, in groepen van honderd en vijftig. De Heer let dus wel degelijk op uiterlijke orde en welvoeglijkheid wanneer Hij iets regelt. Hij stond op het punt een verbazingwekkend wonder te doen en Hij rangschikt de mensen zorgvuldig, en toen leverde Hij voor hun ogen het overtuigende bewijs wat er in Hem was ten behoeve van de nood van de mens. Hier was Hij waarlijk Degene die beloofd was, die de armen met brood zou voeden *(Ps 132:15)*.

Haar voedsel zal Ik rijkelijk zegenen,
haar armen zal Ik met brood verzadigen, ...
(Ps 132:15)

Hoe kwam het dat zij nimmer aan Hem gedacht hadden, dat zij niet rekenden op een dergelijke liefde voor een nog veel grotere nood dan de behoefte aan het brood dat vergaat en bestemd is voor het lichaam? Het was echter de Heer, die op grond van zijn eigen goedheid handelde en in geen enkel opzicht overeenkomstig wat de discipelen hadden gedacht. De menigte was niet op het werk voorbereid, maar de discipelen waren even blind. Hun verwachtingen waren niet hoger gespannen dan die van de menigte ten aanzien van de komende gebeurtenis. Het feit dat we gelovigen zijn is geen garantie, dat wij geloof zullen hebben voor elke bijzondere behoefte, die zich aan ons voordoet. Ieder moment afhankelijk te zijn van God is noodzakelijk om ons een juist inzicht te geven in de wegen van de Heer. Anders kunnen we even dwaas zijn alsof we helemaal geen geloof hadden. En wij kunnen er zeker van zijn, dat wij ons op die wijze zullen gedragen, als wij de moeilijkheden niet beoordelen naar de maatstaf van de Heer Jezus. Betrek Hem er in en de moeilijkheid is ten einde.

De Heer gebruikt overigens de discipelen als tussenpersonen tussen Hem en de schare. Valt het ons niet voortdurend op hoe de Heer hun kwaad ten goede doet keren?

Hij bewijst immers eer aan de arme discipelen, die zijn gevoelens van liefde en ontferming zo weinig waardeerden! Hij verdeelt het brood niet rechtstreeks alsof Hij geen rekening met zijn dienstknechten hield. Het was zijn bedoeling om zijn discipelen te tonen, dat de liefde van Christus er behagen in schept door menselijke kanalen te werken. Hetzelfde ongeloof dat enerzijds niets in de Heer Jezus ziet, is anderzijds geneigd over het hoofd te zien en te ontkennen, dat Hij gebruik maakt van geschikte instrumenten om zijn zegeningen in deze wereld uit te delen. Doch terwijl de Heer Jezus de bron van alles was, moesten de discipelen de kanalen zijn door zowel te leren als te onderwijzen, wat de genade aan hen en door hen kon doen. Daarom nemen de discipelen het brood aan uit de handen van Jezus en op deze wijze wordt voorzien in de proviandering van zo'n grote schare. Zo handelde de Heer toen en zo doet Hij het nog steeds. De wonderen van zijn genade zijn niet als het ware allemaal uitsluitend gereserveerd voor zijn eigen hand. Want ofschoon Hij alleen de voortdurende en actieve drijfveer van de genade is, werkt Hij tegelijkertijd door middel van de personen die Hij wil. En vaak bewijst Hij de meeste eer aan het lid; dat het minst geëerd schijnt. Want zoals we weten, is in de natuur het vitaalste en belangrijkste lid van een lichaam het lid dat het meest beschermd wordt en het minst voor de dag treedt. Zo is het ook in zijn lichaam, de Gemeente: *''Wie roemt, laat hij roemen in [de] Heer''* *(1Ko 1:31)*.

Hijzelf was onder hen als Eén die diende. De Heer laat in geen enkel opzicht de waarde van deze of gene zien, maar Hij spreidt zijn eigen genade en macht ten toon, overeenkomstig zijn eigen soevereine wil. De discipelen moesten echter leren, dat de genade van de Heer ten opzichte van hen niet veranderd was, al werden zij terecht gewezen en werd hun ongeloof heel duidelijk aangetoond. Nee, in zijn genade kon Hij hen onmiddellijk daarna gebruiken om het brood, waarin Hij voorzag, aan de uitgehongerde schare uit te delen. Wat een genade ten opzichte van hen!

Het hele schouwspel is zeer instructief, in het bijzonder omdat het ons laat zien hoe Hij in zijn eigen dienstwerk optrad en hoe anderen faalden.

> ***41 En toen Hij de vijf broden en de twee vissen had genomen, keek Hij op naar de hemel en zegende, en Hij brak de broden en gaf ze aan zijn discipelen, opdat zij ze hun zouden voorzetten, en de twee vissen deelde Hij onder allen. 42 En zij aten allen en werden verzadigd. 43 En zij namen [de] brokken op, twaalf korven vol, en van de vissen. 44 En zij die <de broden> hadden gegeten, waren vijfduizend mannen.***

Zelfs de brokken overtroffen verre het voedsel dat zij vooraf hadden, maar ook die brokken mochten niet vergeten of veracht worden. Wat een ongekunstelde zorg, zelfs waar Hij er voor zorgde, dat voor hun ogen overduidelijk het wonderbare karakter van het hele gebeuren bleek.

Ook het volgende tafereel bevat een les voor ons:

> ***45 En terstond dwong Hij zijn discipelen aan boord van het schip te gaan en vooruit te varen naar de overkant, naar Bethsaïda, terwijl Hijzelf de menigte wegstuurde. 46 En toen Hij afscheid van hen had genomen, ging Hij naar de berg om te bidden.***

Het was één van de grote tekenen van de Messias dat Hij de armen met brood zou verzadigen, zoals u zich misschien herinnert uit *Psalm 132:15*.

Haar voedsel zal Ik rijkelijk zegenen, haar armen zal Ik met brood verzadigen, ... (Ps 132:15)

Hierdoor had men de Heer moeten herkennen, maar men deed het niet. Daarom zond Hij hen weg. In plaats van tot de Heer, tot hun Koning, vergaderd te worden, is het volk (voor een periode althans) terzijde geplaatst. Hij heeft de schare weggezonden wegens hun ongeloof. Hij is voor een tijd uit Israël vertrokken en is naar de hoge gegaan om daar tussenbeide te treden en de voorspraak te zijn. En terwijl de Heer daar is, zijn de discipelen blootgesteld aan alle stormen en golven beneden.

> ***47 En toen het avond was geworden, was het schip <al> midden op zee, en Hijzelf was alleen op het land. 48 En toen Hij zag dat zij zich aftobden met het roeien, want de wind was hun tegen, kwam Hij omstreeks [de] vierde nachtwaak tot hen, terwijl Hij op de zee liep; en Hij wilde hen voorbijgaan. 49 Toen zij Hem nu zagen lopen op de zee, meenden zij dat het een spook was, en zij schreeuwden het uit, 50 want allen zagen Hem en waren ontsteld. Terstond echter sprak Hij met hen en zei tot hen: Hebt goede moed, Ik ben het, weest niet bang! 51 En Hij klom bij hen in het schip en de wind ging liggen; en zij waren innerlijk <bovenmate> zeer buiten zichzelf <en verwonderden zich>; 52 want zij waren door de broden niet verstandig geworden, maar hun hart was verhard.***

Het is een korte samenvatting van hetgeen spoedig in vervulling zou gaan. De Heer is nu naar de hoge gegaan. Hij is niet meer bij de schare, maar Hij is ook niet lichamelijk bij zijn discipelen. Hij heeft de Joden voor een tijd verlaten. Hij is ook verwijderd van de discipelen.

Zij hebben hun werk te doen, maar zij maken ogenschijnlijk geen vorderingen. Doch terwijl alles tegenwerkt kómt Hij terug.

Wanneer Hij met zijn discipelen aan land gekomen is, zien we dat de Heer alles vervult wat gesproken is.

> ***53 En toen zij waren overgevaren naar het land, kwamen zij in Gennézareth en legden aan. 54 En toen zij uit het schip waren gegaan, herkenden zij Hem terstond 55 en liepen snel die hele streek rond, en zij begonnen op rustbedden de lijdenden rond te dragen***

waar zij hoorden dat Hij was. 56 En waar Hij ook kwam, in dorpen of in steden of op de velden, [daar] legden zij de zieken op de markten en smeekten Hem of zij slechts de zoom van zijn kleed mochten aanraken; en allen die Hem aanraakten werden behouden.

Dit is een korte schets van wat er zal gebeuren, als de Heer naar de aarde terugkeert. Als de Heer bij zijn terugkeer met zijn discipelen opnieuw de kust betreedt, die Hij verlaten heeft, zal alle menselijke smart, ellende, zwakheid, ziekte in deze wereld vluchten voor de tegenwoordigheid en de aanraking van de Zoon van God. In die tijd en op die wijze zal Hij zijn goedheid openbaren.

In overeenstemming daarmee zien we hier de voltooiing en triomf van alle dienst in zijn eigen bediening. We zien de discipelen in hun zwakheid in de tussentijd, maar zij worden bemoedigd door het vooruitzicht, dat Hij in kracht en heerlijkheid zal terugkeren, wanneer alles tot stand gebracht zal zijn, wat de Heer ooit beloofd heeft en wat Hij de zijnen in deze wereld had doen verwachten.

Voor ons is het goed om ons bewust te zijn, dat wij ons tijdens de afwezigheid van de Heer niet moeten laten ontmoedigen door de moeilijkheden. We moeten ons ook niet laten terneer slaan, als de wind tegen is en wij ons tevergeefs aftobben, want het is tóch niet tevergeefs. De Heer is het die ons de woelige zee op gezonden heeft. Hij is het ook die in de tussentijd voor ons tussenbeide treedt en Hij zal zeker tot ons komen. En wanneer Hij terugkomt zal Hij voorzien in alles wat ontbreekt en zal Hij elke hindernis uit de weg ruimen. Dan zal het heelal, zoals het behoort, ten volle in zijn Heer juichen, in onze Heer en Meester, wanneer Hij verhoogd zal zijn van zee tot zee en van de rivier tot aan de einden van de aarde.

In beeld wordt dit voorgesteld in de omstandigheden, waarmee dit hoofdstuk besluit. Het moge ons aanmoedigen in elke kleine dienst, die we nu te doen hebben. We kunnen eruit leren hoe we de Heer kunnen dienen, te beginnen bij zijn eigen smadelijke verwerping, eindigend met zijn glorieuze terugkeer, wanneer alle ziekte en ellende voor zijn tegenwoordigheid zullen verdwijnen.

INHOUD

Vers 1-23: De overlevering van de ouden

Vers 24-30: De Syro-Fenicische vrouw

Vers 31-37 Genezing van een doofstomme

TOELICHTING

In dit hoofdstuk is het toneel totaal veranderd. Het gaat niet langer over het vervullen van de belofte en ook niet enkel maar om het terugtrekken voor de wrede onderdrukking van de man, die in die tijd de plaats van het openlijke gezag bekleedde. Hier zien wij het morele optreden van de Heer tegen de godsdienstige leiders van Jeruzalem en zijn oordeel over hen, die in hun zelfvertrouwen en trots het aan-durfden om een smet op de discipelen te werpen en daarmee tevens op Hemzelf.

Zij hadden echter zélf het Woord van God krachteloos gemaakt door hun overlevering. Wij bevinden ons hier dus op een terrein, dat van bijzonder belang is voor de huidige tijd (en overigens voor alle tijden) in de christenheid. Er is immers, sinds het Woord van God gegeven is, nimmer een tijd geweest dat dit gevaar niet ten dele of geheel aanwezig was voor de Gemeente.

Toen de apostelen stierven, begonnen de tradities zich snel te vermenigvuldigen. Het Woord van God, en wel in het bijzonder het *Nieuwe Testament*, heeft niet zonder meer de vorm van een gebod. Daarom stond de christenheid vooral open voor de invloed van de traditie. In het Joodse systeem was alles door regels geordend. Het was bij de Joodse bedeling eenvoudig zo dat God hun hele onderlinge omgang regelde, absolute bevelen gaf inzake alles wat ze moesten doen of laten. Hij liet nauwelijks iets aan zijn volk over, maar schreef hun persoonlijke en publieke verplichtingen voor, zowel individueel als in de familiekring en de maatschappij; hun godsdienstige plichten zowel als hun politieke. In feite had God in alles duidelijk bevelen gegeven. Toch vinden wij zelfs in dat systeem (zo verstokt is het hart van de mens in het afwijken van de levende God!) dat de leiders van de Joden het volk van deze uitdrukkelijke geboden van God afhouden door hen onder het gezag van hun eigen traditie te plaatsen. Hoe komt het, dat er in het hart van de mens, en in het bijzonder van hen die de plaats innemen van leidslieden van Gods volk, de voortdurende neiging wanneer of waar ook, aanwezig is om het Woord van God te vervangen door de traditie? De reden is dat de traditie de méns belangrijk maakt en het eigen ik de eerste plaats geeft. Het gevolg is dat niet alleen de godsdienstige leiders hun eigen belangrijkheid blijken te bevredigen door het opleggen van regels van henzelf, maar dat het volk het zelfs graag zo heeft. Dit pijnlijke feit wordt in het hele Woord van God naar voren gebracht. Zo waren het hele *Oude Testament* door niet alleen de priesters opstandig, maar het volk eveneens.

De mens was nimmer onderworpen aan God, maar is voortdurend van God afgeweken, op welke wijze God hem ook op de proef stelde. Dit nu kwam tot een hoogtepunt tussen de Heer en Joodse godsdienstige leiders.

1 En tot Hem verzamelden zich de farizeeën en sommigen van de schriftgeleerden die van Jeruzalem waren gekomen; ...

Wat de aarde betreft bezaten zij het hoogste gezag. Zij kwamen uit de heilige stad van de oude godsdienst, bekleed met het aanzien dat de Goddelijke wet en autoriteit hen verleende.

...; 2 en toen zij zagen dat sommigen van zijn discipelen met onreine, dat is met ongewassen handen brood aten, ...

... was dat in hun ogen fout. Nu was het duidelijk dat het eten met ongewassen handen niets te maken had met morele dingen, dat het niets te maken had met innerlijk geestelijk leven, of de verhouding van de mens ten opzichte van God. Het was echter in strijd met hun overleveringen en daarom vonden zij het verkeerd. Het is gemakkelijk in te zien dat deze overlevering een vrome oorsprong gehad kan hebben. In de gedachten van deze leiders kan het idee geleefd hebben om het volk het belang van persoonlijke reinheid voor te houden. Immers, het wassen van de handen zou een heel natuurlijk teken zijn van het feit dat God acht gaf op de heiligheid van zijn volk en daar de nadruk op legde. Of het nu op grond van deze gedachtengang was, of op grond van een andere, dat men dit aan de Israëlieten als een Goddelijke verplichting voorhield, in ieder geval was het de gewoonte die men van elke belijder van de godsdienst verwachtte.

Indirect zullen zij hun opvatting wel verdedigd hebben. Zonder twijfel was deze ontleend aan het Woord van God, omdat er bepaalde wassingen waren, die de mensen in de praktijk altijd verrichtten. Zo moesten de priesters de offers wassen, die men aan God bracht, evenals zij zelf gewassen waren ten tijde van hun wijding. Ook moesten zij altijd hun handen en hun voeten wassen vóór ze de tabernakel binnengingen. Het leek een redelijke en correcte gevolgtrekking, dat dit eenvoudige, maar veelzeggende gebruik door iedereen van het volk van God in hun dagelijkse leven onderhouden moest worden. Want hoe zou iemand ooit te sterk de nadruk kunnen leggen op de noodzaak van persoonlijke reinheid?

Maar op dit punt maakte de mens nu juist een fout. Het grote beginsel van het Woord is: als God, Die oneindig wijs en heilig is, Zelf geen uitdrukkelijk bevel opgelegd heeft, wee hem, die dan op die vrijheid een inbreuk maakt! De mens daarentegen gebruikt de opengelaten mogelijkheid en hij maakt zelf een wet, waar God er geen heeft opgelegd. Voor een dergelijke manier van opleggen van wetten zijn wij echter niet door God gemachtigd. De helft van alle geschillen en schisma's, die zich in de christenheid voorgedaan hebben, zijn aan diezelfde oorzaak te wijten. De haast, waarmee de mens een moeilijkheid tracht op te lossen, brengt hem er toe zijn toevlucht tot dergelijke maatstaven te nemen, en tevens de wens om zijn eigen wil te handhaven, wanneer God, in plaats van een uitdrukkelijk gebod te geven, dingen heeft overgelaten als een test voor het hart en Zich daarom bewust ervan onthouden heeft om een gebod op te leggen. Men behoeft zich niet te verwonderen dat, wat op een dergelijke wijze door de mens wordt ingevoerd, bijna altijd boos is. Doch zelfs als we veronderstellen dat het voorschrift ook nog zo gewenst lijkt, het principe is altijd fout.

Graag wil ik benadrukken hoe geweldig belangrijk het is om geen gezag toe te kennen aan welke regel dan ook, behalve aan het Woord van God. Luisteren naar mannen Gods, door dienstknechten van God

geholpen te worden, een uiteenzetting van de waarheid te waarderen, dat is allemaal prima in orde, maar dat is heel iets anders dan een gezaghebbende regel of geloofsbelijdenis, die door mensen bindend aan het geweten wordt opgelegd. Het is nooit goed om op die wijze iets te accepteren wat van de mens afkomstig is. Alleen God en zijn Woord zijn bindend voor het geweten. Zijn dienstknechten mogen onderwijzen, maar als zij juist onderwijs geven, is het de waarheid van God. Zij stellen het Woord van God zo voor dat het zijn invloed op het geweten doet gelden. Daarom wenst niemand die begrijpt wat het betekent om God te dienen zijn eigen gedachten en woorden aan anderen op te leggen. Zijn wezenlijke taak als dienstknecht is juist het onvoorwaardelijke, hoogste gezag van het Woord van God te handhaven, zodat het geweten duidelijker en sterker gevoelt, wat men verplicht is te doen. Iedere keer dat zoiets goed gedaan wordt en het door Gods genade gezegend wordt, blijven er geen vraagtekens meer over.

Dit is het ware doel van de dienst zoals de Schrift deze erkent. De waarheid moet voldoende naar voren gebracht worden om het geweten van de mens aan het werk te zetten. De Geest van God verleent er Goddelijke kracht aan, zodat er geen verontschuldiging aan de mensen overgelaten wordt. Zelfs onbekeerde mensen hebben onder de prediking van het evangelie de verantwoordelijkheid om het getuigenis van God te aanvaarden. Nog sterker is dat echter het geval in de Goddelijke dingen, nadat we de waarheid ontvangen hebben en de oneindige plaats en de waarde van het Woord van God ontdekt hebben. Het is van alles overheersend belang, dat we hieraan trouw en vastberaden vasthouden. Welke steun de mens ook moge bieden, wat het licht van God ook mag zijn, dat door de instrumenten, die Hij gebruikt, heen straalt, wij moeten vasthouden aan Gods licht, Gods waarheid. Niets anders dan het Woord van God behoort als gezaghebbend erkend te worden.

Het is stellig niet de taak van een christen, van een dienstknecht van God in deze tijd, om een tussenpositie tussen de mens en God in te nemen. Zo was de positie van een priester in het Jodendom. Het is de taak van een christen om verhinderingen, die Gods hart versluieren, weg te nemen, opdat de mensen oog in oog met de waarheid, met God Zelf komen te staan, zonder dat hen de mogelijkheid gelaten wordt om te ontsnappen, zodat het volle licht van God op hun geweten en hun hart valt. Zoiets bevalt de aan zichzelf overgelaten mens niet; het bevalt de wereld niet, omdat ze liever op een zekere afstand blijft.

En deze farizeeën en schriftgeleerden, hoewel ze uit Jeruzalem kwamen, waren in werkelijkheid van de wereld. Vandaar dat zij in Goddelijke dingen redeneerden op een wijze zoals de mensen het nog steeds doen, namelijk vanuit principes die het in de dingen van de wereld aardig doen. Het Woord ging echter in hun harten niet met geloof gepaard. Ongetwijfeld heeft God in de wereld om ons heen de mens in grote mate aan zichzelf overgelaten, hoewel Hij hem in zijn voorzienigheid tot op zekere hoogte in toom houdt. De regering over de aarde is toevertrouwd aan mensenhanden. Op de mens rust daarom de verantwoordelijkheid om die regering hier beneden uit te oefenen of te gehoorzamen. Toch wordt het aan hem overgelaten recht te spreken overeenkomstig de middelen die God gegeven heeft.

Natuurlijk, er zijn bepaalde grenslijnen die God aangewezen heeft, bijvoorbeeld de onschendbaarheid van het leven van de mens, een instelling die God heeft vastgesteld voordat Hij Abraham riep en die nu nog even bindend is als ooit tevoren. *''Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden''* *(Gn 9:6)*. Dit heeft God ingesteld na de zondvloed. Toch is de mens, op dergelijke, geringe uitzonderingen na, vrij om al naar gelang de omstandigheden de verschillende straffen en beloningen in deze wereld te regelen.

In de dingen van God is het echter het belangrijkste dat God door zijn Woord en Geest met het geweten handelt en dat dit regelrecht aan Hemzelf onderworpen is. Om die reden is alles, wat een directe toepassing van de Schrift door God Zelf op zijn kinderen verhindert, de allerduidelijkste inbreuk op Gods rechten. Het komt er op neer, dat de mens in de plaats van God treedt. Dit levert ons tegelijk een betrouwbare toets om te beslissen of iets van God is of niet. Misschien zal iemand zeggen dat er hulpmiddelen zijn om het Woord van God te verstaan. Zeker, die bestaan en ze zijn door God gegeven. Het Woord moet zijn uitwerking hebben. Dat is het doel van de bediening die God ingesteld heeft. Toch blijft het zijn Woord dat het middel is om zondaars op hun toestand te wijzen en om zijn kinderen op te bouwen. Het is de dienst van God in zijn Woord, niet een concurrerend of medewerkend gezag.

Traditie is echter iets heel anders. Zij komt niet voort uit God, maar uit de mens. We komen de poging om de overlevering in te voeren al in het *Nieuwe Testament* tegen, toen de apostel Paulus zich nog midden op zijn arbeidsveld bevond. De gemeente te Korinthe laat ons wellicht de eerste poging van de vijand zien om menselijke overlevering bedekt in te voeren. Zij hadden het vrouwen toegestaan om in de publieke samenkomst van de gemeente te prediken, wat de apostel afwijst. Er waren heel wat argumenten aan te voeren om het te verdedigen. Men kon redeneren: als vrouwen gaven hebben, waarom zouden die dan niet gebruikt worden? Als iemand in het bezit is van een gave die geschikt is om de waarheid van God voor te stellen, waarom zou zij deze dan niet gebruiken, zodat men er het meeste profijt van had in de christelijke samenkomst? Het Woord van God verbiedt dit absoluut. De Schrift erkent dat een vrouw zou kunnen profeteren, zoals bijvoorbeeld de vier dochters van Filippus, de evangelist, ongetwijfeld geprofeteerd hebben. De vraag is echter, waar en hoe.

En de volgende dag gingen wij weg en kwamen in Caesaréa; en wij gingen het huis van de evangelist Filippus binnen, die [één] van de zeven was, en bleven bij hem. Deze nu had vier maagdelijke dochters die profeteerden. (Hd 21:8,8)

Een vrouw moet zich stil, in alle onderdanigheid laten leren; maar ik sta aan een vrouw niet toe dat zij leert of over een man heerst, maar zij moet stil zijn. Want Adam is eerst geformeerd, daarna Eva; en Adam werd niet verleid, maar de vrouw werd verleid en viel in overtreding. (1Tm 2:11-14)

Iedere man die bidt of profeteert met [iets] op zijn hoofd, onteert zijn hoofd; en iedere vrouw die bidt of profeteert met ongedekt hoofd, onteert haar hoofd; want het is één en hetzelfde alsof zij geschoren was. Want als een vrouw niet gedekt is, laat zij zich ook [maar] het haar laten afknippen; maar als het voor een vrouw een schande is zich het haar te laten afknippen of zich te laten scheren, laat zij zich dan dekken. Want [de] man behoort zijn hoofd niet te dekken, daar hij [het] beeld en [de] heerlijkheid van God is; maar de vrouw is [de] heerlijkheid van [de] man. Want [de] man is niet uit [de] vrouw, maar [de] vrouw uit [de] man; want [de] man is ook niet geschapen om de vrouw, maar [de] vrouw om de man. (1Ko 11:4-9)

In de eerste plaats moesten ze niet voor mannen profeteren, omdat dat een omkering zou betekenen van de orde van God; het is een vrouw niet toegestaan om te leren of te heersen. Hoewel het hun dus toegestaan was om het licht, dat zij hadden, wat het ook was, naar voren te brengen, toch moest dat gebeuren in onderwerping aan het Woord van de Heer. Zoals de apostel aantoont, is de man de heerlijkheid van God, terwijl de vrouw integendeel gesteld is op de plaats van afhankelijkheid. De man neemt de officiële plaats boven de vrouw in. Er kon daarom nimmer verondersteld worden dat God op een zodanige manier een gave aan een vrouw zou geven, dat het onderscheid, dat van het begin af ingesteld was en in het *Nieuwe Testament* bekrachtigd en benadrukt was terzijde werd gesteld.

In de tweede plaats is het een vrouw verboden op enigerlei wijze in een publieke samenkomst te spreken, zelfs om een vraag te stellen.

Zij moesten thuis hun eigen mannen vragen. Het was juist deze zaak die de aanleiding vormde voor de apostel Paulus om de traditie te veroordelen. Het schijnt dat de Korinthiërs betoogden dat aan begaafde vrouwen de vrijheid vergund moest worden om in de samenkomsten te spreken. De apostel neemt hen echter onder handen en wijst er met klem op dat, als iemand van hen geestelijk was of een profeet, hij zich had te onderwerpen aan het Woord van de Heer. Anderzijds, als iemand van hen onwetend was, dan moest hij maar onwetend zijn. Wat een klap voor die zogenaamde wijze theoretici om te moeten aanhoren dat hun theorieën behandeld werden als niet meer dan moedwillige onwetendheid! *''Maar is iemand onwetend, hij zij onwetend''* *(1Ko 14:38)*. Deze mensen, die meenden dat ze op zo'n hoog niveau stonden, waren in werkelijkheid onbekend met de gedachten van God.

Laten de vrouwen zwijgen in de gemeenten; want het is hun niet geoorloofd te spreken, maar laten zij onderdanig zijn, zoals ook de wet zegt. En als zij iets willen leren, laten zij thuis hun eigen mannen vragen; want het is schandelijk voor een vrouw te spreken in [de] gemeente.
(1Ko 14:34,35)

Of is het woord van God van u uitgegaan? Of is het alleen tot u gekomen? Als iemand meent een profeet te zijn of geestelijk, laat hij erkennen, dat wat ik u schrijf een gebod van [de] Heer is. Maar is iemand onwetend, hij zij onwetend.
(1Ko 14:36-38)

Het is duidelijk dat we hier met een uitermate belangrijk beginsel te doen hebben, omdat het ons oog in oog plaatst met de geweldige waarheid die door de Gemeente van God vergeten is en alle eeuwen door met de voeten getreden is. *''Is het woord van God van u uitgegaan? Of is het alleen tot u gekomen?''* *(1Ko 14:36)*. Het Woord behoort niet uit ons voort te komen. Wij hebben het Woord van God nodig dat van Hem tot de Gemeente komt en niet wat de Gemeente zogenaamd meent te zeggen te hebben. De Gemeente heeft niets te leren of te heersen. Wat uit een mens of de Gemeente voortkomt heeft geen enkel gezag. Integendeel, de Gemeente is geroepen om de plaats van onderwerping aan Christus in te nemen. Zij bekleedt niet de plaats van de Heer, maar die van de echtgenote. Jezus is Heer. Hij alleen geeft bevelen aan de Gemeente, die door God op de plaats van de vrouw is gesteld, als onderdanig aan de Heer.

In de praktijk levert dit onmiddellijk een zeer belangrijk onderscheid op. Want wij kunnen ons allemaal nog wel de tijd herinneren dat we dachten dat menselijke regels in de dingen van God op hun plaats en noodzakelijk waren. Het leek ons toe dat de gemeentelijke positie niet in stand gehouden kon worden zonder menselijke regelingen. We oordeelden dat de huidige stand van zaken zozeer afweek van hetgeen vanouds bestond, dat het onmogelijk was om het Woord van God in zijn totaliteit op de Gemeente nu toe te passen en dat daarom nieuwe regels moesten worden ingevoerd die pasten bij onze tijd. Wanneer u met een dergelijk principe instemt, doet u twee dingen. U onteert het Woord van God; want het Woord van God is niet een dode letter, zoals het woord van een mens. Het Woord van God is een levend woord, nu evenzeer als toen. Ieder christen gelooft dit als het gaat om de redding van zijn ziel, maar niet met betrekking tot zijn leven en gedrag van elke dag. En vooral niet als het om de eredienst en de leiding in de gemeente gaat. Is het niet al op het eerste gezicht een fout principe dat men toestemt dat het Woord van God een levend gezag heeft in de ene zaak en dat het feitelijk als verouderd en dood beschouwd wordt in een andere?

Waagt men zich dan niet heel dicht bij het noodlottige, hellende vlak van het ongeloof? Ik zeg niet dat de personen die zo handelen en spreken ongelovig zijn, maar dat het een principe van ongeloof is om welk gedeelte dan ook van het Woord van God te begraven. Het spreekt van ongeloof als men beweert, dat het hele gedeelte van het Woord van God, dat zo uitgebreid uitweidt over de eenheid en de aanbidding van de christenen, de manier waarop wij tezamen behoren

te leven in de belijdenis van de Heer en in gemeenschappelijke onderwerping aan het Woord en de Geest van God – dat dat allemaal uit de tijd is en niet langer bindend is voor de gelovige.

Maar u maakt nog een andere schandelijke fout als u een dergelijke gedragslijn volgt. Immers u berooft niet alleen het Woord van God van het hoogste gezag over het geweten, maar u verheft tevens de geboden van de mens. U veronachtzaamt het ware gezag en erkent iets, wat daarop geen enkele aanspraak kan maken. Het is duidelijk dat ik me óf door het één óf door het ander moet laten leiden. Als ik mij niet eenvoudig onderwerp aan het Woord van God, buig ik vast en zeker voor het woord van de mens. Er zijn er die aan hun eigen gedachten de voorkeur geven, omdat zij menen dat hun eigen wijsheid uitgaat boven die van hun buurman. Maar een dergelijke houding van eigengereide zelfgenoegzaamheid komt minder algemeen voor dan een zich verenigen van mensen die elkaar aanmoedigen om in de tredmolen van onafhankelijkheid mee te lopen, wat ongehoorzaamheid aan het Woord van God met zich meebrengt. Wij leven in een tijd waarin de satan alles in het werk stelt om de Schrift op een lager plan te stellen en waarin God haar waarde juist naar voren gebracht heeft en haar belang in de praktijk meer voor de aandacht van ons geweten geplaatst heeft dan in vroegere dagen. Er is een tijd geweest dat niemand van ons zich over dit onderwerp ooit druk gemaakt had. We namen als vanzelfsprekend aan dat een aantal menselijke regels noodzakelijk was. Maar elke regel die de mens uitgevonden heeft om christenen leiding te geven is een traditie en één van de ergste soort, omdat zij zo tot een zaak van absoluut gezag inzake geloof en praktijk gemaakt wordt.

De farizeeën brachten in dit hoofdstuk het gangbare gebruik van het wassen van de handen naar voren en drongen het aan de discipelen op. De Geest maakt hierbij de aantekening:

> ***3 – want de farizeeën en al de Joden eten niet tenzij zij hun handen grondig wassen, daar zij de overlevering van de ouden houden; 4 en als zij van de markt [komen], eten zij niet tenzij zij zich hebben gereinigd; en er zijn vele andere dingen die zij hebben aanvaard om zich daaraan te houden: reinigingen van drinkbekers en kannen en koperen vaten <en rustbanken> –***

Ieder geestelijk mens moet wel de onmiddellijk scherpe veroordeling van dit hele principe, zowel van de wortel als van de tak, aanvoelen, die hier uit de taal van de Geest van God ademt. Hoe gematigd de toon ook mag zijn, de hele zaak wordt behandeld als iets kinderlijks dat totaal geen kracht heeft.

Het wassen van mensen wordt op één lijn gesteld met het wassen van drinkbekers en kannen en ze doen vele dergelijke dingen. Wat een godsdienst!

> ***– 5 vroegen de farizeeën en schriftgeleerden Hem: Waarom wandelen uw discipelen niet volgens de overlevering van de ouden, maar eten het brood met onreine handen?***

Het antwoord van de Heer is opvallend. Hij gaat niet de oorsprong van de overlevering bespreken en evenmin de nutteloosheid ervan aantonen. Hij behandelt direct het vérstrekkende karakter van het principe van de overlevering en haar morele invloed op de gehoorzaamheid die men aan God verschuldigd is. Dit is ongetwijfeld een hoogst bewonderenswaardig voorbeeld voor ieder christen. De Heer

legt de morele vruchten van de overleveringen bloot en zo ontkomen de eenvoudige gelovigen aan de strik van de vijand.

6 Hij zei echter tot hen: Treffend heeft Jesaja over u, huichelaars, geprofeteerd, zoals geschreven staat: 'Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart is ver van Mij vandaan; 7 en tevergeefs vereren zij Mij, door leringen te leren die geboden van mensen zijn'.

De methode van de Heer is als volgt. Hij neemt een van de bekende overleveringen en toont aan dat die overlevering, hoe aannemelijk die ook mocht lijken, niets anders was dan een sluwe handigheid van bedriegers, geleid door één die nog sluwer was dan henzelf, en dat zij het werkelijke ontzag voor God teniet deed. De mensen werden daardoor tot ongehoorzaamheid gebracht en er werd hun een verontschuldiging geboden voor hun zonde of liever: die werd ontkend.

Zo verblindde hun ijver voor de overlevering hen voor dat wat een normaal geweten wel aangevoeld zou hebben.

8 Terwijl u het gebod van God nalaat, houdt u de overlevering van de mensen.

Hij noemt het niet een slechte overlevering: het was *''van de mensen''* en daarom al verwerpelijk.

9 En Hij zei tot hen: Treffend doet u het gebod van God te niet, opdat u uw overlevering bewaart.

Zo wordt ons voorgehouden hoe het verloopt: geeft iemand op wat van God is, dan valt hij in de handen van de mens. Dit principe is van groot belang. Het gaat er niet om dingen met elkaar te vergelijken om te zien wat het beste is. Het kwaad is dat het gebod van God terzijde gesteld wordt en dat men daarboven de voorkeur geeft aan de overlevering van de mens. Het enige dat iets over het hart van de christen te zeggen heeft is dat wat van God komt. Wat God ook wil, wat zijn geopenbaarde mening over een bepaald onderwerp ook is, het is absoluut noodzakelijk dat de gelovigen het erkennen en er aan gehoorzamen.

Want, nalatende het gebod Gods, houdt gij de inzettingen der mensen, [als namelijk] wassingen der kannen en drinkbekers; en andere dergelijke dingen doet gij vele. *(Mk 7:8 SV)*

Welk gevaar schuilt er in al deze dingen? Het is misschien niet verstandig, zou iemand misschien kunnen zeggen, maar het is toch volstrekt onschuldig. Maar de Heer oordeelt niet zo lichtvaardig over het te niet doen van Gods geboden doordat de wil en het woord van de mens geëerbiedigd worden.

10 Want Mozes heeft gezegd: 'Eer uw vader en uw moeder', en: 'Wie vader of moeder vloekt, moet [de] dood sterven'.

Hier zien we de duidelijke openbaring van Gods gedachten. Het eren van de ouders is goed en het is van God. Als iemand zich niet veel om hen bekommert maakt het hem ongeschikt om naar Gods maatstaf te leven. Hoe hief de overlevering nu een zo duidelijke plicht op?

11 Maar u zegt: 'Als een mens tot zijn vader of zijn moeder zegt: [Het is] korban (dat is: een gave), wat u ook van mij ten nutte zou kunnen komen', – 12 dan laat u hem niet meer toe iets voor zijn vader of zijn moeder te doen, 13 terwijl u het woord van God krachteloos maakt door uw overlevering die u hebt overgeleverd; en vele dergelijke dingen doet u.

Laten we dit geval eens nauwkeurig onder ogen zien.

Iemand ziet zijn vader en zijn moeder gebrek lijden. Hij heeft aardse goederen ontvangen, waardoor hij hen verlichting zou kunnen bieden, maar de handelaars in de overleveringen hebben een plan bedacht om de zogenaamde godsdienst te bevoordelen ten koste van de familieplicht. Als iemand zei: *''Het is korban''*, werd de plicht totaal anders en wat men aan de ouders verschuldigd was, moest nu aan de priester gewijd worden. Welke behoeften de vader of de moeder ook hadden, het woord *''korban''* stopte iedere werking van het hart of geweten. De leiders hadden een programma ontworpen om het bezit veilig te stellen voor godsdienstige doeleinden en tevens om het geweten van de mensen te sussen ten aanzien van het Woord van God.

Maar de Rechter en de Heer van allen weerlegt dit onmiddellijk. Wie had hen het gezag verleend om te zeggen: *''Het is korban''*? Waar had God een dergelijke praktijk goedgekeurd? En wie waren zij dat zij hun gedachten durfden te stellen in de plaats van het Woord van God? Gód had de mens opgeroepen om zijn ouders te eren en Hij veroordeelde openlijk elke geringschatting die hen werd aangedaan. Toch waren hier mensen, die onder de dekmantel van de godsdienst deze beide geboden van God schonden! De traditie om *''korban''* te zeggen behandelt de Heer hier niet slechts als iets verkeerds tegen de ouders, maar als een opstandige daad tegen het uitdrukkelijke gebod van God!

Wat mij betreft, ik heb nog nooit gehoord van een traditie, die in een of ander godsdienstig systeem ingevoerd is of aan individuele personen opgelegd is, die niet in strijd was met het Woord van God. Zo is het karakter van de regels die de mens gemaakt heeft in de dingen van God. Ja, de godsdienstige gemeenschappen hebben zelfs een systeem, waarvan zij zelfs niet eens beweren, dat het aan het Woord van God ontleend is.

Er zijn tegenwoordig christenen, die op het Woord van God alléén terugvallen, maar zo iemand wil dan ook niet afdalen tot het niveau van een godsdienstige gemeenschap. Ik beweer daarom dat overal waar u mensen aantreft, die zich in deze gemeenschappen, kleine of grote, verenigen op basis van vrijwilligheid, zij een eigen systeem invoeren met het doel om zich van de anderen te onderscheiden en dat zij regelingen treffen die zij noodzakelijk achten voor de bevestiging en de uitbreiding van hun gemeenschap. Zij bedenken menselijke regels en leggen die op. Regels, die niet alleen niet met de Schrift in overeenstemming zijn, maar die Gods Woord zelfs tegenspreken.

Gods Woord is een levende werkelijkheid en een volmaakte maatstaf voor de waarheid en de praktijk. Alles wat de mens er als een aanvulling aan toevoegt is een vervorming, en wat niet uit God voortkomt is in strijd met het licht. De mens is niet in staat regelingen te treffen in de dingen van God. Zo zegt men bijvoorbeeld, dat het onmogelijk is het te doen zonder regels voor de dienst. Men meent dat het niet zou aangaan dat iedereen maar zou opstaan en proberen aan de dienst deel te nemen. En ik geef zonder meer toe dat er verwarring zou zijn, als men niet acht zou slaan op de Heilige Geest. Zelfs als er geloof in Hem is, is het toch altijd noodzakelijk om bij zichzelf te onderzoeken, waarom men dit of dat wil. God echter is in staat om elke moeilijkheid het hoofd te bieden. Als we buigen voor het Woord van God kan niets zo duidelijk zijn dan dat er niet zoiets bestaat als een universeel récht om deel te nemen aan de bediening.

Anderzijds bestaat er ook niet zoiets als een menselijke methode om aan een mens een titel te verlenen, die hem het recht op de bediening geeft. Niet de Gemeente, maar Christus, de opgestane Heer kan iemand roepen om de gelovigen te onderwijzen, het evangelie te prediken.

Velen staan verbaasd, als zij horen dat er niet zoiets bestaat als een menselijke instelling, waardoor iemand gemachtigd kan worden om het evangelie te prediken. Eén tekst zou genoeg zijn om mijn uitspraak te weerleggen, als zij niet waar zou zijn. Maar u kunt er absoluut geen Schriftwoord voor aanhalen. Er is geen enkele Goddelijke grondslag om de gangbare praktijk in de christenheid te rechtvaardigen. Daarom is men gedwongen zijn standpunt te baseren op de traditie, die het duidelijke Woord van God tegenspreekt. Want als christenen (wie het ook zijn) de kracht hebben om te prediken, de kracht, die alleen van de Heer komt, dan mógen zij niet alleen, maar móeten zij zelfs prediken.

Het is een kwestie van absolute verantwoordelijkheid aan Hem voor wiens oordeelstroon wij allen geopenbaard zullen worden. Als de Heer een kaars aansteekt, is het niet zijn bedoeling dat hij onder een korenmaat geplaatst wordt, maar op een kandelaar. Het is gevaarlijk voor een mens, als hij de verdere uitbreiding van de kracht van Gods Geest tracht te verhinderen. Ieder die de kracht van de Geest heeft om te prediken, zou moeten uitgaan en die kracht gebruiken; wee hem als hij het niet doet!

Laten wij een ander geval nemen. In het *Nieuwe Testament* is er nergens sprake van een persoon die op een of andere menselijke manier apart gesteld is om de Gemeente te onderwijzen. Wanneer wij echter om ons heen zien, zien wij één en hetzelfde principe in een uitgebreide variatie van vormen, van de Paus af tot een populaire prediker toe. Allen hebben hun zelfbedachte methoden, waardoor niemand predikant in een bepaalde kerk kan zijn, tenzij hij een door henzelf voorgeschreven opleiding volgt. Een dergelijk gebruik is echter volstrekt ongezond en is in tegenspraak met het Woord van God. Elke christen behoort de principes van de Schrift te verwerkelijken door alles af te wijzen wat in strijd is met het Woord van God.

Meent u, dat dit te sterk is uitgedrukt? Dan durft u te veel te zeggen, niet ik. Want ik doe een bewering die ik bewijzen kan. U hebt een bijbel en kunt het voor uzelf nagaan. Misschien zegt iemand echter: ‘Bestond er dan niet zoiets als een aanstelling?’ Dat bestond zeker, toen de apostelen of hun afgezanten oudsten aanstelden enzovoorts. Maar nog steeds zendt onze Heer, zoals Hij altijd gedaan heeft, mensen uit om het evangelie te prediken. Ik beweer echter dat het ondergaan van een menselijk ritueel vóór het iemand wordt toegestaan het evangelie aan de wereld te prediken of onderwijs aan de Gemeente te geven, een traditie van mensen is en in tegenspraak is met de Schrift. U zult in de Schrift vinden dat er door de apostelen personen werden aangesteld om zorg te dragen voor behoeftigen, en ook dat er personen door de apostelen of hun afgezanten werden gekozen voor een zeker werk van opzienerschap. De eersten werden diakenen genoemd, de anderen oudsten. Maar noch de één, noch de ander was noodzakelijkerwijze een prediker of een leraar.

Het is een grote vergissing om oudsten en diakenen te verwarren met de dienaren van het Woord als zodanig. Zij die evangelisten, herders

of leraars waren, oefenden hun gaven niet uit, omdat zij tot oudsten of diakenen gemaakt waren. Het kan zijn dat zij dat zelfs niet eens waren, maar zij oefenden hun gaven uit, omdat zij een bekwaamheid van God hadden om te prediken, te onderwijzen of te regeren. Het verwarren van deze gaven met het ouderlingschap is een grote vergissing. Wanneer men het verschil daartussen eenmaal ziet, maakt het alles duidelijk. Het brengt iemand er dan toe ofwel de traditionele paden van de christenheid te verlaten, óf, als iemand ongehoorzaam is, zal de Heer hem berispen.

Wij moeten toch allemaal bedenken hoezeer wij moeten waken voor de geest van traditie! Overal waar wij met absoluut bindend gezag iets opleggen dat niet uit God Zelf voortkomt, is het een traditie. Het is allemaal heel goed om elkaar om raad te vragen en het is geen mooie karaktertrek om zich nodeloos tegen anderen te verzetten. Doch het is van het allerhoogste belang, dat niets dan alleen het Woord van God recht heeft om over ons geweten te heersen of dat behoort te doen. Wanneer wij dit principe prijsgeven en toestaan dat regels worden ingevoerd en bindend worden, zodat wat niet in overeenstemming met die regel gedaan wordt, beschouwd wordt als zonde, dan hebben wij ons van het gezag van Gods Woord tot de traditie gekeerd, misschien zonder het zelf te weten.

De Heer toont hier overtuigend aan waar deze farizeeën en schriftgeleerden stonden. Zij hadden nooit overwogen dat hún *''korban''*-principe het Woord van God krachteloos maakte. Maar laten ook wij bedenken dat wij, nadat een of andere Goddelijke waarheid ons met ernst is voorgehouden, daardoor in een andere positie komen dan voorheen. Tot op dat ogenblik kunnen we eenvoudigweg eerlijk onwetend geweest zijn, maar vanaf dat moment hebben wij een verzwaarde verantwoordelijkheid door de kennis van Gods gedachten. We kunnen die óf in het geloof aannemen óf verwerpen. En wij verharden onszelf als we ze in ongeloof verwerpen. Laten we daarom tot de Heer opzien opdat we een goed geweten mogen hebben en houden. Dit veronderstelt dat er ons niets voor ogen staat, waar wij aan vasthouden of aan toegeven, dat in strijd is met Gods wil. Laten we niets anders wensen en waarderen dan alleen dat wat in overeenstemming is met zijn Woord, opdat niet misschien één van ons op hetzelfde terrein achtergelaten wordt, waar Christus deze farizeeën achterlaat, namelijk onder het verschrikkelijke verwijt, dat zij het Woord van God door hun overlevering krachteloos maakten. Ook al bracht de Heer slechts één voorbeeld te berde, dit was een afdoend staaltje van de dingen die zij voortdurend deden.

Wij keren ons nu naar een ander onderwerp: de toestand van de mens. Zojuist hebben we gezien dat, een godsdienst zonder Christus niets anders is dan huichelarij en dat de inmenging van de mens in Goddelijke dingen eindigt in het opzij zetten van het Woord van God om aan eigen overlevering vast te houden. Hierna zien we wat de mens werkelijk is, of hij nu godsdienstig is of niet.

14 En toen Hij opnieuw de menigte bij Zich had geroepen, zei Hij tot hen: Hoort allen naar Mij en verstaat.

De Heer brengt hier het algemene principe naar voren dat vanzelf zijn veroordeling van elke overlevering zou verklaren. Als iets uit de mens afkomstig is hoeven we niet méér te weten; dan is het slecht. Hoe komt het dat wat uit die bron voortkomt altijd slecht en onbetrouwbaar

is? Deze vraag gaat ieder mens aan, want het is geen kwestie van een woordenstrijd. Of u nu protestant bent of Rooms-Katholiek, wees op uw hoede dat u deze vermaning van de Rechter van levenden en doden niet in de wind slaat.

> ***15 Er is niets dat van buiten de mens in hem gaat dat hem kan verontreinigen; maar wat uit de mens naar buiten gaat, dat is het wat de mens verontreinigt.***

Als we dit principe in zijn volle omvang toepassen, dan valt daar ook de overlevering onder, want de overlevering komt voort uit de mens – het is niet een woord aan de mens, dat bekleed is met het gezag van God. Het is een woord van mensen dat zij in hun armzalige hoogmoed gaarne zouden willen bekleden met purper en goud om de eigen naaktheid ervan te bedekken. Hieruit blijkt ook het verband tussen dit gedeelte en het voorafgaande. De Heer oordeelt hier ongetwijfeld alle morele voortbrengselen van het hart en alle doen en laten van de mens.

> ***16 <Als iemand oren heeft om te horen, laat hij horen!>***

De discipelen konden Hem niet begrijpen. Wat een les voor ons! De dienstknechten van Christus konden Hem niet begrijpen. Zelfs de apostelen hadden er moeite mee om te geloven dat de mens absoluut verdorven was. Is er iemand die dit leest, die twijfelt aan het feit dat de mens zelf volkomen boos is en niet alleen dat wat onder de mensen gevonden wordt? Denkt iemand dat men de menselijke natuur kan vertrouwen? Luister naar de Heiland, de Heiland van het verlorene: *‘‘<Als iemand oren heeft om te horen, laat hij horen!>’’*

> ***17 En toen Hij van de menigte in huis was gekomen, vroegen zijn discipelen Hem naar de gelijkenis. 18 En Hij zei tot hen: Bent u ook zo onverstandig? Begrijpt u niet, dat alles wat van buiten in de mens gaat, hem niet kan verontreinigen? 19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in de buik en gaat in het toilet naar buiten, – waardoor Hij alle spijzen rein verklaarde. 20 Hij nu zei: Wat uit de mens naar buiten gaat, dat verontreinigt de mens. 21 Want van binnen uit het hart van de mensen gaan naar buiten de kwade overleggingen, hoererijen, 22 diefstallen, moorden, overspel, hebzucht, boosheden, bedrog, losbandigheid, een boos oog, lastering, hoogmoed, onverstand; 23 al deze boze dingen komen van binnen uit voort en verontreinigen de mens.***

Er is niets in het hart van de mens, dat zijn inzicht zo in de weg staat als de invloed van godsdienstige traditie. En dit niet alleen, maar overal waar de overlevering zijn invloed doet gelden, dompelt zij de gelovigen in de duisternis.

Eén van de gevolgen die hiermee onveranderlijk gepaard gaan is in het bijzonder de moeilijkheid om zich te onderwerpen aan de vernederende waarheid dat er niets goeds in de mens is. Ik ontken niet dat God in staat is om alles wat goed is in het hart te brengen. Want Hij geeft zijn Zoon en in Hem het eeuwige leven; Hij wast de gelovige in het bloed van Christus en geeft de Heilige Geest om in de gelovige te wonen. Ook spreek ik nu niet over de vruchten van de Goddelijke genade, die in de mens werkt, maar ik zeg alleen dat wat er uit de mens als zodanig voortkomt onveranderlijk slecht is. In dit opzicht waren de discipelen traag van begrip; en toch zei de Heer het zo duidelijk dat er geen woord Frans bij was!

Waardoor komt het, dat het zo moeilijk is om een Goddelijke waarheid te begrijpen? Het probleem zit hem niet in ons hoofd, maar in ons hart en ons geweten. Niet door ons knappe en machtige intellect

begrijpen wij het Woord van God; dat is slechts weggelegd voor hen die een voornemen van het hart hebben om de Heer te dienen. Overal waar iemand een oprecht verlangen heeft om zijn wil te doen, die *''zal van deze leer erkennen of zij uit God is''* *(Jh 7:17)* en *''wanneer uw oog eenvoudig is, is ook uw hele lichaam verlicht''* *(Lk 11:34)*. Er staat niet: 'als uw oog scherp of ver kan zien', maar: *''wanneer uw oog eenvoudig is''*. Wat een troost voor een gelovige die zich bewust is van zijn zwakheid, zijn onwetendheid, zijn dwaasheid misschien. Zo iemand kan echter toch een eenvoudig oog hebben en dientengevolge verder zien in geestelijke zin dan de meest briljante intellectuelen, wier hart niet onvoorwaardelijk op de Heer gericht is. Wat stond in dit geval de eenvoudigheid van oog in de weg? Waarom hadden de discipelen zo'n gering onderscheidingsvermogen? Omdat zij niet graag een dergelijk verschrikkelijk oordeel over de mens aannemen. Zij waren gewend om daarover een beetje gevarieerd te spreken.

De farizeeën en de schriftgeleerden, de grote mannen van Jeruzalem, hadden nog wel een zekere waarde in hun ogen, net zoals de gewone mensen nu met open mond naar de klinkende titels van de godsdienstige wereld staren. Wat hebben de meeste gelovigen er een moeite mee om in te zien dat er in die namen niets is dat werkelijk inzicht garandeert of veronderstelt! Het was nooit zo en nog minder is dat nu het geval. Kunt u een tijd aanwijzen, sinds het begin van de christenheid, waarin zo volledig de gedachten van God prijsgegeven worden juist door hen die de plaatsen met de hoogste pretenties bekleden? Er zijn tijden geweest dat de wereld vijandiger was en de vorm, waarin de haat zich openbaarde, geduchter was, wat vervolging betreft. Doch nimmer was er een tijd dat er in de christenheid (en helaas in de protestantse christenheid!) zoveel moerassen van onverschilligheid ten opzichte van Gods gezag waren, met hier en daar een vaandel van opstand tegen de waarheid van Christus. Dat moge overdreven lijken, zonder twijfel, maar ik heb deze uitspraak gedaan in overeenstemming met het Woord van God en, tot op zekere hoogte nadat ik de christenheid in zijn verschillende verschijningsvormen nauwkeuriger dan menigeen heb bestudeerd.

Ik aarzel daarom niet om nogmaals als mijn overtuiging uit te spreken dat nooit tevoren het boze, ongelovige hart van de mens zich op een dusdanige wijze tentoongespreid heeft. Enerzijds in de vorm van onverschilligheid en anderzijds in de vorm van vijandschap tegen de waarheid. Zelfs toen de christenheid vroom praatte over haar godsdienstplichten en zij doortrokken was van godsdienstig verdichtsel en volkomen onderworpen was aan een sluw en onwetend priesterdom, was het Woord van God minder bekend en minder veracht dan nu. De gevangenismuur van het bijgeloof is gedeeltelijk gevallen, het licht van het getuigenis van God heeft genoeg geschenen om de haat van de mens op te wekken. De mensen zijn energiek genoeg in deze dagen, maar hun energie is gericht tégen het evangelie. God zij dank is dit niet met allen zo, maar het bijzondere kenmerk van deze tijd is wel, dat men zich inspant om zijn aanvallen tegen de Schrift te richten. Het lijkt wel een georganiseerde opstand die zijn oorsprong heeft bij de theologen, die de hoogste menselijke leerstoelen bezetten. Het zijn niet slechts afzonderlijke personen hier en daar, die het wagen de Schrift aan te vallen, maar leraars van naam en kerkelijke kopstukken slaan de handen ineen om het betrekkelijk straffeloos te doen, alsof

zij vastbesloten waren hun hele gewicht van persoonlijke en officiële invloed op die aanvallen te concentreren.

Dit heeft ons iets te zeggen. Als wij begrip hebben voor de tijd waarin wij leven, laten wij er dan zorg voor dragen om nauwgezet en onbuigzaam, maar tegelijk nederig vast te staan op de grondslag van de Goddelijke waarheid, laat dat onze enige weg zijn. Men zal ons fanatiek noemen; zo gaat het altijd met hen die trouw willen zijn. Maar de naam van de Heer is onze sterke toren voor de laatste dagen, evenzeer als hij het vanaf het begin was. Op deze wijze waarschuwt Paulus Timotheüs in zijn laatste brief, als hij ziet op de gevaren van die dagen (gevaren die nu nog nadrukkelijker aanwezig zijn dan toen). En wat is onze toevlucht in die gevaren? Niet de traditie, maar het geschreven Woord van God. *''Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren''* *(2Tm 3:16)*. Onze toevlucht bestaat niet uit leraars en ook niet uit mannen Gods die verwekt worden, hoe waardevol zij beiden ook mogen zijn; alleen de Schrift en niets anders kan een permanente norm van de waarheid zijn.

De dingen die verontreinigen, komen van binnen uit de mens. Dit is waar in alle dingen en van alle boze daden. Zij komen onveranderlijk voort uit het binnenste, uit de verdorven wil van de mens. Het is duidelijk dat het geen moord is, als de wet de doodstraf voltrekt aan een moordenaar, maar integendeel het handhaven van Gods gezag op aarde. Het gaat er dan niet om dat men boos is op de schuldige en er steekt niets in dat verontreiniging teweeg brengt.

Maar als u op het punt staat iemand in daad, woord of gedachte te kwetsen, dan hebt u iets wat u verontreinigt. Op het moment dat er iets van uw eigen ik aanwezig is, los van God, iets wat uit uzelf voortkomt, en u er aan toegeeft, dan is er sprake van verontreiniging. *''... kwade overleggingen, hoererijen, diefstallen, moorden, overspel, hebzucht, boosheden, bedrog, losbandigheid, een boos oog, lastering, hoogmoed, onverstand; al deze boze dingen komen van binnen uit voort en verontreinigen de mens''*.

Kortom, de leer, dat de mens zoals hij nu is alleen maar een bron van kwaad is, wordt hier zeer duidelijk uiteengezet. Ik heb Iemand anders nodig, Iemand, die absoluut volmaakt is, Iemand buiten mij, als mijn leven. Zo'n Persoon bezit ik in Christus. Als ik een christen ben, dan is Christus mijn leven.

Het is dan mijn taak om voortaan te leven op grond van en in overeenstemming met het goede dat ik in Christus gevonden heb. Daarom is iemand die altijd aan Christus denkt en zich in Hem verheugt een gelukkig mens. Iemand daarentegen die er naar streeft om in zichzelf iets goeds te vinden dwaalt op dezelfde wijze als de discipelen, voordat zij leerden te buigen voor het woord van de Heer. Het licht dat Hij afstraalde was te fel, te streng, te meedogenloos naar de zin van de discipelen. Zij namen de waarheid niet eenvoudig aan en daarom vonden zij het een moeilijk woord.

Nadat we geleerd hebben wat uit de mens voortkomt en hoe verontreinigend dat allemaal is, moeten we vervolgens leren wat van God komt en hoe vol van barmhartigheid en goedheid dat is. Dit komt tot uiting in de bevrijding van hen die door de duivel onderdrukt worden. Doch voordat dat gebeurt verlaat de Heer eerst het toneel waar Hij de tradities van de aardse godsdienst en tevens de universele poel van verderf in het hart, die zij alleen maar verborgen hielden, aan de kaak

gesteld had. Ik ben ervan overtuigd dat dit weggaan een daad is vol van betekenis. Het enige echte geneesmiddel is bevrijding op grond van de soevereine genade in Christus, die opstaat en vandaar naar het gebied van Tyrus en Sidon gaat. Deze twee steden waren, zoals ieder wist, juist een duidelijk bewijs dat het oordeel van God vast en zeker komt.

24 Hij nu stond vandaar op en ging weg naar het gebied van Tyrus <en Sidon>; en toen Hij een huis was binnengegaan, wilde Hij niet dat iemand het wist; Hij kon echter niet verborgen blijven. 25 Maar een vrouw, wier dochtertje een onreine geest had, hoorde terstond van Hem en kwam en viel aan zijn voeten neer ...

Wat voor recht had deze vrouw? Geen enkel!

... 26 (deze vrouw nu was een Griekse, een Syro-Fenicische van geboorte); ...

Zij was dus voortgesproten uit de vruchtbare stam van Israëls vijanden, de verdorven en afgodische verachters van de ware God. Maar als de Heer Jezus ooit een gelegenheid zocht om de genade van God te tonen (verheven boven elke vraag van recht of verdienste of welk ander denkbaar motief ook, behalve die van de volkomen ellende die zich vastklemt aan zijn Goddelijke barmhartigheid) dan was het wel bij deze smekende vrouw in haar behoeftige omstandigheden.

...; 27 en zij vroeg Hem de demon uit haar dochter uit te drijven.

Doch al zou het geloof van deze vrouw zegevieren, toch werd het op de proef gesteld. En ik meen dat er voor ons een morele les uit te leren is, als we opmerken dat de genade van de kant van Christus in haar rijkste vorm de beproeving van het geloof niet kleiner, maar juist groter maakt. Een gelovige die dit weinig heeft doorleefd smaakt nooit het hoogtepunt van de zegening en proeft nimmer de diepten van God en van zijn genade.

Markus, die gewoonlijk in zijn evangelie zeer nauwkeurig is wat de details betreft, deelt ons niet de bijzonderheden mee van haar eerste smeekbede als zij zich tot de Heiland richt als de *''Zoon van David''*. Dat dit juist bij *Mattheüs* bijzonder op zijn plaats is, is duidelijk. Ook wijst ons evangelie niet op zijn ongewoon stilzwijgen; ook niet op het dringende verzoek van de discipelen om haar weg te sturen, en evenmin op zijn harde uitspraak ten aanzien van zijn zending als dienaar van de besnijdenis; ook hiervoor moeten we bij *Mattheüs* zijn. Niettemin handhaaft de Heer zelfs hier het principe van *''eerst de Jood''*, terwijl zij in de eenvoud van haar geloof (en wat kon duidelijker blijk zijn van haar inzicht) aandringt op: *''en ook de Griek''*. Maar er is nog meer. In zijn genade spreekt de Heer waarheid uit, maar tevens geeft Hij haar, tot wie zijn genade zich richt, kracht om dat te verdragen, te belijden en om zich er in te verheugen.

Verdrukking en benauwdheid over elke ziel van een mens die het kwade werkt, eerst van [de] Jood en ook van [de] Griek; maar heerlijkheid, eer en vrede voor ieder die het goede werkt, eerst voor [de] Jood en ook voor [de] Griek; want er is geen aanzien des persoons bij God. (Rm 2:9-11)

Maar Hij zei tot haar: Laat eerst de kinderen worden verzadigd, want het is niet juist het brood van de kinderen te nemen en het de honden voor te werpen. 28 Maar zij antwoordde en zei tot Hem: <Ja> Heer, [maar] ook de honden eten onder de tafel van de kruimels van de kinderen.

De Heer maakt haar duidelijk dat zij haar ware plaats in moet innemen, maar zij klemt zich met absoluut vertrouwen vast aan de zekerheid, dat Hij zijn plaats niet zal ontkennen. Zij was niet beter

dan een hond, maar is God niet vol mildheid en goedheid zelfs ten opzichte van de honden?

> ***29 En Hij zei tot haar: Vanwege dit woord, ga heen, de demon is uit uw dochter gegaan. 30 En toen zij was weggegaan naar haar huis, vond zij het kind op bed liggen en de demon uitgegaan.***

Het was de heerlijke dienst van de genade aan iemand die in wanhopige nood verkeerde. Door het volgende toneel wordt de genade van de Heer nog meer geïllustreerd; het vindt evenwel plaats op zijn gewone arbeidsterrein.

> ***31 En toen Hij weer uit het gebied van Tyrus was weggegaan, kwam Hij door Sidon naar de zee van Galiléa, midden door het gebied van Dekápolis. 32 En zij brachten een dove bij Hem die moeilijk sprak, en smeekten Hem deze de hand op te leggen.***

Wat een beeld van de machteloosheid waartoe de zonde de mens verlaagd heeft: onbekwaam om naar de stem van de Heer te horen, niet in staat zijn nood aan Hem te vertellen! Zulke mensen geneest de Heer onder de verachte Galileërs of ergens anders.

> ***33 En Hij nam hem van de menigte afzonderlijk, stak zijn vingers in zijn oren en na gespuwd te hebben raakte Hij zijn tong aan; 34 en Hij keek op naar de hemel, zuchtte en zei tot hem: Effatha! dat is: Word geopend! 35 En <terstond> werden zijn oren geopend en de band van zijn tong werd los en hij sprak goed. 36 En Hij gebood hun dat zij het niemand zouden zeggen; maar wat Hij hun ook gebood, zij verbreidden het des te overvloediger. 37 En zij stonden bovenmate versteld en zeiden: Hij heeft alles voortreffelijk gedaan, en Hij doet de doven horen en de stommen spreken.***

Het is steeds weer het dienstwerk van de liefde, het hart en de hand van de enig volmaakte Dienstknecht. *''Hij heeft alles voortreffelijk gedaan''*, moesten zij verwonderd zeggen.

Laten wij altijd en in alle dingen op Hem vertrouwen! Zijn rechterhand heeft ons niet vergeten. Zijn hart is niet veranderd. Hij is *''dezelfde, gisteren en heden en tot in eeuwigheid''* *(Hb 13:8)*. Mogen we dat alles naar waarde schatten: het opzien naar de hemel, het zuchten over de aarde, hoe deze noodlijdende mens vol genade en belangstelling behandeld wordt, het machtwoord van de bevrijding, de manier waarop hij genezen werd en hoe volkomen dit geschiedde. Inderdaad. *''Hij heeft alles wèl gemaakt''* *(vers 37 NBG)*.

INHOUD

Vers 1-10: Spijziging van de vierduizend

Vers 11-13: Vraag om een teken

Vers 14-21: Het zuurdeeg van de farizeeën en van Herodes

Vers 22-26: Genezing van een blinde in Bethsaïda

Vers 27-30: De belijdenis van Petrus

Vers 31-38: Eerste aankondiging van lijden, dood en opstanding

TOELICHTING

De tweede wonderbare spijziging levert natuurlijk nogmaals een getuigenis betreffende Christus als de Messias, de Herder van Israël, die zijn macht uitoefenen zal in barmhartigheid. Precies zo was het voorzegd: *''Haar voedsel zal Ik rijkelijk zegenen, haar armen zal Ik met brood verzadigen'' (Ps 132:15)*. Voor Israël was dit een veelzeggend teken.

Normaal is het een logische noodzaak dat onderdanen in het onderhoud en de statie van hun heersers voorzien, maar het bijzondere bij de Messias was, dat Hijzelf aan zijn onderdanen voedsel zou verschaffen. Zo'n heerser is er nooit geweest. En nooit zal er iemand anders kunnen zijn, die door een dergelijk teken gekenmerkt zal worden en wiens regering een dergelijk karakter zal dragen. Alleen van Christus werd geopenbaard dat Hij op zulk een genadige wijze zou voorzien in de behoeften van zijn volk. Anderen hebben het buitenland beroofd om aan eigen landgenoten met kwistige hand te kunnen uitdelen; in die gevallen was het de opbrengst van plundering. De Messias zal echter ten opzichte van Israël handelen op grond van zijn eigen almacht en liefde. Dit is de eenvoudige betekenis van *Psalm 132:15*.

De kracht van de Schrift wordt in sterke mate verzwakt door de slechte gewoonte om haar te vergeestelijken. In feite verliezen we de werkelijke betekenis van de Schrift als we ons beperken tot dergelijke toepassingen. Natuurlijk is het gerechtvaardigd als iemand een toepassing maakt die in overeenstemming is met de geest van het bedoelde Schriftwoord. Zo kunnen we *Psalm 132:15* toepassen op de zorg van Christus voor zijn gelovigen. Meer dan ooit toont Hij in deze tijd door de liefdevolle wijze, waarop Hij in de behoeften van de zijnen voorziet, de goedertierenheid, die Hem volgens deze Psalm kenmerkt.

Maar welke betekenis heeft de belofte uit *Psalm 132* tegenwoordig voor de grote massa van Gods kinderen op aarde? En wat zien zij méér in deze wonderen dan alleen een uitoefening van zijn macht op grond van erbarmen? Het is zonneklaar dat de Geest van God groot belang hecht aan deze gebeurtenis. Immers, het enige wonder dat in alle vier evangeliën vermeld wordt is de spijziging van de schare, althans de eerste keer, toen de Heer vijfduizend te eten gaf. De Heer gaf door deze wonderen een tweevoudig getuigenis dat Hij de Messias was. Als zodanig was Hij in staat en bereid om dat te doen wat het meest kenmerkend voor Hem was: zijn onderdanen te eten te geven. Dit kon geen andere vorst of koning doen, want zij zijn zelfs wat hun

eigen statie betreft gewoonlijk aangewezen op de inkomsten van hun getrouwe onderdanen.

In plaats van zijn volk Israël te belasten of de wereld te beroven van haar rijkdommen om Hem te ondersteunen, zal de Heer Jezus Christus altijd de plaats innemen van de gezegende en enige Machthebber, wiens koninkrijk gekenmerkt zal zijn door de unieke bron en voorziening van genade die in Hem aanwezig is. In die tijd zullen alle lasten weggenomen worden en de aarde zal haar opbrengst geven. Dan zal ongetwijfeld het hart van de mensen zich openen, zoals het geschreven staat in *Jesaja 60*.

Want tot u (Sion) zal de rijkdom der zee zich wenden, het vermogen van de volken zal tot u komen. Een menigte kamelen zal u overdekken, jonge kamelen van Midian en Hefa; uit Scheba zullen zij allen komen: goud en wierook zullen zij aanbrengen en de roemrijke daden des HEREN blijde verkondigen. Al de schapen van Kedar zullen zich voor u verzamelen, de rammen van Nebajoth zullen zich u ten dienste stellen; zij zullen als een welgevallig offer op mijn altaar komen en aan mijn luisterrijk huis zal ik luister verlenen. Wie zijn deze, die als een wolk komen aangevlogen en als duiven naar hun til? Want op Mij zullen de kustlanden wachten; en de schepen van Tarsis zullen de eerste zijn om uw zonen van verre aan te brengen; hun zilver en goud voeren zij mede ter ere van de naam des HEREN, uws Gods, voor de Heilige Israëls, omdat Hij u luister verleend heeft. ...
13 De heerlijkheid van de Libanon zal tot u komen, cypres, plataan en denneboom tezamen, om de plaats van Mijn heiligdom op te luisteren; en de plaats mijner voeten zal Ik heerlijk maken. ...
17 Voor koper zal Ik goud brengen, voor ijzer zilver, voor hout koper, voor stenen ijzer; Ik zal vrede tot uw overheid maken en gerechtigheid tot uw heerseres. (Js 60:5-9,13,17)

Maar hét kenmerk van het aardse koninkrijk van de Messias, waardoor het zich onderscheidt van alle andere, is de overvloed van goedertierenheid, die tot de mensen zal uitstromen. Dit zal plaatsvinden op die grote dag waarop de overwinning van de Heer over Satan compleet zal zijn. Door Goddelijke kracht zal alles voor de mensen wèl gemaakt worden. In het duizendjarig rijk zal de mens nog niet in de eeuwige toestand gebracht zijn; nog steeds zal hij een lichaam bezitten dat aan de dood onderhevig is. De mogelijkheid om kwaad te doen zal in de wereld nog zijn. De zonde zal nog in de natuur van de mens aanwezig zijn en in bijzondere gevallen zal de doodstraf worden voltrokken, namelijk als een oordeel in gevallen van flagrante zonde. Het bijzondere kenmerk van die tijd zal zijn dat de macht van het goede door Christus, de grote Koning, de overhand zal hebben over het kwaad. Er is geen strijd van het kwaad tegen het goede; de zegen van Jahweh-Messias zal uitstromen over de hele aarde, omdat Hij het hoogste gezag heeft. Al zou er op de hele aarde slechts één plekje zijn, een vergeten hoekje van de natuur, waar die stroom van zegen op *"die dag"* niet heen zou vloeien, dan zou dat nog een overwinning van het kwaad over het goede betekenen.

Uit *Openbaring 20* weten we dat de volken na het duizendjarig rijk in opstand zullen komen. Het hart van de gevallen mens zal door de weldadigheid van de Heer niet veranderd worden, ook niet doordat Hij zijn armen met brood gevoed zal hebben. Zelfs zal de heerlijkheid die Hij zal tentoonspreiden hen niet terugschrikken voor hun dwaze verzet.

En wanneer de duizend jaren voleindigd zijn, zal de satan uit zijn gevangenis worden losgelaten, en hij zal uitgaan om de naties te misleiden die aan de vier hoeken van de aarde zijn, Gog en Magog, om hen tot de oorlog te verzamelen, en hun getal is als het zand van de zee. En zij kwamen op over de breedte van de aarde en omsingelden de legerplaats van de heiligen en de geliefde stad; en er daalde vuur neer <van God> uit de hemel en verteerde hen. En de duivel die hen misleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel waar zowel het beest als de valse profeet zijn, en zij zullen dag en nacht gepijnigd worden tot in alle eeuwigheid. (Op 20:7-10)

Dan zal in het openbaar het trieste bewijs geleverd worden, dat allen die in het duizendjarig rijk niet uit God geboren zijn, nieuwe brandstof aan de satan zullen leveren om de laatste opstand tegen de Heer te doen ontvlammen. Er zal echter vuur uit de hemel dalen en, op heterdaad betrapt, zullen zij door dit vuur van Gods oordeel uit de weg geruimd worden. Hoe overweldigend is het bewijsmateriaal dat de mens nergens toe deugt, zelfs wanneer de heerlijkheid op aarde gloort. Precies zo levert de tegenwoordige boze eeuw het bewijs dat de mens nergens toe deugt doordat hij de genade veracht en misbruikt!

De Heer toonde aan dat er geen gebrek aan kracht was, juist toen Hij hier op aarde was, om de macht van zijn koninkrijk ten toon te spreiden. Hij die vijfduizend mensen kon voeden had even gemakkelijk vijf miljoen mensen kunnen voeden. Het behaagde Hem gebruik te maken van het gewoonste materiaal dat ter plaatse aanwezig was.

Hij is de Heer van alles, die gebruikt wat er is. Zo zal het ook zijn in het duizendjarig rijk: de Heer zal alle dingen nieuw maken (niet in absolute zin, maar in zekere mate); het is een schildering van het volledige werk dat alles zal voltooien.

Christenen, die alleen maar aan de hemel denken, wissen het getuigenis van een veelomvattend deel van de Schrift uit. De toekomst wordt daardoor niet alleen vaag gemaakt, maar zelfs in ernstige mate vervalst. En dit gebeurt tot in de gewichtigste en meest belangrijke onderdelen toe. Want de toekomstige eeuw zal in veel opzichten zonder weerga zijn. De gewoonte om alles toe te passen op de tegenwoordige tijd is zeer schadelijk voor ons geloof, omdat de Schrift er door onteerd wordt. Zij komt voort uit een geest van ongeloof en is er de voedingsbron van, misschien wel in even sterke mate als welke andere dwaling dan ook.

Het volgende punt waarop ik graag de aandacht wil vestigen is de bijzondere les die er in deze twee wonderbare spijzigingen ligt. Waarom worden ons twee feiten meegedeeld van bijna gelijke aard? Bij de ene gelegenheid spijzigde de Heer vijfduizend mannen en werden er twaalf korven met brokken opgeraapt en bij de andere gelegenheid werden er vierduizend gespijzigd en raapte men zeven manden vol op. Kan men iets afleiden uit deze omstandigheden? Er zijn er die al gauw zeggen dat een dergelijke vraag te nieuwsgierig is, dat men zich overgeeft aan zijn verbeeldingskracht, zelfs als we trachten de juiste betekenis af te leiden. Ik hoop echter dat niet veel van mijn lezers zo gering over het Woord van God denken.

Ik hoop niet dat zij menen, dat de meegedeelde gebeurtenissen niets meer behelzen dan de feiten op zich. De eenvoudigste voorvallen die vermeld worden moeten we overdenken en waarderen. We hebben te onderzoeken hoe ons niet alleen de feiten worden meegedeeld, maar Christus wordt voorgesteld in een moreel beginsel of vanuit een oogpunt van de bedelingen.

Laten we de Schrift echter niet beperken tot uw of mijn beperkt gezichtsveld. Laten we elk feit op prijs stellen, maar laten we geen enkele les geringschatten, die God ons door dat feit kan voorhouden. Laten we ruimte laten voor alles wat Hij gaf, met het doel dat wij er van zouden genieten. Hoe weinig een ieder van ons ook mag weten, we weten genoeg om in te staan voor de waarheid dat alle Schrift niet alleen door God is ingegeven, maar ook nuttig is om te leren. Een christen moet zich er voor hoeden dat hij zich overgeeft aan zijn favoriete punten of leerstellingen. Hij moet proberen het hele Woord en de geopenbaarde gedachten van God geestelijk te verstaan.

We mogen ons dus afvragen wat we uit de twee wonderbare spijzigingen kunnen leren, naast de bevestiging van zijn positie als Messias in zijn aardse heerlijkheid en zijn zorg voor de discipelen. Bij de spijziging van de vijfduizend zien we, dat de Heer eerst de schare spijzigt en hen daarna wegzendt. Hij stuurt de discipelen de woelige zee op, terwijl de wind tegen is en Hijzelf verlaat hen, wat zijn lichamelijke aanwezigheid betreft. De hele nacht door zwalken de discipelen op zee rond en komen zo goed als niets vooruit, terwijl Hij op de berg is en tot God bidt. Is dit niet een zeer duidelijke schildering van de toestand sinds de Heer Israël als het ware voor een tijd heeft heengezonden en Hij zijn discipelen verlaten heeft wat zijn lichamelijke aanwezigheid betreft? Hij is nu in de hemel en treedt daar voor ons tussenbeide. Hij heeft een geheel nieuwe positie ingenomen. Gedurende zijn afwezigheid in de hoge zijn de discipelen hier beneden blootgesteld aan het woeden der elementen. Wat zou op een nog duidelijker manier de huidige bedeling kunnen uitbeelden?

En toen Hij [uit het schip] ging, zag Hij een grote menigte en werd met ontferming over hen bewogen, want zij waren als schapen die geen herder hebben; en Hij begon hun vele dingen te leren. En toen het al laat was geworden, kwamen zijn discipelen tot Hem en zeiden: De plaats is woest en het is al laat; stuur hen weg, opdat zij naar [de] velden en dorpen in de omtrek gaan en voor zichzelf iets te eten kopen. Hij echter antwoordde en zei tot hen: Geeft u hun te eten. En zij zeiden tot Hem: Moeten wij voor tweehonderd denaren brood gaan kopen en hun te eten geven? Hij echter zei tot hen: Hoeveel broden hebt u? Gaat zien. En toen zij het te weten waren gekomen, zeiden zij: Vijf, en twee vissen. En Hij gebood hun dat zij hen allen in afdelingen op het groene gras zouden laten zitten. En zij gingen zitten in groepen van honderd en van vijftig. En toen Hij de vijf broden en de twee vissen had genomen, keek Hij op naar de hemel en zegende,

En als alles vergeefs schijnt te zijn, verschijnt onverwacht de Heer en komt bij hen aan boord. In *Johannes 6:21* lezen we dan: *''Terstond kwam het schip aan het land waar zij heen voeren''*. Wat kon in beeld duidelijker aanduiden dat Hij als gevolg van het ongeloof van Israël deze wereld zou verlaten om naar de hoge te gaan? Daar heeft Hij zijn plaats ingenomen als de priesterlijke Voorspraak voor de zijnen en niet als Koning over de aarde, die in de behoeften van zijn volk zou voorzien (zij waren immers niet bereid om Hem te ontvangen). Deze voorspraak zou voortduren totdat Hij terug zou komen en Zich zou voegen bij de door de storm heen en weer geslingerde discipelen; dan zou Hij overal genezing en zegen brengen *(vgl. Mk 6:34-56)*.

Daarnaast is er bij het eerste wonder sprake van *''twaalf korven''*. Ik geloof dat dit wijst op de manier waarop de mens naar voren gebracht wordt. Hij wordt tot het middel gemáakt waardoor de Heer zijn gedachten ten uitvoer brengt. Zo zal het in de toekomst gebeuren.

De tweede wonderbare spijziging heeft echter niets te maken met een voorstelling van de wegen van de Heer in de verschillende bedelingen. Hier gaat het om de zorg van de Heer, uit pure genade voor een zeker overblijfsel van het volk. Ondanks zijn verwerping als Messias toont Hij hier de mildheid en de goedertierenheid van zijn hart. In het laatste der dagen zal de Heer een overblijfsel aannemen, als de massa van het volk afvallig zal zijn. Hij zal voor hen zorgen en in hun nood voorzien. In de tussentijd wendt Hij Zich in zijn genade tot ons, die uit de heidenen zijn, en ook voor ons geldt dat het ons aan niets ontbreekt. Doch of we het nu opvatten als een aards of een hemels overblijfsel, deze geschiedenis illustreert de zekerheid van de liefdevolle zorg van de Heer voor zijn volk, nu Hij verworpen is. Er is hier geen sprake van dat Hij zijn discipelen verlaat; Hij is door alles heen bij hen.

1 In die dagen, toen er opnieuw een grote menigte was en zij niets te eten hadden, riep Hij zijn discipelen bij Zich en zei tot hen:

Het zijn hier niet de discipelen die bezorgd over de schare naar Hem toekomen. Hijzelf handelt hier op grond van zijn eigen liefdevolle gedachten. Hij zegt tot hen:

2 Ik ben met ontferming bewogen over de menigte, want zij zijn al drie dagen bij Mij gebleven en hebben niets te eten; 3 en als Ik hen nuchter naar hun huis stuur, zullen zij onderweg bezwijken, en sommigen van hen komen van ver.

Het hart van de Heer werd bewogen over hun ellende en Hij Zelf neemt hier de hele zaak in handen, hoewel Hij de discipelen het voorrecht verleent om de kanalen van zijn milddadigheid te zijn.

4 En zijn discipelen antwoordden Hem: Waarvandaan zal iemand dezen met broden kunnen verzadigen hier in een woestijn?

Daarom beantwoordt Hij de vraag van zijn discipelen met de tegenvraag.

5 En Hij vroeg hun: Hoeveel broden hebt u? Zij nu zeiden: Zeven.

Zowel aan het begin van deze spijziging *(vers 5)* als aan het einde *(vers 8)* is er sprake van *''zeven''*. Het schijnt er op te wijzen dat de aandacht hier niet gevestigd wordt op het feit dat de mens als instrument gebruikt wordt (daarvan is het getal *''twaalf''* het normale symbool

en Hij brak de broden en gaf ze aan zijn discipelen, opdat zij ze hun zouden voorzetten, en de twee vissen deelde Hij onder allen. En zij aten allen en werden verzadigd. En zij namen [de] brokken op, twaalf korven vol, en van de vissen. En zij die <de broden> hadden gegeten, waren vijfduizend mannen.
En terstond dwong Hij zijn discipelen aan boord van het schip te gaan en vooruit te varen naar de overkant, naar Bethsaïda, terwijl Hijzelf de menigte wegstuurde. En toen Hij afscheid van hen had genomen, ging Hij naar de berg om te bidden. En toen het avond was geworden, was het schip <al> midden op zee, en Hijzelf was alleen op het land. En toen Hij zag dat zij zich aftobden met het roeien, want de wind was hun tegen, kwam Hij omstreeks [de] vierde nachtwaak tot hen, terwijl Hij op de zee liep; en Hij wilde hen voorbijgaan. Toen zij Hem nu zagen lopen op de zee, meenden zij dat het een spook was, en zij schreeuwden het uit, want allen zagen Hem en waren ontsteld. Terstond echter sprak Hij met hen en zei tot hen: Hebt goede moed, Ik ben het, weest niet bang! En Hij klom bij hen in het schip en de wind ging liggen; en zij waren innerlijk <bovenmate> zeer buiten zichzelf <en verwonderden zich>; want zij waren door de broden niet verstandig geworden, maar hun hart was verhard.
En toen zij waren overgevaren naar het land, kwamen zij in Gennézareth en legden aan. En toen zij uit het schip waren gegaan, herkenden zij Hem terstond en liepen snel die hele streek rond, en zij begonnen op rustbedden de lijdenden rond te dragen waar zij hoorden dat Hij was. En waar Hij ook kwam, in dorpen of in steden of op de velden, daar legden zij de zieken op de markten en smeekten Hem of zij slechts de zoom van zijn kleed mochten aanraken; en allen die Hem aanraakten werden behouden.
(Mk 6:34-56)

in de Schrift), maar eenvoudig om aan te duiden hoe volkomen in alles voorzien was.

Zeven broden mochten gering lijken in de ogen van de mens, in Christus' oog, vol van genade en kracht, waren ze een volkomen voorziening. Bovendien ging Hij verder dan alleen maar te voorzien in de behoefte die ze op dat moment hadden. Het ging om de volmaakte zorg van de Heer voor zijn volk. Hij was met ontferming over hen bewogen.

> ***6 En Hij beval de menigte te gaan zitten op de grond. En Hij nam de zeven broden, en nadat Hij had gedankt, brak Hij ze en gaf ze aan zijn discipelen, opdat zij ze zouden voorzetten; en zij zetten ze de menigte voor. 7 En zij hadden enkele visjes; en nadat Hij had gezegend, zei Hij dat zij ook die moesten voorzetten.***

Niet alleen verzadigde Hij hen met brood, maar Hij drukte op het hele gebeuren het stempel van volkomenheid, tot lof van zijn goedertierenheid en kracht.

> ***8 En zij aten en werden verzadigd; en zij namen [de] overgeschoten brokken op, zeven manden. 9 Het waren er nu ongeveer vierduizend; en Hij stuurde hen weg. 10 En terstond ging Hij aan boord van het schip met zijn discipelen en kwam in de streek van Dalmanútha.***

Na de eerste wonderbare spijziging verliet Hij de discipelen, maar nu gaat Hij met hen mee. Hij is bij zijn discipelen, waakt over hen en bewaart hen te midden van de moeilijkheden, die door een verdorven geslacht worden veroorzaakt. Of mensen nu bijgelovig of sceptisch zijn, in beide gevallen is men even ongelovig ten opzichte van God.

> ***11 En de farizeeën liepen uit en begonnen met Hem te redetwisten en verlangden van Hem een teken uit de hemel, om Hem te verzoeken.***

Het feit dat ze om een teken vroegen, toonde aan dat zij niet serieus nagedacht hadden over de opmerkelijke wonderen, die door de Heer gewrocht waren en dat ze er geen hart voor hadden. Die wonderen moeten immers een diepe en wijdverbreide indruk nagelaten hebben. Want het is onmogelijk dat er eerst vijfduizend mannen, naast de vrouwen en de kinderen, gespijzigd werden en daarna nog eens vierduizend, zonder dat dit overal in het land ruchtbaar was geworden. Ik vermoed dat de vraag van de farizeeën voortkwam uit speculatie als gevolg van het feit dat de Heer deze wonderen gedaan had. In ieder geval begeerden zij van Hem een teken. Van Hem, die het grootste teken, zowel wat de kwantiteit als wat de kwaliteit betreft, voor hun ogen gegeven had! Konden zij een vreselijker bewijs van het ongeloof van de mens geven? Zij begeerden een teken?! Was de hele dienst van de Heer niet een teken geweest? Een teken van de hemel?! Was de Heer Zelf niet het brood van God dat uit de hemel neerdaalt? Had Hij niet de volheid van zijn liefde getoond voor zijn volk? Hier blijkt het nukkige en opstandige hart van de mens, dat ontevreden is over alles wat God geeft. Wanneer God het meest volledige aardse teken geeft, in overeenstemming met zijn woord, ten behoeve van een aards volk, dan begeren zij een teken van de hemel. De Heer behandelt deze vraag met ongewone scherpte.

> ***12 En Hij zuchtte diep in zijn geest en zei: Waarom verlangt dit geslacht een teken? Voorwaar, Ik zeg u: aan dit geslacht zal zeker geen teken worden gegeven.***

Deze weigering van de Heer treft me bijzonder. Wij weten dat hun vraag niet voortkwam uit een besef van de nood, waarin ze verkeerden. Ook verlangden zij er niet naar, dat er in hun nood voorzien werd. Wanneer iemand in zulke omstandigheden een beroep op de Heer deed, werd hij nimmer afgewezen. Hun ongeloof had echter slechts een andere vorm aangenomen. Ze waren nog even hardnekkig en vindingrijk in hun verdorvenheid om alles af te wijzen wat hen door Gods wijsheid werd aangeboden. Nog nooit tevoren was er zo'n hoeveelheid en zo'n verscheidenheid van tekenen geweest als nu. En de hoofdinhoud van elk teken was in feite zijn persoon. Ze hadden echter geen ogen om te zien en geen oren om te horen, en geen hart om datgene wat God in Christus geeft te ontvangen. Hij wendt zich daarom abrupt van hen af, gaat aan boord van een schip en vertrekt naar de andere kant.

13 En Hij verliet hen, ging weer aan boord <van het schip> en ging weg naar de overkant.

In feite was de tijd voor tekenen bijna voorbij. Er was een overvloed aan tekenen gegeven. Het is echter nooit zo geweest, dat God méér tekenen gaf dan nodig was voor de gelegenheid waarvoor ze gegeven werden. In het begin van een door God gegeven getuigenis, kunnen zij inderdaad mensen opwekken.

Zouden ze daarna echter blijven voortduren, dan zouden ze juist het morele doel, dat Hem voor ogen stond, verijdelen. Een wonder zou ophouden een wonder te zijn als het steeds zou voortduren.

Nog ernstiger was echter dit: dat de waarheid van God in elke mogelijke vorm voorgesteld was. Alle mogelijk uiterlijke bewijzen, tekenen en waarborgen waren gegeven om het uitverkoren volk te doen ontwaken, het tot stilstand te brengen en het tot God te rekken. Zij hadden geen gebrek aan tékenen, maar wat zij nodig hadden was gelóóf. Daarom waarschuwt de Heer zijn discipelen ook voor het zuurdeeg van de farizeeën en het zuurdeeg van Herodes, als Hij naar de overkant vaart.

14 En zij hadden vergeten broden mee te nemen, en behalve één brood hadden zij niets bij zich in het schip.15 En Hij gebood hun en zei: Let op <en> kijkt uit voor het zuurdeeg van de farizeeën en voor het zuurdeeg van Herodes.

Opmerkelijk is dat de sadduceeën op deze plaats niet genoemd worden. Zonder twijfel is het sadduceïsme een vreselijk kwaad, maar het is niet het allergevaarlijkste.

Het zuurdeeg van de farizeeën en eveneens dat van Herodes kan een erger karakter hebben en kan een grotere verhindering zijn om Christus te belijden. Wat is immers het zuurdeeg van de farizeeën? Het is het vasthouden aan uiterlijke godsdienstige vormen, van welke aard dan ook, waardoor de Heer en zijn Christus in de praktijk opzij geschoven worden. Het is het resultaat van de invloed der traditie en in veel opzichten kan het zelfs orthodox zijn. Maar het is meer de godsdienst, het eigen ik wat aanbeden wordt, dan de waarachtige en levende God, gekend in zijn Zoon. Het zuurdeeg van Herodes is de wereldsgezindheid, het begeren van dingen die in deze tijd een goede naam opleveren, of de gelijkvormigheid aan de wereld in stand houden. Christenen moeten zich wachten voor deze twee grote gevaren.

De discipelen begrepen de Heer niet; zij dachten dat het over broden ging!

> ***16 En zij overlegden onder elkaar <en zeiden> dat zij geen broden hadden.***

Soms verwonderen we ons dat de discipelen zo dom waren. Als we echter over onze eigen geschiedenis nadenken, onderscheiden we dan niet onze eigen botheid om het Woord van God te verstaan, onze eigen traagheid in het navolgen van en het wandelen naar zijn wil?

Helaas, het is maar al te zeer een ware voorstelling van onze eigen beperkingen en bezwaren. Het komt allemaal voort uit een gebrek aan inzicht in de waarheid, de genade en de heerlijkheid van de Heer Jezus Christus. En dát komt weer omdat we in onze levenswandel onszelf in zo'n geringe mate oordelen. Het komt door onze eigen wil, al merken we dat zelf niet, dat zijn gedachten in de Schrift zo duister voor ons zijn! Als ons oog maar eenvoudig was, als we maar leefden in een geest van nederigheid en afhankelijkheid, om niets anders te willen doen dan de Heer te volgen, dan zouden we ontdekken dat negen van de tien moeilijkheden zouden verdwijnen. We hebben echter zowel de oude natuur als de nieuwe natuur en we doen er goed aan die oude natuur meedogenloos te oordelen. Door de barmhartigheid van God zijn wij niet in het vlees, maar in de Geest *(Rm 8:9)*.

Maar u bent niet in [het] vlees maar in [de] Geest, als inderdaad Gods Geest in u woont; maar als iemand [de] Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe. (Rm 8:9)

De oude mens tracht echter binnen te dringen en de overhand te krijgen om op die wijze een gelovige te verhinderen om Christus eenvoudig en volledig te volgen. Dit was het geval bij de discipelen. Zij beschouwden de farizeeën als een achtenswaardige groep mensen. Zij waren niet bereid tot de radicale veroordeling, die de Heer over de farizeeën uitsprak. Alleen in Christus kan men van deze struikelblokken en listen bevrijd worden. Het is onmogelijk om in de praktijk in de kracht van Christus te wandelen tenzij de oude mens geoordeeld is. Onze Heer berispt de discipelen op zeer besliste wijze:

> ***17 En Hij merkte dit en zei tot hen: Waarom overlegt u dat u geen broden hebt? Begrijpt u nog niet en beseft u niet? Hebt u <nog> uw verharde hart? 18 Hebt u ogen en kijkt u niet, en hebt u oren en hoort u niet? 19 En herinnert u zich niet, toen Ik de vijf broden brak voor de vijfduizend, hoeveel volle korven met brokken u opnam? Zij zeiden tot Hem: Twaalf. 20 En toen Ik de zeven brak voor de vierduizend, hoeveel volle manden met brokken u opnam? En zij zeiden <tot Hem>: Zeven. 21 En Hij zei tot hen: Beseft u nog niet?***

Zo was het inderdaad. Onze Heer behandelt de kwestie geheel en al als een zaak van het hart en niet als een fout van het verstand. Het is belangrijk dat wij er ons zelf aan wennen om dingen te beoordelen vanuit hun morele uitgangspunten. Als wij op een verkeerde weg zijn, laten we er dan voor waken om onszelf te verontschuldigen. Als we dat wel doen, zal het ons onderweg geen voordeel opleveren, en aan het eind geen overwinning. We moeten ontdekken wat de oorzaak van de fout was. Wat was de bron ervan? Waardoor werden we er aan blootgesteld? Christus was niet onze enige beweegreden!

Ik geloof dat we nooit iets verkeerds doen, als alléén Christus ons voor ogen staat. Dit betekent niet dat het vlees niet in ons is, maar dat niet het vlees, maar de Heilige Geest, in ons kracht heeft, als Christus de enige drijfveer van ons hart is. Wat hebben pleziertjes of de achting van de wereld te betekenen voor iemand die met Christus vervuld is? Daarom verlangt de apostel Paulus voor de heiligen te Efeze zo vurig,

dat *''Christus door het geloof in uw harten woont''* *(Ef 3:17)*. Dit betekent dat zij Christus niet alleen als Heiland zouden kennen of Hem als hun Heer zouden gehoorzamen, maar dat zij Hem zouden bezitten als Iemand die in hun harten woonde door het geloof.

Het gaat er om dat we ons met Christus bezighouden met uitsluiting van al het andere: Christus, de blijvende rijkdom van ons hart. Wat is er een onderscheidingsvermogen en een kracht om te handelen naar de gedachte van Christus, waar deze gezindheid aanwezig is! En wat is het resultaat als onze wil niet geoordeeld is? Als we in de praktijk ver van de Heer denken, spreken of handelen is het resultaat dat we, alhoewel we kinderen van het licht zijn, het licht niet zien. We zijn nu licht in de Heer, maar dat licht is alleen in Hem voor ons aanwezig. Zo komt het dat we niet aan zijn wegen denken en Hemzelf niet begrijpen.

22 En zij kwamen in Bethsaïda; en zij brachten een blinde bij Hem en smeekten Hem deze aan te raken.

De genezing van de blinde man uit Bethsaïda is niet alleen opmerkelijk, maar bevat tevens een leerzame en prachtige les. Onze Heer toont, als ik het zo mag zeggen, alle mogelijke belangstelling voor zijn geval en dit zowel vóór het wonder plaatsvindt als in de wijze waarop het gebeurt.

23 En Hij nam de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp; en Hij spuwde op zijn ogen, legde zijn handen op hem en vroeg hem: Ziet u iets?

Hij handelt als iemand die zeer nauw bij de zaak betrokken is, die zich van harte met elk detail bezighoudt. Dit is in *Markus* de enige geschiedenis van een genezing die zich trapsgewijs voltrekt. Het is zelfs, voor zover ik weet, hét grote getuigenis dat de genezing van blindheid in verschillende stadia plaatsvindt. Voor iemand die nooit heeft kunnen zien, zijn twee dingen noodzakelijk. Het ene is het gezichtsvermogen, het andere is de bekwaamheid om het te gebruiken.

Zelfs wanneer een blinde het gezichtsvermogen ontvangen heeft, betekent dat nog niet automatisch dat hij kan zien. Hij zou immers niet in staat zijn afstanden te schatten of dingen die hij ziet nauwkeurig van elkaar te onderscheiden. Hiervoor is het onmisbaar dat men gewend is te zien, te vergelijken enzovoorts. Dit geldt niet alleen voor dieren, maar ook voor de mens. Wij allen leren dit op een geleidelijke wijze aan. Omdat het zich echter vanaf onze prilste jeugd ontwikkelt, is het iets dat we gemakkelijk geneigd zijn over het hoofd te zien. Iemand, die nooit iets gezien heeft en dan plotseling het gezichtsvermogen ontvangt, is aanvankelijk niet in staat alleen met zijn ogen te onderscheiden of iets rond of vierkant is; hij kan dit zelfs niet als hij wel gewend was diezelfde dingen door betasting te beoordelen.

Het schijnt mij toe, dat dit belangrijke feit aangeduid wordt in de genezing van de blinde man uit Bethsaïda. Hoewel de menselijke wetenschap door redeneren pas een paar honderd jaar geleden tot dezelfde conclusie gekomen is, wordt het in het Woord van God reeds negentien eeuwen lang stilzwijgend aangenomen.

Allereerst nam de Heer de man bij de hand en bracht hem buiten het dorp. Daarna spuwde Hij op zijn ogen en legde zijn handen op hem. In alles is Hij hier de Dienstknecht. Het is niet voldoende dát het werk

gedaan wordt, maar ook de manier waaróp het gedaan werd, moest God verheerlijken en het hart van de man die genezen werd winnen. Hoe hield de Heer rekening met de toestand van deze man! Wat een neerbuigende liefde! Wat een moeite getroostte Hij Zich, bij wijze van spreken! Eén woord was genoeg geweest. Maar de Dienstknecht, de Zoon van God, laat Zich volledig met de zaak in en vroeg de patiënt (hoewel Hij de enige was die er alles van wist en het volmaakt wist) 'of hij iets zag'. Zelfs in *Johannes 9*, waar de ogen van de blindgeborene met slijk ingesmeerd werden, volgde, nadat deze was heengegaan en zich in het badwater van Siloam gewassen had, de volledige genezing onmiddellijk. In dit geval was er echter een speciale reden, waarom de genezing niet ineens plaatsvond.

Na dit gezegd te hebben spuwde Hij op [de] grond en maakte slijk van het speeksel en streek het slijk op zijn ogen en zei tot hem: Ga heen, was u in de vijver Silóam – wat vertaald wordt: uitgezonden. Hij dan ging weg, waste zich en kwam ziende [terug]. (Jh 9:6,7)

De wijze waarop de Heer de Goddelijke macht hier uitoefende, schijnt op het eerste gezicht niet zo opvallend als in die gevallen waarin Hij gewoonlijk genas door een woord of een aanraking.

24 En hij keek op en zei: Ik zie de mensen, want ik zie ze als bomen wandelen.

Er is een groot verschil tussen een mens en een boom, maar toch kon hij ze niet onderscheiden (vooral; naar ik veronderstel, omdat hij blind geboren was). Alles was vaag voor hem. In zijn blinde toestand kon hij ongetwijfeld door betasting een mens wel van een boom onderscheiden. Hij had echter nog niet geleerd om zijn zojuist verkregen gezichtsvermogen te gebruiken. Het is nauwelijks voor te stellen, dat hij in zijn geest een mens die beweegt zou kunnen verwarren met bomen; zijn gezichtsvermogen stelde hem echter slechts in staat om te zien dat die dingen enigszins op elkaar leken. Hij zag de mensen als bomen wandelen. Tot op dat ogenblik was het een en al verwarring voor hem. Hij had uit de aard der zaak geen ervaring om met zijn ogen helder te kunnen zien.

25 Daarna legde Hij opnieuw zijn handen op zijn ogen en hij zag scherp. En hij was hersteld en zag alles duidelijk.

''Hij heeft alles voortreffelijk gedaan''. Deze uitspraak komt alleen in *Markus* voor en de inhoud ervan wordt dan ook overal in het *Markusevangelie* geïllustreerd. En dat is hier het grote punt waar het om draait. Niet alleen deed Hij alles wat Hij deed, met een onuitputtelijke energie, maar ook was de wijze waaróp Hij het deed niet minder bewonderenswaardig.

''Hij heeft alles voortreffelijk gedaan''. En nimmer werd dit op zo'n schitterende manier getoond als hier, waar de Heer voor de tweede keer de handen oplegde op de halfgeopende ogen, waardoor de blinde man uit Bethsaïda alle mensen duidelijk kon zien.

26 En Hij zond hem naar zijn huis en zei: Ga het dorp zelfs niet in.

In het volgende gedeelte vinden we de goede belijdenis, niet van de Heer voor Pontius Pilatus, maar van Petrus voor de Heer en dit tegenover een ongelovig geslacht.

27 En Jezus vertrok met zijn discipelen naar de dorpen van Caesaréa-Filippi. En onderweg vroeg Hij zijn discipelen en zei tot hen: Wie zeggen de mensen dat Ik ben? 28 Zij nu zeiden Hem aldus: Johannes de doper; en anderen: Elia; en anderen: een van de profeten.

Er heerste slechts onzekerheid en dat is alles wat de mens kan bereiken ondanks al zijn drukke en moeizame inspanningen.

Het resultaat van het pijnlijke en vermoeiende onderzoeken van dingen, die te hoog voor schepselen zijn, is slechts verwarring en bittere teleurstelling. De mens blijft daardoor in volstrekte duisternis omtrent datgene wat uiteindelijk het enige is, dat werkelijk van belang is. Sommigen zeggen dit, anderen zeggen dat, maar wie van de mensenkinderen spreekt het juiste woord of kan dat spreken?

29 En Hij vroeg hun: U echter, Wie zegt u dat Ik ben? Petrus antwoordde en zei tot Hem: U bent de Christus.

De Heer zegt hier niet, zoals in *Mattheüs 16:17,18: ''Gelukkig bent jij, Simon, Bar-Jona''* en: *''jij bent Petrus, en op deze rots zal ik mijn gemeente bouwen''*. Wat is de reden van dit verschil? Wel, Petrus zegt hier eenvoudig: *''U bent de Christus''*, in *Mattheüs* voegt hij er echter aan toe: *''de Zoon van de levende God''*. Deze belijdenis met zo'n rijke inhoud had tot gevolg, dat de Heer de genade van zijn Vader ten opzichte van Petrus erkent: *''Want vlees en bloed heeft je dat niet geopenbaard, maar mijn Vader die in de hemelen is''*. Daarop oefent de Heer ook zijn rechten uit en geeft hem de nieuwe naam: *''Petrus''*. Hij voegt er aan toe: *''Op deze rots zal Ik mijn gemeente bouwen''*. Hij was de Zoon van de levende God. Als Hij alleen maar de Christus, de Messias van Israël, geweest was, zou dat niet een voldoende basis voor de Gemeente geweest zijn. Zijn Messiaanse waardigheid mocht dan een rots zijn die voor Israël voldoende was (en in verband met die waardigheid wordt in *Psalm 2* over Hem gesproken als de Zoon van God), doch in de uitdrukking *''de Zoon van de levende God''* werd een heerlijkheid geopenbaard die veel verder ging.

Ik wil gewagen van het besluit des HEREN:
Hij sprak tot mij: Mijn zoon zijt gij;
Ik heb u heden verwekt.
Vraag Mij en Ik zal volken geven tot uw erfdeel,
de einden der aarde tot uw bezit.
Gij zult hen verpletteren met een ijzeren knots,
hen stukslaan als pottenbakkerswerk. (Ps 2:7-9)

Op hetzelfde moment dat de Heer erkend en beleden wordt in deze heerlijkheid (en dat is zijn hoogste heerlijkheid), begint Hij voor de eerste keer aan te kondigen, dat Hij zijn Gemeente zal bouwen. Dit nieuwe gebouw, dat de plaats van Israël zal innemen, omdat dat volk Christus verwerpt, is gegrond op Hemzelf. Hij is niet alleen *''de Christus''*, maar *''de Zoon van de levende God''*. Door dood en opstanding werd in overeenstemming daarmee niet alleen met kracht bewezen, dat Hij de Zoon van God was, maar werd tevens aan de Gemeente en de christen hun bijzondere karakter geschonken *(2Ko 5:15-19; Ef 1 en 2)*. En op deze rots wordt de Gemeente gebouwd.

Want de liefde van Christus dringt ons, daar wij tot dit oordeel zijn gekomen, dat Eén voor allen gestorven is; dus zijn zij allen gestorven. En Hij is voor allen gestorven, opdat zij die leven, niet meer voor zichzelf leven, maar voor Hem die voor hen is gestorven en opgewekt. Wij kennen dus van nu aan niemand naar [het] vlees; en als wij al Christus naar [het] vlees hebben gekend, dan kennen wij [Hem] nu niet meer [zo]. Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping; het oude is voorbijgegaan, zie het is <alles> nieuw geworden. En alles is uit God, die ons met Zichzelf heeft verzoend door Christus en ons de bediening van de verzoening heeft gegeven, namelijk dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend was, terwijl Hij hun overtredingen hun niet toerekende en in ons het woord van de verzoening legde. (2Ko 5:14-19)

Waaruit kon duidelijker blijken dat de Gemeente iets absoluut nieuws was? De poging om dit te rijmen met de gedachte dat de gemeente reeds in oudtestamentische tijden bestond, bewijst dat men het ware karakter van Gods tegenwoordige tempel niet kent.

Het komt er op aan dat we de punten van verschil en contrast zien. Er zijn mensen die de Joodse verplichtingen, ervaringen en verwachtingen verwarren met de heerlijkheid, die de Heer geopenbaard heeft na zijn verwerping door zijn volk. Maar zij die deze dingen verwarren met zijn heerlijkheid, geopenbaard in het *Nieuwe Testament* en met de daaruit voortvloeiende nieuwe verantwoordelijkheden en vreugden van de christen, laten weliswaar niet élke waarheid verdwijnen, maar wel ieder wezenlijk kenmerk, dat karakteristiek is voor de ene *''nieuwe mens''* *(Ef 2:15)*.

Want Hij is onze vrede, die die beiden één gemaakt en de scheidsmuur van de omheining weggebroken heeft, toen Hij in zijn vlees de vijandschap, de wet van de geboden [die] in inzettingen bestaat, te niet gedaan had, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen, vrede makend, en die beiden in één lichaam met God zou verzoenen door het kruis, terwijl Hij daardoor de vijandschap gedood heeft. (Ef 2:14-16)

Daardoor worden de speciale voorrechten en verantwoordelijkheden van een christen en van de Gemeente van God weggenomen. Als dit

dan zo is, dan toont het aan hoe belangrijk het voor ons is om acht te geven op de Schrift.

Sommigen zitten zo ingekapseld in menselijke traditie en zijn zo weinig bekend met de bedelingen van Gods heilsgeschiedenis, dat zij de gedachte dat de Gemeente deel uitmaakt van de verborgenheid, die in vroegere tijden niet bekend gemaakt was, als een ernstige dwaling verwerpen. Desalniettemin is het Woord van God hierin stellig en volmaakt duidelijk. Christenen doen er goed aan hun verwijten voor zich te houden en de Schriften te onderzoeken, opdat niet moge blijken dat zij tegen God strijden.

We hebben dus gezien, hoe wijds het perspectief is, dat door de belijdenis van Petrus in *Mattheüs* wordt geopend. De Geest van God vermeldt in *Markus* echter slechts een deel van die belijdenis en laat zelfs het meest bijzondere weg (namelijk: *''de Zoon van de levende God''*). De waarheid, dat Hij de Zoon van de levende God is, werd pas in zijn volheid vrijelijk verkondigd, nadat Hij door zijn dood en opstanding die grote waarheid bevestigd had. De grote getuige hiervan is de apostel Paulus. Het eerste getuigenis, dat hij na zijn bekering in de synagoge aflegt, is volgens *Handelingen 9:20*, dat Christus niet slechts tot Heer gemaakt is, maar dat Hij *''de Zoon van God is''*.

En terstond predikte hij in de synagogen Jezus, dat Deze de Zoon van God is. (Hd 9:20)

Paulus is het ook die in overeenstemming met deze waarheid de roeping, het wezen en de hoop van de Gemeente van God bekend heeft gemaakt.

Maar waar ik in dit gedeelte uw aandacht op wil vestigen is; dat de Heer, hoewel Petrus in *Markus* slechts zegt: *''U bent de Christus''*, aan de discipelen opdraagt om dat aan niemand te vertellen. We vinden dit verbod in alle drie de synoptische evangeliën. Het is een aanwijzing waarop we goed moeten letten. Immers, Hij had eerst gevraagd: *''Wie zegt u dat ik ben?''* En na de belijdenis van Petrus beveelt Hij hen het aan niemand te zeggen. Hoe komt dat? Daarvoor was het nu te laat. De bewijzen waren ten volle geleverd, dat Hij de Messias was. De tijd waarin Hij Zich als Messias aan het volk aanbood was voorbij. Nu was gebleken wat het volk van Hem zei, nadat zij het volledige getuigenis gehoord hadden. Er stond Hem nu iets anders te wachten, maar Hem niet alleen, ook zijn discipelen, zijn vrienden. Hij zou van hen heengaan. Hij ging Zich daarom met een ándere heerlijkheid bezighouden, die Hem toebehoort. Verworpen als *''Davids Zoon''*, werd Hij door het geloof erkend als *''de Zoon van de levende God''*, maar Hij was ook *''de Zoon des mensen''*. Hij stond op het punt vernederd te worden tot de dood toe en dit kon alleen omdat Hij mens was, maar Hij zal eenmaal naar de aarde terugkeren als de Zoon des mensen in zijn heerlijkheid *(vgl. vers 31 met vers 38)*.

30 En Hij waarschuwde hen dat zij het niemand zouden zeggen over Hem.

31 En Hij begon hun te leren dat de Zoon des mensen veel moest lijden en verworpen worden door de oudsten, de overpriesters en de schriftgeleerden en gedood worden en na drie dagen opstaan.

Terwijl Hij dus de titel van *''Christus''* laat varen, legt Hij de nadruk op zijn positie als de Zoon des mensen, d.w.z. als Degene die eerst moest lijden en dat van de kant van de leidslieden van Israël. Hij zou gedood worden en na drie dagen opstaan.

32 En Hij sprak dit woord vrijuit; ...

Hij verbiedt hen om Hem als de Messias bekend te maken. Dit getuigenis was nu ten einde, het had geen zin er nog over te spreken. De Joden hadden Hem al als de Messias afgewezen en ze zouden het straks definitief doen. Hij had hen op alle mogelijke manieren een getuigenis gegeven. Het resultaat was echter, dat Hij verworpen werd. In het bijzonder door hun godsdienstige leiders en dat op een steeds verbitterder en ongeloviger wijze. Het gevolg zou zijn, dat Hij gedood zou worden, zoals Hij het openlijk aan zijn discipelen toont. Als Zoon des mensen zou Hij weldra lijden en als Zoon des mensen zou Hij op de derde dag worden opgewekt. Zó zou zijn toekomstige heerlijkheid zijn. In overeenstemming daarmee zullen we aan het eind van dit hoofdstuk zien, dat de Zoon des mensen zal wederkomen in zijn heerlijkheid met zijn heilige engelen, wanneer Hij Zich zal schamen voor de verachters en de ongelovigen. Het zal een rechtvaardige vergelding zijn voor hen die zich voor Hem en zijn woorden geschaamd hebben, voordat Hij op die wijze komt.

Voor we dit hoofdstuk beëindigen moeten we nog iets anders opmerken, dat van enorm gewicht is. Niet alleen wordt bewezen wat de mens is (dit zien we in de Joden, de mensen met de hoogste voorrechten, in de oudsten, de priesters en de schriftgeleerden, die slechts het hardst meededen aan de hoon en de verwerping van de Zoon des mensen), maar we zien ook dat de discipelen zijn vernedering niet prettig vinden.

> ***...; en Petrus nam Hem terzijde en begon Hem te bestraffen. 33 Hij keerde Zich echter om en terwijl Hij naar zijn discipelen keek, bestrafte Hij Petrus en zei: Ga weg, achter Mij, satan; want je bedenkt niet de dingen van God, maar de dingen van de mensen.***

Wat houdt het een ernstige les in, dat de Heer juist hier Simon zo streng moet terechtwijzen. Simon, die Hij gezegend genoemd had en aan wie Hij speciale eer toegekend had, zoals we in *Mattheüs* zien. Wat zijn menselijke gedachten waardeloos, zelfs in de belangrijkste van de twaalf apostelen! Als Hij Petrus bestraft wegens zijn vleselijke afkeer van het kruis van Christus, zegt Hij: *''Ga weg achter Mij, satan''*. Want het was een ongeloof van de mens, het was zelfzucht en aanmatiging, en niet in het minst omdat het gehuld was in een vroom jasje. Hij richt zich in feite tot de satan. Nooit heeft Hij tot een gelovige gezegd: 'Ga weg', zoals Hij het eens tegen de duivel zei, toen deze zich de aanbidding aanmatigde, waarop alleen God recht heeft *(vgl. Mt 4:10)*.

Toen zei Jezus tot hem: Ga weg, satan, want er staat geschreven: '[De] Heer, uw God, zult u aanbidden en Hem alleen dienen'. (Mt 4:10)

Waarom reageerde de Heer met zulke ernstige woorden? Hier lag de valstrik, waaraan wij allen zo bloot staan, namelijk het verlangen om het eigen ik te sparen, het verkiezen van een gemakkelijk pad boven het kruis. Is het niet waar, dat we van nature liever trachten te ontsnappen aan beproeving, schande en verwerping? Dat we terugschrikken voor het lijden, dat in een wereld als deze altijd gepaard gaat met het doen van Gods wil? Gaan we niet liever een rustig, door mensen gerespecteerd pad op aarde? Hoe gemakkelijk kan iemand hierin verstrikt raken! Petrus kon niet begrijpen waarom de Messias deze smartelijke weg tot het einde toe moest gaan. Als wij daar geweest waren, zouden wij misschien nog erger dingen gedacht of gezegd hebben. Uit het protest van Petrus sprak zeker een sterke menselijke liefde. Hij had de Heer ook van harte lief. Maar, hoewel hij het zelf niet wist, was in hem de ongeoordeelde geest van de wereld aanwezig. Hij kon het niet verdragen dat hun Meester zó onteerd zou

worden en zó zou lijden. Enerzijds sprak daaruit een zeker ongeloof: zouden de oudsten, de overpriesters en de schriftgeleerden uiteindelijk werkelijk zo slecht zijn? Maar bovendien was er een gebrek aan inzicht, namelijk dat er geen andere weg was om de mens te bevrijden. Die weg was de enige manier om God te verheerlijken inzake het probleem van de zonde *(Jh 13:31)*.

Toen hij dan naar buiten was gegaan, zei Jezus: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt. (Jh 13:31)

De Heer moest lijden tot de dood toe en dit zowel door de hand van God als die van de mens. Anders was er geen redding mogelijk. En God verhoede, dat wij in iets anders zouden roemen dan alleen in het kruis, waardoor de wereld voor ons gekruisigd is en wij voor de wereld *(Gl 6:14)*.

Maar ik wil volstrekt niet roemen dan alleen in het kruis van onze Heer Jezus Christus, door Wie voor mij [de] wereld gekruisigd is en ik voor [de] wereld. (Gl 6:14)

Daarom moet een ieder weten, het volk, de schare, en evengoed de discipelen, dat de Heer Jezus dit gesproken heeft:

> ***34 En Hij riep de menigte met zijn discipelen bij Zich en zei tot hen: Als iemand Mij wil navolgen, laat hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen. 35 Want wie zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven zal verliezen ter wille van <Mij en> het evangelie, zal het behouden. 36 Want wat baat het een mens de hele wereld te winnen en zijn ziel erbij in te boeten? 37 Want wat zou een mens geven in ruil voor zijn ziel? 38 Want wie zich voor Mij en mijn woorden schaamt onder dit overspelig en zondig geslacht, voor hem zal ook de Zoon des mensen Zich schamen wanneer Hij komt in de heerlijkheid van zijn Vader, met de heilige engelen.***

INHOUD

Vers 1: Eerste aankondiging van lijden, dood en opstanding (vervolg van hoofdstuk 8)

Vers 2-13: Verheerlijking op de berg

Vers 14-29: Genezing van een maanzieke jongen

Vers 30-32: Tweede aankondiging van lijden, dood en opstanding

Vers 33-37: De grootste onder de discipelen

Vers 38-41: 'Wie niet tegen ons is ...'

Vers 42-50: Verleiding tot zonde

TOELICHTING

Het is duidelijk dat het beginvers van dit hoofdstuk nog tot de toespraak behoort, waarmee het vorige hoofdstuk eindigde. De belofte die de Heer in dit vers uitspreekt, werd vervuld op de berg:

> ***1 En Hij zei tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat er sommigen zijn van hen die hier staan, die [de] dood geenszins zullen smaken voordat zij hebben gezien dat het koninkrijk van God is gekomen met kracht.***

Wie dit wil toepassen op het beleg en de verwoesting van Jeruzalem, gaat willekeurig en ongerijmd te werk. De bijzondere vorm van deze uitspraak verdient onze aandacht. In *Mattheüs 16:28* staat: *''voordat zij de Zoon des mensen hebben zien komen in zijn koninkrijk''*. In *Lukas 9:27* is het eenvoudig *''het koninkrijk van God''*. Bij *Mattheüs* wordt de aandacht dus in het bijzonder bepaald bij de persoonlijke titel van de Heer: de Zoon des mensen, de verworpen doch verheerlijkte Mens, die zó in zijn koninkrijk komt. Bij *Lukas* gaat het, zoals gewoonlijk, om het morele karakter van het koninkrijk: het is het koninkrijk van God, niet van een mens! De uitverkoren getuigen hebben het voorrecht om de tentoonspreiding van de heerlijkheid ervan te aanschouwen. *Markus* werd echter door de Geest geleid om te spreken over de kracht waarmee het koninkrijk zou komen. Het is in wezen dezelfde waarheid die bij alle drie naar voren komt, maar elk spreekt er zó over dat het het beste aansluit bij het Goddelijke ontwerp van zijn eigen evangelie. In het evangelie van *Markus* is de Heer steeds degene die de kracht van Gods koninkrijk uitoefent. Toch houdt Hij zelfs hier, waar Hij alvast een voorproef geeft van het komende koninkrijk, zijn heerlijkheid zoveel mogelijk verborgen, hoewel Hij in feite niet verborgen kón blijven.

> ***2 En na zes dagen nam Jezus Petrus, Jakobus en Johannes mee en bracht hen afzonderlijk op een hoge berg alléén.***

Precies dezelfde getuigen, die Hij hier meeneemt en *''afzonderlijk op een hoge berg alléén''* brengt, worden later door Hem meegenomen naar Gethsémané *(zie hoofdstuk 14)*. Hoe groot is het verschil tussen de heerlijkheden op de berg en de buitengewone smart tot de dood toe in de Olijvenhof! Toch was er een nauw verband, precies zoals de aankondiging van zijn verwerping en dood voorafging aan de verheerlijking op de berg in de eerste drie evangeliën. Wat is immers zo'n onomstotelijke werkelijkheid als zijn lijden én zijn heerlijkheid?

Wat is het een zegen om in beide te rusten te midden van de lege schijn van de mensen!

> ***En Hij werd in hun bijzijn van gedaante veranderd; 3 en zijn kleren werden blinkend, hel wit, zoals geen volder op aarde wit kan maken.***

Markus wijst meer op de verandering van zijn kleding en minder op de verandering van zijn persoon dan *Mattheüs* en *Lukas* doen. Steeds stelt hij Hem voor als de Zoon, die als Dienstknecht gekomen is. Hij is volkomen in zijn diepe vernedering, maar met een even volmaakte waardigheid aanvaardt Hij wat van boven komt – een waardigheid die haar herkomst met zulk een pracht uitstraalt dat het alle aardse heerlijkheid doet verbleken. In *Mattheüs* vinden we niet het contrast met wat een volder op aarde wit kan maken, maar hij voegt er aan toe: *''En zijn gezicht straalde als de zon en zijn kleren werden wit als het licht''*. Zo gaf hij een zeer toepasselijk beeld van de allerhoogste heerlijkheid voor de grote Koning. Hoe wonderlijk is ook de beschrijving in *Lukas* aangepast aan het doel van zijn evangelie: *''En terwijl hij bad, werd het uiterlijk van zijn gezicht anders en zijn kleding werd lichtend wit''* *(Lk 9:29)*. *Lukas* is de enige die vermeldt, dat de Heer juist op dit moment Zich voor zijn Vader neerbuigt, terwijl hij ook meer dan de anderen de aandacht vestigt op het persoonlijke element in de verheerlijking op de berg.

> ***4 En hun verscheen Elia met Mozes, en zij onderhielden zich met Jezus. 5 En Petrus antwoordde en zei tot Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn, en laten wij drie tenten maken, voor U één, voor Mozes één en voor Elia één. 6 Want hij wist niet wat hij moest antwoorden, want zij waren zeer bang geworden.***

De Heer laat in dit type van Gods koninkrijk iets zien, wat de theologen in het algemeen niet graag horen, namelijk dat aardse en hemelse dingen met elkaar in verband staan, ofschoon ze in geen enkel opzicht met elkaar verward worden *(vgl. Jh 3)*.

We vinden hier de verheerlijkte gelovigen voorgesteld in de persoon van Mozes en Elia; ook vinden we hier mensen in hun nog niet veranderde natuurlijke lichamen: Petrus, Jakobus en Johannes; de centrale figuur is echter de Heer, het Hoofd van alles wat in de hemel en wat op de aarde is *(Ef 1:10)*.

> *..., dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande [de] bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder één hoofd samen te brengen in Christus; ... (Ef 1:10)*

Evenzo zal het zijn, wanneer de kracht en de komst van onze Heer Jezus Christus niet meer uitsluitend een getuigenis zal zijn in woorden van de ooggetuigen van zijn majesteit, maar gerealiseerd en tentoongespreid zal worden op de dag van de Heer.

Men toont eenvoudig geen eerbied, als men datgene wat er weldra zal zijn en waarop toen werd vooruitgezien, bespot met woorden als: 'een verfoeilijke vermenging van dingen die totaal niet bij elkaar passen'. Vanaf het begin tot aan de komst van onze Heiland toe zijn er vluchtige indrukken van de heerlijkheid gegeven en hebben hemelse wezens af en toe een kort bezoek aan de aarde gebracht. Kan men in die gebeurtenissen niets méér lezen dan uitsluitend het verhaal dat verteld wordt? Wordt het profetische woord niet bevestigd door wat er gebeurde? Verklaart dit profetische woord niet dat de voeten van Jahweh op de Olijfberg zullen staan, niet om op dat moment alle

Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het koninkrijk van God niet binnengaan. Wat uit het vlees geboren is, is vlees; en wat uit de Geest geboren is, is geest. Verwonder u niet dat Ik u gezegd heb: U moet opnieuw geboren worden. De wind waait waarheen hij wil, en u hoort zijn geluid, maar u weet niet waar hij vandaan komt en waar hij heengaat; zo is ieder die uit de Geest geboren is. Nicodémus antwoordde en zei tot Hem: Hoe kunnen deze dingen gebeuren? Jezus antwoordde en zei tot hem: Bent u de leraar van Israël en weet u deze dingen niet? Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Wij spreken wat Wij weten en Wij getuigen wat Wij hebben gezien; en u neemt ons getuigenis niet aan. Als Ik u de aardse dingen heb gezegd en u niet gelooft, hoe zult u geloven als Ik u de hemelse zeg? En niemand is opgevaren in de hemel dan Hij die uit de hemel is neergedaald, de Zoon des mensen <die in de hemel is>. (Jh 3:5-13)

dingen te doen wegsmelten, maar om Koning te zijn over de hele aarde, wanneer Hij zal komen en alle heiligen met Hem *(vgl Zc 14)*?

> *Het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, luidt het woord des HEREN: Ik zal de hemel verhoren, en die zal de aarde verhoren, en de aarde zal het koren, de most en de olie verhoren, en die zullen Jizreël verhoren. Dan zal Ik haar voor Mij zaaien in het land, en Mij ontfermen over Lo-Ruchama, en tot Lo-Ammi zeggen: Gij zijt Mijn volk. En hij zal zeggen: Mijn God! (Hs 2:20-22)*

> *...; daar Hij ons de verborgenheid van zijn wil bekend heeft gemaakt, naar zijn welbehagen, dat Hij Zich had voorgenomen in Zichzelf aangaande [de] bedeling van de volheid der tijden, om alles wat in de hemelen en wat op de aarde is onder één hoofd samen te brengen in Christus (Ef 1:9,10).*

Deze Schriftgedeelten kunnen we onmogelijk toepassen op de eeuwige toestand. Het verschilt van de eeuwige toestand evenveel als van de handelwijze van God in deze tijd. Het bijeenvergaderen van de Gemeente is helemaal nog niet een bijeenvergadering van álle dingen in de hemel en op de aarde onder één hoofd. Evenzo volgt de eeuwigheid pas als elke bedeling *(Gr. oikonomia)* voorbij is.

De enige tijd die aan bovengenoemde schriftplaatsen beantwoordt is het duizendjarige rijk, het koninkrijk van Christus. En daarop slaan ook vele andere gedeelten, bijvoorbeeld: *"Uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde"* *(NBG)*.

> ***7 En er kwam een wolk die hen overschaduwde, en er kwam een stem uit de wolk: Deze is mijn geliefde Zoon, hoort Hem. 8 En toen zij rondkeken, zagen zij plotseling niemand meer bij zich dan Jezus alleen.***

Mattheüs vermeldt: *"Deze is mijn geliefde Zoon, in Wie Ik welbehagen gevonden heb, hoort Hem". Markus* en *Lukas* laten, geleid door de Geest, de middelste zin weg. Dit heeft tot gevolg dat hier de nadruk gelegd wordt op de titel van Christus als de Zoon en op de wil van de Vader dat zij naar Hem moesten horen, niet naar Mozes en Elia, die door Petrus in zijn onverstandige voortvarendheid op één lijn met Jezus geplaatst werden. De Goddelijke uitspraak wordt bezegeld door het plotseling verdwijnen van Mozes en Elia, die de wet en de profeten voorstellen, terwijl de Heer Jezus alleen bij zijn discipelen overblijft.

> ***9 En terwijl zij van de berg afdaalden, gebood Hij hun dat zij niemand zouden vertellen wat zij hadden gezien, voordat de Zoon des mensen uit [de] doden was opgestaan. 10 En zij hielden dit woord vast, terwijl zij zich onder elkaar afvroegen wat het was: uit [de] doden opstaan.***

Al kenden zij de Schriften en Gods kracht ten aanzien van de opstanding (in tegenstelling met de sadduceeën), toch was de opstanding uit de doden voor hen stellig even nieuw als het tegenwoordig nog steeds weinig begrepen wordt door vele gelovigen. Vandaar dat de problemen van de geleerden hen in de war brachten:

> ***11 En zij vroegen Hem aldus: Waarom zeggen de schriftgeleerden dat eerst Elia moet komen? 12 Hij nu zei tot hen: Elia komt wel eerst en herstelt alles, en hoe staat er geschreven van de Zoon des mensen, dat Hij veel moet lijden en als niets geacht worden? 13 Maar Ik zeg u dat Elia ook gekomen is, en zij hebben met hem gedaan alles wat zij wilden, zoals van hem geschreven staat.***

Onze Heer betwist de waarheid niet, die door de schriftgeleerden beklemtoond werd. Maar Hij wijst op het naderbij komen van de smaad en het lijden, dat Hem Zelf te wachten stond, voordat Hij zou komen in de heerlijkheid van zijn Vader met zijn heilige engelen, en

Zie, er komt een dag voor de HERE, waarop de buit, op u behaald, binnen uw muren verdeeld zal worden. Dan zal Ik alle volken tegen Jeruzalem ten strijde vergaderen; de stad zal genomen worden, de huizen zullen worden geplunderd en de vrouwen geschonden. De helft van de stad zal wegtrekken in ballingschap, maar de rest van het volk zal in de stad niet uitgeroeid worden. Dan zal de HERE uittrekken om tegen die volken te strijden, zoals Hij vroeger streed, ten dage van de krijg; zijn voeten zullen te dien dage staan op de Olijfberg, die vóór Jeruzalem ligt aan de oostzijde; dan zal de Olijfberg middendoor splijten, oostwaarts en westwaarts, tot een zeer groot dal, en de ene helft van de berg zal noordwaarts wijken en de andere helft zuidwaarts; en gij zult de vlucht nemen in het dal mijner bergen, want het dal der bergen zal reiken tot Asel; ja, gij zult de vlucht nemen, zoals gij de vlucht genomen hebt voor de aardbeving in de dagen van Uzzia, de koning van Juda. En de HERE, mijn God, zal komen, alle heiligen met Hem. En op die dag zal er geen kostelijk licht zijn, noch verstijving; ja, het zal één dag zijn - die is bij de HERE bekend – geen dag en geen nacht; maar ten tijde van de avond zal er licht wezen. (Zc 14:1-7)

Hij laat tevens zien dat Elia in zekere zin gekomen was in de persoon van Johannes de doper. De komst van Elia zal echter strikt genomen zijn vervulling vinden in de laatste dagen, doch voor het geloof is de voorloper al gekomen, evènals de Heer Zelf. Zij die dat niet hebben willen geloven, zullen in de toekomst meemaken dat Elia zal komen én dat de Heer Zelf zal komen.

14 En toen zij bij de discipelen kwamen, zagen zij een grote menigte om hen heen, en schriftgeleerden die met hen redetwistten. 15 En terstond, toen de hele menigte Hem zag, werden zij ontsteld; en zij liepen op Hem toe en groetten Hem. 16 En Hij vroeg hun: Waarover redetwist u met hen? 17 En één uit de menigte antwoordde Hem: Meester, ik heb mijn zoon bij U gebracht die een stomme geest heeft; 18 en waar hij hem ook aangrijpt, werpt hij hem neer, en hij schuimt, knarst met zijn tanden en verstijft; en ik heb uw discipelen gezegd dat zij hem moesten uitdrijven, en zij waren er niet toe in staat.

Wat zich echter aan de voet van de berg afspeelde, verschilt wel zeer sterk van de verheerlijking op de berg, die een vooruitblik gaf van het koninkrijk. De discipelen waren omringd door een grote schare, terwijl de schriftgeleerden met hen redetwistten. En de macht die de satan over de mens heeft was onveranderd. Toen Christus bij hen kwam, stond de hele schare verbaasd, en Hijzelf nam het voor zijn discipelen op tegen de schriftgeleerden. Maar welk antwoord zou Hij aan de vader van de jongen met de stomme geest geven, nadat deze tevergeefs een beroep op de discipelen had gedaan om de kwelgeest van zijn jongen uit te drijven?

19 Hij nu antwoordde hun en zei: O ongelovig geslacht, hoe lang zal Ik nog bij u zijn? Hoe lang zal Ik u nog verdragen? Brengt hem bij Mij.

Bewonderen we niet de volmaaktheid van onze gezegende Heer? Met zijn liefde, zijn tederheid, zijn lankmoedigheid is niets te vergelijken. Toch gevoelde Hij het ongeloof, dat er de oorzaak van was, dat zij niet wisten hoe ze door afhankelijkheid van God en door zelfverloochening gebruik konden maken van de macht waardoor Satan uit zijn bolwerken geworpen kan worden! Maar zelfs hier, terwijl Hijzelf tegenwoordig was en de bevrijding nabij was, stelde Hij het geloof en het geduld op de proef.

20 En zij brachten hem bij Hem. En toen de geest Hem zag, liet hij hem terstond stuiptrekken; en op de grond gevallen wentelde hij zich, al schuimend.

Zelfs nu kwam de bestraffing van de boze macht nog niet.

21 En Hij vroeg zijn vader: Hoe lang is het al dat hem dit overkomt? 22 En hij zei: Van zijn jeugd af; en dikwijls heeft hij hem ook in [het] vuur en in [het] water geworpen om hem om te brengen; maar als U iets kunt, wees met ontferming over ons bewogen en help ons! 23 Jezus nu zei tot hem: 'Als U kunt!' - alle dingen zijn mogelijk voor hem die gelooft. 24 Terstond riep de vader van het kind <onder tranen> de woorden: Ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp!

Het was stellig slechts een zwakke belijdenis, maar het was oprecht en het hart van deze man richtte zich uitsluitend op Hem.

25 Toen nu Jezus zag dat een menigte kwam toelopen, bestrafte Hij de onreine geest en zei tot hem: Stomme en dove geest, Ik beveel je: ga uit van hem en kom niet meer in hem! 26 En terwijl [de geest] riep en [hem] hevig liet stuiptrekken, ging hij uit; en hij werd als een dode, zodat de meesten zeiden dat hij was gestorven. 27 Maar

Jezus greep hem bij de hand en richtte hem op; en hij stond op. 28 En toen Hij in huis was gegaan, vroegen zijn discipelen Hem afzonderlijk: Waarom konden wij hem niet uitdrijven? 29 En Hij zei tot hen: Dit geslacht kan door niets uitgaan dan door gebed <en vasten>.

Het is een bewonderenswaardige schildering van de wegen die Hij gaat om de mens door de macht van de genade te bevrijden – en om in het bijzonder Israël te bevrijden uit de macht van de vijand, die bijna hun ondergang had betekend. Tevens geeft Hij de discipelen een ernstige aanwijzing wat de oorzaak van hun zwakheid was. Helaas, wat wij te erkennen hebben is niet het gebrek aan kracht, maar de geringe mate waarin wij in zijn gedachten indringen.

Als we ons eigen hart volgen kunnen wij, mensen, denken aan en spreken over een heerlijkheid hier op aarde, maar dan komt het kruis deze droom wreed verstoren. Dat zien we in het volgende gedeelte.

30 En zij gingen vandaar weg en reisden door Galiléa. En Hij wilde niet dat iemand het wist; 31 want Hij leerde zijn discipelen en zei tot hen: De Zoon des mensen wordt overgeleverd in handen van mensen en zij zullen Hem doden; en na gedood te zijn zal Hij na drie dagen opstaan. 32 Zij verstonden dit woord echter niet en waren bang Hem ernaar te vragen.

In feite werden zij geheel in beslag genomen door andere gedachten en dat vormde een belemmering voor het schijnsel van Gods genade, geopenbaard in het kruis, en voor het licht dat aantoonde hoe verschrikkelijk ver de mens van God vervreemd was. De vleselijke gezindheid die er op zou uitlopen dat de mensen de Heer Jezus zouden kruisigen, was in de discipelen volop werkzaam. Maar Hij wist dat en legde het voor hun ogen bloot.

33 En zij kwamen in Kapernaüm; en toen Hij in huis was, vroeg Hij hun: Wat hebt u onderweg overlegd? 34 Zij zwegen echter, want <onderweg> hadden zij er onder elkaar woorden over gehad wie de grootste was. 35 En Hij ging zitten, riep de twaalf en zei tot hen: Als iemand [de] eerste wil zijn, zal hij [de] laatste van allen en aller dienstknecht zijn. 36 En Hij nam een kind en plaatste het in hun midden; en Hij nam het in zijn armen en zei tot hen: 37 Wie één van zulke kinderen ontvangt in mijn naam, ontvangt Mij; en wie Mij ontvangt, ontvangt niet Mij, maar Hem die Mij heeft gezonden.

En niet alleen voor de discipelen als groep was het nodig door de Meester berispt en gecorrigeerd te worden. Evenals Petrus aan het begin van dit hoofdstuk op de berg van de verheerlijking, verraadt Johannes, eer het hoofdstuk eindigt, de geest van egoïsme juist door de menselijke wijze waarop hij tracht aan Christus een hoge plaats te geven. Immers, hierdoor werd de eigenlijke heerlijkheid van Christus verhuld.

38 Johannes zei tot Hem: Meester, wij zagen iemand <die ons niet volgt,> in uw naam demonen uitdrijven, en wij hebben het hem verhinderd, omdat hij ons niet volgde. 39 Jezus echter zei: Verhindert het hem niet; want er is niemand die een kracht zal doen in mijn naam en kort daarna smadend van Mij zal kunnen spreken. 40 Want wie niet tegen ons is, is vóór ons.

Wat we hier vinden is niet hetzelfde als in *Mattheüs 12*, waar Christus verworpen wordt door het ongeloof, waartoe de satan de mensen had aangezet, een ongeloof dat blind is voor het getuigenis van de Geest van God, en dat dat getuigenis haat en lastert. Dan is elk compromis onmogelijk, elke halfslachtigheid gevaarlijk en fataal: *''Wie niet met Mij is, is tegen Mij, en wie niet met Mij bijeenbrengt, verstrooit''* (Mt

12:30). Gaat het om een keuze tussen Christus óf de macht van de duivel, waardoor het licht wordt weggenomen en gelasterd, dan is de enige veilige plaats: met Christus zijn, en het enige wat we voor Hem kunnen doen is: met Hem verzamelen. Maar wanneer een dergelijke kwestie niet aan de orde is en iemand is naar de mate van zijn kennis trouw aan de naam van de Heer – laten we hem dan met blijdschap erkennen, ook al is hij weinig bekend en weet hij misschien weinig. Laten we dan met vreugde de eer erkennen die de Heer hem zo duidelijk schenkt, ook al volgt hij óns niet. Hij is geen vijand van de naam van de Heer Jezus, want zijn naam heeft hij als de beste erkend. In een dergelijk geval zegt de Heer: *''Wie niet tegen ons is, is vóór ons''*. Wie de naam van de Heer Jezus eert, al is het maar in de kleinste dingen, zal niet vergeten worden; maar het verachten van die naam en het tot struikelen brengen van zelfs de geringste gelovige, leidt tot het verderf van de persoon die zich daaraan schuldig maakt.

41 Want wie u een beker water zal te drinken geven vanwege het feit dat u van Christus bent, voorwaar, Ik zeg u, dat hij zijn loon geenszins zal verliezen.
42 En wie één van de kleinen die <in Mij> geloven, een aanleiding tot vallen is, het zou beter voor hem zijn als een molensteen om zijn hals gedaan en hij in de zee geworpen was.

De Heer knoopt hieraan een waarschuwing vast die diep ernstig is.

43 En als uw hand u een aanleiding tot vallen is, hak die af; het is beter voor u verminkt het leven in te gaan, dan met twee handen naar de hel te gaan, naar het onuitblusbare vuur. 44 (als niet authentiek weggelaten) 45 En als uw voet u een aanleiding tot vallen is, hak die af; het is beter voor u kreupel het leven in te gaan, dan met twee voeten in de hel geworpen te worden. 46 (als niet authentiek weggelaten) 47 En als uw oog u een aanleiding tot vallen is, werp het uit; het is beter voor u met een oog het koninkrijk van God in te gaan, dan met twee ogen in de hel geworpen te worden, 48 waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust.

Het driemaal herhaalde: *''waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust''*, moet iemand die in zijn geweten geraakt is in de oren klinken als het luiden van de doodsklok die een misdadiger zijn executie aankondigt.

Laat het toch in de harten van ons die geloven een ernstige aandrang doen ontbranden voor hen die verloren gaan! *(vgl. 2Ko 5:10,11)*.

Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat ieder ontvangt wat in het lichaam is [gedaan], naardat hij heeft bedreven, hetzij goed hetzij kwaad. Daar wij dan weten hoezeer de Heer te vrezen is, overreden wij [de] mensen; maar voor God zijn wij openbaar geworden, en ik hoop dat wij ook in uw gewetens openbaar zijn geworden. (2Ko 5:10,11)

49 Want ieder zal met vuur gezouten worden.

Voor de discipelen is er echter ook een directe toepassing. Want ook al is het waar dat 'ieder met vuur gezouten zal worden', het is evenzeer waar dat 'elke offerande met zout gezouten zal worden'. Terwijl de eerste uitspraak zich, naar ik meen, tot elk mens als zodanig uitstrekt, heeft de tweede nadrukkelijk en uitsluitend betrekking op de gelovigen die voor God zijn afgezonderd.

50 Het zout is goed; als nu het zout zouteloos wordt, waarmee zult u het smakelijk maken? Hebt zout in uzelf en houdt vrede onder elkaar.

Dit is de conclusie die de Heer er aan verbindt. Wat een waardevolle en praktische aansporing! Een eerste vereiste is dat deze heilige, bederfwerende kracht in onszelf aanwezig is; en vervolgens dat we onder elkaar een geest van vrede hebben. *''[De] vrucht van [de] gerechtigheid nu wordt in vrede gezaaid voor hen die vrede maken''*, voegt Jakobus eraan toe *(Jk 3:18)*.

INHOUD

Vers 1-12: Over echtscheiding

Vers 13-16: Kinderen gezegend

Vers 17-31: De rijke man

Vers 32-34 Derde aankondiging van lijden, dood en opstanding

Vers 35-45: De voorrang onder de discipelen

Vers 46-52 Genezing van de blinde Bartimeüs

TOEPASSING

1 En Hij stond vandaar op en kwam in het gebied van Judéa en het Overjordaanse; en er kwamen opnieuw menigten bij Hem samen; en zoals Hij gewoon was, leerde Hij hen weer.

Onze Heer begint hier zijn laatste reis. Hij verlaat Galiléa en begeeft Zich naar het grensgebied van Judéa aan de overzijde van de Jordaan. Er stromen menigten tot Hem samen en Hij leert zoals Hij gewoon is. Zijn onderwijs is vol morele schoonheid en Goddelijk licht. Laten we het goed overwegen in ons hart. Bij ons is altijd de neiging tot eenzijdigheid aanwezig. Wanneer wij de bijzondere openbaring van Gods genade begrepen hebben, zijn we geneigd om de grote en onveranderlijke principes van goed en kwaad uit het oog te verliezen, ze te verwaarlozen of te verzwakken.

Wanneer we vasthouden aan datgene wat van het begin tot het einde blijft gelden, is het gevaar aanwezig, dat we niet voldoende ruimte laten voor Gods soevereine handelen in bijzondere tijden. Dit was in Christus, de waarheid Zelf, nimmer het geval. Bij Hem ging nooit het één ten koste van het ander. Toch werden niet alle dingen op eenzelfde niveau geplaatst. Want hoewel in God alles volmaakt en harmonieus is, hebben niet al zijn eigenschappen dezelfde plaats, maar de ene blinkt uit boven de andere. De Heer Jezus, de Zoon en de Dienstknecht van God, handhaaft de waarheid van God in al zijn aspecten tegen zonde en verwarring.

Allereerst houdt Hij de waarde van de huwelijksbetrekking hoog in overeenstemming met het onbesmette licht en de liefdevolle goedheid van God. Het is de belangrijkste stap in een mensenleven en de pijler waarop de maatschappij rust. Hoe dankbaar mogen we zijn, dat de Heer der heerlijkheid zich hierover heeft uitgesproken tijdens zijn gaan door deze wereld! De nood was groot. Hoe laag-bij-de-grondsen oppervlakkig was de theorie, hoe gemeen egoïstisch de praktijk; en dat nog wel in het heilige land bij hen, die hoog opgaven over hun heiligheid, die voortdurend de wet van God voor hun ogen en haar voorschriften (al of niet goed geïnterpreteerd) op hun lippen hadden. Hij was daar met zijn boodschap van liefde, een boodschap met eeuwigheidswaarde. Toch wilde Hij op zijn weg stilstaan om het licht van de hemel te laten schijnen zelfs op het pad van deze mensen met hun duistere gedachten. Hij deed dat door hen eraan te herinneren op welke wijze God de mens geschapen had. Tevens nam Hij bij de discipelen datgene weg, wat hen verhinderde te zien, hoe Hij, die God was, zou sterven.

2 En [de] farizeeën kwamen bij Hem en vroegen Hem of het een man geoorloofd is [zijn] vrouw te verstoten, - om Hem te verzoeken. 3 Hij nu antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u geboden? 4 Zij nu zeiden: Mozes heeft toegestaan een scheidbrief te schrijven en [haar] te verstoten. 5 Jezus nu zei tot hen: Om de hardheid van uw hart heeft hij u dit gebod geschreven; 6 van [het] begin van [de] schepping echter heeft Hij hen mannelijk en vrouwelijk gemaakt. 7 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten <en zijn vrouw aanhangen> en die twee zullen tot één vlees zijn', 8 zodat zij niet meer twee maar een vlees zijn. 9 Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden.

De feiten die geschiedschrijvers ons meedelen en die uit wetenschappelijk onderzoek van de door rabbijnen nagelaten werken gebleken zijn, verraden de buitensporige lichtzinnigheid van de Joden in die tijd ten opzichte van het huwelijk. De ware verplichtingen van deze band waren onbekend en de positie van een vrouw was niet vaster dan die van een slaaf, áls ze al zo vast was. De Heer Jezus vraagt wat Mozes geboden heeft; zij antwoorden wat Mozes toegelaten heeft. Onze Heer laat hierdoor duidelijk zien, dat Mozes dat zo geschreven had wegens de hardheid van hun hart.

Inderdaad, de wet heeft niets tot volmaaktheid gebracht. Niet alleen in het evangelie, maar al in het begin van de schepping blijkt hoe God werkelijk denkt over het huwelijk: Hij maakte hen als man en vrouw. En hoe bewonderenswaardig past de Heer niet alleen dit feit uit *Genesis 1*, maar ook de woorden uit *Genesis 2:24* toe!

En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen. En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; ... (Gn 1:27)

Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn. (Gn 2:24)

Alle andere natuurlijke verplichtingen, zelfs die welke betrekking hebben op de verhouding van kinderen tot hun ouders, moesten voor die van het huwelijk wijken. De *vijf boeken van Mozes* bewezen dat zowel in beginsel als in de geschiedenis. De huwelijksrelatie was vanaf het begin onontbindbaar. Man en vrouw waren niet langer twee, maar één vlees, ook al waren ze in geestelijk opzicht geen eenheid. Dit was niet alleen maar iets wat Adam gezegd had, het was iets wat God gedaan had; en als Hij iets samengevoegd heeft, dan mag de mens dat niet scheiden. Aldus luidde de duidelijke en prachtige uitleg, die de Heer gaf aan hen die hun voordeel probeerden te doen met iets wat voor een tijd was toegelaten. Datgene, wat door een wettische geest verdraaid wordt tot eigengerechtigheid enerzijds en tot genotzucht anderzijds, komt pas door genade en waarheid goed tot zijn recht. In huis, zoals alleen *Markus* ons meedeelt, geeft de Heer aan de discipelen het afdoende antwoord:

10 En in huis vroegen zijn discipelen Hem opnieuw hierover. 11 En Hij zei tot hen: Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel jegens haar. 12 En als zij na haar man verstoten te hebben met een andere trouwt, pleegt zij overspel.

Hier zien we de zonde, de duistere tegenhanger in deze betrekking. Geen enkele vergunning van de kant van de mens kan de ontbinding van die band mogelijk maken zolang beide partners in leven zijn.

De volgende gebeurtenis is prachtig, vol van Goddelijke genade. We kunnen er ook veel uit leren, omdat hier niet de farizeeën, maar de discipelen in een pijnlijke botsing komen met de gezindheid van de Meester.

13 En zij brachten kinderen bij Hem, opdat Hij hen zou aanraken; de discipelen echter bestraften hen. 14 Toen Jezus echter dit zag, nam Hij het [hun] zeer kwalijk en zei <bestraffend> tot hen: Laat de kinderen bij Mij komen, verhindert ze niet, want van de zodani-

gen is het koninkrijk van God. 15 Voorwaar, Ik zeg u: wie het koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal er geenszins binnengaan. 16 En Hij nam ze in zijn armen, legde zijn handen op hen en zegende hen.

Markus laat in het bijzonder de ernstige ontstemming van de Heer uitkomen. En geen wonder. Ook daarin bleek zijn volmaaktheid. Zij verrieden ten eerste de hoge dunk die ze, alsof ze rabbi's waren, van zichzelf hadden; ze hechtten veel belang aan uiterlijke vormen en aan kennis, maar ze zagen de macht van de genade en de openbaring van Gods liefde over het hoofd. Ten tweede stelden zij zich in zijn plaats. Zij stelden Hem en de God van alle genade, die Hem gezonden had, alsook het wezenlijke karakter van het koninkrijk, dat Hij weldra zou oprichten, verkeerd voor. Ze lieten notabene niet toe dat kleine kinderen tot Hem kwamen! Niet alleen is het koninkrijk Gods voor zulke kinderen, maar een ieder die het koninkrijk Gods niet als een klein kind ontvangt, zal er niet binnengaan! Zo luidt de ernstige uitspraak van de Heer.

Niets te zijn is nu juist precies de voorwaarde om binnen te gaan. Mogen ook wij geloof hebben om onze kleine kinderen samen met onszelf voor Hem te plaatsen en te rekenen op zijn zekere zegen!

In het volgende gedeelte ontmoeten we een rijke jongeman die echte, diepgaande belangstelling voor de Heer had.

17 En toen Hij naar buiten ging, de weg op, liep iemand snel op Hem toe; en hij viel voor Hem op de knieën en vroeg Hem: Goede Meester, wat moet ik doen om eeuwig leven te beërven?

Er was bij deze man geen gebrek aan oprechtheid. Hij schoot niet tekort in eerbetoon ten opzichte van iemand, van wie hij instinctief aanvoelde, dat Hij zijn meerdere was. Ook was er bij hem geen luiheid aanwezig; hij had er wel wat moeite voor over. Het was hem ernst. Hij had een oprecht respect voor de Heer Jezus, die hij als een rechtvaardig man beschouwde. Er was bij hem een eerlijk verlangen een nieuwe les te leren en een nieuwe stap te zetten in het doen van goede dingen. We zien hier een natuurlijke mens die zijn best doet. Hij was echter fundamenteel op het verkeerde spoor; want zijn vraag ging er vanuit, dat de mens zoals hij is, goed is en goed kan doen. Juist de manier waarop hij de Heer Jezus begroette, bewees, dat hij niet wist wie de Heer Jezus was. Vandaar dat hij noch de waarheid omtrent God, noch de waarheid omtrent de mens kende.

Als deze jonge overste geloofd had, dat Hij de Zoon van de levende God was, dan had hij Hem niet aangesproken met *''Goede Meester''*. Een dergelijke aanspreekvorm is zeker passend als het een gewaardeerd en geëerd leraar betreft, maar het is nutteloos en zelfs ongepast wanneer iemand zich richt tot Hem, die Gode gelijk was en God Zelf was. Hij had echter nimmer beseft hoe verdorven de mens was, hoe totaal, hopeloos zondig het mensenhart was in het oog van God.

Daarom voelde hij geen behoefte aan iemand als de Heer Jezus: Iemand die, tegelijk God én Mens, in Goddelijke liefde neerdaalde tot de diepten van de zonde en die in Goddelijke gerechtigheid verheven is tot de troon van God. Iemand, die op aarde alles leed van de kant van God ten behoeve van de schuldige mens, opdat Hij de mens verlost, verzoend, gerechtvaardigd en verheerlijkt door en met Zichzelf in de hemel zou kunnen hebben. Iemand, die in alle dingen God heeft verheerlijkt!

De eer die de rijke jongeling Hem bewees, maar die de enige juiste grondslag miskende, werd daarom door onze Heer niet aanvaard. Hij waakte nauwgezet voor de waarheid en evenzeer voor de heerlijkheid van God. Als Christus niet God zou zijn, dan zou Hij niet goed zijn; als Hij goed is, dan is Hij God.

> ***18 Jezus echter zei tot hem: Waarom noemt u Mij goed? Niemand is goed dan Eén: God. 19 De geboden kent u: U zult niet doden, u zult geen overspel plegen, u zult niet stelen, u zult niet vals getuigen, <u zult niemand te kort doen,> eer uw vader en uw moeder. 20 Hij nu zei tot Hem: Meester, dit alles heb ik onderhouden van mijn jeugd af. 21 Jezus nu keek hem aan en had hem lief, ...***

Het is frappant dat deze twee dingen hier na elkaar genoemd worden: het nogal strenge antwoord van de Heer, en het feit dat Hij hem aanzag en hem liefhad. Het ene laat zien hoe Hij optreedt tegen een vriendelijk mens, die tracht in te dringen in dingen waarvan hij geen weet heeft. Het andere toont, dat noch de strenge berisping, noch de wetenschap dat de jongeling geen geloof had en bedroefd zou heengaan, de liefde van de Heiland verhinderde voor datgene wat aangenaam en aantrekkelijk was in de menselijke natuur.

Onze Heer schonk de volle waarde aan het feit dat de jongeling de geboden geëerd had, en dat spreekt Hij ook niet tegen. Hij antwoordt hem echter op de grondslag, die hij zelf had gekozen, niet als een overtuigde zondaar met een verbroken hart, die vraagt wat hij moet doen om gered te worden, maar als een onberispelijk man, die zich van niets verkeerds in zijn leven bewust is; iemand die verlangt naar de nog uitnemender weg van de Heer Jezus, die in zijn ogen daar nog bovenuit ging.

> ***... en Hij zei tot hem: Eén ding ontbreekt u: ga heen, verkoop alles wat u hebt en geef het aan <de> armen, en u zult een schat hebben in <de> hemel, en kom, volg Mij.***

De Heer Jezus heeft oneindig veel meer gedaan dan dit. Want hoewel Hij rijk was, is Hij om onzentwille arm geworden, opdat wij door zijn armoede rijk zouden worden *(2Ko 8:9)*.

Want u kent de genade van onze Heer Jezus Christus, dat Hij, terwijl Hij rijk was, ter wille van u arm is geworden, opdat u door zijn armoede rijk zou worden. (2Ko 8:9)

Deze overste kende echter de genade van onze Heer niet, hoewel hij zijn onuitsprekelijke, morele schoonheid wel móest zien. Hij kende Zijn genade echter niet, omdat zijn heerlijkheid hem onbekend was. Wat besefte hij er weinig van, zelfs toen hij voor Jezus neerknielde, dat hij tegenover Iemand stond, die *''in [de] gestalte van God zijnde, het geen roof geacht heeft God gelijk te zijn, maar Zichzelf ontledigd heeft en [de] gestalte van een slaaf aannemend, de mensen gelijk wordend. En uiterlijk als een mens bevonden heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam wordend tot [de] dood, ja, [tot de] kruisdood''* *(Fp 2:5-8)*. Christus, die ontkende dat er in iemand iets goeds was, behalve in God, is Zelf niet teruggedeinsd voor de test die Hij aan deze overste, die het goede zocht te doen, voorhield. Hoe vér bleef echter dat éne, wat die jonge en vurige Jood ontbrak, verwijderd van de weg die de Heer Jezus ging, zowel in zijn leven als in zijn dood.

Toch was dit nog veel te veel gevraagd van deze man, die misschien wel, voorzover we dat lezen, de meest sympathieke mens was die ooit het pad van onze Heer gekruist heeft. Het droevige geluid van zijn verdwijnende voetstappen maakte het overduidelijk aan anderen, als het al niet aan zijn eigen geweten duidelijk werd, dat er hebzucht in zijn hart was. Het toonde de waarde, die hij aan zijn bezittingen

hechtte, het vertrouwen op zijn rijkdommen, het geringe verlangen van zijn hart naar een schat in de hemel. Het toonde aan dat hij liever voor zichzelf dan voor anderen zorgde, zelfs als het om de armen ging, waaraan de Heer altijd zoveel dacht. Bovenal bleek echter dat het opnemen van het kruis, het volgen van Christus, een te strenge maatstaf was waarop hij niet voorbereid was. Maar wat is de mens? In welk opzicht kan iemand op hem rekenen?

''Niemand is goed dan Eén: God''. Hoezeer is dit waar en hoe gezegend is het voor ons dat het zo is! *''Immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid''* *(Ps 39:6, SV)*. De Heer Jezus had slechts de schaduw onthuld van de Goddelijke goedertierenheid die in Hem was, en niet het wezen zelf, maar toch verteerde dat reeds de schoonheid van deze sympathieke, enthousiaste mens als door een mot.

> ***22 Hij echter werd treurig over dat woord en ging bedroefd weg, want hij had vele bezittingen.***

Inderdaad, op een mens kan niemand vertrouwen.

De grote profeet, de volmaakte bedienaar van de genade en de waarheid wendt het gebeurde ten goede aan voor de zijnen:

> ***23 En terwijl Jezus rondkeek, zei Hij tot zijn discipelen: Hoe moeilijk zullen zij die vermogen hebben het koninkrijk van God binnengaan.***

Zelfs de discipelen begrepen het niet en stonden verbaasd over zijn woorden. Ook zij wisten niet, dat er niets goeds in de mens is en dat zelfs de beste dingen van deze wereld geen enkel nut hebben voor het koninkrijk Gods.

> ***24 De discipelen nu stonden verbaasd over zijn woorden. Jezus echter antwoordde opnieuw en zei tot hen: Kinderen, hoe moeilijk is het <voor hen die op vermogen vertrouwen,> het koninkrijk van God binnen te gaan. 25 Het is gemakkelijker dat een kameel door <het> oog van <de> naald gaat, dan dat een rijke het koninkrijk van God binnengaat. 26 Zij echter stonden nog meer versteld en zeiden tot elkaar: Wie kan dan behouden worden? 27 Jezus keek hen aan en zei: Bij mensen is het onmogelijk, maar niet bij God, want alles is mogelijk bij God.***

De Heer Jezus verzwakt de kracht van de waarheid dus in geen enkel opzicht. Juist wat mensen zegeningen noemen, de zegeningen van het vlees en van de wereld, blijken hindernissen te zijn in de Goddelijke dingen. Bij mensen is dan ook redding onmogelijk. Ook hier gaat het om God, maar (geprezen zij zijn naam) alle dingen zijn mogelijk bij Hem.

Maar wat een mensen zijn wij toch. Na het ernstige gebeuren met de overste en terwijl de nog ernstige uitspraak van de Heer in de verbaasde oren van de discipelen naklonk, kwam er bij Petrus een vraag op, waaruit zijn eigen zelfingenomenheid bleek. En Petrus was nog wel iemand, die enigszins een steunpilaar leek te zijn onder degenen die het dichtst bij de Heer Jezus waren.

> ***28 Petrus begon tot Hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd. 29 Jezus zei: Voorwaar, Ik zeg u: er is niemand die [zijn] huis, broers, zusters, moeder, vader, kinderen of akkers heeft verlaten ter wille van Mij en ter wille van het evangelie, 30 die niet honderdvoudig ontvangt, nu in deze tijd: huizen, broeders, zusters, moeders, kinderen en akkers, met vervolgingen, en in de***

toekomstige eeuw eeuwig leven. 31 Vele eersten echter zullen [de] laatsten zijn, en <de> laatsten [de] eersten.

Het is goed om er op te letten dat de Heer slechts spreekt over het opgeven van natuurlijke dingen ter wille van Hem (en ter wille van het evangelie, zoals alleen in dit evangelie zeer toepasselijk wordt toegevoegd), terwijl Petrus zegt dat zij alles verlaten hebben en Hem zijn gevolgd. Alles verlaten om de beloning heeft geen waarde en houdt bovendien geen stand. Christus is de enige, die daadwerkelijke aantrekkingskracht bezit, het enige motief dat een vernieuwd hart beheerst. De weide voor de schapen is er, de kudde is er ook, maar de schapen volgen Christus, want zij kennen zijn stem. De beloning zal in de toekomst volgen, doch de gelovigen volgen niet de beloningen, maar zij volgen de Heer. Deze evangelist spreekt over de zaak van het evangelie, en hij wijst er ook op dat een trouwe martelaar honderdvoudig ontvangt in deze tijd voor wat hij verlaten heeft, met vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven. Maar, zegt de Heer, vele eersten zullen de laatsten zijn, en de laatsten de eersten. En als dit woord al vol van betekenis voor Petrus was, is het dat dan niet voor ons allemaal? Het rechtvaardige oordeel van God zal ten slotte heel wat meningen te niet doen die gegrond zijn op uiterlijke dingen.

Het is het einde van de wedloop, dat telt, niet het begin, hoewel God ten opzichte van niemand en ten opzichte van geen enkele daad onrechtvaardig is. Daarom moeten we ook hierin op God en zijn genade vertrouwen. *‘‘Niemand is goed dan Eén: God’’.*

Ze waren nu op weg naar Jeruzalem, waar de vijandschap tegen hun Meester, zoals de discipelen wel wisten, het grootst was. Vandaar dat zij verbaasd waren en Hem vol vrees volgden, toen de Heer Jezus voor hen uitging. Zij stonden verbaasd over de kalmte, waarmee Hij het gevaar tegemoet trad; zelf schrokken zij er voor terug om er aan te worden blootgesteld. Zij waren nog gehecht aan hun aardse leven, al zouden ze het graag doorgebracht hebben onder de regering van de Messias, ieder onder zijn wijnstok en zijn vijgenboom, zonder dat er iemand was die hen verschrikte. Maar het gaan van het pad, dat door de vervolging heen naar de dood leidde, was in hun ogen lang geen voorrecht of eer. Zij kenden Christus alleen nog maar *‘‘naar het vlees’’ (2Ko 5:16)*; van de heerlijkheid van zijn dood en opstanding hadden ze tot op dat ogenblik nog in het geheel geen besef.

En Hij zal richten tussen vele volkeren en rechtspreken over machtige natiën tot in verre landen. Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren. Maar zij zullen zitten, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom, zonder dat iemand hen opschrikt; want de mond van de HERE der heerscharen heeft het gesproken. (Mi 4:3,4)

Wij kennen dus van nu aan niemand naar het vlees; en als wij al Christus naar het vlees hebben gekend, dan kennen wij Hem nu niet meer zo. (2Ko 5:16)

Daarom lezen we:

32 Zij nu waren onderweg en trokken op naar Jeruzalem, en Jezus ging hun voor; en zij stonden verbaasd, ja, terwijl zij volgden, waren zij bang. En Hij nam opnieuw de twaalf tot Zich en begon hun te zeggen wat Hem zou overkomen: 33 Zie, wij trekken op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden aan de overpriesters en de schriftgeleerden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem overleveren aan de volken; 34 en zij zullen Hem bespotten, Hem bespuwen, Hem geselen en doden; en na drie dagen zal Hij opstaan.

Op deze wijze werd een volledig getuigenis gegeven, niet zo maar in het wilde weg, maar aan uitgekozen getuigen. Een getuigenis dat volmaakt beantwoordde aan de plannen van God met de mensen. *Mattheüs (hoofdstuk 20:19)* is de enige die ook de vorm van de dood aangeeft: de kruisdood. Dat past ook bij het doel van zijn evangelie, want het kruis is een ergernis voor de Joden van nature. *Lukas*

(hoofdstuk 18:31) richt in dit verband, zoals hij gewoon is, de aandacht op de vervulling van de Schriften, niet in een specifiek detail, zoals *Mattheüs* het doet, maar in z'n geheel. Ook wijst *Lukas* nog op het onbegrip van de discipelen.

Hierop komen de zonen van Zebedeüs, Jakobus en Johannes (met hun moeder zoals we uit *Mattheüs* weten).

> ***35 En Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, kwamen bij Hem en zeiden tot Hem: Meester, wij zouden willen dat U ons doet wat wij ook van U vragen. 36 Hij nu zei tot hen: Wat wilt u dat Ik u doe? 37 Zij nu zeiden tot Hem: Geef ons dat wij mogen zitten, één aan uw rechter- en één aan uw linkerhand, in uw heerlijkheid.***

Hoe vaak verraadt een vleselijke gezindheid in de gelovigen zichzelf, zelfs op het terrein van het geloof! Hoe zwak waren zij die bestemd waren om steunpilaren te zijn.

> ***38 Jezus echter zei tot hen: U weet niet wat u vraagt. Kunt u de drinkbeker drinken die Ik drink, of met de doop worden gedoopt waarmee Ik word gedoopt?***

Hoe schittert de Meester in de tegenwoordigheid van zelfs de meest hoogstaande van zijn dienstknechten! Zij wisten niet wat zij vroegen. Dit was geen vraag voor de lijdende Zoon des mensen die op weg was naar het kruis. Konden zij de drinkbeker drinken, die Hij moest drinken? Konden zij gedoopt worden met de doop, die Hem te wachten stond?

> ***39 Zij nu zeiden tot Hem: Wij kunnen het.***

Helaas, eerzucht die zelfs tot uiting komt in de dingen van het koninkrijk, wordt spoedig gevolgd door zelfvertrouwen: *''Wij kunnen het''*. Wat een antwoord! Moeten wij er ons nog over verwonderen dat ook deze twee de Heer Jezus verlieten en vluchtten toen de tijd van het kruis gekomen was?

> ***Jezus nu zei tot hen: De drinkbeker die Ik drink, zult u drinken, en met de doop waarmee Ik word gedoopt, zult u worden gedoopt; 40 maar het zitten aan mijn rechter- of aan mijn linkerhand is niet aan Mij om te geven, maar is voor hen wie het is bereid.***

Niettemin antwoordt de Heer dat ze inderdaad iets van het bittere lijden, dat Hem te wachten stond, zouden ervaren, zowel innerlijk als uiterlijk. Hij laat hen echter weten dat het niet Hem toekwam die hoge plaatsen aan zijn zijde in de heerlijkheid uit te delen. Die waren bestemd voor hen voor wie het bereid was. De Heer Jezus blijft ook hier Gods dienstknecht temidden van de mensen; Hij neemt de laagste plaats in (wat moreel gezien de hoogste plaats is) in deze wereld.

Maar als de twee zonen van Zebedeüs aldus hun onwetendheid ten aanzien van de morele heerlijkheid van Christus verraadden, hoe gedroeg de rest zich dan? Er was geen droefheid in hun hart om hun broeders.

> ***41 En toen de tien dit hoorden, begonnen zij het Jakobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.***

Hoe vaak wordt niet de hoogmoed, die er in onze eigen harten woont, openbaar door vleselijke wrevel over de hoogmoed van een ander. Zo'n uitbarsting van verontwaardiging is even onbetamelijk als het kwaad dat er de aanleiding toe was.

Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden aan de overpriesters en schriftgeleerden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem overleveren aan de volken om Hem te bespotten en te geselen en te kruisigen; en op de derde dag zal Hij worden opgewekt. (Mt 20:18,19)

Hij nu nam de twaalf tot Zich en zei tot hen: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem en alles wat door de profeten is geschreven, zal aan de Zoon des mensen worden volbracht. Want Hij zal aan de volken overgeleverd worden en bespot, mishandeld en bespuwd worden; en zij zullen Hem geselen en doden; en op de derde dag zal Hij opstaan. En zij beseften niets hiervan en dit woord was voor hen verborgen en zij begrepen niet wat gezegd werd. (Lk 18:31-34)

42 En Jezus riep hen bij Zich en zei tot hen: U weet, dat zij die beschouwd worden als oversten van de volken, over hen heersen en hun groten gezag over hen voeren. 43 Zo is het echter niet onder u; 44 maar wie onder u groot wil worden, zal uw dienstknecht zijn, en wie onder u [de] eerste wil zijn, zal slaaf van allen zijn. 45 Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven tot een losprijs voor velen.

Liefde dient, het eigen ik wil graag gediend worden. Het gaat om het motief dat ons bezielt, niet om de positie, die we innemen in de Gemeente of in de dienst voor de Heer. Ik twijfel er niet aan, dat hij die in niets ten achter gestaan heeft bij de uitnemendste apostelen, degene was die het meest van alles doortrokken was van de gezindheid, die in Christus Jezus was. En dat niet alleen in zijn eigen hart, maar ook in zijn dienst. Paulus was een slaaf van allen.

En zijn genade aan mij is niet vergeefs geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; maar niet ik, maar de genade van God met mij. (1Ko 15:10)

Zijn zij dienaars van Christus? - ik spreek als een onzinnige - ik bovenmate. In arbeid zeer overvloedig, in gevangenissen zeer overvloedig, in slagen bovenmatig veel, dikwijls in doodsgevaren. Van [de] Joden heb ik vijfmaal veertig [slagen] min één ontvangen, driemaal ben ik met roeden geslagen, eenmaal ben ik gestenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, een nacht en dag heb ik in volle zee doorgebracht. Dikwijls op reis, in gevaren van rivieren, in gevaren van rovers, in gevaren door volksgenoten, in gevaren door [de] volken, in gevaren in [de] stad, in gevaren in [de] woestijn, in gevaren op zee, in gevaren onder valse broeders; in arbeid en moeite, in waken dikwijls, in honger en dorst, in vasten dikwijls, in koude en naaktheid; behalve wat van buiten [komt], overvalt mij dagelijks de bezorgdheid over al de gemeenten. Wie is zwak, en ik ben niet zwak? Wie vindt aanleiding tot vallen, en ik brand niet? (2Ko 11:23-29)

Het was echter alleen voor de Zoon des mensen weggelegd om niet alleen te dienen, maar ook om zijn leven te geven tot een losprijs voor velen.

Er begint een nieuw gedeelte van ons evangelie. Het is de laatste keer dat de Heer Zichzelf als Messias aan het volk voorstelt. Zijn dienstwerk was ten einde. Hij wordt hier gezien als de Zoon van David *(vers 46-52)*.

46 En zij kwamen in Jericho; ...

Dit was de stad die zich als eerste verzet had tegen het binnentrekken van Israël in het land van de belofte. Jericho was echter gevallen door de geweldige kracht van God, toen zijn volk zich onderwierp aan zijn Woord. Over deze stad was een vloek uitgesproken, een vloek die ook gekomen was over hem, die haar weer herbouwd had ten koste van zijn zonen *(1Kn 16:34)*.

In zijn dagen herbouwde de Betheliet Hiël Jericho. Ten koste van Abiram, zijn eerstgeborene, grondvestte hij het; en ten koste van Segub, zijn jongste, plaatste hij haar poortdeuren - naar het woord des HEREN, dat Hij gesproken had door de dienst van Jozua, de zoon van Nun. (1Kn 16:34)

Het was ook de stad, waarvan het water door Elisa gezond gemaakt was *(2Kn 2:19-22)*.

De mannen van de stad zeiden tot Elisa: Zie toch, de ligging van de stad is goed, zoals mijn heer ziet; maar het water is slecht, en de landstreek veroorzaakt misgeboorte. Toen zeide hij: Haalt mij een nieuwe schotel en doet er zout in. Zij haalden hem er een. Daarop ging hij naar de waterwel, wierp het zout daarin en zeide: Zo zegt de HERE: Ik maak dit water gezond; daaruit zal geen dood of misgeboorte meer voortkomen. En het water werd gezond, tot op deze dag, volgens het woord, dat Elisa gesproken had. (2Kn 2:19-22)

In déze stad spreidde Hij op opmerkelijke wijze zijn liefderijke macht ten toon in antwoord op het geloof, dat Hem erkende als de beloofde Spruit en als Koning.

...; en toen Hij Jericho uitging met zijn discipelen en een aanzienlijke menigte, zat de zoon van Timeüs, Bartimeüs, een blinde bedelaar, langs de weg.

Ik twijfel er niet aan dat dit dezelfde gebeurtenis is, die ook in *Mattheüs 20:29-34* en in *Lukas 18:35-43* vermeld staat.

En toen zij Jericho uitgingen, volgde Hem een grote menigte. En zie, toen twee blinden, die langs de weg zaten, hoorden dat Jezus voorbijging, riepen ze de woorden: Erbarm U over ons, <Heer,> Zoon van David! De menigte echter waarschuwde hen dat zij zouden zwijgen; zij riepen echter des te meer en zeiden: Erbarm U over ons, Heer, Zoon van David! En Jezus bleef staan, riep hen en zei: Wat wilt u dat Ik u doe? Zij zeiden tot Hem: Heer, dat onze ogen geopend worden. Jezus nu werd met ontferming bewogen, raakte hun ogen aan, en terstond konden zij weer zien, en zij volgden Hem. (Mt 20:29-34)

Het gebeurde nu, toen Hij Jericho naderde, dat een blinde langs de weg zat te bedelen. Toen hij nu een menigte hoorde voorbijgaan, vroeg hij wat dit was. Zij nu vertelden hem dat Jezus de Nazoreeër voorbijging. En hij riep de woorden: Jezus, Zoon van David, erbarm U over mij! En zij die vooraan liepen, waarschuwden hem dat hij zou zwijgen; hij riep echter des te meer: Zoon van David, erbarm U over mij! Jezus nu bleef staan en beval dat hij bij Hem zou worden gebracht. Toen hij nu was genaderd, vroeg Hij hem: Wat wilt u dat Ik u doe? Hij nu zei: Heer, dat ik weer kan zien. En Jezus zei tot hem: Zie weer! Uw geloof heeft u behouden En onmiddellijk kon hij weer zien en hij volgde Hem, terwijl hij God verheerlijkte. (Lk 18:35-43)

De verschillen zijn echter zo groot, dat zij bij sommigen twijfels hieromtrent veroorzaakt hebben. Toch is elk verhaal volmaakt. *Mattheüs* spreekt van de genezing van twee blinden. Hij is daarin getrouw aan zijn gewoonte *(zie bijvoorbeeld Mt 8:28)* en voldoet zo aan de eis van een betrouwbaar getuigenis voor de Joden.

En toen Hij aan de overkant was gekomen, in het land van de Gadarenen, ontmoetten Hem twee bezetenen die uit de graven kwamen, zeer woest, zodat niemand in staat was langs die weg voorbij te gaan. (Mt 8:28)

Lukas deelt deze geschiedenis op een zodanige wijze mee, dat iemand bij onzorgvuldig lezen de conclusie zou kunnen trekken, dat de genezing plaatsvond toen de Heer Jericho binnenging (in plaats van toen Hij er uit kwam). De morele ordening in het evangelie van *Lukas* vereiste echter dat de geschiedenis van Zacheüs en de gelijkenis van de ponden bij elkaar geplaatst worden om de betekenis van de eerste en de tweede komst van de Heer te illustreren. Om die reden moest *Lukas* het verhaal van de blinde wel verplaatsen. *Lukas* zegt echter, zorgvuldig als hij is, niet: 'als Hij nabij Jericho kwam' (zoals sommige vertalingen het hebben), maar: *''toen Hij Jericho naderde''*, zonder te zeggen of het bij zijn komen of bij zijn weggaan was. Hij was in die omgeving. Sommige handschriften hebben: 'de zoon van Timeüs, Bartimeüs, een blinde bedelaar, zat', enz. De Sinaïticus heeft: 'blind en een bedelaar'. Zoals gewoonlijk vermeldt *Markus* de feiten en zelfs de namen met de nauwkeurigheid die hem zo zeer kenmerkt.

47 En toen hij had gehoord dat het Jezus de Nazaréner was, begon hij de woorden te roepen: Zoon van David, Jezus, erbarm U over mij!

Hoe de anderen ook hun ongeloof tot uitdrukking mochten brengen, het kon zijn geloofskreet niet doen verstommen. Het was ongetwijfeld in overeenstemming met zijn behoeften om Hem aan te roepen van wie *Jesaja* vroeger getuigd had: *''Dan zullen de ogen der blinden geopend worden''* *(Js 35:5)*. Anderen kenden deze Schriftplaats evengoed als Bartimeüs, maar hij deed een beroep op de verachte Nazaréner om die zegen te ontvangen. Zij zeiden, dat zij zagen en daarom bleef hun zonde *(Jh 9:41)*.

En zij die van de farizeeën bij Hem waren, hoorden dit en zeiden tot Hem: Zijn wij soms ook blind? Jezus zei tot hen: Als u blind was, zou u geen zonde hebben; maar nu zegt u: Wij zien; [dus] blijft uw zonde. (Jh 9:40,41)

Wat hem betreft, hij erkende dat hij ellendig en arm en blind was; desnoods wilde hij zelfs zijn kleren nog uitdoen als hij daardoor gemakkelijker de Heer kon bereiken. De mensen die hun eigen nood niet voelden, trachtten zijn onbeschaamd gedrag te overstemmen. Gód had het echter op het hart van de blinde bedelaar gebonden. En in het beroep dat Bartimeüs op de Messias deed, laakte God de ongevoeligheid van zijn volk, dat even ellendig en blind was als hij. Ja, hun toestand was nog erger, omdat zij het niet voelden en hun Koning niet erkenden. Voor hen was hij slechts Jezus van Nazareth.

48 En velen waarschuwden hem dat hij zou zwijgen; hij riep echter des te meer: Zoon van David, erbarm U over mij!

Het gebruik van deze titel is des te opvallender op deze plaats en tijd, omdat het de eerste en eigenlijk de enige keer in *Markus* is. Daarentegen is het in het evangelie van *Mattheüs* vanaf het begin iets heel gewoons. Wat er het dichtst bij komt is de aanhaling van *Psalm 110* in *Markus 12:36*.

David zelf heeft door de Heilige Geest gezegd: '[De] Heer heeft tot mijn Heer gezegd: Zit aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden onder uw voeten stel'. (Mk 12:36)

Hieruit blijkt wel hoezeer Bartimeüs door God hiertoe gebracht werd *(zie ook Mk 11:9,10)*.

En zij die vooruitgingen en zij die volgden, riepen: Hosanna! Gezegend Hij die komt in [de] naam van [de] Heer! Gezegend het komende koninkrijk van onze vader David! Hosanna in de hoogste [hemelen]! (Mk 11:9,10)

Hij is zonder twijfel een illustratie van het overblijfsel in de laatste dagen, waarvan de ogen door de Messias geopend zullen worden, voordat Hij in een openlijk erkende betrekking met Jeruzalem zal staan.

Laten we ons echter nu richten op dat wat een voorafschaduwing is van de *''goedertierenheid, die blijft tot in eeuwigheid''*. Er kwam geen berisping van de kant van de Heer Jezus! Integendeel.

> ***49 En Jezus bleef staan en zei: Roept hem; en zij riepen de blinde en zeiden tot hem: Heb goede moed, sta op, Hij roept u. 50 Hij nu wierp zijn kleed af, sprong op en kwam bij Jezus.***

Het is *Markus* en niet *Mattheüs*, die ons vertelt, dat hij zijn mantel afwierp om zo snel mogelijk aan de uitnodiging van Jezus gevolg te kunnen geven. Toch was *Mattheüs* en niet *Markus* een ooggetuige.

> ***51 En Jezus antwoordde hem en zei: Wat wilt u dat Ik u doe? De blinde nu zei tot Hem: Rabboeni, dat ik weer kan zien. 52 En Jezus zei tot hem: Ga heen, uw geloof heeft u behouden. En terstond kon hij weer zien, en hij volgde Hem op de weg.***

Alleen *Lukas* voegt nog toe wat de morele gevolgen van deze genezing waren, zowel bij Bartimeüs als bij het volk, dat het wonder zag gebeuren: hij verheerlijkte God, terwijl zij Hem prezen. Dit behoort echter geheel tot het terrein van *Lukas*, zoals elke aandachtige lezer wel moet opmerken.

INHOUD

Vers 1-11: Intocht in Jeruzalem

Vers 12-14: De vijgenboom vervloekt

Vers 15-19: Tempelreiniging

Vers 20-26: De les van de verdorde vijgenboom

Vers 27-33: Vraag over het gezag van Jezus

TOELICHTING

De Heiland vervolgt nu zijn laatste reis naar Jeruzalem. Het was de laatste keer, dat Hij Zichzelf als de Messias voorstelde. Zijn profetische opdracht was voltooid en afgewezen; het grote werk van de verzoening stond Hem nu te wachten. Tussen deze twee in komt zijn koninklijke tocht, zoals we het zouden kunnen noemen, naar de stad van de grote Koning. Maar Hij was de voorzegde profeet gelijk Mozes. Nooit had een mens gesproken als deze Mens. Hij was het tegenbeeld van alle offers en deze waren slechts een schaduwbeeld, niet de realiteit zelf van de toekomende goederen. Op grond daarvan kwam de Koning der Koningen en de Heer der Heren op een manier die volkomen verschilde van het gewone optreden van koningen, toen Hij tot zijn eigen bezitting hier beneden kwam. Hierdoor wierp Hij de vraag op – en die vraag werd ook beantwoord – of zijn eigen volk Hem zou ontvangen.

> ***1 En toen zij Jeruzalem naderden, bij Bethfagé en Bethanië aan de Olijfberg, zond Hij twee van zijn discipelen 2 en zei tot hen: Gaat naar het dorp dat tegenover u ligt, en terstond als u er ingaat, zult u een veulen vastgebonden vinden waarop geen mens ooit heeft gezeten; maakt het los en brengt het mee. 3 En als iemand tot u zegt: Waarom doet u dit?, zegt dan: De Heer heeft het nodig, en terstond zendt hij het weer hierheen.***

In dit gebeuren zien wij bij uitstek de regerende hand van God. Hij bestuurde de gevoelens van hen, die er getuige van zouden zijn, dat het ezelsveulen werd meegenomen. En evenzeer bestuurde Hij daarna de daden en de toejuichingen van de schare langs de weg. *''De mens heeft overleggingen des harten, maar het antwoord van de tong is van de HERE''* *(Sp 16:1)*. Dit is overigens zo vaak het geval, dat ik veronderstel dat de uitdrukking: *''de Heer''* hier evenals in *Markus 5:19* met opzet vaag is gelaten.

En Hij stond het hem niet toe, maar zei tot hem: Ga naar uw huis tot de uwen, en bericht hun alles wat de Heer aan u heeft gedaan, en hoe Hij Zich over u heeft erbarmd. (Mk 5:19)

De Heer had het ezelsveulen nodig, en ze mochten deze titel toepassen op Jahweh of op de Koning, die op deze wijze in zijn naam kwam. Misschien zouden ze door het geloof tot de ontdekking komen dat de Messias en Jahweh één en dezelfde was. Welnu, dat wás ook absoluut waar en het was des te beter voor hen, die tot die erkenning kwamen maar ik ben er niet zeker van, dat men zou kunnen vaststellen, dat de Geest dat ook inderdaad in één van deze beide gevallen bedoeld heeft te geven. Alleen uit de twee slotverzen van dit evangelie kan met zekerheid worden opgemaakt dat Hij wordt aangeduid als *''de Heer''*. Hoe opvallend mooi en passend is deze terughoudendheid, die *Markus* handhaaft tot hij de uiteindelijke overwinning van de Heer heeft meegedeeld. Die schoonheid blijkt er evenzeer uit dat bepaalde

uitdrukkingen vóór de grote triomf niet gebruikt worden, als wel uit het feit dat ze daarna wél gebruikt worden. Onze evangelist houdt zich immers bezig met zijn dienst hier beneden.

> ***4 En zij gingen weg en vonden een veulen vastgebonden bij een deur, buiten aan de straat, en zij maakten het los. 5 En sommigen van hen die daar stonden, zeiden tot hen: Wat doet u, dat u het veulen losmaakt? 6 Zij nu spraken tot hen zoals Jezus had gezegd; en zij lieten hen [begaan]. 7 En zij brachten het veulen naar Jezus en wierpen hun kleren daarop, en Hij ging erop zitten. 8 En velen spreidden hun kleren over de weg, en anderen takken, die zij van de velden hakten. 9 En zij die vooruitgingen en zij die volgden, riepen: 10 Hosanna! Gezegend Hij die komt in [de] naam van [de] Heer! Gezegend het komende koninkrijk van onze vader David! Hosanna in de hoogste [hemelen]!***

Het was een bijzonder schitterend getuigenis aangaande de wegen van God. Dit kwam niet alleen naar voren in de wijze waarop Hij, die te prijzen is tot in eeuwigheid, Zich verwaardigde om het volk de gelegenheid te geven om Hem aan te nemen, maar ook in de uitroepen van de schare, die volkomen op hun plaats waren, hoe weinig men ook besefte van de waarheid van hun eigen woorden of van de ernst van de toestand van hun volk en hun stad sinds die dag tot nu toe. God was temidden van hen aan het werk. Hij wilde een waar, zij het versmaad, getuigenis hebben aangaande de Koning, hoezeer deze Zichzelf ook zou vernederen. *Mattheüs 21:5* wijst in dezelfde geschiedenis op de vervulling van de profetie in de merkwaardige gebeurtenissen op die dag.

‘Zegt aan de dochter van Sion: Zie, uw koning komt tot u, zachtmoedig en gezeten op een ezelin en op een veulen, [het] jong van een lastdier’. (Mt 21:5)

‘‘In [de] hemel vrede en heerlijkheid in [de] hoogste [hemelen]’’, voegt *Lukas 19:38* toe aan de lof aan God, die de monden en de harten van de discipelen vervulde; ook vermeldt *Lukas* de weeklacht en de tranen van onze Heiland over Jeruzalem.

En toen Hij naderde en de stad zag, weende Hij over haar en zei: Och, mocht op deze <uw> dag ook u erkennen wat tot <uw> vrede [dient]. Nu is het echter verborgen voor uw ogen. (Lk 19:41,42)

Het lag meer op het terrein van *Markus* om te zeggen:

> ***11 En Hij ging Jeruzalem binnen, de tempel binnen, en nadat Hij alles rondom had bekeken, ging Hij, daar het al laat was, naar buiten naar Bethanië met de twaalf.***

Zoals zo vaak, onderscheidt *Mattheüs* de verschillende fasen in de handeling niet. Uit zijn verslag zou u niet kunnen opmaken dat de Heer op de eerste dag van zijn bezoek alleen maar alles rondom bezien heeft en dat Hij pas de volgende dag hen, die de tempel door hun kopen en verkopen ontheiligden, uitgedreven heeft. Overigens is *Mattheüs* de enige die beschrijft dat er in de tempel blinden en kreupelen tot Hem kwamen om genezen te worden *(Mt 21:14)*.

En er kwamen blinden en kreupelen bij Hem in de tempel en Hij genas hen. (Mt 21:14)

Ik weet dat sommigen getracht hebben de moeilijkheid op te lossen door aan te nemen dat *Mattheüs* ons een reiniging van de tempel meedeelt, die op de eerste dag plaatsvond, en dat *Markus* een reiniging meedeelt, die op de volgende dag plaatsvond. Maar het schijnt mij toe dat dit pertinent tegengesproken wordt door de nauwkeurigheid waarmee onze evangelist over de volgende dag spreekt. Want op die dag, niet op de eerste dag, begon Hij hen die in de tempel verkochten en kochten uit te drijven *(zie vers 12 en 15)*.

Anderzijds laat *Johannes* deze reiniging van de tempel geheel weg, maar vermeldt wel, wat geen van de overige evangelisten doet, een vroegere handeling van gelijksoortige aard, voordat de Heer met zijn openbare dienst in Galiléa begon *(Jh 2)*. Dit is echter volmaakt in overeenstemming met de hele strekking van zijn evangelie, dat als

het ware begint bij het punt, waar de andere evangelisten ons geleidelijk naar toe voeren: de volkomen verwerping van de Heer door zijn volk, dat Hem verafschuwde, terwijl Hij Zich alleen maar van hen kon afkeren.

Als wij de beschrijving van de vervloeking van de vijgenboom in *Mattheüs* vergelijken met die in *Markus*, blijkt dat ook hier *Mattheüs* twee gebeurtenissen inéén vervlecht, terwijl *Markus* ze onderscheidt.

> ***12 En de volgende dag, toen zij uit Bethanië gingen, had Hij honger. 13 En toen Hij in de verte een vijgeboom zag die bladeren had, ging Hij [kijken] of Hij daar misschien iets aan zou vinden; en daarbij gekomen vond Hij niets dan bladeren, want het was niet de tijd van de vijgen. 14 En Hij antwoordde en zei tot hem: Laat niemand meer vrucht van u eten in eeuwigheid! En zijn discipelen hoorden het.***

Wanneer het de tijd van de vijgen geweest zou zijn, dan waren de vruchten wellicht al ingezameld; maar omdat dat niet het geval was, hadden er vruchten moeten zijn, tenzij de boom onvruchtbaar was. Zo was deze boom een symbool van de Joden, die geen vruchten voor God droegen, hoewel er voor de mensen een overvloed van bewijzen van leven leek te zijn. Bladeren had de boom wél, maar geen vruchten. Daarom werd het oordeel uitgesproken; en zo als het toen bewaarheid werd in de vijgenboom, is het bewaarheid geworden in de geschiedenis van de Joden met hun nietszeggende belijdenis.

Nadat zij de vervloeking van de onvruchtbare vijgenboom hadden gehoord, kwamen ze te Jeruzalem.

> ***15 En zij kwamen in Jeruzalem; en toen Hij de tempel was ingegaan, begon Hij hen die verkochten en kochten in de tempel, uit te drijven, en de tafels van de wisselaars en de stoelen van hen die de duiven verkochten, keerde Hij om; 16 en Hij liet niet toe dat iemand een voorwerp door de tempel droeg.***

Daarop zette Hij openlijk uiteen wat er geschreven stond in *Jesaja 56:7* en *Jeremia 7:11*: Gods doel met de tempel en het misbruik dat de mens er in zijn egoïsme in de tussentijd van gemaakt had.

> ***17 En Hij leerde en zei tot hen: Staat er niet geschreven: 'Mijn huis zal een huis van gebed worden genoemd voor alle volken'? 18 U hebt er echter een rovershol van gemaakt.***

Dit profetische verwijt was niet zonder kracht, maar het viel in een aarde, die slechts doornen en distelen voortbracht, zonder enige waarde; een aarde, die de vervloeking nabij was, welke zojuist neergekomen was op de vijgeboom, die symbolisch hun toestand voorstelde, als zij al niet onder die vloek wáren.

> ***En de overpriesters en de schriftgeleerden hoorden het en zochten hoe zij Hem zouden ombrengen, want zij waren bang voor Hem, want de hele menigte stond versteld over zijn leer.***

Inderdaad, hun einde zou de verbranding zijn: niet God was in hun gedachten, maar de mens. Hun eigen ik, niet hun geweten, leidde hen. Wat een toneel! Op de rechtvaardige, uitverkoren dienstknecht, de Zoon van God, richtte zich een dodelijke haat – niet van de schare die, al was het gedachteloos en onstandvastig, tenminste nog luisterde naar de ongewone woorden van heilige verontwaardiging over de oneer die God werd aangedaan, woorden van goedheid ten opzichte van de mensen, maar woorden van strenge bestraffing voor de hoogmoedige mensen die de heilige dingen verdierven. Helaas, het waren de godsdienstige leiders, de theologen van die dagen, die terugweken

voor het licht van God. Zij probeerden het alleen maar uit te doven, om hun invloed te kunnen behouden onder de mensen, die zij niet liefhadden, maar verachtten. En is de wereld van nu of de godsdienst van de wereld beter?

Wat kon de Heer Jezus ertoe brengen nog langer op zo'n toneel te blijven, dat nog des te afstotender was, omdat het de *''heilige stad''* heette en daardoor een des te zwaarder verantwoordelijkheid had? Niets dan alleen de boodschap van heilige liefde waarmee Hij kwam. Daarom trekt Hij Zich nogmaals uit de stad terug, wanneer zijn werk voor die dag gedaan is en het laat geworden is. Alleen de vijand zou de godslasterlijke gedachte geïnsinueerd kunnen hebben, dat de reden daarvan was dat die stad voor Hem te gewijde grond was om er nog langer te blijven. Het was precies omgekeerd.

19 En toen het laat was geworden, gingen zij naar buiten, de stad uit.

20 En toen zij 's morgens vroeg voorbijgingen, zagen zij dat de vijgeboom verdord was van [de] wortels af.

Dit herinnerde Petrus aan de vervloeking die de Heer de vorige dag had uitgesproken.

21 En Petrus herinnerde het zich en zei tot Hem: Rabbi, zie, de vijgeboom die U vervloekt hebt, is verdord. 22 En Jezus antwoordde en zei tot hen: Hebt geloof in God.

Op zijn vraag dienaangaande antwoordt de Heer: *''Hebt geloof in God''*. De stijl van spreken is hier indringender dan in het *Mattheüse-vangelie*. Nu dat wat het zuiverst leek, of tenminste onder de mensen het meest geacht werd, schuldig en verdorven blijkt te zijn, hebben deze woorden voor de dienstknechten van God een diepe ernst.

23 Voorwaar, Ik zeg u, dat wie tot deze berg zegt: Word opgeheven en in de zee geworpen, en niet twijfelt in zijn hart, maar gelooft dat wat hij spreekt gebeurt, het zal hem gebeuren. 24 Daarom zeg Ik u: alles wat u maar bidt en vraagt, gelooft dat u het ontvangt, en het zal u gebeuren. 25 En wanneer u staat te bidden, vergeeft als u iets tegen iemand hebt, opdat ook uw Vader die in de hemelen is, u uw overtredingen vergeeft. 26 (weggelaten als niet authentiek)

De overpriesters dan en de farizeeën riepen de Raad bijeen en zeiden: Wat doen wij? want deze mens doet vele tekenen. Als wij Hem zo laten [begaan], zullen allen in Hem geloven; en de Romeinen zullen komen en zowel onze plaats als ons volk wegnemen. (Jh 11:47,48)

Terwijl de vijgenboom het volk symboliseert in zijn godsdienstige pretenties, waarvan de nutteloosheid nu openlijk gebleken is en als zodanig geoordeeld is door Hem, die daartoe het recht had en heeft, schijnt *''deze berg''* eerder hun 'plaats en volk' *(Jh 11:48)* aan te duiden, die zij in hun ongeloof met veel moeite onder Romeins beheer trachtten te houden.

(''Wij hebben geen koning dan de keizer''). Hoe sterk 'die berg' ook mocht lijken in de ogen van de Joden, voor het geloof van de discipelen was hij ten dode gedoemd en zou hij weldra op gewelddadige wijze worden losgerukt en verloren gaan in de zee van de heidenen. Op deze wijze wordt vastgesteld wat de uitwerking van het geloof zal zijn.

Wat echter ook nodig is (en het geloof moet dat inderdaad opbrengen), is de geest van genadige vergevingsgezindheid tegenover ieder, die ons onrecht aangedaan heeft, of ons op een andere wijze beledigd heeft *(zie vers 25 en 26)*.

In *Mattheüs* komt dit voor in de Bergrede en speciaal in het ‘onze Vader’, terwijl een illustratie van het omgekeerde, namelijk dat deze gezindheid ontbreekt, in *Mattheüs 18:21-35* naar voren komt in de gelijkenis van de onbarmhartige slaaf.

En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij onze schuldenaars hebben vergeven. (Mt 6:12)

Toen kwam Petrus bij Hem en zei tot Hem: Heer, hoe vaak zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zevenmaal? Jezus zei tot hem: Ik zeg je, niet tot zevenmaal, maar tot zeventig maal zeven. Daarom is het koninkrijk der hemelen gelijk geworden aan een koning die met zijn slaven afrekening wilde houden. Toen hij nu begon af te rekenen, werd er één bij hem gebracht die tienduizend talenten schuldig was. Daar hij echter niets had om te betalen, beval zijn heer hem te verkopen met zijn vrouw en zijn kinderen en alles wat hij had, en dat er betaald moest worden. De slaaf dan viel smekend voor hem neer en zei: <Heer,> heb geduld met mij en ik zal u alles betalen. De heer van die slaaf nu werd met ontferming bewogen, liet hem vrij en schold hem de lening kwijt. Toen die slaaf echter naar buiten ging, vond hij één van zijn medeslaven, die hem honderd denaren schuldig was; en hij pakte hem beet, greep hem bij de keel en zei: Betaal wat je schuldig bent. Zijn medeslaaf dan viel neer en smeekte hem aldus: Heb geduld met mij en ik zal je betalen. Hij wilde echter niet, maar ging weg en wierp hem in [de] gevangenis, totdat hij zou betalen wat hij schuldig was. Toen zijn medeslaven dan zagen wat er was gebeurd, werden zij zeer bedroefd; en zij gingen hun heer alles wat er gebeurd was uiteenzetten. Toen riep zijn heer hem bij zich en zei tot hem: Boze slaaf, die hele schuld heb ik je kwijtgescholden, daar je mij gesmeekt hebt; had ook jij je niet moeten erbarmen over je medeslaaf, zoals ook ik mij over jou erbarmd heb? En zijn heer werd toornig en leverde hem over aan de folteraars, totdat hij alles zou betalen wat hij <hem> schuldig was. Zo zal ook mijn hemelse Vader u doen, als u niet ieder zijn broeder van harte vergeeft. (Mt 18:21-35)

> ***27 En zij kwamen weer in Jeruzalem; en toen Hij in de tempel wandelde, kwamen de overpriesters, de schriftgeleerden en de oudsten naar Hem toe 28 en zeiden tot Hem: Op welk gezag doet U deze dingen? Of wie heeft U dit gezag gegeven om deze dingen te doen? 29 Jezus nu zei tot hen: Ik zal U één ding vragen, en antwoordt Mij, en Ik zal u zeggen op welk gezag Ik deze dingen doe. 30 Was de doop van Johannes uit [de] hemel of uit mensen? Antwoordt Mij. 31 En zij overlegden onder elkaar en zeiden: Als wij zeggen: Uit [de] hemel, zal Hij zeggen: Waarom hebt u hem <dan> niet geloofd? 32 Maar zouden wij zeggen: Uit mensen?... Zij waren bang voor de menigte, want allen hielden het ervoor dat Johannes werkelijk een profeet was. 33 En zij antwoordden Jezus en zeiden: Wij weten het niet. En Jezus zei tot hen: Dan zeg Ik u ook niet op welk gezag Ik deze dingen doe.***

Bij het volgende bezoek aan Jeruzalem wordt de Heer geconfronteerd met de overpriesters, de schriftgeleerden en de oudsten, terwijl Hij rondwandelt in de tempel. Zij vragen Hem op welk gezag Hij deze dingen deed en wie Hem dat gezag gegeven had. De Heer Jezus wil echter slechts over zijn gezag spreken, als zij zijn vraag over de doop van Johannes beantwoorden: was die uit de hemel of uit de mensen? Het was een beroep op hun geweten, maar een geweten hadden zij niet, behalve een slecht geweten, dat direct een voorbehoud maakte, bang als ze waren om zichzelf bloot te geven, maar niet bang om lichtvaardig ten opzichte van God en mensen te handelen. Ze redeneerden bij zichzelf dat zij het getuigenis van Johannes betreffende de Heer Jezus wel móesten aannemen, als zij toegaven dat zijn doop uit de hemel was. Als ze echter zouden beweren dat die doop uit de mensen was, dan zouden zij de gunst van het volk verspelen, omdat men algemeen Johannes voor een echte profeet hield. Zij gaven er daarom de voorkeur aan zichzelf te verschuilen achter een schijnbaar verstandige onwetendheid.

Wie waren ze dan wel, dat zij het gezag van Jezus in twijfel trokken? Als zij niets anders konden zeggen dan *‘‘wij weten het niet’’*, dan beleden zij daarmee hun onbekwaamheid.

Zij die de vraag over de dienstknecht niet konden oplossen, waren zeker niet in staat om de Meester te beoordelen. In feite was hun onbekwaamheid misschien nog niet zo erg als hun huichelachtige boosheid: hun wil was nog verder op de verkeerde weg dan hun verstand. De Heer had reden te over om zulke mensen te antwoorden met een dergelijke vraag! In wat voor een toestand bleken zij, die zijn gezag aan een onderzoek onderwierpen, zelf te verkeren! Gehuld in de schaduwen de schande van de door henzelf erkende onwetendheid ten aanzien van het belangrijkste godsdienstige probleem dat zich toen aan hen voordeed, kunnen zij niet anders dan te buigen voor Hem, die het onderzoek beëindigt met onuitsprekelijke waardigheid en met de meest gepaste wijsheid: *‘‘Dan zeg ik u niet op welk gezag ik deze dingen doe’’*.

O, Heer, U wist alle dingen; U wist dat deze mensen U haatten!

INHOUD

Vers 1-12: Gelijkenis van de onrechvaardige landlieden

Vers 13-17: Vraag over de keizerlijke belasting

Vers 18-27: Vraag over de opstanding

Vers 28-34: Het grote gebod

Vers 35-37: Vraag over de Zoon van David

Vers 38-40: Rede tegen de schriftgeleerden

Vers 41-44: Het offer van de weduwe

TOELICHTING

De gelijkenis waarmee dit hoofdstuk begint schetst in enkele duidelijke woorden en in scherpe lijnen de morele geschiedenis van Israël, gedurende de tijd dat het met God in betrekking stond. In het daarop volgende gedeelte zien wij hoe de verschillende groeperingen van mensen in Israël zich achtereenvolgens zelf bloot gaven, juist toen zij trachtten de Heer in verwarring te brengen. Zij waren van plan Hem te veroordelen; het resultaat was dat zijzelf veroordeeld werden.

Maar in de gelijkenis waarmee het hoofdstuk begint, zet de Heer de handelwijze van God met de natie als geheel uiteen.

1 En Hij begon tot hen in gelijkenissen te spreken: Een mens plantte een wijngaard en zette er een omheining omheen, groef een persbak en bouwde een toren; en hij verhuurde hem aan landlieden en ging buitenslands.

''Een mens plantte een wijngaard en zette er een omheining omheen''. God had van zijn kant alles gedaan om hen te geven wat van Hemzelf was, en om hen af te scheiden van de rest van de zondige mensen. Ze waren er ernstig voor gewaarschuwd om zich niet te bezoedelen met de verdorvenheden van de heidenen.

Hij *''groef een persbak''*. Alle geschikte voorbereidingen waren getroffen voor de volle resultaten van hun arbeid; ook werden zij volledig beschermd, want Hij *''bouwde een toren''*. In deze toestand verhuurde de eigenaar de wijngaard aan landlieden en *''ging buitenslands''*. De verantwoordelijkheid van het volk wordt hier voorgesteld. Het Joodse systeem hield in dat de mens op de proef gesteld werd.

2 En hij zond op de bestemde tijd een slaaf naar de landlieden, opdat hij van de landlieden ontving van de vruchten van de wijngaard.

Het gaat er hier om dat de mens moreel op de proef wordt gesteld, waarvan Israëls gedrag als voorbeeld dient. De mens is verplicht om God te geven waar Hij recht op heeft, in overeenstemming met de positie waarin God hem geplaatst heeft. Israël bezat alle mogelijke voorrechten, die zij van God ontvangen hadden. Zij hadden priesters, godsdienstige inzettingen, vastendagen, feestdagen, allerlei hulp van uitwendige aard en zelfs van tijd tot tijd een getuigenis in de vorm van wonderen. Er ontbrak hen niets, behalve Christus Zelf. Zelfs hadden zij de belofte dat Hij zou komen, en zij verwachtten Hem tot op zekere hoogte, zoals wij weten, als hun Koning. Er waren beloften aan hen gedaan en er was met hen een verbond gesloten. Niets ontbrak

hen wat er toe kon bijdragen om uit de mens iets goeds te verkrijgen. Maar kan er uit het mensenhart iets goeds voortkomen? Is de mens niet een zondaar? Is hij niet geheel en al verontreinigd en onrein? Kan er iets reins uit een onreine voortkomen? Het is onmogelijk om met de mens iets te bereiken, hoe dan ook. U kunt iets reins temidden van onreinen brengen, maar als het niets meer is dan een schepsel, wordt het zelf verontreinigd. Wanneer echter de Schepper bij de mensen komt, dan kan Hij bevrijden, doch niet door alleen maar in het midden van de mensen te komen. Daarvoor is meer nodig: zijn dood! De dood is de enige deur, waardoor er leven en verlossing voor het verlorene is.

Vervolgens laat de Heer zien wat zij aan God brachten.

3 En zij namen en sloegen hem en zonden hem met lege handen weg.

Toen Hij een slaaf gezonden had, namen zij hem en sloegen hem en zonden hem met lege handen weg. Er was geen vrucht voor God – slechts boosheid. Ze hoonden Hemzelf en brachten zijn slaven verwondingen toe.

4 En opnieuw zond hij tot hen een andere slaaf, en die verwondden zij aan het hoofd en deden hem oneer aan.

Ze zonden deze dus niet alleen met lege handen weg.

De ene zonde leidt, als hij niet geoordeeld wordt, tot een grotere zonde:

5 En hij zond een ander, en die doodden zij; en vele anderen: sommigen sloegen zij en anderen doodden zij.

Ze gleden snel verder af, het verderf tegemoet. Er restte nog slechts één manier om invloed te kunnen uitoefenen op het hart van de mens.

6 Nog een had hij, een geliefde zoon; hij zond hem als laatste tot hen en zei: Zij zullen mijn zoon ontzien.

Zou iemand, die oneindig veel hoger in waardigheid en absoluut zonder gebreken was, niet aanvaard worden? Immers, zelfs de profeten hadden fouten. Hoewel God machtig in en door hen werkte, waren zij behept met zwakheden, evenals andere mensen. Maar de Zoon was volmaakt; wat zou er gebeuren als Hij zou komen? Zij moesten toch beseffen dat de Zoon van God een oneindig veel hoger recht op hun liefdebewijzen en hun eerbied had. En dat zou ook het geval geweest zijn, als de mens niet totaal verloren was geweest. Dit is de morele les, die wat de mens betreft in het kruis aan het licht gebracht is. Toen werd bewezen, dat de mens volstrekt verdorven is. God stond toe dat dit in de praktijk tot op het hoogst door het volk Israël aangetoond werd. Uit niets bleek dat zó volkomen als uit de zending van de Zoon van God. Het op de proef stellen van de mens eindigde daarom met zijn verwerping; maar zijn verwerping betekende tegelijk hun verwerping voor God.

Het doet er niet toe op welke wijze de mens ook beproefd wordt, of hoe bevoorrecht hij is, het eindigt met het bewijs van zijn totale opstand tegen God en van zijn hopeloos verdorven toestand in Gods ogen.

7 Die landlieden echter zeiden tot elkaar: Deze is de erfgenaam; komt, laten wij hem doden en de erfenis zal van ons zijn.

Deze gelegenheid om zijn eigen wil te doen, liet de mens niet voorbij gaan! Satan bracht hem tot de wens om de wereld voor zichzelf te willen hebben. Dat is het wat de mens het liefst wil: God uitsluiten buiten zijn eigen wereld. Nooit is er een daad geweest, waardoor dit zo volledig tot uiting kwam, als toen zij de Heer Jezus kruisigden en doodden. Toen verwierp de mens God in de persoon van zijn Zoon. Vanaf die tijd is het overduidelijk bewezen, dat de mens niet alleen zwak en zondig is, maar tevens een vijand van God. Zelfs toen 'God in Christus was, de wereld met Zichzelf verzoenend' *(2Ko 5:19)*, was de mens vastbesloten in zijn keuze voor een wereld zonder God.

En alles is uit God, die ons met Zichzelf heeft verzoend door Christus en ons de bediening van de verzoening heeft gegeven, namelijk dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend was, terwijl Hij hun overtredingen hun niet toerekende en in ons het woord van de verzoening legde. (2Ko 5:18,19)

In feite maakt dit duidelijk, dat de wereld in het boze ligt. De satan, die van te voren reeds de vorst van de wereld was, werd de god van de wereld, toen Hij, die God was, werd uitgeworpen.

De mens moet een of andere god boven zich hebben. Als hij de ware God in de persoon van Christus verwerpt, wordt de satan niet slechts in feite zijn god, maar in dit geval zelfs openlijk.

8 En zij namen en doodden hem en wierpen hem buiten de wijngaard.

Nu is de tijd voorbij om de mens op de proef te stellen.

9 Wat zal de heer van de wijngaard <dan> doen? Hij zal komen en de landlieden ombrengen en de wijngaard aan anderen geven.

Er wordt hier niets gezegd over het feit of die anderen Hem de vruchten op tijd zullen opbrengen, zoals *Mattheüs 21:41* zegt.

Wanneer dan de heer van de wijngaard komt, wat zal hij met die landlieden doen? Zij zeiden tot Hem: Die kwaden zal hij een kwade dood laten sterven en de wijngaard aan andere landlieden verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen afgeven. (Mt 21:40,41)

Het gaat hier om het verbreken van de oude betrekkingen met Israël (in feite met de mens) en het geven van de bevoorrechte positie aan anderen. Maar er is nog meer: de oude landlieden worden omgebracht. Ten dele heeft dit reeds plaatsgevonden in de ondergang van het Joodse volk en van Jeruzalem.

Dit is echter nog niet alles.

10 Hebt u ook niet dit Schriftwoord gelezen: '[De] steen die de bouwlieden hebben verworpen, die is geworden tot een hoeksteen; 11 van [de] Heer is dit gebeurd en het is wonderlijk in onze ogen'?

De Geest brengt hier niet ter sprake wat verder nog zou gebeuren. De steen zou verhoogd worden: de verworpen Profeet moet de verhoogde Heer worden (dit is geheel in overeenstemming met hel doel dat *Markus* voor ogen staat). In *Mattheüs* worden echter ook de andere posities, die de *''steen''* zal innemen, ontwikkeld. Allereerst zou Hij een steen des aanstoots zijn op de aarde; vervolgens zal de steen na zijn verhoging tenslotte op zijn vijanden vallen en hen verpletteren. Dit staat in verband met de profetieën en hun vervulling zowel voor de Joden als voor de wereld. De Joden struikelden over Hem in zijn vernedering op aarde, maar aan het einde van de eeuw zal Hij hen vernietigen, wanneer zij zich uiteindelijk niet slechts in ongeloof, maar in verschrikkelijke opstand tegen Hem zullen verzetten. Dan zullen zij inderdaad uitgekozen partijgangers van zijn grote vijand, de antichrist, vormen. In *Markus* wordt eenvoudig vermeld dat de verworpen steen verhoogd zal worden. De toehoorders hebben dat direct aangevoeld.

12 En zij trachtten Hem te grijpen, en zij waren bang voor de menigte, want zij begrepen dat Hij met het oog op hen deze gelijkenis had gesproken. En zij verlieten Hem en gingen weg.

Daarna wordt de Heer ondervraagd door de verschillende groeperingen, waarin de Joden verdeeld waren.

13 En zij zonden tot Hem enigen van de farizeeën en de herodianen, opdat zij Hem op een woord zouden vangen.

Een onheilspellend verbond! Want de farizeeën waren de grote ijveraars voor godsdienstige vormen; de herodianen vormden meer de partij van de hovelingen, mensen die elk middel aanwendden, dat hun belangen in deze wereld kon dienen, zoals de eerst genoemden dat deden om hun godsdienstige reputatie veilig te stellen. Maar als het om Christus gaat, kunnen de felste onderlinge tegenstanders zich verenigen tegen Hem of zijn waarheid.

14 En zij kwamen en zeiden tot Hem: Meester, wij weten dat U waarachtig bent en U om niemand bekommert, want U kijkt mensen niet naar de ogen, maar in waarheid leert U de weg van God.

Zij verlaagden zich tot vleierij en leugens om hun boosaardige doel te bereiken. Wat zij zeiden was op zichzelf genomen ongetwijfeld waar, maar het was volkomen leugenachtig. Het was niet de uitdrukking van hun gevoelens en hun oordeel over Hem.

Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet? Moeten wij betalen of niet betalen?

Ze hoopten de Heer door een 'ja' of 'nee' vast te zetten. Dat zou Hem immers óf met de Joden óf met de Romeinen in moeilijkheden brengen. Als Hij 'ja' zei, dan gaf Hij blijkbaar de verwachtingen van Israël prijs. Hij zette dan als het ware het zegel op hun slavernij van de Romeinen. Hoe kon Hij een oprechte Jood zijn – of nog meer: de Messias, de bevrijder, die zij verwachtten – als Hij hen zo ongeveer voor altijd als slaven in de macht van Rome liet? Als Hij 'nee' zou zeggen, dan zou Hij Zich het misnoegen op de hals halen van het angstvallig waakzame bewind en hen een aanknopingspunt geven om Hem aan te klagen, als iemand, die opruiende aanspraken kwam maken op de troon van Palestina.

De Heer geeft echter antwoord met volmaakte wijsheid:

15 Daar Hij echter hun huichelarij kende, zei Hij tot hen: Waarom verzoekt u Mij? Brengt Mij een denaar opdat Ik die zie. 16 Zij nu brachten die. En Hij zei tot hen: Van wie is dit beeld en dit opschrift? Zij nu zeiden tot Hem: Van de keizer. 17 Jezus nu zei tot hen: Geeft aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is. En zij verwonderden zich over Hem.

Dit was een volkomen en absoluut volmaakt antwoord. Want in feite hadden zij geen geweten. Als ze hun hart op de juiste plaats hadden gehad, dan zouden ze beschaamd gestaan hebben over het feit, dat het geld dat in hun land in omloop was, Romeins geld was. Daaruit bleek hun zonde. Terwijl de mens Christus verwerpt, weigert hij zijn eigen zonde te zien. De Heer laat hen daar waar hun eigen zonde hen gebracht heeft. Hij laat hen voelen, dat hun eigen schuld en zonde hen onder het gezag van Rome gebracht hadden. Hij zegt eenvoudig: *''Geeft aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is''*.

Als jullie in deze situatie zijn door jullie eigen schuld, onderworpen aan de keizer wegens je eigen zonden, erken dan hoe je er in feite aan toe bent en wat de oorzaak daarvan is, en betaal wat jullie schuldig zijn aan de keizer. Vergeet echter niet dat God nooit ophoudt God te

zijn. Let er daarom op, dat jullie Hem de dingen geven, die Hem toekomen.

Deze mensen waren geen eerlijke onderdanen van de keizer en evenmin, ja nog minder, getrouw aan God. Waren zij trouw aan Hem geweest, dan zouden zij de Heer Jezus aangenomen hebben. Doch zij hadden geen geweten en ook geen geloof.

18 En er kwamen sadduceeën naar Hem toe, die zeggen dat er geen opstanding is; en zij vroegen Hem aldus: 19 Meester, Mozes heeft ons voorgeschreven: Als iemands broer sterft en een vrouw achterlaat en geen kind nalaat, laat dan zijn broer zijn vrouw nemen en voor zijn broer nageslacht verwekken. 20 Er waren zeven broers; en de eerste nam een vrouw en liet bij zijn sterven geen nageslacht na. 21 En de tweede nam haar en stierf zonder nageslacht na te laten; en de derde evenzo. 22 En de zeven lieten geen nageslacht na; het laatst van allen stierf ook de vrouw. 23 In de opstanding, <wanneer zij zullen opstaan,> wie van hen zal zij tot vrouw zijn? Want alle zeven hebben haar tot vrouw gehad.

Opnieuw was het niets anders dan een gezocht probleem. De sadduceeën vormden de vrijzinnige groep. En heel de schijnbare sterkte van het ongeloof bestaat in het opwerpen van moeilijkheden, het opperen van denkbeeldige gevallen, die helemaal niet aan de orde zijn; het redeneren vanuit de dingen van de mens en naar de dingen van God toe. De hele grondslag daarvan is valse aanmatiging.

24 Jezus zei tot hen: Dwaalt u niet daardoor, dat u de Schriften niet kent, noch de kracht van God?

Zoals gewoonlijk gaven zij blijk van hun onwetendheid inzake de Schriften, ondanks al hun pretenties; anders waren zij niet met een dergelijk geval komen aandragen.

Wat hebben moeilijkheden te betekenen voor de kracht van God, ook al zijn het moeilijkheden voor de mens?

Maar wat de kracht en het voorstellingsvermogen van de mens te boven gaat is juist mogelijk bij God. *''Alle dingen zijn mogelijk voor hem die gelooft''* *(Mk 9:23)*. Het berustte in werkelijkheid op totale onwetendheid om te veronderstellen dat er in de opstandingsstaat een dergelijke omstandigheid kon voorkomen.

De vraag ging overigens zonder meer uit van de waarheid van de opstanding, die de sadduceeën juist ontkenden. Scepticisme is gewoonlijk oneerlijk – het is even vals als bijgeloof. Van wie zou deze vrouw zijn, die de zeven mannen achtereenvolgens gehad had? Het antwoord is, dat zij van niemand zou zijn. Er bestaat niet iets dergelijks als een hervatting van aardse banden in de opstanding. De mensen staan niet uit de doden op als mannen en vrouwen, als ouders en kinderen, als meesters en slaven. De Heer lost de kwestie vervolgens op, doch niet op grond van hun moeilijkheid of hun dwaling, maar op grond van wat de opstanding in zichzelf inhield volgens het Woord van God.

25 Want wanneer zij uit [de] doden opstaan, trouwen zij niet en worden niet uitgehuwelijkt, maar zij zijn als engelen in de hemelen. 26 Wat nu de doden betreft, dat zij worden opgewekt, hebt u niet gelezen in het boek van Mozes, bij de braamstruik, hoe God tot hem sprak en zei: 'Ik ben de God van Abraham en de God van Izaäk en de God van Jakob'? 27 Hij is niet een God van doden maar van levenden. U dwaalt heel erg.

Christus kiest dit gedeelte niet uit omdat het de duidelijkste schriftplaats in het *Oude Testament* is, maar omdat het voorkomt in de boeken van Mozes, die bij de sadduceeën het meest in tel waren. God heeft het land Israël nooit echt in bezit gegeven aan Abraham of Izaäk of Jakob, toen zij in hun natuurlijke lichamen leefden. Toch heeft Hij het land aan hen beloofd, niet slechts aan hun kinderen, maar aan henzélf. Zij zullen moeten opstaan om het land, dat hen aldus beloofd is, te kunnen bezitten. God heeft het land hen krachtens belofte gegeven, maar zij hebben het nooit in bezit gehad, zij moeten het daarom op een andere tijd bezitten. Omdat dat niet mogelijk is in hun dode toestand, zullen zij weer levend moeten worden om het beloofde land echt te bezitten. De opstanding wordt zodoende bewezen uit dat wat God Zelf tegen Mozes zegt dat Hij de God is van Abraham, Izaäk en Jakob. Het is onmogelijk dat de belofte aan hen gedaan door Hem niet vervuld zou worden.

Toen verscheen de HERE aan Abram en zeide: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven. En hij bouwde daar een altaar voor de HERE, die hem verschenen was. (Gn 12:7)

Toen verscheen hem de HERE en zeide: Trek niet naar Egypte, woon in het land, dat Ik u zeggen zal, vertoef in dit land als een vreemdeling, dan zal Ik met u zijn en u zegenen, want u en uw nageslacht zal Ik al die landen geven, en Ik zal de eed gestand doen, die Ik uw vader Abraham gezworen heb. (Gn 26:2,3)

Toen droomde hij, en zie, op de aarde was een ladder opgericht, waarvan de top tot aan de hemel reikte, en zie, engelen Gods klommen daarlangs op en daalden daarlangs neder. En zie, de HERE stond bovenaan en zeide: Ik ben de HERE, de God van uw vader Abraham en de God van Isaäk; het land, waarop gij ligt, zal Ik aan u en aan uw nageslacht geven. (Gn 28:12,13)

En Hij noemde hem Israël. En God zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige, wees vruchtbaar en word talrijk; een volk, ja een menigte van volken, zal uit u ontstaan, en koningen zullen uit uw lendenen voortkomen. En dit land, dat Ik Abraham en Isaäk gegeven heb, zal Ik u geven; en uw nageslacht zal Ik dit land geven. (Gn 35:11,12)

Nu volgen de schriftgeleerden.

> ***28 En één van de schriftgeleerden, die hen hoorde redetwisten en zag dat Hij hun goed had geantwoord, kwam naar Hem toe en vroeg Hem: Wat is [het] eerste gebod van alle? 29 Jezus antwoordde: 30 [Het] eerste is: 'Hoor, Israël, [de] Heer, onze God, [de] Heer is één; en u zult [de] Heer, uw God, liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand en met heel uw kracht'. 31 Het tweede is dit: 'U zult uw naaste liefhebben als uzelf'. Er is geen ander gebod groter dan deze [twee].***

De schriftgeleerde werd genoodzaakt de wijsheid van de Heer te erkennen. De Heer vat de kern van de wet van God samen in deze twee uittreksels: de liefde ten opzichte van God, die onbeperkt is, en de liefde ten opzichte van de naaste, waarvan niet staat: 'met heel uw ziel en kracht', maar *''als uzelf''*. Het eerste houdt in God lief te hebben boven zichzelf met uitsluiting van elk ander voorwerp. Het tweede is de naaste lief te hebben als zichzelf. Inderdaad, hij die God en zijn naaste liefheeft, heeft de wet vervuld, zoals de apostel zegt. De genade gaat nog verder – namelijk tot totale zelfverloochening.

De genade van God, die een christen overeenkomstig de kracht van zijn geloof gelijkvormig maakt aan de openbaring die God van Christus gegeven heeft, brengt iemand er toe zelfs zijn leven voor zijn broeder over te hebben. *''Ook wij behoren het leven voor de broeders af te leggen''* *(1Jh 3:16)*. En nog meer voor God en de waarheid.

> ***32 En de schriftgeleerde zei tot Hem: Juist, Meester, U hebt naar waarheid gezegd dat Hij één is en er geen ander is buiten Hem; 33 en Hem lief te hebben met heel het hart en met heel het inzicht en met heel de kracht en de naaste lief te hebben als zichzelf is meer dan alle brandoffers en slachtoffers. 34 En toen Jezus zag dat hij verstandig had geantwoord, zei Hij tot hem: U bent niet ver van het koninkrijk van God.***

De schriftgeleerde erkent in zijn geweten, dat het liefhebben van God en de naaste veel beter is dan alles, waarop de Joden zozeer de nadruk legden en waaraan zij zoveel waarde hechtten: uiterlijke vormen en ceremoniën van de wet. Maar daar hield hij op: hij zag Christus niet, daarom was genade iets onbekends voor deze man. Daarom kon de Heer alleen maar tot hem zeggen: *''U bent niet ver van het koninkrijk van God''*. Toch stond hij er buiten, want alleen genade brengt iemand door de kennis van Christus in het koninkrijk van God. En of iemand

nu dichtbij het koninkrijk is of veraf, maakt in zoverre niets uit, dat het verderf hem wacht, wanneer hij niet binnengaat. Deze schriftgeleerde erkende wel wat er in de wet was, maar hij wist niet wat er in Christus was.

Van de genade van God die voor alle mensen heil aanbrengt wist hij niets af. Zijn plicht ten opzichte van God en de naaste erkende hij. Hij stelde voor zichzelf vast dat de wet rechtvaardig en goed was (en zo is het ook), maar niet dat God waarachtig is, zoals Hij geopenbaard is in Christus.

En niemand durfde meer [iets] aan Hem te vragen.

Hierna durfde niemand Hem meer iets te vragen. Zij hadden op alles een antwoord gekregen en waren in alles tot zwijgen gebracht.

35 En Jezus antwoordde en zei, terwijl Hij leerde in de tempel: Hoe zeggen de schriftgeleerden dat de Christus een Zoon van David is? 36 David zelf heeft door de Heilige Geest gezegd: '[De] Heer heeft tot mijn Heer gezegd: Zit aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden onder uw voeten stel'. 37 David zelf noemt Hem 'Heer', hoe is Hij dan zijn Zoon?

Nu stelt de Heer zijn vraag. Het was een korte vraag en totaal verschillend van alle punten die door de mensen naar voren gebracht waren. Hun vragen waren ofwel gegrond op de dingen van de dag, ofwel op onwaarschijnlijkheden voor het verstand, ofwel op haarkloverij over met elkaar strijdige verplichtingen. De vraag van Christus is direct op de Schriften gegrond en nog meer dan dat, zij is gegrond op de verborgenheid van zijn eigen persoon, de enige verbinding tussen mensen en God. In de vraag van Christus lag niets nieuwsgierigs opgesloten, ook was zij niet alleen maar bedoeld voor het geweten, maar om Gods wegen na te speuren en zich onvoorwaardelijk te onderwerpen aan de openbaring van Hemzelf.

''Hoe zeggen de schriftgeleerden dat de Christus een zoon van David is?'' Christus stelde een vraag die, mits naar waarheid beantwoord, hen duidelijk zou hebben gemaakt wie Hij Zelf werkelijk was. Het kwam kortweg hier op neer: Hoe kan Christus zowel Davids Heer als Davids Zoon zijn?

De schriftgeleerden zagen duidelijk genoeg dat Hij Davids Zoon was; maar David zei, geïnspireerd door de Heilige Geest, dat Hij zijn Heer was. Hoe zijn deze twee dingen met elkaar in overeenstemming te brengen? Hoe kon Christus Davids Zoon én Davids Heer zijn? De verbinding daartussen en de grondslag daarvan was, dat Hij, terwijl Hij mens was en als mens Davids Zoon, nog veel méér was. Om Davids Heer te kunnen zijn, moest Hij een Goddelijk Persoon zijn.

Maar het gaat nog verder: Hij is tot die plaats verheven! Het feit, dat Christus Heer is, berust niet alleen op het feit dat Hij een Goddelijk Persoon is. Omdat Hij als de Zoon van David verworpen werd, heeft God Hem zowel tot Heer als tot Christus verheven *(Hd 2:36)*.

Laat het hele huis van Israël dan zeker weten, dat God Hem zowel tot Heer als tot Christus heeft gemaakt, deze Jezus die u hebt gekruisigd. (Hd 2:36)

Hierdoor wordt de hele kwestie blootgelegd hoe Israël Christus behandeld had en tevens de houding van Jahweh ten opzichte van Hem. In *Psalm 110* lezen wij: *''Aldus luidt het woord des HEREN tot mijn Here: Zet u aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten''*. Het gaat er hier niet om dat God zijn geliefde Zoon naar de aarde gezonden heeft, naar de wijngaard van Israël, maar dat Hij Hem aan zijn eigen rechterhand in de

hemel verheven heeft, toen men Hem uitwierp. Dit houdt dus in, dat zij moeten erkennen dat Israël zijn Messias verworpen heeft en dat God Hem, wanneer Hij verworpen is, aan zijn eigen rechterhand in de hemel plaatst. Dit is duidelijk de sleutel voor het verstaan van de tegenwoordige positie van Israël en laat ruimte voor de roeping van de Gemeente. Kortom, het gaat om de verborgenheid van de Persoon van Christus en de plannen van God, na zijn verwerping.

Maar de Heer laat het hier niet bij.

> ***En <de> grote menigte hoorde Hem graag.***
>
> ***38 En in zijn leer zei Hij tot hen: Kijkt u uit voor de schriftgeleerden, die gesteld zijn op het wandelen in lange kleren, begroetingen op de markten, 39 eerste zetels in de synagogen en eerste plaatsen bij de maaltijden; 40 die de huizen van de weduwen opeten en voor de schijn lang bidden.***

Niet alleen ging de leer van de schriftgeleerden volslagen mank, maar er was ook in hun optreden veel dat moreel laagstaand en slecht was. Zij hadden de eer van mensen lief, in het bijzonder godsdienstige eer. Daarom hielden zij van de erezetels in de synagogen en eveneens van de eerste plaats bij de maaltijden. Alles wat maar enigszins kon bijdragen tot hun gemak en eer in deze wereld werd begerig nagestreefd. Zij aten zelfs de huizen van de weduwen op; dat wil zeggen: ze maakten gebruik van de zorgen van de mensen om hen onder hun invloed te brengen. En dat ging gepaard met groot godsdienstig vertoon, want zij deden voor de schijn lange gebeden.

> ***Dezen zullen een zwaarder oordeel ontvangen.***

En dan zien wij dat de Heer hen uitkiest naar wie zijn sympathie op aarde uitgaat.

> ***41 En <Jezus> ging zitten tegenover de schatkist en zag hoe de menigte geld wierp in de schatkist, en vele rijken wierpen er veel in. 42 En één arme weduwe kwam en wierp er twee koperstukjes in, dat is een kwadrant. 43 En Hij riep zijn discipelen bij Zich en zei tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat deze arme weduwe er meer heeft in geworpen dan allen die iets in de schatkist hebben geworpen.***

Hij voegt de verklaring er aan toe:

> ***44 Want allen hebben er van hun overvloed ingeworpen, maar zij heeft van haar gebrek er alles wat zij had in geworpen, haar hele levensonderhoud.***

God kijkt niet naar het bedrag dat wij geven. Hij beoordeelt het niet naar de grootte van de bijdrage, maar naar de grootte van het bedrag dat men voor zichzelf overhoudt. In dit geval was dat niets – de arme weduwe gaf alles weg. Zij die uit hun overvloed gaven, bewaarden het grootste deel voor henzelf. De mate van vrijgevigheid wordt niet bepaald door de grootte van de gave, maar door de grootte van het overschot. Het vele dat we voor eigen gebruik overhouden bewijst hoe weinig we geven.

Maar wanneer we niets voor onszelf overlaten, maar alles in de schatkist van God werpen, dan is Gods liefde door het geloof aan het werk. Dát waardeert God, omdat het niet alleen de uitdrukking is van overvloedig geven, maar tevens van volkomen vertrouwen op God. Deze arme vrouw was een weduwe en het leek misschien, dat zij van alle anderen het meeste recht had om het weinige dat zij bezat voor zichzelf te houden. Maar nee, hoe weinig het ook was, alles was voor

God. Voor hen die de opbrengst moesten tellen, was het misschien wel een last om rekening te houden met een dergelijke kleine som gelds, maar het werd door God opgemerkt, door Hem gewaardeerd. En het werd ten behoeve van ons meegedeeld, opdat wij op God zouden vertrouwen en zouden geven, wat in overeenstemming is met zijn gedachten.

INHOUD

Vers 1-31: Rede over de laatste dingen

Vers 32-37: Dag en uur onbekend

TOELICHTING

1 En toen Hij uit de tempel ging, zei één van zijn discipelen tot Hem: Meester, zie, wat een grote stenen en wat een grote gebouwen! 2 En Jezus zei tot hem: Zie je deze grote gebouwen? Er zal <hier> geen enkele steen op [de andere] steen gelaten worden die niet zal worden afgebroken. 3 En toen Hij op de Olijfberg zat, tegenover de tempel, vroegen Petrus, Jakobus, Johannes en Andréas Hem afzonderlijk: 4 Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn, en wat is het teken wanneer al deze dingen in vervulling zullen gaan? 5 Jezus nu begon hun te zeggen: Kijkt u uit dat niemand u misleidt. 6 Velen zullen komen onder mijn naam en zeggen: Ik ben het, en zij zullen velen misleiden. 7 Wanneer u nu zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen, wordt niet verschrikt, want het moet gebeuren, maar het is nog niet het einde; 8 want volk zal opstaan tegen volk en koninkrijk tegen koninkrijk.

In *Markus'* beknopte verslag van de profetische rede van onze Heer op de Olijfberg en van de vragen die er de aanleiding toe waren, worden de apostelen, die het voorrecht genoten toehoorders te mogen zijn, nauwkeuriger opgesomd dan elders: Petrus, Jakobus, Johannes en Andreas. Deze minitieuze vermelding van details is karakteristiek voor *Markus*, hoewel zijn evangelie het kortst is.

In antwoord op hun vraag wanneer deze dingen geschieden zouden (namelijk het afbreken van de grote gebouwen van de tempel) en wat het teken zou zijn, dat deze dingen in vervulling zouden gaan, waarschuwt de Heer hen om er op toe te zien, dat niemand hen zou misleiden. Deze vermaning komt voor in alle drie de evangeliën, waarin deze profetische rede staat. Maar wij zullen zien, dat de waarschuwingen en de aanwijzingen van de Heer in dit evangelie zeer duidelijk gegeven worden met het oog op hun dienst. Wij vinden dit overal in het evangelie van *Markus*. Christus Zelf is de volmaakte Dienstknecht van God, de Profeet, die hier beneden het evangelie predikt en werken doet die in overeenstemming zijn met het karakter van dat evangelie. Dienovereenkomstig is Hij zelfs in zijn profetie nog steeds de Dienstknecht, die hen meedeelt wat van groot belang zou zijn, niet alleen voor hun hart maar ook voor hun arbeid. Het gaat niet alleen om de voorzegging van de toekomstige oordelen, maar ook om hen van tevoren te waarschuwen en aan te sporen in hun getuigenis. Zij moesten op hun hoede zijn voor misleiders. Verder moesten zij zich niet in de war laten brengen door uiterlijke gebeurtenissen, zoals oorlogen, geruchten van oorlogen, enzovoorts. Maar wanneer het ene of het andere zich voordeed, moesten zij weten dat het nog niet het einde was.

Wanneer de Gemeente wordt aangesproken, wordt de nadruk juist gelegd op een volkomen tegengestelde houding. Voor haar geldt dat het einde nabij is. Er worden hier heel andere bewoordingen gebruikt en dat valt des te meer op, omdat een christen weet dat deze woelige tijden van het einde over het Joodse volk zullen komen en niet over de Gemeente. Zij komen over de Joden als vergelding, omdat zij

Christus verworpen hebben. De Gemeente heeft Hem echter aangenomen en komt daarom niet onder deze oordelen. Vandaar dat aan de christenen in het Woord van God steeds verzekerd wordt, dat het einde van alle dingen nabij is. *''De nacht is ver gevorderd, en de dag is nabij''* *(Rm 13:12)*.

De discipelen op de Olijfberg vertegenwoordigen niet de christenen, maar het overblijfsel van de discipelen uit de Joden in de laatste dagen. Voor hen was het daarom van belang te weten, dat de smarten en de ellende, die aan de catastrofe van die eeuw zullen voorafgaan, nog niet het einde betekenen. De Heer trof in tweeërlei opzicht voorzieningen over hen. Hij gaf hen onderricht, dat toen al geldig was en ook geldig zou zijn tot aan de val van Jeruzalem. Tevens zorgde Hij er voor, dat dat onderricht ook van toepassing zou zijn op de laatste dagen, wanneer Jeruzalem voor een tweede keer belegerd zou worden, en wanneer het, voor een groot deel althans, zou vallen door de hand van de grote Assyrische macht, de door God gezonden geselroede, die over Jeruzalem zou komen wegens de gruwel van de verwoesting.

> ***Er zullen aardbevingen zijn in verschillende plaatsen; <en> er zullen hongersnoden <en onlusten> zijn. Deze dingen zijn een begin van [de] weeën.***

Het einde was het daarom nog niet.

De Heer gaat nu echter iets zeggen wat wij in de andere evangeliën in dit verband niet aantreffen. Een soortgelijke aanwijzing wordt bij hen op een vroeger tijdstip gegeven. Dan heeft het betrekking op hun uitzending en daarvan waren zij teruggekeerd. Niet dat ik er voor een ogenblik aan twijfel dat de Heer ditzelfde onderricht ook hier geeft. Het feit ligt er eenvoudig dat *Mattheüs* en *Lukas* door God geleid werden om in soortgelijke termen elders tot ons te spreken, terwijl *Markus* geïnspireerd werd om het hier te doen. De Heer gaf dit onderricht zonder twijfel op z'n minst bij beide gelegenheden.

> ***9 Kijkt u echter uit voor uzelf; zij zullen u overleveren aan raadsvergaderingen en in synagogen zult u worden geslagen en voor stadhouders en koningen zult u worden gesteld ter wille van Mij, tot een getuigenis voor hen; 10 en aan alle volken moet eerst het evangelie worden gepredikt. 11 En wanneer zij u wegleiden om u over te leveren, weest tevoren niet bezorgd wat u zult spreken, maar al wat u op dat uur zal worden gegeven, spreekt dat; want u bent het niet die spreekt, maar de Heilige Geest. 12 En [de ene] broer zal [de andere] broer tot [de] dood overleveren en een vader [zijn] kind; en kinderen zullen opstaan tegen ouders en hen ter dood brengen. 13 En u zult door allen worden gehaat ter wille van mijn naam; wie echter zal volharden tot [het] einde, die zal behouden worden.***

Dit is kennelijk bedoeld om hen aanwijzingen te geven voor hun dienst in het midden van de profetische gebeurtenissen. Het is zonneklaar dat dit past bij het eigen karakter van het *Markusevangelie*.

Nu komen wij bij het slottoneel.

> ***14 Wanneer u nu de gruwel van de verwoesting zult zien staan waar het niet behoort, – laat hij die het leest erop letten! – laten dan zij die in Judéa zijn, vluchten naar de bergen; ...***

Het is duidelijk dat er hier over de algemeen bekende waarheid gesproken wordt, waarover men ook op andere plaatsen kan lezen.

...; 15 laat hij die op het dak is, niet naar beneden gaan en niet naar binnen gaan om iets uit zijn huis te halen; 16 en laat hij die op het veld is, niet terugkeren naar wat achter hem ligt om zijn kleed te halen. 17 Wee echter de zwangeren en de zogenden in die dagen. 18 Bidt ook dat het niet 's winters gebeurt. 19 Want die dagen zullen zo'n verdrukking zijn als er niet geweest is van [het] begin van [de] schepping die God heeft geschapen, tot nu toe, en er geenszins meer zal komen. 20 En als [de] Heer die dagen niet had verkort, zou geen vlees behouden worden, maar ter wille van de uitverkorenen die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij die dagen verkort.

Hierop volgt een reeks van nog meer gerichte waarschuwingen.

21 En als dan iemand tot u zegt: Zie, hier is de Christus, zie, Hij is daar, gelooft het niet. 22 Want er zullen valse christussen en valse profeten opstaan en tekenen en wonderen geven om zo mogelijk de uitverkorenen te misleiden.

Het is duidelijk dat er in die dagen nogmaals zulke misleiders zullen verschijnen, zoals dat ook het geval was toen deze profetie voor het eerst van toepassing was. Het doel van die misleiders is om zo mogelijk ook de uitverkorenen te misleiden. Maar deze worden gewaarschuwd:

23 Kijkt u echter uit! Van tevoren heb Ik u alles gezegd.

Daarna komt de kracht van God tussenbeide om een eind te maken, aan de boosheid van de mens zowel als aan de verdrukking.

24 Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven, ...

Ondanks de beeldspraak is het duidelijk, dat Gód hier in kracht tussenbeide treedt. Immers, de mens kan alles wat hier bedoeld wordt niet tot stand brengen, en ook de satan niet. Alleen God is in staat krachtbronnen te veranderen en er mee te werken.

..., 25 en de sterren zullen uit de hemel vallen en de krachten die in de hemelen zijn, zullen wankelen.

Hoewel het beeldspraak is, is de betekenis ervan eenvoudig! Het wijst op een totale omwenteling en omverwerping van de regerende machten.

26 En dan zullen zij de Zoon des mensen zien komen in wolken, met grote kracht en heerlijkheid. 27 En dan zal Hij zijn engelen uitzenden en zijn uitverkorenen bijeenverzamelen uit de vier windstreken van [het] einde van [de] aarde tot [het] einde van [de] hemel.

Het onderwerp is nog steeds het Joodse volk, of liever het overblijfsel van de natie, de uitverkorenen van Israël. In overeenstemming daarmee wordt de gelijkenis van de vijgenboom eraan toegevoegd.

28 Leert nu van de vijgeboom deze gelijkenis: Wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is. 29 Zo ook u, wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat het nabij is, voor de deur. 30 Voorwaar, Ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan totdat al deze dingen zijn gebeurd. 31 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.

De Heer vertelt ons echter ook in bewoordingen die bijzonder bij dit evangelie passen:

32 Van die dag of dat uur echter weet niemand, ook de engelen in [de] hemel niet, ook de Zoon niet, behalve de Vader.

De Heer Jezus had geheel en al de plaats van Zoon op aarde ingenomen. Ik denk dat dit niet óp Hem wijst in zijn hoogste karakter, als degene die één was met de Vader, maar als Zoon en Profeet op aarde. De titel van Zoon is op meer dan één manier op Christus van toepassing. Die titel is op Hem van toepassing ten aanzien van zijn plaats in de Godheid, zij geldt ook voor Hem als mens, die geboren werd in de wereld en tevens is zij op Hem van toepassing in de opstanding. Wij zien deze benaming hier in de tweede betekenis, zoals wij dat, ook in: het begin: van dit evangelie vinden: *''Jezus Christus, de Zoon van God''*. Ik twijfel er niet, aan dat dit slaat op Hem als de Zoon van God hier beneden, die op een bepaald moment verwekt werd, dus niet op Hem als de eniggeborene van de Vader, zoals wij dat zo vaak in het *Johannesevangelie* aantreffen. Wanneer wij het zo beschouwen, hebben we weinig moeite om te begrijpen dat Hij het uur niet weet. Want Hij spreekt in zijn hoedanigheid als de Dienaar, als Profeet die God op aarde diende. Als zodanig kende Hij het uur niet. Wij lezen van Hem in *Lukas* dat Hij toenam in kennis en grootte: *''En Jezus nam toe in <de> wijsheid en grootte en gunst bij God en mensen''* *(Lk 2:52)*. Hij was altijd volmaakt, volmaakt als kind, volmaakt als jonge man, volmaakt als dienstknecht. Toch waren deze dingen geheel onderscheiden van wat Hem toebehoorde als de Zoon, die één was met de Vader in de Godheid. Zo kon Hij hier, zonder afbreuk. te doen aan zijn eigen innerlijke heerlijkheid, zeggen, dat *''ook de Zoon niet, behalve de Vader''* dat uur kende.

33 Kijkt u uit, waakt <en bidt>; want u weet niet wanneer het de tijd is: ...

En hierop geeft Christus in de volgende twee verzen onderricht in de vorm van een gelijkenis, die op een bewonderenswaardige wijze past in dit evangelie.

34 zoals een mens die buitenslands gaat, zijn huis verlaat en aan zijn slaven macht geeft, aan ieder zijn werk, en de deurwachter gebiedt te waken.

Er wordt niet gezegd dat Hij aan iedereen macht geeft, maar *''aan ieder zijn werk''*. Dit stemt geheel overeen met de strekking van het evangelie van *Markus*. Christus Zelf was de grote Dienstknecht. Nu was echter zijn dienst voorbij. Hij zou weggaan en zijn plaats als Heer in de hoge innemen. Daarom geeft Hij zijn slaven autoriteit, en aan ieder zijn werk, aan alles en iedereen zijn juiste plaats. Let u er op, dat het hier niet zozeer om gaven als wel om *''werk''* gaat.

35 Waakt dan! Want u weet niet wanneer de heer van het huis komt, 's avonds of te middernacht of met het hanengekraai of 's morgens vroeg; 36 opdat hij, als hij plotseling komt, u niet in slaap vindt. 37 Wat Ik nu tot u zeg, zeg Ik tot allen: Waakt!

Dit is beslist een geschikt woord voor een slaaf die waakt tijdens de afwezigheid van zijn Heer die weggegaan was, die zijn huis achtergelaten had, maar die terug zou komen. Zo zien wij hoe *Markus* van het begin tot het einde trouw blijft aan het hoofdthema en het karakter en het doel van zijn evangelie. Het doel is de volmaakte Dienstknecht te tonen zelfs in zijn profetisch getuigenis en om hen die hier op aarde op Hem wachten en waken in een gezindheid van dienstbaarheid te doen volharden. De discipelen vertegenwoordigden in de toestand, waarin zij zich toen bevonden niet de christenen, maar het overblijfsel in de laatste dagen, dat in hoofdzaak in dezelfde positie zal verkeren.

INHOUD

Vers 1-2: Het plan om Jezus te doden

Vers 3-9: De zalving in Bethanië

Vers 10-11: Verraad van Judas

Vers 12-21: Het pascha met de discipelen

Vers 22-26: Instelling van het avondmaal

Vers 27-31: Petrus'verloochening voorzegd

Vers 32-42: Gethsémané

Vers 43-50: Gevangenneming van Jezus

Vers 51-52: Een jongeman vlucht

Vers 53-65: Jezus voor de hogepriester

Vers 66-72: Petrus'verloochening

TOELICHTING

Er is in dit hoofdstuk sprake van twee maaltijden: één in Bethanië en één in Jeruzalem. De ene is eenvoudig een maaltijd in het huis van hen, die de Heer Jezus liefhad. De andere is iets nieuws, ingesteld op het paasfeest, dat er weldra door terzijde gesteld zou worden. Voor de Gemeente zou deze maaltijd in het vervolg de voortdurende herdenking betekenen van de Heer Jezus.

Die twee maaltijden nemen echter een zeer gewichtige plaats in, omdat de dood van de Heer Jezus niet alleen de grote waarheid is waar het in de laatstgenoemde maaltijd om gaat, maar in de eerstgenoemde maaltijd ook. Maria heeft dat door de Geest van God op geestelijke wijze aangevoeld, hoewel er geen enkele uitdrukkelijke mededeling hieromtrent aan haar gedaan was. Het kwam echter voort uit liefde voor de Heiland. Door die liefde maakte de Geest haar gevoelig voor het gevaar dat Hem bedreigde en dat op een wijze die zij niet kon uitdrukken. De Heer, die haar liefde kende en alles wist wat er op het punt stond te gebeuren, legde haar daad uit als iets dat gedaan was met het oog op zijn begrafenis. Bij beide gelegenheden tonen de discipelen, hoe weinig zij van het goede of het kwade begrijpen. God Zelf echter liet zien dat alles door zijn eigen hand en door zijn gedachten bestuurd werd.

> ***1 Het pascha en het feest van de ongezuurde broden nu was na twee dagen. En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten hoe zij Hem met list zouden grijpen en doden; 2 want zij zeiden: Niet op het feest, opdat er niet misschien opschudding onder het volk komt.***

Dit is des te opvallender, omdat de overpriesters en de schriftgeleerden, die zochten hoe zij Jezus *''met list zouden grijpen en doden''*, in dezelfde tijd dat de maaltijd te Bethanië gehouden werd, het vaste besluit genomen hadden dat dat niet op het feest mocht gebeuren, *''opdat er niet misschien opschudding onder het volk komt''*. God had echter reeds van oudsher vastgesteld dat het op die dag en niet op een andere dag zou gebeuren: op het feest dat de grondslag voor alle feesten vormde: het Pascha; het feest dat in feite de voorafschaduwing van de dood van Christus was. De mening van God staat dus lijnrecht

tegenover die van de mens. Het is erg nodig er op te wijzen, dat God zijn eigen wil ten uitvoer brengt, al doet Hij het juist door middel van hen, die besloten hadden, dat het niet op het feest zou gebeuren. Inderdaad gaat het altijd op die manier. God regeert niet alleen over zijn eigen kinderen. Zelfs de ondergang van de goddeloze mensen is niet het ten uitvoer brengen van hun eigen wil, maar van Gods wil. Daarom staat er: *''die van ouds tot dit oordeel tevoren opgeschreven zijn''* *(Jd :4)*. Zij waren er toe bestemd zich aan het woord te stoten, omdat zij ongehoorzaam waren *(1Pt 2:8)*.

Daar zij ongehoorzaam zijn, stoten zij zich aan het woord, waartoe zij ook bestemd zijn. (1Pt 2:8)

Het is niet zo dat God een mens tot een goddeloze maakt. Doch wanneer de mens, gevallen in de zonde, voortgaat in zijn eigenzinnigheid, terwijl hij de duisternis liever heeft dan het licht en in de slavernij van de satan is, dan bewijst God toch, dat Hij de teugels in zijn handen heeft.

Zelfs in de weg, die zij in hun begeerte of hartstocht verkozen te volgen, volbrengt Hij zijn eigen wil. Het is net als met een man die dronken is. Hij denkt dat hij in staat is zijn eigen plan uit te voeren. Hij probeert bijvoorbeeld naar een plaats aan de rechterkant te sturen, maar hij belandt in een sloot aan de linkerkant. Zo kan de mens wel beschouwd toch alleen maar doen wat God van tevoren bepaald heeft. Zijn wil is machteloos; Hij is alleen maar in staat om te tonen dat hij een zondaar is. Gods wil regeert altijd, hoewel de mensen geen enkel excuus hebben over de wijze waarop die wil gerealiseerd wordt.

Precies zo is het hier. De mens besliste om Jezus te doden, en hij kwam tot het besluit, dat dat niet op het feest mocht gebeuren. God echter had lang voordat zij geboren waren al beslist, dat hun daad op het feest zou plaatsvinden. En zo gebeurde het.

> ***3 En toen Hij in Bethanië was in het huis van Simon de melaatse, kwam er, terwijl Hij aanlag, een vrouw met een albasten fles met balsem van echte, kostbare nardus; zij brak de albasten fles en goot die uit op zijn hoofd. 4 Nu waren er sommigen die [haar] dit zeer kwalijk namen bij zichzelf <en zeiden>: Waartoe is deze verkwisting van de balsem gebeurd? 5 Want deze balsem had voor meer dan driehonderd denaren verkocht en aan de armen gegeven kunnen worden. En zij werden zeer verontwaardigd tegen haar.***

De maaltijd in Bethanië bracht ook voor het eerst Judas op de gedachte om de Heer te verraden. De satan legde het in zijn hart. Het was een toneel van liefde, maar een dergelijk toneel wekt spoedig de haat op van hen die geen liefde bezitten. Maria's aanbiddende liefde voor de persoon van de Heer en haar besef van het gevaar dat Hem bedreigde, moedigde haar aan, totdat het huis van Bethanië vervuld werd met de heerlijke geur van de balsem die zij uitgoot. Judas wekte echter de vleselijke gezindheid van de overige discipelen op. Hij kon niet meevoelen met haar liefde. De Heer Jezus was niet kostbaar in zijn ogen. Daarom was hij aan het vitten juist op de plaats waar de Heer Jezus het voorwerp van de aanbidding van Maria was. Want dit alles ging in mindering op zijn eigen onrechtmatig verworven winsten! Hij alleen bepleitte de zaak van de armen *(Jh 12:4)* en bracht de andere discipelen daarover in beroering – zodat *''er sommigen waren die [haar] dit zeer kwalijk namen bij zichzelf <en zeiden>: Waartoe is deze verkwisting van de balsem gebeurd?''* Maar alhoewel liefde met vrijgevige hand alles zou schenken, verspilt ze nimmer iets: Het eigen ik doet dat wel, maar liefde nooit.

De Heer nam het voor Maria op.

> ***6 Jezus echter zei: Laat haar [begaan]. Waarom valt u haar lastig? Zij heeft een goed werk aan Mij verricht. 7 Want de armen hebt u altijd bij u en wanneer u wilt, kunt u hun weldoen; Mij echter hebt u niet altijd.***

Niets is zo'n goed werk als dat wat gedaan wordt aan de Heer Jezus. Werken, gedaan ter wille van de Heer Jezus zijn goed, maar wat aan Hemzelf gedaan wordt, is veel beter.

> ***8 Zij heeft gedaan wat zij kon; zij heeft van tevoren mijn lichaam gezalfd voor de begrafenis. 9 Ja, voorwaar, Ik zeg u: overal waar dit evangelie wordt gepredikt in de hele wereld, zal ook van wat deze heeft gedaan, gesproken worden tot haar gedachtenis.***

Terecht (hoewel op grond van genade) wordt deze goede daad van Maria verbonden met de naam van de Heer Jezus, waar men Hem hier op aarde ook maar zou prediken. Haar naam wordt hier niet genoemd. Uit het *Johannesevangelie* weten we, dat het Maria was, de zuster van Lazarus. Dit past precies in dat evangelie, omdat *Johannes* ons meedeelt, dat de Heer Jezus zijn eigen schapen bij name roept. Hier ging het er niet zozeer om wíe het deed, maar dát het gedaan werd: de bediening, bij wijze van spreken, van een vrouw, die de Heer Jezus liefhad, op een dergelijk tijdstip met het oog op zijn begrafenis.

Bovendien kunnen wij hieruit leren hoe één verdorven persoon zelfs hen, die een oprechte liefde voor Christus hebben kan verontreinigen. De discipelen lieten zich snel meeslepen door de fraaie voorwendsels van Judas ten behoeve van de armen. Zij lieten toe dat zijn insinuatie henzelf bracht tot gemopper dat zich in feite tegen Christus richtte, terwijl ze de toewijding van Maria geringschatten.

> ***10 En Judas Iskariot, één van de twaalf, ging weg naar de overpriesters om Hem aan hen over te leveren. 11 Toen zij nu dit hoorden, verblijdden zij zich en beloofden hem geld te geven; en hij zocht hoe hij Hem bij gelegenheid zou overleveren.***

In scherp contrast tot de liefde van Maria gaat Judas heen *''naar de overpriesters om Hem aan hen over te leveren''*.

Hierop volgt de maaltijd van het Pascha te Jeruzalem.

> ***12 En op de eerste dag van de ongezuurde broden, waarop men het pascha slachtte, zeiden zijn discipelen tot Hem: Waar wilt U dat wij heengaan en toebereidselen maken dat U het pascha eet? 13 En Hij zond twee van zijn discipelen weg en zei tot hen: Gaat de stad in en u zal een mens tegemoet komen die een kruik water draagt; volgt hem, 14 en waar hij ook naar binnen gaat, zegt tot de heer des huizes: De Meester zegt: Waar is mijn gastverblijf waar Ik het pascha met mijn discipelen kan eten? 15 En hij zal u een grote, toegeruste, bereide bovenzaal wijzen, en bereidt het ons daar. 16 En zijn discipelen gingen heen en kwamen in de stad en vonden het zoals Hij hun had gezegd, en zij bereidden het pascha.***

De Heer treedt hier op als de Meester van die instelling en als Degene die iets groters schept. Evenals zij bij zijn intocht in de naam van de Heer om het ezelsveulen gevraagd hadden met de woorden: *''de Heer heeft het nodig''*, zo zond Hij hier twee van zijn discipelen uit. Hoewel Hij zou gaan sterven, zette Hij nog steeds zijn weg voort met koninklijke, Goddelijke rechten. Hij had zijn plaats als Messias niet verbeurd, hoewel Hij als Zoon des mensen zou lijden aan het kruis. Hij neemt daarom als de Meester de zaal in bezit en de heer des huizes stemt direct in met zijn aanspraken. Alles stond Hem ter beschikking.

Er was geen gebrek aan kracht die invloed kon uitoefenen op het geweten en het hart van de mens. Hij zou alle anderen evenzo hebben kunnen doen omkeren, zoals Hij het hart van deze man bereidwillig maakte. Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gegaan zijn, hoe zou de zonde uitgedelgd zijn, en hoe zou God verheerlijkt zijn? Het was daarom noodzakelijk dat Hij naar het kruis ging, niet als een slachtoffer, dat niet kon ontkomen, maar als Iemand die er slechts naar verlangde om de wil van zijn Vader te doen, en die al zijn vernedering uit de hand van de Vader aanvaardde.

17 En toen het avond was geworden, kwam Hij met de twaalf. 18 En terwijl zij aanlagen en aten, zei Jezus: Voorwaar, Ik zeg u, dat één van u Mij zal overleveren, [één] die met Mij eet. 19 Zij begonnen bedroefd te worden en één voor één tot Hem te zeggen: Ik toch niet?

Hoe zwak de discipelen ook mochten zijn en hoe vleselijk zelfs tijdens dit gebeuren, zoals wij uit *Lukas* weten, toch was er een bewuste eerlijkheid bij hen aanwezig.

20 Hij nu zei tot hen: Een van de twaalf, hij die met Mij in de schotel indoopt. 21 Want de Zoon des mensen gaat wel heen zoals van Hem geschreven staat, maar wee die mens door wie de Zoon des mensen wordt overgeleverd.

Hier traden de zonde van de mens, de list van de satan, het raadsbesluit van God en de liefde van Christus aan het licht. Maar niets van dit alles veranderde de boosheid van Judas:

Het zou goed voor hem zijn, als die mens niet geboren was.

Wij kunnen zeggen dat Judas tot dit oordeel beschikt was. Hij was niet door God goddeloos gemaakt, maar wel zorgde God ervoor, dat zijn goddeloosheid déze vorm aannam, opdat de raadsbesluiten van God vervuld zouden worden. Eén uit het gezelschap, dat uitgekozen was om hier beneden met de Heer Jezus te zijn, stond op het punt deze verschrikkelijke waarheid te bewijzen: dat naarmate een mens uiterlijk dichter bij Gods zegeningen staat, hij er moreel des te verder van af is, als hij ze in zijn hart niet aanneemt. Er was slechts één Judas in Israël en hij bevond zich het dichtst bij de Heer Jezus. Er was slechts één die alle voorrechten van een dusdanige omgang met de Heer Jezus bezat en die tegelijk de hele schuld had aan het verraden van de Heer Jezus.

22 En terwijl zij aten, nam Hij brood en nadat Hij had gezegend, brak Hij het en gaf het hun en zei: Neemt, dit is mijn lichaam. 23 En Hij nam een drinkbeker en nadat Hij gedankt had, gaf Hij hun die en zij dronken allen daaruit. 24 En Hij zei tot hen: Dit is mijn bloed, <dat> van het <nieuwe> verbond, dat voor velen vergoten wordt. 25 Voorwaar, Ik zeg u, dat Ik geenszins <meer> zal drinken van de vrucht van de wijnstok tot op die dag wanneer Ik die nieuw zal drinken in het koninkrijk van God.

Hierna stelt Hij het avondmaal in: zijn eigen avondmaal. Dat was niet het paasfeest. Uit *Lukas* leren we, dat Hij de beker van het pascha niet wilde aanraken. Hij wilde niet meer de vrucht van de wijnstok drinken, totdat Hij die nieuw met hen zou drinken in het koninkrijk van God. Hij weigerde datgene wat een teken was van gemeenschap in de dingen op aarde. Zijn Vader, God, stond Hem voor ogen en het lijden om zijn wil. Voordat echter het koninkrijk komt is er in de tussentijd de herdenking van iets totaal anders, wat gebaseerd is op zijn lijden tot de dood toe. Het is niet de herdenking van een konink-

rijk, van macht en heerlijkheid, maar van een kruisiging in zwakheid. Het spreekt van zijn lichaam (zoals Hij zegt: *''Dit is mijn lichaam''*) en zijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen vergoten werd. Het werd niet alleen voor de Joden vergoten, maar voor velen.

Met heel eenvoudige bewoordingen, stelt de Heer in *Markus* het avondmaal in. Ik twijfel er niet aan, dat het bedoeld was om zowel op het pascha terug te wijzen als iets waarvan nu de vervulling gekomen was, alsook om de kracht van het nieuwe verbond voor de gelovigen tot een werkelijkheid te maken, vóórdat dit verbond voor het volk Israë1 in werking treedt.

26 En nadat zij de lofzang hadden gezongen, gingen zij naar buiten naar de Olijfberg.

27 En Jezus zei tot hen: Allen zult u ten val komen, want er staat geschreven: 'Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden'.

De Heer waarschuwde zijn discipelen niet alleen voor hetgeen Hém weldra te wachten stond, maar ook voor de wijze waarop het hén zou treffen. Het kruis heeft ook voor ons twee kanten: enerzijds smaad, lijden en gevaar, anderzijds redding door Hem, die onze zonden daar droeg. Hier echter spreekt de Heer over de wijze waarop het kruis hen op de proef zou stellen, niet over de verlossing. Worden de *''schapen''* immers door het machtige werk van het lijden voor onze zonden, door de verzoening *''verstrooid''*? Is dat werk niet in tegendeel de enige rechtvaardige grondslag, waarop zij vergaderd worden? Krachtens de dood van Christus voor onze zonden worden de schapen niet verstrooid, maar juist bijeenvergaderd. Ja, zelfs worden op grond van dat werk nog andere schapen vergaderd, behalve die welke Christus binnen de joodse kudde bezat, zodat het zou worden één kudde, één herder *(Jh 10:16)*.

En Ik heb [nog] andere schapen, die niet van deze stal zijn; ook die moet Ik toebrengen, en zij zullen naar mijn stem horen; en zij zullen één kudde, één herder worden. (Jh 10:16)

Het 'slaan van de Herder' drukt echter zijn volkomen vernedering als Messias uit. Het houdt in dat Hij uitgeroeid zou worden en niets zou bezitten.

En na die twee en zestig weken zal de Messías uitgeroeid worden, maar het zal niet voor Hemzelf zijn; ... (Dn 9:26 SV)

De uitdrukking *''Ik zal de herder slaan''* wijst er op dat de Heer door God wordt overgegeven, om de werkelijkheid van zijn verwerping en dood te ervaren. Zonder twijfel werd de verzoening daarin tot stand gebracht. Slaan is echter een meer algemene uitdrukking en hoewel Christus dat aanneemt als uit de hand van God, waren het letterlijk beschouwd zijn vijanden, die de daad bedreven en zo de voorwerpen van Gods toorn werden, zoals in *Psalm 69*.

Nader tot mijn ziel, bevrijd haar,
verlos mij om mijner vijanden wil.
Gij, Gij kent mijn smaad, mijn schaamte en mijn schande;
allen die mij benauwen, staan vóór U.
De smaad heeft mij het hart gebroken,
en ik ben verzwakt.
Ik wachtte op een teken van medelijden, maar tevergeefs,
op troosters, maar ik vond hen niet.
Ja, zij gaven mij gif tot spijze,
en lieten mij in mijn dorst azijn drinken.
Hun tafel worde voor hun aangezicht tot een strik,
en hun genoten tot een val.
Laten hun ogen verduisterd worden, zodat zij niet zien,
doe hun lendenen bestendig wankelen;
stort over hen uw gramschap uit,
en de gloed van uw toorn achterhale hen.
Hun kamp worde tot woestenij,

in hun tenten zij geen bewoner.
Want wie Gij hebt geslagen, vervolgen zij,
zij doen verhalen over de smart der door U gewonden. (Ps 69:19-27)

Het *''slaan''* betekent, om het zo uit te drukken, het verlies van alles, terwijl de verzoening de winst van het sterven van Christus was. De eigenlijke verzoening kwam niet tot stand door het enkele sterven van Christus, hoe kostbaar dat ook was. Natuurlijk was de dood hiervoor noodzakelijk, evenals de dood noodzakelijk was voor de andere plannen in de raadsbesluiten van God.

Doch wat Jezus doormaakte van de zijde van God en met God, toen Hij tot zonde gemaakt werd, wat Hij leed voor onze zonden, niet alleen in zijn lichaam, maar ook in zijn ziel, onder de toorn van God – dáárop berust de verzoening. Zoals de Heer Jezus zijn er velen gekruisigd, maar er werd daardoor in geen enkel opzicht verzoening tot stand gebracht. Velen zijn gruwelijk gemarteld in hun leven ter wille van de waarheid, zelfs tot de dood toe. Toch zouden zij de eersten zijn om de leugen te verafschuwen dat hun lijden voor henzelf of iemand anders verzoening tot stand gebracht zou hebben. Vele gelovigen hebben geweten wat het is *''geslagen''* te worden en verwond te worden door God, zoals dezelfde *Psalm 69* getuigt. In feite was dat in meer of mindere mate de positie van de dienstknechten van God, de profeten en van de rechtvaardigen van tijd tot tijd in Israël, die hun verdrukking en vervolging, wat het ook mocht zijn, uit de hand van God aannamen en niet uit de hand van de mensen. In deze positie werd de Heer Zelf ten volle op de proef gesteld, want in alle dingen moest Hij de eerste plaats innemen. Hij alleen bracht verzoening tot stand, maar Hij kende elke smart, die de volmaakte mens, de Zoon van God, op Zich kon nemen.

Het slaan van Hem die de Herder was, de leidsman, niet alleen van de schapen, maar ook van de profeten die de Heer voor Israël verwekt had, wijst heen naar het feit dat Hij op het kruis van alles werd afgesneden. Het besef hiervan voelde Hij niet alleen al van tevoren, maar reeds vóór het kruis kwam het zover. Het behelsde niet alleen verzoening, maar veel meer. Hij besefte werkelijk innerlijk heel de toestand, waarin het volk van God zich bevond, en zijn eigen totale verwerping door de zonde en de dwaasheid van de mens en de boosheid van de satan.

Het gevolg van heel deze vernedering van de Heiland was, zelfs voordat dit alles volkomen op het kruis plaats vond, de verstrooiing van de discipelen. *''De schapen zullen verstrooid worden''*. Zij kwamen ten val en vluchtten 's nachts vóór hun Meester werkelijk geslagen werd. Zij begrepen het niet, evenmin als sommigen tegenwoordig de Schriften begrijpen, die over dit onderwerp spreken, hoewel de oorzaak van de moeilijkheid geheel verschillend is. De discipelen konden niet inzien, waarom de Messias zo behandeld moest worden en hoe God dát kon toelaten. Want het is duidelijk dat Christus alles uit de hand van God aannam (niet uit de hand van mensen) en alles aan Hem toeschreef. Het geloof beschouwt beproevingen nooit als iets, dat zomaar ergens vandaan komt, maar erkent in alles de hand van onze Vader, hoe smadelijk en wreed het op zichzelf beschouwd ook is, wanneer we zien op hen, die het bewerken.

28 Maar nadat Ik zal zijn opgewekt, zal Ik u voorgaan naar Galiléa.

De Heer neemt in de opstanding zijn plaats van nederige dienst in tezamen met zijn discipelen.

29 Petrus echter zei tot Hem: Ook al zullen allen ten val komen, ik echter niet.

Petrus echter, die vertrouwt op zijn eigen kracht en liefde tot Christus, verzekert de Heer dat, al zouden allen ten val komen, hij dat toch niet zou doen. Helaas! In de Goddelijke dingen is er niets zo'n duidelijk voorteken van een val als zelfvertrouwen.

30 En Jezus zei tot hem: Voorwaar, Ik zeg je dat je vandaag, in deze nacht, voordat de haan tweemaal kraait, Mij driemaal zult verloochenen.

Nauwkeurig en zorgvuldig, nog veel meer dan elders, wordt de waarschuwing van de Heer in *Markus* weergegeven.

31 Hij sprak echter zeer nadrukkelijk: Al moest ik met U sterven, ik zal U geenszins verloochenen.

Maar Petrus was niet de enige, want er wordt aan toegevoegd:

En evenzo zeiden zij ook allen.

Zij kenden hun zwakheid niet. Ze wisten niet wat het betekende dat de macht van de dood druk op hen zou uitoefenen. Zij hadden nog niet echt onder ogen gezien wat het betekende totaal verworpen te worden door de wereld. Alles wat er van de oude natuur in onze harten leeft wordt daardoor aan het licht gebracht. De mens als zodanig huivert voor de beproeving en wijst die af. Dit is altijd het geval totdat wij door de kracht van de Heilige Geest onze totale afzondering van de wereld beseffen. Maar de discipelen kenden nog niet de waarheid dat wij met Hem gestorven zijn en daarom was niet één van hen in staat om stand te houden. Nadien zouden ze dat voorrecht wél smaken, maar tot op dit ogenblik waren zij die weg niet gegaan. De Heer Jezus moest die weg eerst gaan. Zijn schapen zouden Hem in de Geest na zijn kruis kunnen volgen. Doch de Heer Jezus moest noodzakelijk de eerste zijn. Te rechter tijd zouden zij gesterkt door zijn genade, door zijn dood, God mogen verheerlijken door hun dood – als ze werkelijk zouden sterven ter wille van Christus.

32 En zij kwamen aan een plaats, Gethsémané geheten, en Hij zei tot zijn discipelen: Gaat hier zitten terwijl Ik bid.

Wanneer alles wat Hem ten slotte nog te wachten stond, op zijn ziel afkomt, wijdt de Heer Zich aan het gebed. Als diepe beproeving wacht, is de uitwerking van het gebed dat de beproeving nóg intenser gevoeld wordt. In de tegenwoordigheid van God wordt de goddeloosheid van de mens niet minder sterk gevoeld, en zeker worden de gebreken, de gevaren en de ondergang van zijn volk dan ook niet minder sterk gevoeld. Er was geen sprake van de kleinste tekortkoming bij de Heer Jezus Zelf. Hij besefte echter des te meer de toestand, waarin zij die aan God toebehoorden zich bevonden.

Voelde Hij het verraad van Judas niet, de verloochening van Petrus, het vluchten van allen? Zelfs voor de afvallige Israëlieten kende Hij geen harde onverschilligheid; hoeveel te minder voor de zijnen, de discipelen, die zo terugdeinsden in die tijd. Hij besefte de verschrikkelijke crisis, die het volk van God te wachten stond. Hij gevoelde ook wat het voor Hem, de Messias, was om volkomen door zijn volk

afgewezen te worden tot hun eigen schade en ondergang. Wat was het voor Hem, die het leven was, om door de dood te gaan, en dan nog wel zulk een dood als alleen Hij voldoende kon beseffen. Hij, die Hem het meest liefhad, zou zijn aangezicht voor Hem verbergen; Gods oordeel zou op Hem neerkomen; heel Gods toorn en afschuw tegen de zonde zou zich concentreren tegen Christus! En bovendien was de Heiland vol medelijden voor het volk die hun eigen genadegaven en het licht van God in de steek lieten voor de dikke duisternis en ellende, waardoor zij moesten heengaan als vergelding voor wat zij op het punt stonden tegen Hem te bedrijven!

Dit alles, ja nog oneindig veel meer, stond de Heer voor de aandacht. Het werd door Hem gevoeld en gewogen. Zijn hart vol genade verbond Hem met de toestand van Gods volk, niet alleen als de plaatsvervanger, maar ook doordat Hij innerlijk meeleed in al hun benauwdheid. In de verzoening staat Hij absoluut alleen. Dan vraagt Hij niemand om te bidden; dan ziet Hij niet uit naar vertroosting van mensen. Dan komt er ook geen engel om Hem te versterken. Dan zegt Hij: *''Mijn God''*, omdat Hij Gods haat tegen de zonde onderging. Hij kon ook *''Vader''* zeggen, wat Hij ook deed, omdat Hij niet ophield de Zoon te zijn, evenmin als Hij ophield de volmaakte en gehoorzame Mens te zijn. Zo zei Hij *''Vader''* zowel vóór als ná de drie uren van duisternis op het kruis. Maar voorzover het *Nieuwe Testament* spreekt over zijn aanroepen van God riep Hij alleen die ene keer: *''Mijn God, mijn God!''*.

Want toen voor het eerst barstte al Gods haat tegen het kwade over Hem los, zonder dat het ook maar enigszins verzacht werd. Niets verzwakte de kracht ervan. Christus was in staat om het hele onafgebroken en niets ontziende oordeel van God te dragen en Hij droeg het alleen, zonder te zoeken naar de sympathie van een schepsel, hetzij van een mens, hetzij van een engel.

Het was een kwestie tussen God en Hem alleen, toen Hij op het kruis tot zonde gemaakt werd en de heerlijkheid van God, die door de hele wereld in diskrediet gebracht was, herstelde. Alles onderging Hij alleen in zijn eigen persoon. Dit is het verschil tussen het kruis en Gethsémané.

33 En Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met Zich mee. En Hij begon ontsteld en zeer beangst te worden, 34 en Hij zei tot hen: Mijn ziel is zeer bedroefd tot [de] dood toe; blijft hier en waakt.

In Gethsémané was onze Heer, zoals het ook geschreven staat, zeer ontsteld en beangst. Hij had drie getuigen uitgekozen en hen meegenomen en Hij zei tot hen: *''Mijn ziel is zeer bedroefd tot de dood toe, blijft hier en waakt''*. Hij liet dus zelfs hen achter.

35 En Hij ging iets verder, viel op de aarde en bad dat, als het mogelijk was, dat uur aan Hem mocht voorbijgaan.

Het was niet volmaakt geweest, als Hij het niet zó gevoeld had. Het was onmogelijk dat Hij, die het leven was, zulk een dood begeren kon van zijn Vader – dat Hij er naar zou kunnen verlangen dat Gods toorn tegen Hem zou losbarsten. Dat zou hardheid geweest zijn, en geen liefde. Maar hoewel Hij het gevoelde in volmaakte overeenstemming met God, zijn Vader, onderwierp Hij zijn wil als mens toch geheel aan die van zijn Vader.

36 En Hij zei: Abba, Vader, alles is U mogelijk, neem deze drinkbeker van Mij weg; maar niet wat Ik wil, maar wat U [wilt].

Christus had werkelijk een menselijke ziel, een bewust innerlijk zielsleven, niet alleen maar een levensbeginsel. Hij had dit niet kunnen zeggen, als het waar was geweest, wat sommigen beweerd hebben, dat de Goddelijke natuur in onze Heer de plaats van een ziel innam. Hij zou geen volmaakt mens geweest zijn, als Hij niet zowel een lichaam als een ziel had aangenomen. Daarom kon Hij zeggen: *''Niet wat ik wil, maar wat U [wilt]''*. Hieruit sprak zijn volmaakte onderwerping aan de Vader, zelfs in de bitterste beproeving, die men maar kan bedenken. Deze beker was de beker van Gods toorn vanwege de zonde. Wanneer Hij niet gezegd had: *''Neem deze drinkbeker van mij weg''* zou daaruit ongevoeligheid gebleken zijn ten aanzien van wat die beker betekende. Maar onze Heer was volmaakt in alles. Daarom zei Hij: *''Neem deze drinkbeker van mij weg; maar niet wat ik wil, maar wat U [wilt]''*.

37 En Hij kwam en vond hen in slaap, en Hij zei tot Petrus: Simon, slaap je? Was je niet in staat één uur te waken?

De Heer Jezus keert terug en vindt de discipelen slapende in plaats van wakende. Dat bedroeft Hem, en terecht. Hij waarschuwt hen evenwel terwille van henzelf:

38 Waakt en bidt, opdat u niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.

Zij kwamen in verzoeking en ze kwamen ten val, in het bijzonder Petrus. Hij riep hen allen op om te waken en te bidden, maar tot Petrus zei Hij: *''Simon, slaapt je? Was je niet in staat één uur te waken?''* Vooral Petrus had Hij van tevoren gewaarschuwd. Hij voegt er nog aan toe: *''De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak''*.

39 En opnieuw ging Hij weg en bad, terwijl Hij hetzelfde woord sprak. 40 En toen Hij opnieuw kwam, vond Hij hen in slaap, want hun ogen waren zeer zwaar geworden, en zij wisten niet wat zij Hem moesten antwoorden. 41 En Hij kwam voor de derde maal en zei tot hen: Slaapt nu verder en rust. Het is zover. Het uur is gekomen; zie, de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen van de zondaars.

Vanaf het laatste pascha was eigenlijk het moment al gekomen dat Hij was overgegeven. Van toen aan was *''het uur gekomen''*.

42 Staat op, laten wij gaan, zie, hij die Mij overlevert is nabij.

Het ging niet alleen om verzoening, maar de Herder zou weldra geslagen worden en de schapen voelden het en schrokken terug vóór de slag echt viel.

43 En terstond, terwijl Hij nog sprak, kwam Judas eraan, één van de twaalf, en met hem een menigte met zwaarden en stokken, van de overpriesters, de schriftgeleerden en de oudsten vandaan. 44 Nu had hij die Hem overleverde, met hen een teken afgesproken en gezegd: Die ik zal kussen, Die is het; grijpt Hem en leidt Hem welverzekerd weg. 45 En hij kwam en ging terstond naar Hem toe en zei: Rabbi! En hij kuste Hem innig. 46 Zij nu sloegen de handen aan Hem en grepen Hem. 47 Eén van hen echter die daarbij stonden, trok zijn zwaard en trof de slaaf van de hogepriester en sloeg hem het oor af.

Petrus was niet bereid om te bidden. Maar wel om te vechten, hij trekt zijn zwaard en treft de slaaf van de hogepriester en slaat hem het oor

af. De genezing wordt in dit evangelie niet vermeld. Want de Heer is hier eenvoudig de lijdende Zoon des mensen, de verworpen Profeet van Israël, de geslagen Herder.

48 En Jezus antwoordde en zei tot hen: Als tegen een rover bent u erop uitgegaan met zwaarden en stokken, om Mij gevangen te nemen? 49 Dagelijks was Ik bij u in de tempel aan het leren, en u hebt Mij niet gegrepen: maar de Schriften moeten vervuld worden.

Het gaat hier niet om iets wat aantoont, dat zijn kracht onverminderd is, maar het gaat om zijn onderwerping aan alle smaad. Het kernpunt is: *''De Schriften moesten vervuld worden''*. Nooit had Hij een gedrag vertoont dat zulk een behandeling hunnerzijds kon uitlokken; zij kwamen op Hem af als tegen een rover, maar de Schriften moesten vervuld worden.

50 En zij verlieten Hem en vluchtten allen.

Als ze kracht hadden gehad, zouden ze standgehouden hebben, maar ze begonnen terug te deinzen voor het lijden. 'De schapen werden verstrooid'.

51 En een jongeman volgde Hem, die een linnen kleed om het ongeklede [lichaam] geslagen had, en zij grepen hem; 52 hij liet echter het linnen kleed achter en vluchtte ongekleed <van hen> weg.

Dapperheid en schaamtegevoel houden geen stand. De eerste de beste aanval was voldoende om de jongeling te verdrijven. De mens heeft geen kracht om de dood onder ogen te kunnen zien. Het enige dat gelovigen daartoe wel in staat stelt, waardoor ze zelfs in staat zijn om de dood te verwelkomen en er zich in te verheugen, is Christus Zelf en zijn sterven. Hij heeft de prikkel van de dood verwijderd, maar dit was toen nog niet gebeurd. Daarom lieten de discipelen Hem in de steek en vluchtten, zowel de jongeman als alle anderen. Alleen in Christus, die voor ons leed, staan wij vast.

53 En zij leidden Jezus weg naar de hogepriester; en alle overpriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen bijeen. 54 En Petrus volgde Hem uit de verte, tot binnen in de voorhof van de hogepriester; en hij zat samen met de dienaren zich te warmen bij het vuur.

Hier zien wij een nieuwe beproeving. Petrus volgt, op een afstand weliswaar, tot in de voorhof van de hogepriester en gaat bij de dienaren zitten.

55 De overpriesters nu en de hele Raad zochten een getuigenis tegen Jezus om Hem te doden, en zij vonden er geen. 56 Want velen legden een vals getuigenis tegen Hem af, en de getuigenissen waren niet eenstemmig. 57 En er stonden enigen op die een vals getuigenis tegen Hem aflegden 58 en zeiden: Wij hoorden Hem zeggen: Ik zal dit met handen gemaakte tempelhuis afbreken en na drie dagen een ander, zonder handen gemaakt, opbouwen. 59 En ook zo was hun getuigenis niet eenstemmig. 60 En de hogepriester stond in [hun] midden op en ondervroeg Jezus aldus: Antwoordt U niets? Wat getuigen dezen tegen U?

De getuigen waren gewillig genoeg, maar het ontbrak hen aan kracht. Er was alle bereidheid om te getuigen, maar zelfs daardoor lukte het hun niet. De mens faalt in alles, behalve in boosaardig opzet tegen de Heer Jezus. Zelfs met het hele getuigenis van de omgekochte getuigen en ondanks alle bereidwilligheid van de rechters om Hem te veroordelen, faalde alles. Het getuigenis stemde niet overeen. Zoals de wet

eiste moesten er twee of drie getuigen met elkaar overeenstemmen, maar deze getuigen waren niet eenstemmig. Het gevolg was dat de Heer Jezus niet verworpen werd op grond van het valse getuigenis van de mens, maar op grond van het ware getuigenis van God; op zijn eigen getuigenis veroordeelden zij Hem. Hij kwam om van de waarheid te getuigen en Hij getuigde er van tot aan zijn dood.

61 Hij echter zweeg en antwoordde niets. Opnieuw ondervroeg de hogepriester Hem en zei tot Hem: Bent U de Christus, de Zoon van de Gezegende?

De hogepriester vraagt verbaasd en in verlegenheid gebracht, omdat hij er niet in slaagt de Heer Jezus te veroordelen op grond van het getuigenis van anderen: *''Bent u de Christus, de Zoon van de Gezegende?''* Elders wordt ons meegedeeld dat de hogepriester Hem bezweert of de eed oplegt, maar *Markus* noemt eenvoudig de vraag zonder de eed.

62 Jezus nu zei: Ik ben het. En u zult de Zoon des mensen zien zitten aan [de] rechterhand van de kracht en zien komen met de wolken van de hemel.

De Heer antwoordt: *''Ik ben het''*. Hij legt een goede belijdenis af, niet alleen voor Pilatus, maar ook voor de hogepriester. Hij kon de waarheid omtrent Zichzelf niet ontkennen en Hij wilde dat ook niet. Hij kwam niet in verzet tegen de valse beschuldigingen van anderen, maar wanneer Hij er toe wordt opgeroepen de waarheid omtrent zijn persoonlijke heerlijkheid bekend te maken, verheelt Hij deze niet. Hij was de Messias, de Zoon van de Gezegende. Hij was echter evenzeer de Zoon des mensen. Hij ging heen om zijn plaats in de hoge in te nemen en Hij zou eveneens terugkomen met de wolken des hemels, overeenkomstig de onfeilbare uitspraken van God.

63 De hogepriester nu scheurde zijn kleren en zei: Waarom hebben wij nog getuigen nodig? 64 U hebt de lastering gehoord; wat vindt u ervan? Zij allen nu veroordeelden Hem als de dood schuldig.

Voor hem betekende de waarheid niets meer dan lastering, zo volslagen was het hoofd van de godsdienst onder de Joden opgesloten in de duisternis.

65 En sommigen begonnen Hem te bespuwen en zijn gezicht te bedekken en Hem met vuisten te slaan en tot Hem te zeggen: Profeteer! En de dienaren sloegen Hem in het gezicht.

Zo moest de Herder geslagen worden.

En Jezus zei tot hen: Allen zult u ten val komen, want er staat geschreven: 'Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden'. (Mk 14:27)

En dan zien wij dat de uitwerking door Petrus, die zich zelfs in de voorhof van de hogepriester gewaagd had, onmiddellijk gevoeld wordt.

66 En toen Petrus beneden in de voorhof was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester, 67 en toen zij Petrus zich zag warmen, keek zij hem aan en zei: Ook u was bij die Nazaréner, bij Jezus. 68 Hij loochende het echter en zei: Ik weet niet en ook begrijp ik niet wat u zegt.

Maar hij kon het bij zijn eigen leugen niet uithouden.

En hij ging naar buiten naar het portaal, <en de haan kraaide>.

Dit was de waarschuwing van de Heer voor hem.

69 En toen het dienstmeisje hem zag, begon zij opnieuw te zeggen tot hen die daarbij stonden: Deze is [één] van hen.

Opnieuw ziet een dienstmeisje hem. Zo moest het gaan. Voor het oog was er niets dat vrees kon veroorzaken. Zo volkomen machteloos was zelfs deze meest toegewijde van de discipelen, althans de vurigste in zijn liefde en de meest energieke in zijn liefdebetoon. Het woord van een dienstmeisje was voldoende om hem er toe te brengen zijn Heer te verloochenen. Zo onmachtig was hij om de dood onder ogen te kunnen zien.

70 Hij loochende het echter opnieuw. En kort daarna zeiden zij die daarbij stonden opnieuw tot Petrus: Werkelijk, u bent [één] van hen, want u bent ook een Galileeër.

Maar naarmate zij hem meer de waarheid voorhielden, deinsde hij des te meer terug en begon in zijn laffe vrees zich te vervloeken en te zweren. Zo was Petrus en zo was het proces waardoor hij heen moest gaan om tenslotte de voornaamste van de apostelen te worden. Hij moest verbroken worden om te leren dat het vlees tot niets goeds in staat is. Vanaf die tijd moest het geheel en al Christus en de kracht van de Heilige Geest zijn!

71 Hij begon zich echter te vervloeken en te zweren: Ik ken die mens niet over Wie u spreekt.

Toch was *''die mens''* zijn Heiland. Hij wist het maar al te goed - nee, te slecht! *''U bent de Christus''*, had hij vroeger gezegd. Wat een contrast met nu! *''Wie zegt u dat ik ben?''* had Jezus lang tevoren gevraagd. Zijn antwoord was geweest: *''U bent de Christus, de Zoon van de levende God''* *(Mt 16:16)*. Nu zegt hij: *''Ik ken die mens niet!''* De Heer Jezus was nu voor hem louter een mens, die hij niet kende. Toch had niet vlees en bloed hem de waarheid omtrent Christus geopenbaard, maar de Vader, die in de hemel was. Petrus was derhalve, toen de rest verstrooid was, dicht genoeg in de buurt om een nog hardere slag toe te voegen aan de vele slagen die Jezus al troffen. Eén van het kleine aantal discipelen was een verrader – een ander en nog wel de voornaamste van de apostelen! – was iemand die zijn Heer verloochende.

72 En terstond kraaide [de] haan <voor de tweede maal>. En Petrus herinnerde zich het woord dat Jezus tot hem gezegd had: Voordat [de] haan tweemaal kraait, zul je Mij driemaal verloochenen. En toen hij daaraan dacht, weende hij.

Ik zeg niet dat Petrus' berouw toen al volkomen was. U zult later zien dat de Heer hem enige tijd later zeer diep in het hart treft. Niettemin voelde hij zijn zonde oprecht. Er was innerlijke schaamte en smart, hoewel het nog niet tot op de bodem van zijn hart ging. Petrus weende toen hij aan zijn zonde dacht. Het is altijd het woord van de Heer, dat werkelijk bekering voortbrengt, hetzij in een gelovige, hetzij in een zondaar. Menselijk gevoel, schaamte, of de vrees voor ontdekking zijn daartoe niet in staat. Het woord dat de Heer Jezus sprak werkte binnen in hem. Het is *''de wassing van het water door het woord''* *(Ef 5:25)*.

Mannen, hebt uw vrouwen lief, evenals ook Christus de gemeente heeft liefgehad en Zichzelf voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zou heiligen, haar reinigend door de wassing met water door [het] woord, ... (Ef 5:25,26)

Het woord van de Heer doet twee dingen: het overtuigt en het heelt. Het legt onze boosheid op een Goddelijke manier bloot én het reinigt ons daarvan. Als Petrus het woord van Christus met betrekking tot zijn eigen volstrekte zwakheid geloofd had, was hij bewaard geble-

ven. Maar hij geloofde het niet. Hij zei: *''Al zullen allen ten val komen, ik echter niet''* *(vers 29)*.

Hij was bereid om met Hem te sterven, terwijl in werkelijkheid reeds het oppervlakkige contact met het tafereel van de dood van Christus, hem zo bang maakte, dat hij naarmate men de waarheid omtrent zijn betrekking tot de Heer Jezus meer benadrukte, des te meer zwoer dat hij Hem niet kende. Zo is het vlees zelfs in een gelovige – overal tot niets goeds in staat.

INHOUD

Vers 1-5: Jezus overgeleverd aan Pilatus

Vers 6-15: Jezus ter dood veroordeeld

Vers 16-20: Jezus bespot

Vers 21-32: De kruisiging

Vers 33-41: Het sterven van Jezus

Vers 42-47 De begrafenis

TOELICHTING

1 En terstond, 's morgens vroeg, beraadslaagden de overpriesters met de oudsten en schriftgeleerden en de hele Raad, en zij bonden Jezus en brachten Hem weg en leverden Hem over aan Pilatus.

Nadat de Heer reeds *''als [de] dood schuldig''* veroordeeld is; volgt het verhoor in de morgen. Het gevolg is dat de overpriesters, de oudsten, de schriftgeleerden, het hele Sanhedrin en zelfs het gehele volk éénstemmig overeenkomen om de Heer Jezus over te leveren aan Pilatus, de vertegenwoordiger van de burgerlijke macht. De Heer Jezus zou door de godsdienstige mensen zowel als door de burgerlijke gezaghebbers veroordeeld worden. De Joden waren de hoofdschuldigen, daar zij optraden in de naam van de godsdienst en de burgerlijke autoriteiten ophitsten door hen moreel te dwingen tegen hun geweten in toe te geven, zoals we dat zien in het schijnproces voor Pilatus. Inderdaad *''Hij was veracht en van mensen verlaten'' (Js 53:3)*. Hij werd niet slechts door één mens verlaten, maar door elke klasse van mensen. We zullen zien, dat de priesters zowel als het volk, de machthebbers zowel als de onderdanen, zelfs tot de geringste toe, zich allen verenigden in het belasteren van de Zoon van God.

2 En Pilatus ondervroeg Hem: Bent U de koning der Joden? Hij nu antwoordde hem en zei: U zegt het.

Dit was zijn goede belijdenis. Het was de waarheid en Hij kwam om van de waarheid te getuigen. Hierop wordt in het bijzonder in het evangelie van *Johannes* gewezen. Wij zien Christus daar niet alleen zoals Hij was overeenkomstig de profetie, zelfs niet zoals Hij was als de Dienstknecht en de grote Profeet, die de wil van God deed en in de nood van de mens voorzag, maar zoals Hij was in zijn eigen persoonlijke heerlijkheid.

Alleen Christus is de waarheid in meest volstrekte zin van het woord. De Heilige Geest wordt ook *''de waarheid''* genoemd *(1Jh 5:6)*, maar dat is Hij als de innerlijke kracht in de gelovige om de openbaring van God vast te houden en deze te verwerkelijken.

En de Geest is het die getuigt, omdat de Geest de waarheid is. (1Jh 5:6)

God als zodanig wordt echter nooit de waarheid genoemd. De Heer Jezus is de waarheid. De waarheid is de uitdrukking van wat God is en wat de mens is. Hij die objectief de waarheid is, moet zowel God als mens zijn om de waarheid omtrent beide bekend te kunnen maken. Nooit wordt van de Vader gezegd dat Hij de waarheid is, maar dat wordt alleen gezegd van Christus, de Zoon, het Woord.

Hij is niet alleen God, maar Hij is die éne bijzondere Persoon, die God bekend maakt. En Hij maakte bekend wie de mens was, omdat Hijzelf

mens was. Omdat Hij zowel God als mens was, kon Hij beide openbaren. Daarom zullen we nooit weten wat volkomen leven is, behalve in Christus, en we zullen nooit weten wat de dood is behalve in Christus. En wie zou ooit echt de betekenis van het oordeel kennen, behalve in Christus? Wie kan de toorn van God op zijn juiste waarde schatten, behalve in Christus? Wie kan vertellen wat gemeenschap met God is, behalve in Christus? Het is Christus die ons laat zien wat de wereld is; Christus is het ook die ons laat zien wat de hemel is, en – door het contrast – wat de hel moet zijn. Hij is het die van het verderf bevrijdt, maar Hij is het ook die iemand uit zijn tegenwoordigheid in de hel werpt. Zo toont Hij alles in zijn ware karakter – zelfs datgene wat Hem het meest vijandig gezind is – de macht en het karakter van de satan en dat tot aan de laatste vorm ervan toe: de antichrist. Hij is de maatstaf voor Joden en heidenen in elk opzicht. Sommige oude filosofen meenden ten onrechte dat de mens de maatstaf voor alles was. Van Christus is dit wél volkomen waar. Hij is God en mens; Hij is de maatstaf van alle dingen, hoewel Hij er onmetelijk ver boven verheven is, daar Hij God boven alles is, evenals de Vader en de Heilige Geest.

Hier evenwel erkent de Heer eenvoudig, dat Hij de Koning der Joden was, in overeenstemming met de verwachting van de Joden. Op de vraag van Pilatus antwoordt Hij slechts: *''U zegt het''*. Dit was alles; meer had Hij hier niet te zeggen.

3 En de overpriesters beschuldigden Hem van veel dingen.

''De overpriesters beschuldigden Hem van vele dingen'', maar Hij antwoordde niets. Hij was daar niet om Zichzelf te verdedigen, maar om te belijden wie en wat Hij was.

4 Pilatus nu ondervroeg Hem opnieuw en zei: Antwoordt U helemaal niets? Zie, van hoeveel zij U beschuldigen. 5 Jezus antwoordde echter helemaal niets meer, zodat Pilatus zich verwonderde.

Het zwijgen van de Heer had een veel ernstiger uitwerking dan spreken had kunnen hebben. Er is een tijd om te zwijgen en er is een tijd om te spreken. En nu was dit zwijgen voor Pilatus' geweten des te meer overtuigend. Duidelijk bleek Hij in moreel opzicht boven zijn rechter te staan. Hij stelde alles in het juiste licht, wat zij ook van Hem mochten zeggen of over Hem mochten oordelen. In werkelijkheid spraken zij slechts een volkomen vals oordeel uit, en zij veroordeelden Hem op grond van de waarheid. Of het nu voor de hogepriester of voor Pilatus was, het was de waarheid die Hij beleed en op grond van de waarheid werd Hij door de mens veroordeeld. Al hun leugens baatten niets. De Heer Jezus werd dus niet veroordeeld op grond van hetgeen zij naar voren brachten, maar op grond van hetgeen Hijzelf zei. Alleen in het *Johannesevangelie* wordt door de Heer het verschrikkelijke feit vastgesteld, dat Pilatus het niet uit zichzelf deed, maar dat hij was opgestookt door de Joden. Ook vernemen we van *Johannes* dat Pilatus in het bijzonder bang werd, doordat de Joden hem vertelden, dat zij een wet hadden en dat Hij volgens die wet behoorde te sterven, omdat Hij Zichzelf tot de Zoon van God maakte. Er werd gezegd dat Hij beweerd had de Zoon van God te zijn en Pilatus vreesde dat dat waar was. Bovendien had zijn vrouw een droom gehad, die zijn ongerustheid nog versterkte. Zo droeg God er zorg voor, dat er een dubbel getuigenis was: het grote morele getuigenis van Christus Zelf en bovendien een teken en een bewijs, dat

precies past bij het evangelie van *Mattheüs*, namelijk een uiterlijk teken dat aan de vrouw van Pilatus gegeven werd in de vorm van een droom. Ons evangelie is veel beknopter en houdt zich aan de volgorde van de feiten, zonder bijzonderheden mee te delen.

> ***6 Nu liet hij hun op [elk] feest één gevangene los, die zij begeerden. 7 Nu was er iemand, Barabbas geheten, gebonden met de oproermakers die in het oproer een moord hadden begaan. 8 En de menigte kwam naar voren en begon [hem] te vragen hun te doen zoals hij gewoon was.***

De boosheid van de Joden blijkt echter in alle opzichten. De schare liet haar volledige onderwerping aan de boze priesters dus nog duidelijker blijken door Barabbas te verkiezen en daarmee de dood van de Heer Jezus te bezegelen. Hij had nog bevrijd kunnen worden, doch de verblinde menigte wilde daar niet van horen.

> ***9 Pilatus echter antwoordde hun en zei: Wilt u dat ik de koning der Joden voor u loslaat?10 Want hij wist dat de overpriesters Hem uit afgunst hadden overgeleverd. 11 De overpriesters echter zetten de menigte op, dat hij liever Barabbas voor hen moest loslaten.***

Of, zoals het evangelie van *Johannes* het stelt: *''Niet hem, maar Barabbas! En Barabbas was een rover''* *(Jh 18:40)*. Hij was een rover en een moordenaar, en toch gaf de mens de voorkeur aan hem boven de Heer Jezus.

> ***12 Pilatus nu antwoordde opnieuw en zei tot hen: Wat wilt u dan dat ik zal doen met <Hem die u> de koning der Joden <noemt>? 13 Zij nu riepen opnieuw: Kruisig Hem!***

Pilatus, hoe wreed en verhard hij ook was, wierp nog tegen:

> ***14 Pilatus nu zei tot hen: Wat voor kwaad heeft Hij dan gedaan? Zij nu riepen des te meer: Kruisig Hem!***

Zij konden geen kwaad bij de Heer Jezus vinden; ze verzonnen het slechts op grond van het moorddadige venijn in hun eigen harten.

En van Pilatus – die volstrekt geen vrees voor God kende – lezen we dan:

> ***15 Pilatus nu wilde de menigte een genoegen doen en liet hun Barabbas los; en Jezus leverde hij, na Hem gegeseld te hebben, over om gekruisigd te worden.***

Zo bevrijdde de Heer Jezus zelfs bij deze laatste gebeurtenissen anderen ten koste van Zichzelf. Even daarvoor had Hij de discipelen bevrijd, zodat zij niet gevangen waren genomen. Nu is Hij het middel om zelfs Barabbas te bevrijden, hoe slecht hij ook was. Nooit heeft de Heer Jezus Zichzelf gered, hoewel Hij dat natuurlijk had kunnen doen, doch het toonde juist de volmaaktheid van de morele heerlijkheid van Christus dat Hij anderen bevrijdde, zegende, en redde, en dat alles ten koste van Zichzelf.

Bovendien werd elke smaad die Hij maar kon ondervinden op Hem gestapeld:

> ***16 De soldaten nu leidden Hem in de voorhof, dat is het pretorium, en zij riepen de hele legerafdeling samen. 17 En zij deden Hem een purperen mantel om en na een doornenkroon gevlochten te hebben zetten zij Hem die op 18 en begonnen Hem te begroeten: Gegroet, koning der Joden!***

Voor Hem was geen verachting te grof.

19 En zij sloegen zijn hoofd met een rietstok en bespuwden Hem, en zij vielen op hun knieën en huldigden Hem. 20 En toen zij Hem hadden bespot, deden zij Hem de purperen mantel af en deden Hem zijn kleren aan; en zij leidden Hem naar buiten om Hem te kruisigen.

En vervolgens lezen we, zoals dat paste in de sfeer van boosheid die er heerste:

21 En zij dwongen een voorbijganger, een zekere Simon van Cyréne die van [het] veld kwam, de vader van Alexander en Rufus, om zijn kruis te dragen.

Het schijnt dat deze twee zonen later welbekende gelovigen waren, die deel uitmaakten van de Gemeente. Vandaar het belang van het noemen van dit feit *(vgl. Rm 16:13)*.

Groet Rufus, de uitverkorene in [de] Heer, en zijn moeder en de mijne. (Rm 16:13)

Ik geloof dat Gods goedheid juist van deze omstandigheid gebruik maakte, hoe boos die ook was van de kant van de mens gezien. Hij liet niet toe dat zelfs de smaad die zijn Zoon aangedaan werd, niet aangewend zou worden tot zegen voor de mens.

Simon, de vader van deze twee, werd gedwongen zijn kruis te dragen. En hij werd er toe gedwongen door hen die de waarheid, als ze er ook maar iets van kenden, 'in ongerechtigheid bezaten' *(Rm 1:18)*.

Want toorn van God wordt van [de] hemel geopenbaard over alle goddeloosheid en ongerechtigheid van mensen die de waarheid in ongerechtigheid bezitten; omdat wat van God gekend kan worden, onder hen openbaar is, want God heeft het hun geopenbaard - ... (Rm 1:18,19)

22 En zij brachten Hem op de plaats Golgotha, dat is vertaald: Schedelplaats. 23 En zij gaven Hem met mirre gemengde wijn; maar Hij nam die niet.

Het doel van die wijn was om de folterende, buitengewoon langgerekte pijn van het kruislijden te verdoven, maar Hij weigerde die.

24 En zij kruisigden Hem en verdeelden zijn kleren door het lot erover te werpen wat ieder mocht nemen.

Elders wordt vermeld *(Jh 19:24)* dat dit de duidelijke vervulling van de Goddelijke voorzegging was, terwijl het voor de mensen in die tijd een teken was dat iemand ter dood veroordeeld was.

Zij dan zeiden tot elkaar: Laten wij die niet scheuren, maar erom loten van wie die zal zijn; opdat de Schrift vervuld werd die zegt: 'Zij hebben mijn kleren onder elkaar verdeeld en over mijn kleding hebben zij het lot geworpen' (Jh 19:24).

25 Het was nu het derde uur toen zij Hem kruisigden. 26 En het opschrift met zijn beschuldiging luidde: De koning der Joden.

De bewoordingen zijn buitengewoon kort in het evangelie van *Markus*. Hij vermeldt slechts de aanklacht of de beschuldiging, maar niet (naar ik meen) de hele formulering. De andere schrijvers geven het opschrift in verschillende vormen en het is mogelijk, omdat het in verschillende talen vermeld stond, dat zij het elk in een van die talen weergeven. Als dit het geval is, dan deelt *Markus* ons slechts de hoofdzaak mee. Uit de aard der zaak zal *Mattheüs* ons dan de Hebreeuwse vorm gegeven hebben en *Lukas* de Griekse; het evangelie van *Lukas* was immers op de heidenen gericht, zoals dat van *Mattheüs* voor de Joden was. *Johannes* zal het dan in het Latijn verstrekt hebben; daar dat de taal was van het rijk, waardoor hijzelf later als martelaar geleden heeft. Aangezien dát rijk de dienstknecht vervolgd had, geeft hij weer wat datzelfde rijk met zijn Meester gedaan had en wel in de taal van dat rijk. Het geringe onderscheid in de vermeldingen van het opschrift kan dus een gevolg zijn van de verschillende talen, waarin de beschuldiging werd opgeschreven. In ieder geval weten we dat we de volle Goddelijke waarheid bezitten als we alle mededelingen onderling vergelijken. Het is voor God onwaardig en voor de mens onlogisch om dergelijke kleine verschillen te verklaren door ze toe te schrijven aan onwetendheid of onacht-

zaamheid. Elke evangelist schreef door de kracht van de Heilige Geest. Het totale resultaat is de volmaakte waarheid van God.

27 En met Hem kruisigden zij twee rovers, één aan zijn rechter- en één aan zijn linkerhand. 28 (is als niet authentiek weggelaten)

Markus neemt, evenals *Mattheüs*, de rovers als een bewijs van de volkomen vernedering van de Dienstknecht en de Zoon van God op het kruis. De mensen wilden Hem zelfs aan het kruis geen aparte plaats gunnen. Inderdaad was Hij alleen in de genade en de morele heerlijkheid van het kruis; maar om de smaad ervan te vergroten werden deze twee rovers met Hem gekruisigd, één aan zijn rechter- en één aan zijn linkerhand.

Vervolgens echter werden zijn eigen woorden niet alleen tijdens het proces, maar zelfs in zijn stervensuur tegen Hem gebruikt.

29 En de voorbijgangers lasterden Hem, terwijl zij hun hoofden schudden en zeiden: Ha, U die het tempelhuis afbreekt en in drie dagen opbouwt, 30 verlos Uzelf en kom van het kruis af!

Hoe weinig besef hadden ze dat die woorden juist nu op het punt stonden om volkomen in vervuIling te gaan!

De overpriesters gingen zoals gewoonlijk nog verder.

31 Evenzo spotten ook de overpriesters onder elkaar met de schriftgeleerden en zeiden: Anderen heeft Hij verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen.

Zij spraken een geweldige waarheid uit, al bedoelden ze het niet zo. Natuurlijk was het niet waar dat Hij geen macht had om Zichzelf te verlossen, maar Hij dééd het niet – Hij kón dat niet doen als Hij door genade verlossing tot stand wilde brengen. *''Anderen heeft hij verlost, Zichzelf kan hij niet verlossen''*. In enkele woorden wordt hierin de geschiedenis van Christus op aarde beschreven; doch vooral het kruis toont de waarheid van deze uitspraak aan. In het kruis komt de waarheid omtrent Christus vollediger aan het licht dan waar ook. Het werd juist op dat moment duidelijk, toen Gods toorn over de zonden zich over Hem uitstortte, toen Hij, wat de uiterlijke omstandigheden betrof, de grootste verdrukking moest doormaken. Maar Hij verdroeg alles volmaakt. Ten volle werd alles in Hem geopenbaard, de heiligheid die ten koste van alles de zonde wilde wegdoen tot heerlijkheid van God; zijn liefde, die wat het Hemzelf ook kosten mocht, eeuwige bevrijding aan anderen wilde brengen; de genade van God, het rechtvaardige oordeel van God; zijn waarheid zowel ais zijn majesteit. Het was echter door de opstanding dat alles onthuld werd, want toen werden Gods gevoelens openbaar gemaakt. Hij werd opgewekt door de heerlijkheid van de Vader *(Rm 6:4)*.

Wij zijn dan met Hem begraven door de doop tot de dood, opdat, zoals Christus uit [de] doden is opgewekt door de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij in nieuwheid van leven zouden wandelen. (Rm 6:4)

Wat Hij op het kruis deed, deed Hij ten behoeve van anderen. Maar wat het inhield voor Hemzelf, en voor anderen, bleek doordat de Heer Jezus opstond en ging zitten ter rechterhand van God.

Precies dezelfde uitdrukkingen betekenen in de mond van een ongelovige echter iets totaal anders dan op de lippen van hen die geloven. Daarom kan een man van de wereld in de tegenwoordigheid van de dood ogenschijnlijk even kalm zijn als een gelovige, wiens oog op de Heer Jezus gericht is. Bij de laatste is er echter vrede, bij de eerste niet meer dan ongevoeligheid. Bij een gelovige, die de volheid van de genade niet begrijpt, zijn er innerlijke angstgevoelens, waar een

ongelovige geen weet van heeft. De ongelovige voelt namelijk niet wat zonde is en wat passend is voor de heerlijkheid van God. Wanneer iemand gelooft, maar nog niet bevestigd is in de genade, is hij vol angst voor de afloop; en dit kan ook niet anders, totdat het hart rust vindt door Christus Jezus. Hoe weinig besef hadden deze overpriesters van het geheim van de genade! Anderen had Hij verlost, zeiden zij; zichzelf wilde Hij niet verlossen en Hij deed het ook niet. Nee, in het besef van de liefde en het raadsbesluit van God, kon Hij Zichzelf niet verlossen. Hij legde zijn leven af voor ons; er was geen andere manier waarop wij gered konden worden. Ja nog meer, Hij was gehoorzaam aan de Vader ten koste van alles, Hij was vastbesloten om zijn wil te doen. Alleen in die zin kon Hij Zichzelf niet verlossen.

Het was voor de Heer Jezus Christus niet nodig om te sterven. Alle andere mensen die van Adam afstamden moesten noodzakelijkerwijs sterven. Hoewel Christus, de laatste Adam, door middel van zijn moeder van hem afstamde, behoefde Hij niet te sterven. In Zichzelf droeg Hij niet de gevolgen mee van de zonde van de eerste Adam, hoewel Hij die in zijn genade op het kruis gedragen heeft. Hij heeft ze echter niet gedragen als Iemand die zelf de straf, daarvoor verdiend had. Hij heeft ze slechts gedragen voor anderen, door de wil van God en zijn eigen soevereine liefde. Daarom zegt Hij met betrekking tot zijn dood zeer nadrukkelijk: *''Ik heb macht mijn leven af te leggen en heb macht het weer te nemen''* *(Jh 10:18)*. Van alle mensen sinds het begin van de wereld was Hij de enige, die dat zeggen kon.

Adam in het Paradijs kon zo niet spreken; alleen Christus had die bevoegdheid overeenkomstig de rechten die Hij bezat. Zijn menswording deed, niets af aan zijn Goddelijke heerlijkheid. Zijn God-zijn verzwakte zijn lijden als mens niet. Er was geen sprake van een verlaging van de Godheid; het resultaat was integendeel een werkelijke verhoging van de mensheid.

Niettemin moesten de Schriften vervuld worden: de Gezalfde moest sterven, Gods heerlijkheid moest overtuigend bewezen worden. Hij moest de dood door zijn eigen sterven tegemoet treden en de macht van de dood moest niet door machtsvertoon, maar door gerechtigheid verbroken worden. Want dat is de wonderbare vrucht van de dood van Christus: de macht van de dood is te niet gedaan door gerechtigheid, omdat Hij de vloek op Zich genomen heeft, het oordeel over de zonde, zodat God zelfs dáárin verheerlijkt is geworden. Dit geeft de verzoening zijn wonderbare plaats in de hele waarheid van God. Niets kan daarvoor in de plaats gesteld worden. In de verzoening is Hij de plaatsvervanger voor alle anderen; iets wat leek op een offer voor de zonde is voortaan van het toneel verdwenen.

De overpriesters riepen echter spottend:

> ***32 Laat de Christus, de koning van Israël, nu van het kruis afkomen, opdat wij zien en geloven! Ook zij die met Hem gekruisigd waren, smaadden Hem.***

Ja, zo volkomen was het ongeloof, dat zij die met Hem gekruisigd waren zelfs midden in hun doodsstrijd tijd hadden om zich om te keren en nog iets aan zijn lijden toe te voegen. *Markus* vermeldt niet de bekering van één van deze rovers, zoals *Lukas* ons meedeelt.

Eén van de gehangen boosdoeners nu lasterde Hem: Bent U niet de Christus? Verlos Uzelf en ons. De andere echter antwoordde en bestrafte hem en zei: Vrees jij ook God niet, daar jij in hetzelfde oordeel bent? En wij toch terecht, want wij ontvangen wat onze daden waard zijn. Deze echter heeft niets onbehoorlijks gedaan. En hij zei: Jezus, denk aan mij, wanneer U in uw koninkrijk komt. En Hij zei tot hem: Voorwaar, Ik zeg u: vandaag zult u met Mij in het paradijs zijn. (Lk 23:39-43)

Als deze rover zich tenslotte bekeert, vraagt hij niet meer dat Hij af zou komen van het kruis, maar erkent Hem als koning voordat het

koninkrijk gekomen is. Hij geloofde dus zonder te zien. Wat een licht straalt er af van deze arme man, en dat te meer omdat hij zo in de duisternis geleefd had. Juist de duisternis van de overpriesters, die de sombere achtergrond vormde, deed dit getuigenis zo helder uitkomen. Precies dezelfde omstandigheden, waarin de overpriesters roemden alsof de nederlaag van de Heer Jezus een feit was, waren voor deze rover de aanleiding om te roemen in de verlossing van zijn ziel. Deze bekering behoort echter geheel tot het terrein van *Lukas*, die ons op de barmhartigheid van God wijst, waardoor zelfs een zondaar in zijn laatste staat opgezocht wordt.

''De Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te behouden'' *(Lk 19:10)*. Die lijn loopt door dat hele evangelie heen, meer dan in de andere evangeliën. Daarom spreekt hij ook over de behoudenis van de ziel van de rover, als die zijn lichaam verlaten zou. Deze stervende rover zou, als zijn ziel het kruis verliet, direct met de Heer Jezus in het Paradijs zijn. *Markus* spreekt echter over de beledigingen, die ook de rovers de Heer Jezus aangedaan hebben, tezamen met de overpriesters en de anderen.

33 En toen [het] zesde uur was gekomen, kwam er duisternis over het hele land tot [het] negende uur toe.

Dat was iets bovennatuurlijks. God zorgde voor een getuigenis ten aanzien van dat uur, dat uitging boven alles ervoor en erna. Er was duisternis, zelfs de wereld gevoelde het. Zo had de Heer het tegen de Joden gezegd, dat de stenen zouden roepen als de kleine kinderen en de zuigelingen het niet deden. Zo had Johannes de doper hen verteld, dat God uit de stenen kinderen van Abraham kon verwekken.

En zo werd hier de ongevoeligheid van de mensen, de smaad en de spot, zowel van de overpriesters als van de rovers tegen de Zoon van God, van Gods kant beantwoord door de hele natuur in de duisternis te hullen, toen Hij stierf, die alles geschapen had. Er was duisternis over het hele land. Boven, beneden, overal duisternis. Wat een schouwspel!

34 En op het negende uur riep Jezus met luider stem: Eloï, Eloï, lemá sabachtháni? – dat is vertaald: Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?

Er was geen sprake van natuurlijke uitputting. De Heer Jezus stierf niet zoals alle andere mensen. Hij was nog steeds in de volle kracht van het leven. Hij stierf niet alleen als zoenoffer maar ook om zijn leven weer te nemen. Hoe zou Hij hebben kunnen bewijzen dat de macht van zijn leven sterker was dan de macht van de dood, als Hij niet gestorven was?Nog minder had Hij ons dan kunnen bevrijden. Wij zijn met God verzoend door de dood van zijn Zoon *(Rm 5:10)*.

Want als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn door de dood van zijn Zoon, veel meer zullen wij, nu wij verzoend zijn, behouden worden door zijn leven. (Rm 5:10)

Er is echter nog meer. Het feit dat Hij weer zou leven, dat Hijzelf uit het graf zou opstaan, dat Hij zijn leven zou hernemen, bewees dat Hij de dood overwonnen had, waaraan Hij Zich zo volkomen onderworpen had met het oog op de verheerlijking van God. Hij wérd gedood; door goddeloze handen werd Hij gekruisigd en geslagen. Toch was het tevens volkomen vrijwillig. Bij ieder ander mens is de dood niet vrijwillig. Zo is Jezus absoluut verheven boven dat wat alleen natuurlijk is, of het nu zijn geboorte of zijn sterven of wat dan ook betreft. Bovendien was zijn uitroep heel bijzonder. Nog nooit was iets derge-

lijks gehoord uit de mond van een heilig Persoon als Hij was. De reden was, dat God Hem daar verliet.

Hier was niet alleen maar een openbaring van liefde – hoewel er nooit een ogenblik is geweest dat de Vader in de Zoon zóveel aanleiding vond om Hem lief te hebben, als toen. Nimmer aanschouwde Hij zo'n morele schoonheid, zelfs niet in zijn Zoon. Doch Hij droeg de zonde en dus moest Hij werkelijk het oordeel ondergaan. Het gevolg was, dat Hij door God verlaten moest worden. Toen Hij de zonde op Zich genomen had, moest God Hem verlaten. Hij nam onze zonden op Zich en onderging daarom het onvermijdelijke gevolg ervan dat de zonde Hem toegerekend werd. Hij moest door God verlaten worden. Hij die de zonde niet kende, leerde het verschrikkelijke er van tot op het diepst kennen, toen Hij voor ons tot zonde gemaakt werd.

35 En sommigen van hen die daarbij stonden en dit hoorden, zeiden: Zie, Hij roept Elia.

Dit lijkt opnieuw niets meer dan spotten. Er is geen reden om aan te nemen, dat ze niet wisten dat Hij zei: *''Mijn God, mijn God''* en niet 'Elia'.

36 Iemand nu liep snel, vulde een spons met zure wijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken en zei: Wacht, laten wij zien of Elia komt om Hem eraf te nemen. 37 Jezus nu liet een luide schreeuw horen en stierf.

Nu de dood was vernietigd en de enige rechtvaardige, grondslag was gelegd voor het leven en de verlossing, was het Joodse systeem daarmee veroordeeld, en het vonnis werd voltrokken aan datgene wat daarvan het karakteristieke en centrale kenmerk vormde: het voorhangsel.

38 En het voorhangsel van het tempelhuis scheurde in tweeën, van boven naar beneden.

Het voorhangsel scheidde het heilige van het heilige der heiligen. Er was niets zo karakteristiek voor het Joodse systeem als het voorhangsel. In beeld duidde het namelijk aan dat God aanwezig was, maar dat de mens buiten stond. God hield Zich met het volk bezig, maar het volk was niet in staat om tot God te naderen. Hoewel zij Hem bij zich hadden in de wereld, waren zij niet in staat zijn heerlijkheid gade te slaan. Zij werden op een afstand gehouden onder de wet *(vgl Hb 9:8; 10:19,20)*. Daarentegen verkondigde het scheuren van het voorhangsel direct, dat het met het Jodendom geheel gedaan was.

Waar deze dingen nu zo ingericht zijn, gaan de priesters wel steeds in de eerste tabernakel om de diensten te volbrengen, maar in de tweede alleen de hogepriester, eenmaal in het jaar, niet zonder bloed, dat hij offert voor zichzelf en voor de afdwalingen van het volk. Daarmee duidt de Heilige Geest aan dat de weg tot het heiligdom nog niet bekend gemaakt is, zolang de eerste tabernakel nog stand houdt. (Hb 9:6-8)

Daar wij dus, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs [de] nieuwe en levende weg die Hij ons heeft ingewijd door het voorhangsel heen, dat is zijn vlees, ... (Hb 10:19,20)

Evenzeer als de bovennatuurlijke duisternis een getuigenis was voor zijn dood, zo verkondigde het scheuren van het voorhangsel bij zijn dood de kracht van het bloed van Christus. Niet alleen was God tot de mensen neergedaald, maar de mens had nu door het bloed van Christus het recht om tot God te naderen. Allen die de waarde van dat bloed kennen, hebben het recht om in het allerheiligste binnen te gaan. In principe was de afschaffing van de Joodse bedeling gekomen. Het scheuren van het wezenlijke kenmerk daarvan betekende in feite de ontwijding van het heiligdom. Iedereen in het heiligdom kon nu in het allerheiligste kijken. Niet langer was het alleen de hogepriester, die zich éénmaal per jaar en dat niet zonder bloed in het heiligdom waagde. Hoe weinig ze ook verstonden van de oneindige waarde van het bloed dat zij vergoten hadden, nu was het voorhangsel van boven

tot beneden gescheurd. Dit vond plaats in de eerste maand van het jaar.

Het feest, waarop de hogepriester in het heiligdom ging, was in de zevende maand. Zodoende was het scheuren van het voorhangsel des te opvallender op dit moment. De werkelijke vervulling van de grote verzoendag en het daarop volgende loofhuttenfeest zal pas plaatsvinden wanneer God weer de draad opneemt met het Joodse volk. Tot ons wordt gezegd dat Christus ons Pascha is *(1Ko 5:7)*, maar de grote verzoendag, gezien als een profetisch type, is iets wat Israël in de toekomst te wachten staat.

Zuivert het oude zuurdeeg uit, opdat u een nieuw deeg bent; u bent immers ongezuurd. Want ook ons pascha, Christus, is geslacht. (1Ko 5:7)

En ook dit was nog niet alles. Er komt een heiden naar voren die door God gedwongen wordt om het wonder, dat zich daar op dat tijdstip voordeed, te erkennen.

39 Toen nu de centurio die daarbij stond tegenover Hem, zag dat Hij zo <roepend> was gestorven, zei hij: Waarlijk, deze mens was Gods Zoon!

Naar alle waarschijnlijkheid bedoelde hij alleen te erkennen dat Christus niet enkel een mens was, omdat hij iets dergelijks waarnam als wat Nebukadnezar in *Daniël 3:25* hoorde en zag.

Toen schrok koning Nebukadnezar en stond ijlings op; hij nam het woord en zeide tot zijn raadsheren: Hebben wij niet drie mannen gebonden in het vuur geworpen? Zij antwoordden de koning: Zeker, o koning. Hij zeide: Zie, ik zie vier mannen vrij wandelen midden in het vuur, en zij hebben geen letsel, en het uiterlijk van de vierde gelijkt op dat van een zoon der goden! (Dn 3:24,25)

De centurion ging echter verder dan de vorst van Babel. Hij voelde aan dat de Heer Jezus, hoewel Hij mens was, toch een Goddelijk wezen was en niet alleen de Zoon des mensen. Als Nebukadnezar zegt, dat hij iemand gezien heeft aan een zoon der goden gelijk, dan denk ik niet, dat hij de volle waarheid daarvan bedoelde, die wij nu kennen. De leer van het eeuwige zoonschap was toen immers nog niet geopenbaard. We kunnen niet aannemen, dat een Nebukadnezar, die tot op dat tijdstip een afgodendienaar was, in deze waarheid indrong. Hij sprak echter in de volle overtuiging, dat het een of ander bovennatuurlijk wezen was: *''Een zoon der goden''*. Terzelfder tijd kon de Geest van God, zowel aan de woorden van een centurion, als aan die van een koning een vorm geven die uitging boven wat elk van beiden begreep. *''Waarlijk, deze mens was Gods Zoon!''*.

40 Nu stonden er ook vrouwen uit de verte toe te zien, onder wie ook Maria Magdalena was en Maria, de moeder van Jakobus de kleine en van Joses, en Salóme, 41 die, toen Hij in Galiléa was, Hem volgden en Hem dienden, en vele andere [vrouwen] die met Hem naar Jeruzalem waren opgetrokken.

De discipelen waren daar niet bij. Zij hadden Hem helaas in de steek gelaten en waren gevlucht. Zij worden hier in ieder geval niet genoemd. Zij waren zover verwijderd van hun ware plaats, dat God over hen niets zeggen kon. Er treedt echter iemand naar voren, die tot op dat tijdstip teruggeschrokken was voor een openlijke belijdenis van de Heer Jezus.

42 En toen het al avond was geworden, omdat het [de] voorbereiding was, dat is [de] voorsabbat, 43 kwam Jozef van Arimathéa, een aanzienlijk raadsheer, die ook zelf het koninkrijk van God verwachtte, en waagde het naar binnen te gaan naar Pilatus en het lichaam van Jezus te vragen.

Precies die omstandigheden, waarvan men gedacht zou hebben, dat ze hem vanzelfsprekend zouden hebben doen terugdeinzen uit vrees voor de gevolgen, werden in tegendeel door God gebruikt om in het hart van Jozef een vrijmoedigheid te werken, zoals hij voordien nooit gekend had. Tijdens het leven van Jezus had hij de kostbare plaats

van een discipel van de Heer Jezus niet ingenomen, maar zijn dood bracht hem tot een keerpunt. De dood van de Heer Jezus riep zijn liefde voor de Heiland wakker en deed hem daarom moedig optreden en om het lichaam van zijn Meester vragen.

Pilatus vroeg verwonderd of Jezus al dood was. Normaal is de kruisiging een langzame dood. Soms houden mensen het dagenlang uit, als iemand goed gezond is. Bij de Heer Jezus duurde het echter slechts een paar uren. De Heer had niets meer te doen; het had daarom geen zin om nog langer te blijven leven. Bovendien moest de profetie vervuld worden dat geen been gebroken zou worden, zoals *Johannes* ons meedeelt, die zich altijd met de Persoon van de Heer bezig houdt. Het was naar de Schriften, dat Hij doorstoken zou worden, maar ook dat geen been gebroken zou worden. Van deze zeer opmerkelijke omstandigheid getuigt *Johannes* in zijn evangelie. *Markus* maakt daar geen melding van.

Opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op de sabbat, daar het [de] voorbereiding was (want de dag van die sabbat was groot), verzochten de Joden dan Pilatus, dat hun benen gebroken en zij weggenomen zouden worden. De soldaten dan kwamen en braken wel de benen van de eerste en van de andere die met Hem waren gekruisigd; maar toen zij bij Jezus kwamen en zagen dat Hij al was gestorven, braken zij zijn benen niet. Maar één van de soldaten doorstak zijn zijde met een speer en terstond kwam er bloed en water uit. En hij die het heeft gezien, getuigt het en zijn getuigenis is waar; en hij weet dat hij zegt wat waar is, opdat ook u gelooft. Want deze dingen zijn gebeurd opdat de Schrift vervuld wordt: 'Geen been van Hem zal worden verbrijzeld'. En weer een ander Schriftwoord zegt: 'Zij zullen zien op Hem die zij hebben doorstoken'. (Jh 19:31-37)

44 Pilatus nu verwonderde zich dat Hij al gestorven was, en nadat hij de centurio bij zich had geroepen, ondervroeg hij hem of Hij al <lang> gestorven was.

Het snelle sterven van de Heer Jezus en zijn luide roepen had de hoofdman met verbazing vervuld. Het bewees, dat het niet de dood van zó maar een mens betrof. Hij had de macht om zijn leven af te leggen.

45 En toen hij het van de centurio had vernomen, schonk hij Jozef het lichaam.

Toen de hoofdman Pilatus bevestigd had, dat de Heer Jezus al gestorven was, gaf Pilatus verlof om Hem af te nemen.

46 En na een stuk linnen gekocht te hebben nam hij Hem af, wikkelde Hem in het stuk linnen en legde Hem in een graf dat uit een rots was gehouwen, en hij wentelde een steen voor de ingang van het graf. 47 Maria Magdalena nu en Maria, de [moeder] van Joses, zagen waar Hij gelegd was.

En twee van de Maria's zagen waar Hij gelegd was. Hier zien we tenslotte echte liefde. Al was het inzicht, dat uit geloof voortkomt, niet aanwezig, de liefde, die hen deed stilstaan bij hun Heer, was er wél. Bij hen waren er echte gevoelens van aanbidding; de vrucht van het geloof, waardoor ze de Heer Jezus zelfs in zijn dood vereerden.

INHOUD

Vers 1-8: De opstanding

Vers 9-11: Verschijning aan Maria Magdalena

Vers 12-13: Verschijning aan twee discipelen

Vers 14-18: Zendingsopdracht

Vers 19-20: De hemelvaart

TOELICHTING

De opstanding getuigt niet alleen van de overwinning over de macht van de dood en van de volmaakte toestand, waarin de mens voor God is gebracht, geschikt voor de hemel, maar is voor een gelovige ook de ware oplossing voor alle moeilijkheden wat de dingen hier beneden betreft. Nooit was volkomen gebleken wie Jezus was, voordat de opstanding had plaatsgevonden. Er was natuurlijk tevoren een rijk en geweldig getuigenis aangaande Hem gegeven; dat was echter een getuigenis, dat nog tegengesproken kon worden, zelfs door hen, die de wonderen aanschouwden. Natuurlijk niet terecht, maar door de macht van satan. Maar zelfs een volstrekt ongelovige als de rijke man uit *Lukas 16*, kon zeggen, dat zijn broeders zouden geloven als iemand uit de doden zou opstaan en tot hen zou komen. Wij zullen echter ontdekken dat het ongeloof van de mens zelfs aan de opstanding voorbijgaat, als God door zijn genade geen geloof in de harten werkt.

1 En toen de sabbat voorbij was, kochten Maria Magdalena, Maria, de [moeder] van Jakobus, en Salóme specerijen om Hem te komen zalven.

In dit hoofdstuk zien we dat de vrouwen bij het graf van de Heer Jezus komen. Zij komen uit liefde, maar zonder dat ze iets begrijpen van de opstanding. Daarom is er bij hen zo'n verdriet en zo'n verwarring. Zij hadden specerijen gekocht om Hem te gaan zalven. De Heer had de discipelen duidelijk verteld, dat Hij uit de doden zou opstaan. Zo klein was echter het geloof van deze gelovigen, dat zij precies op de dag waarop de Heer had gezegd dat zij zijn opstanding moesten verwachten, zich bezig hielden met iets wat uitsluitend bij een gestorven Christus paste, niet bij een opgestane en levende Christus.

2 En zeer vroeg op de eerste [dag] van de week kwamen zij bij het graf, toen de zon opging. 3 En zij zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de ingang van het graf afwentelen?

Maar dat was al gedaan:

4 En toen zij opkeken, zagen zij dat de steen was afgewenteld, want hij was zeer groot.

Zo groot is de kracht van de opstanding en zo groot is de macht die er mee gepaard gaat. Zij waren niet in staat de hindernis weg te nemen; de steen die het graf blokkeerde was zeer groot. Dit maakte echter geen enkel verschil voor God. De steen was nu weggerold.

5 En toen zij in het graf waren gegaan, zagen zij een jongeman zitten aan de rechterkant, bekleed met een lang wit kleed, en zij ontstelden. 6 Hij zei echter tot hen: Weest niet ontsteld. U zoekt Jezus de

Nazaréner, de gekruisigde; Hij is opgewekt, Hij is hier niet; zie, de plaats waar zij Hem hebben gelegd.

Daardoor verdwijnt hun angst. Zo passen de engelen de opstanding van Christus toe. Vrees is normaal voor een mens in een verdorven wereld, waar de zonde regeert. Voor de zondeval had Adam geen reden om te vrezen, en wat voor grond is er voor een gelovige om te vrezen, nu Christus is opgestaan? We hebben alle redenen om ons eigen ik en onze daden te oordelen, wij hebben geen enkele reden om te twijfelen aan de geweldige resultaten van Christus' werk. Al de zegeningen van een gelovige bestaan uit en zijn afhankelijk van Christus. Wanneer u ook maar enigermate iets van het eigen ik verwart met Christus, dan is dat ongeloof. Wanneer ik toelaat dat mijn gevoelens, die God mij over mijn eigen slechtheid geeft, mijn vrede in Hem verhinderen, dan is dat bijna even verkeerd als de onzinnige illusie dat er in mij iets goeds zou zijn. Het is volkomen fout te menen dat er ooit een vermenging kan zijn van Christus met de eerste Adam. Het moet óf Christus óf ons eigen ik zijn. We kunnen niet op beide ons vertrouwen richten. Wanneer we Christus gevonden hebben dan zal de Heilige Geest zeker de resultaten daarvan in ons gaan bewerken. Dat zijn echter gevolgen; het is niet de oorzaak. Ongeloof brengt ons er toe om te menen dat de dingen die door ons gedaan zijn zelf een oorzaak zijn, maar dit is altijd verkeerd.

Nu verkondigt de opstanding de overwinning. Alhoewel deze vrouwen daar in de tegenwoordigheid van engelen verkeerden, waren ze in werkelijkheid in de tegenwoordigheid van Iemand, die groter dan de engelen is. Dat was de Heer Jezus die was opgestaan uit de doden. Het is zelfs zo, dat gelovigen geroepen zijn tot een zegen die groter is dan die van de engelen. Waarom waren ze dan zo ontsteld? De gelovigen zijn zo dicht in de nabijheid van God gebracht als engelen nooit geweest zijn en ook nooit zullen zijn. De gelovigen zullen met Christus regeren; engelen zullen dat nooit doen. Zo is de satan totaal verslagen in al zijn plannen en gedachten.

Was zijn trots reeds gekrenkt door het Goddelijke voornemen om de mens boven de engelen te verheffen, nu heeft God de mens verheven (nu reeds in Christus, straks in zijn lichaam, de Gemeente). En dat niet alleen boven de engelen, maar zo hoog dat Hij ieder die gelooft verenigt met Christus, het Hoofd van alle overheid en gezag. Ja, de wereld zelf zal weldra de gelovigen zien, verheerlijkt met Christus en deelhebbend aan dezelfde heerlijkheid met Hem.

''En de heerlijkheid die U Mij hebt gegeven, heb Ik hun gegeven, ...'' *(Jh 17:22)*. In het duizendjarig rijk zal dit alles aan het licht komen. Dit laat zien dat het denkbeeld dat een dergelijk tijdperk door het evangelie tot stand gebracht zal worden, een volslagen verkeerde en onjuiste voorstelling van zaken is. Als dat juist zou zijn, zou immers de heerlijkheid van de bruid bestaan uit wat zij is en doet gedurende de afwezigheid van de Bruidegom.

Het was weliswaar pijnlijk en ongepast, dat deze vrouwen, die erfgenamen waren van zulk een heerlijkheid, ontstelden in de tegenwoordigheid van een engel. Laten we er echter wel aan denken, dat zij de Geest van zoonschap nog niet ontvangen hadden, hoewel zij bekeerd waren; en wat voor kracht konden ze dan hebben? Het intuïtieve aanvoelen van het nieuwe leven mag dan aanwezig zijn, maar er is

geen vrede en ook geen geestelijke kracht. *''U zoekt Jezus de Nazaréner''* *(vers 6)*. Hij wist dat het met hun hart in orde was.

Het is iets moois om op te merken dat wij in *Markus* de speciale bemoeiing van de Heer met Petrus vinden, evenzeer als hier zijn val vollediger beschreven wordt dan elders.

> ***7 Maar gaat heen, zegt aan zijn discipelen en aan Petrus: Hij gaat u voor naar Galiléa; daar zult u Hem zien, zoals Hij u heeft gezegd. 8 En zij gingen naar buiten en vluchtten weg van het graf, want beving en ontzetting hadden hen bevangen; en niemand zeiden zij iets, want zij waren bang.***

Ze begrepen nog maar zo weinig van de kracht van de opstanding. Ze kenden het feit, maar niet de kracht ervan.

Hierna wordt het opstandingsgebeuren echter vanuit een ander gezichtspunt beschouwd, namelijk in betrekking met de dienst; deze grote waarheid beheerst alles.

> ***9 <Toen Hij nu was opgestaan, vroeg op de eerste [dag] van de week, verscheen Hij eerst aan Maria Magdalena, uit wie Hij zeven demonen had uitgedreven.***

Wij hebben dus niet alleen de boodschap van de engel en de bewijzen van zijn opstanding, maar nu wordt Hij ook Zelf gezien als de opgestane. Het eerst door Maria Magdaléna. Het is opvallend hoe hier bepaalde bijzonderheden tezamen worden vermeld. Haar naam was tevoren al genoemd, maar hier wordt er aan toegevoegd: *''uit wie hij zeven demonen had uitgedreven''*. De Zoon van God kwam, zoals we weten, om de werken van de duivel te niet te doen; Hij werd geopenbaard voor dat doel *(1Jh 3:8)*.

Wie de zonde doet, is uit de duivel, want de duivel zondigt van het begin af. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken van de duivel zou verbreken. (1Jh 3:8)

Dat de macht van Satan verslagen was, wat in het geval van Maria Magdalena reeds tevoren was gebeurd, werd door het feit dat de verrezen overwinnaar het eerst aan haar verscheen nog meer bevestigd. Dit geweldige feit is alles wat ons hier meegedeeld wordt. In het evangelie van *Johannes* vinden we op prachtige wijze voorgesteld, hoe Hij Maria uit het Jodendom losmaakt. Daar zegt Hij tot haar: *''Raak mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren naar mijn Vader''* *(Jh 20:17a)*. De discipelen zouden Hem voortaan zó kennen en niet meer naar het vlees *(2Ko 5:16)*.

Wij kennen dus van nu aan niemand naar [het] vlees; en als wij al Christus naar [het] vlees hebben gekend, dan kennen wij [Hem] nu niet meer [zo]. (2Ko 5:16)

''...; maar ga heen naar mijn broeders en zeg hun: Ik vaar op naar mijn Vader en uw Vader en [naar] mijn God en uw God'' *(Jh 20:17b)*. De Heer zegt als het ware: 'Zie nu niet naar mij als naar een zichtbare Messias, als de Koning die gesteld is over de hele aarde. Ik ga een andere plaats innemen in de hemel en jullie met Mij op aarde in betrekking brengen als zonen van mijn Vader en jullie Vader, als verlosten voor mijn God en jullie God.'

Hij verklaart zijn naam aan zijn broeders. En op de grondslag van deze betrekking vergadert Hij hen vervolgens tezamen en zingt de lof in het midden van zijn broeders. Hij komt kijken en vervult hen met vreugde: *''De discipelen dan verblijdden zich toen zij de Heer zagen''* *(Jh 20:20)*. Want Christus is niet alleen het voorwerp van de lofzegging, maar ook degene die ze aanstemt. Hij geeft voor de discipelen zowel de inhoud, als de toon van de lofzegging aan. Christelijke aanbidding is in waarheid zijn aanbidding, die wordt overgedragen op ons en wordt voortgedragen, als wij zijn en onze Vader en God in geest en in waarheid aanbidden. Maar dit thema behoort meer bij *Johannes*.

Hier wordt eenvoudig gezegd:

> ***10 Deze ging heen en berichtte het aan hen die met Hem geweest waren, die treurden en weenden. 11 En toen dezen hoorden dat Hij leefde en door haar gezien was, geloofden zij [haar] niet.***

Het is opmerkelijk met welk een eenvoud de evangelisten melding maken van de bewijzen van het ongeloof van de discipelen. Er wordt geen poging gedaan dat te verbloemen. *Mattheüs, Markus, Lukas, Johannes*, ze vertellen het allen duidelijk. *''Want zij kenden de Schrift nog niet''*, zegt *Johannes*, *''dat hij uit [de] doden moest opstaan''* *(Jh 20:9)*. Zij zagen wel het feit, maar zij begrepen niet in welke verbinding het stond met de geopenbaarde raadsbesluiten van God. Ze schonken er geloof aan, doordat ze verstandelijk aannamen wat klaarblijkelijk voor hun ogen plaats had gevonden; ze drongen er echter nog niet in het geloof in door, zoals dat kort daarna wel het geval zou zijn.

> ***12 Na deze dingen nu openbaarde Hij Zich in een andere gedaante aan twee van hen, terwijl zij wandelden en naar [het] veld gingen. 13 En dezen gingen weg en berichtten het aan de overigen, maar zij geloofden ook die niet.***

Dit heeft betrekking op de reis naar Emmaüs, die op karakteristieke wijze volledig beschreven wordt door *Lukas*.

> ***14 Later <nu> openbaarde Hij Zich aan de elven terwijl zij aanlagen, en verweet [hun] hun ongeloof en hardheid van hart, omdat zij hen die Hem hadden gezien nadat Hij was opgewekt, niet hadden geloofd.***

Het is duidelijk, dat de hardheid van het hart hun verweten wordt als de oorzaak, waarom zij het getuigenis betreffende de Heer Jezus verworpen hadden. Toch zegt de Heer kort daarna juist tot hen (de evangelist laat andere zaken, die de aandacht zouden afleiden weg):

> ***15 En Hij zei tot hen: Gaat heen in de hele wereld en predikt het evangelie aan de hele schepping.***

Wat een wonderlijke manier van doen om zulke mannen geschikt te maken om aan anderen te prediken! Het moest gebeuren door hen in hun eigen ogen tot niets te maken. Bekering gaat altijd gepaard met geloof en verootmoediging. Ons laten ontdekken wat we zelf zijn, speciaal ten opzichte van God en zijn Woord, is Gods manier om ons bruikbaar te maken voor anderen. Het besef van ons eigen ongeloof in het verleden, wordt door God gebruikt wanneer Hij ons uitzendt om anderen te roepen om te geloven. We kunnen hun ongeloof begrijpen en hebben met hen te doen, omdat we zelf zo ongelovig geweest zijn. Zo doen mensen niet in wat zij 'bediening' noemen; maar God doet dat zo wél.

''Gaat heen in de hele wereld en predikt het evangelie aan de hele schepping''. 'Nadat gebleken is wat jullie zelf zijn, moet je je vertrouwen op God stellen. Niet op de mens, maar op God die zoveel geduld met jullie had, en jullie het ene getuigenis na het andere zond, totdat je gedrongen werd om binnen te komen. Diezelfde God verwaardigt Zich om jullie in zijn werk ten behoeve van anderen te gebruiken. En evenals jullie ervaren hebben hoe God is voortgegaan in zijn goedheid ten opzichte van jullie in je ongeloof, zo moeten jullie geduldig in zijn dienst voortgaan.'

> ***16 Wie geloofd heeft en gedoopt is, zal behouden worden; wie echter niet gelooft, zal veroordeeld worden.***

Het is niet genoeg voor jullie en voor de heerlijkheid van Christus, dat je gelooft: *''Wie gelooft en gedoopt is, zal behouden worden''*. Deze betekenis heeft de doop. Het betekent natuurlijk niet, dat de mens door de doop voor God gered wordt, want het wezenlijke punt wat dit betreft, is geloof, iets wat niet door de mensen gezien wordt. De doop is er echter een openlijk teken en getuigenis van voor de mensen. In de doop stáát iemand voor wat hij gelooft en hij belijdt het in het openbaar. Hij zegt niet: in mijn hart geloof ik in Christus, maar ik hoef daar niet openlijk over te praten. De doop is het eerste getuigenis, dat iemand in Christus gelooft. Ze is gegrond op zijn dood en opstanding.

Of weet u niet, dat wij allen die tot Christus Jezus gedoopt zijn, tot zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop tot de dood, opdat, zoals Christus uit [de] doden opgewekt is door de heerlijkheid van de Vader, zo ook wij in nieuwheid van leven zouden wandelen. (Rm 6:3,4)

Niet zoals de eerste Adam, die God wantrouwde, zondigde en geestelijk dood werd, maar zoals Christus gehoorzaam was tot de dood en ons eeuwig leven aanbracht op een rechtvaardige wijze, door zijn eigen dood. Wie zich laat dopen erkent dit en zegt feitelijk: 'Ik verwerp alles wat ik ben en elke hoop van de kant van de mens. Ik weet, dat de eerste Adam en ik zelf, als zijn afstammeling, dood ben. Al mijn hoop is gericht op de laatste Adam.' Wanneer een mens werkelijk zover is, is hij een waar gelovige. De doop stelt naar buiten toe de waarheid van Christus voor.

Zo heeft de doop duidelijk een waarde, als een getuigenis voor God en mensen. Het is dan ook geen wonder dat Petrus, (terwijl hij in dezelfde tekst ervoor waarschuwt om aan de doop geen rechtstreekse werking toe te kennen) zegt in *1 Petrus 3:21: ''Dit behoudt nu ook u: [het] tegenbeeld [de] doop''*.

Als iemand weigert zich te laten dopen, omdat hij terugschrikt voor de smaad die eraan verbonden is, zou hij in het geheel niet als een christen aanvaard kunnen worden. Paulus, schrijvend aan de heidenen, wijst in verband met de doop op het geweldige feit dat in Christus plaatsgevonden heeft.

Petrus wijst erop dat het gaat om een goed geweten ten opzichte van God door de opstanding van Christus. Vandaar dat er hier gezegd wordt: *''Wie echter niet gelooft, zal veroordeeld worden''*. Ongeloof was het fatale kwaad, dat boven alles gevreesd moest worden. Of iemand nu gedoopt was of niet, als hij niet geloofde, zou hij veroordeeld worden. Er kon geen belofte van redding gelden, ondanks de doop, als iemand niet geloofde. Dit bewijst dat de doop eenvoudig voortvloeit uit het geloof. Wanneer we horen van veroordeling, is dat op grond van het feit dat er geen geloof was. Helaas, miljoenen mensen die gedoopt zijn zullen veroordeeld worden, omdat zij niet geloofd hebben.

17 Hen nu die geloven, zullen deze tekenen volgen: in mijn naam zullen zij demonen uitdrijven, in <nieuwe> talen zullen zij spreken, 18 <en met hun handen> zullen zij slangen opnemen, en als zij iets dodelijks drinken, zal het hun geenszins schaden; op zieken zullen zij <de> handen leggen en zij zullen beter worden.

Er wordt hier met geen woord gerept over de tijd waarin die dingen zouden gebeuren. Er staat niet: 'allen die geloven', maar *''hen die geloven''*. Verder wordt niet gezegd dat het zou gelden tot aan het einde van de eeuw. Niets van dien aard wordt te kennen gegeven. Wanneer daarentegen de Heer hen in *Mattheüs 28* beveelt alle volken tot zijn discipelen te maken, hen te dopen en hen te leren, geeft Hij hen de verzekering, dat Hij bij hen zal zijn tot aan het einde van de

eeuw. De Heer blijft bij de discipelen totdat de eeuw voleindigd is; dat ligt opgesloten in de woorden: *''En zie, Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding van de eeuw''*. Maar zo is het niet met deze tekenen in *Markus*. Het woord van onze Heer werd letterlijk en volledig vervuld in het bijzondere tijdperk, toen deze tekenen gegeven werden; maar het was geen blijvende zaak. In dit opzicht is het contrast met *Mattheüs* opvallend. Het legt het zwijgen op aan tegensprekers of bedriegers.

''In mijn naam zullen zij demonen uitdrijven''. De Heer begint met de macht over de satan. Zij moesten uitgaan in de kracht van zijn opstanding. Hij zou heengaan, maar zij zouden, in plaats van daardoor aan kracht te verliezen, in dit opzicht eerder winnen. *''Hij zal grotere werken doen dan deze, omdat Ik heenga naar de Vader''* *(Jh 14:12)*.

Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: wie in Mij gelooft, de werken die Ik doe zal hij ook doen, en hij zal grotere doen dan deze, omdat Ik heenga naar de Vader. (Jh 14:12)

De gedachte van de Joden was dat alle grote werken gedaan zouden worden, wanneer de Messias op aarde was. Zo is het echter niet. Gedurende zijn afwezigheid zouden zijn dienstknechten in zijn naam boze geesten uitwerpen, enzovoorts.

''In <nieuwe> talen zullen zij spreken''. Wat een wonderlijk getuigenis van Gods genade ten opzichte van alle mensen! Nu moesten zij spreken over zijn wonderbare werken in de talen waarmee God de mensen bij de bouw van de toren van Babel verward had *(zie Hd 2)*. Dit werd eerst op de pinksterdag voor de Joden, en daarna, toen de tijd daarvoor gekomen was, voor de heidenen, vervuld.

''<En met hun handen> zullen zij slangen opnemen''. Het zichtbare symbool van de macht van Satan in deze wereld, datgene wat de mens instinctmatig sinds de zondeval haat, tenzij hij zo verdwaasd is, dat hij het vereert.

''En als zij iets dodelijks drinken, zal het hun geenszins schaden''. De machten van de natuur, van zowel de onbezielde als van de bezielde dingen, hadden tegen hen geen uitwerking. Integendeel:

''Op zieken zullen zij <de> handen leggen en zij zullen beter worden''. De heilzame macht van het goede in zijn naam overwint het kwade en bant het uit.

19 De Heer <Jezus> dan, nadat Hij tot hen had gesproken, werd opgenomen in de hemel en ging zitten aan [de] rechterhand van God.

Het werk was gedaan. Hij ging zitten. Nu het grote werk op aarde gedaan was, was Hij de grote Dienstknecht die kon zeggen: *''Ik heb het werk voleindigd, dat U Mij te doen hebt gegeven''* *(Jh 17:4)*. Zo ging Hij zitten aan de rechterhand van God, de plaats van de macht.

20 En zij gingen uit en predikten overal, terwijl de Heer meewerkte en het woord bevestigde door de tekenen die daarop volgden.>

Doet de Heer dan niets meer? Jazeker wel! *''De Heer werkte mee''*. Dit geldt van het eerste tot het laatste vers van *Markus*. De Heer Jezus is het die alle dingen wel maakte. Hij werkte voor de mensen in zijn leven, of beter gezegd voor zondaars. Hij leed voor de zonden in zijn dood. En zelfs nu werkt Hij mee met zijn dienstknechten, nadat Hij is opgevaren naar de hemel.

Hij is de Dienstknecht van God, dit hele evangelie door. Zelfs nu Hij zit aan Gods rechterhand, is Hij de Dienstknecht: *''De Heer werkte mee en bevestigde het woord door de tekenen die daarop volgden''*.